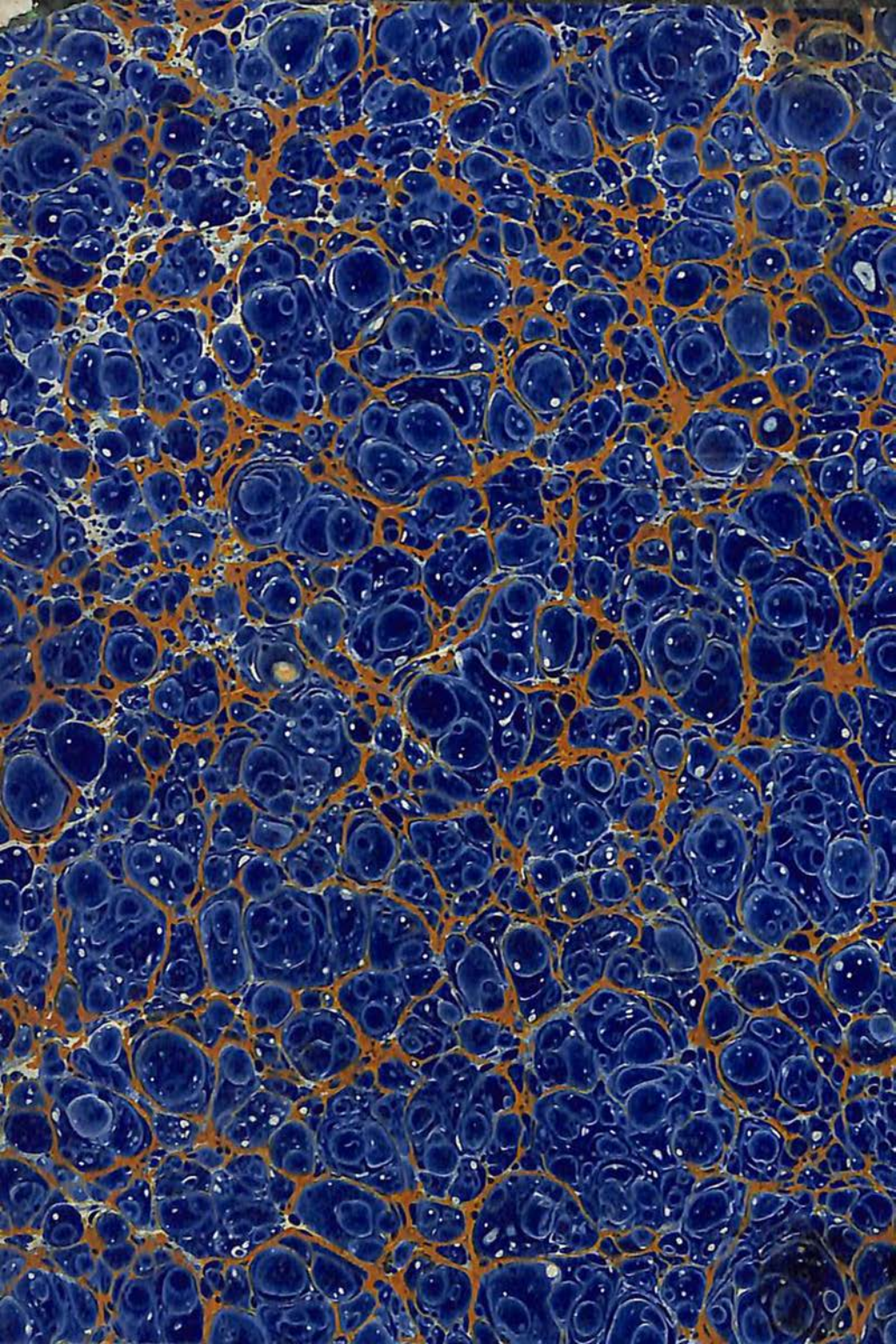
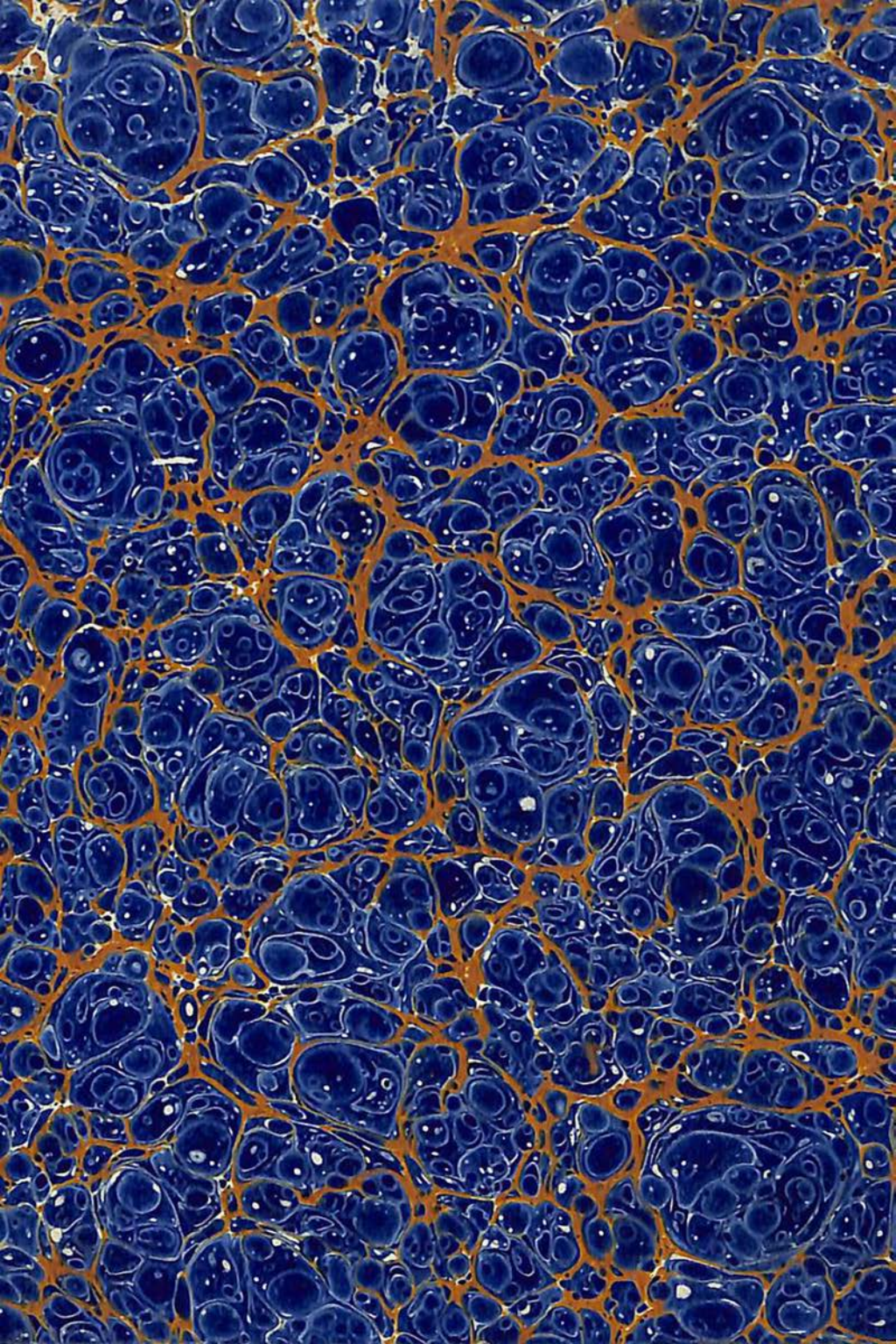

ERM

964

200

002

ՎՍԲԸՄԸ ԶԸՆ

ՄԱՍՔԷՆԻ ԱԶԻԶԼԷՐԻ

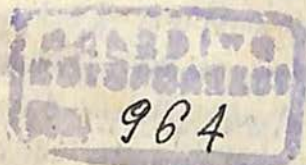
— 45 —

ՏԻՎԱՆԷԼԷՐԼԷ ՏԻՆՍԻԶԼԷՐԻ

ԼԵՒՍՏ

ՍՕՖՈՒԼԸՂԸՆ ԳՈՒՐԳԱՆԼԱՐԷ

1867 .

Մե Եօրգ Հեկոի Վ

1807

1807

1807

1807

1807

1807

1807

1807

Մոզգալտանիւն :

Դասըր կոչմէք յարեւել :

Ճիւմէյէ մուլեմ տիր քի՛ կերէք կ'ստիլտէ վէ
վերէք շու պիղեմ կ'հենիւմիդատ , նիշէ աստեմէք քեն
տի էօմիլէրինէ գաստ իթտիլէր , (շիւպէտիդ պիւ
րէր էփրեարլա) լաքին պէօյլէյէր պարըսպընդ տա
քենտուլէրլէ պիրլիքտէ էօլաիւրտիւքլէրի իշիւն ,
քիմինէ՛ գարա սէվտալը յըար . քիմինէ՛ տգճէ գիյա
նը իթմիշ իտի , վէ քիմինէ տէ պեա տուայա ուղ
քամրշ ըտր տէյուպ , աճրահատըգտան պաշկա՛ գեմմ
տաթի իթմիշիգ տիր :

Շիմտի ըէք ազ գուլար քի՛ պենի տաթի կարին
սապաս էօյիւ պուշաճագ ըտընրգ . Տէմ՝ քիմ պիլէք
քի պիր թաղըմ ինտան խայինդէրի պենիմ՝ հազգըմմ
տա՛նէ՛ մանայէր վէրէճէքլէր իտի :

Էօլմէք հիշ պիր շէյ տէշիլ տիր , իշմէ պու կա
լընրգ օտամըն իշինտէ կիճէնին տաթմ տօգու գօեն
տա էլիմի թութան քիմնէ՛ կօգ տուք , շիմտի շու
էլիմին պթընտա շարիան եիւրէշիմին ճիղվիթլէր է
լի իլէ աջըմրշ կիղլի կարալարրն իւթիւնէ պիր ու
րուշյա տիշարտան պիր կարա տաճա պեն արթըրտամ ,
դուրթու լուրում . լաքին ուրմամ , շիւնթի էկէր պեն
տեն էվվէլքիլէր ուրմասա խտիլէր՝ պենիմ պաշըմմ
պուենյար կէլմեց իտի . Տէմ պենտէ արթըգ ուրմամ
քի , պենտեն պաշղատընըն տա պաշընտ կէլմէտուն

պուռ հալ : Եիմաի պէնիմ իշուն նաղածագ վաղթ
կէլտի , թամմ հիստայ պուռ տուր . էօլիւպ գուր
թուլճատան իսէ՝ կազուպ տէ գուրթարմալը :

Եվվէթ կազարըմ , լաբին նէ գալարըմլարը ա
շնտըրան կէզէր էօլիւլէր իշուն վէ նէ տէ պիլէ
պիլէ հէր շէշի գապուլ կտէն՝ Ալբահըն զազապընա
ուղոյսածագ սօփուլար իշուն . իլլա կալընըգ՝ ագ
բանըմ տէլիգանլուլէրէ վէ կէնճլէրէ , վէ պաշըճա
տուլլու վէ ինսան եիւրէշի թաշըյանլարա կազարըմ .
նիհայէթ , տիւնեայը՝ ումուգլարը կիպի զանն ի
տէնլէրէ կազարըմ , քի պէնիմ չէքտիքլէրիմտէն հիւ
սէ ալուպ ույանսունլար :

Աէնճլէր վէ տէլի՝ գանլըլար մոկասուսէն շու
նու առ տուլուրուրում սիգէ քի էկէր իչինիգտէ՝
էվլի , էհլինէ էմնիյէթի վար , վէ էվինէ չօգ վէ
սըգ սըգ բարասլար կիրէր չըգար առէմ վար իսէ ,
հէման պու հիքնայէմի էլինտէն պըրագասուն . չիւն
քի հէմ եիւրէյինիգ կարալանուր վէ հէմ տէ էվի
նիգին տըրլիկի պօգուլուր , վիրա պէնիմ նիկէթիմ
կարէլուլէրին տէրտինի տէփրէշտիրմէք տէյիլ տիր ,
իլլա սաղարը ալճը տուգալընտան գուրթարմալ :

Եիմաի պէն էյու պիլիրիմ քի՝ վուգուաթը օ
գույանլարըն իչինտէն պիր թաղըմ աղըլ պուրնու
նուէն ուճունտան էօթէյէ ուզանմագ առէմլէր պու
եօլուա պիր իշի սըրը իթմէյուպ , քէնտի խայալէ
րինճէ պագըլարըն նամուսունա սօգունմուշ սայա
ճաղար պէնի . լաբին պէօյլէլէր պիլմէլի տիրլէր
քի պէն քէնտիրլէր կիպի տիւշիւնմէմ , պէնիմ իշուն
նամուս տէնիլէն՝ կէրէք օլմալը , տէյիլ քի պէօյլէ
կալան նամուս . պէն էօյլէ առ ըս էվինի կըզան
լարտան տէյիլիմ . պու վուգուաթ էկէր դագա կա
խօս պիր տէփա վուղու պուլմուշ օլսա՝ նէ՝ իսէ ,

լարին դաչ քի պիլերէք վէ տայինա օլույօր՝ տիմէք
քի պիլէ պիլէ գասուլ իթմէք սայրուր . պու պիր
շէրէֆ աէյիլ , իլլա՝ նամուսուղուդ տուր :

Ինսանկէթէ մախսուս օլան շէրէֆ՝ իշինաէքի
քէօթիւլիւքէրի կէօրիւպ պիլմէք վէ անլէրին տէ
ֆինէ չարշմադ տըր . պէնիմ՝ պէլլէյիշիմ պիր ատէմ
տիւնուտան չըդարդտան սօնրա տա շէրէֆինի պու
դի գըլմալը . նէ՞ շէյէ կարար պու շիմաիքի կալիմա
շէրէֆիմիդ քի եիկիրմի սէնէ կէչաէ իւզէրինաէն՝
էվլատլարըմիդ պիլէ պիլի նամուսուղ սայաճաղլար ,
պիլերէք Տէր քէօթիւլիւքէրի գասուլ իտուպ տէ
տէֆինէ չարշմատը մըրդ իչուն :

Պու սահիճիյին ինքեար օլունամայաճաղլ ալէմէ
մալլեմ տիր , լաքին նասըլ քի Տէր եէնի շէյ ճէօ
մասթա իլք տէֆա զըտա կէլուր վէ խօրլանուր .
էլպէթթէ պու եօլտա պիր իշէ իլք տէֆա գարշը
կէլէն վէ կազան պէն օլտուղում իչուն՝ պէնի տէ
խօրլայաճաղլար . Տէմ տէիլ սալթ քէնտուլէրէ պու
կաղտըղըմ զարարը օլանլար , հաթթա մէնֆաաթլա
րը իչուն կազմըլ օլտըղըմ ատէմլէր պիլէ օնլարա ու
յաճաղլար . էմմա շունու պիլմէլի տիր Տէրքէս քի
նասըլ քի իըրօրըլար վէ հիլէքեար ատէմլէր կիւնէ
շի սէվմէզէր քէնտի իշէրինէ կէլմէտիկի իչուն ,
պունուն կիպի տէ քէնտի հիլլէլէրինի սըրը փերտէ
սի արտընտա կիլլէյէնլէր պու տօղրու իգըարը սէվ
մէզէր . լաքին պէն էյու գանմըլըմ քի՝ քէնտի էք
սիքլիյինի սըրը իտիւպ տէֆինէ չարշմամադ Տէրքէս
իչուն զարարը տըր , վէ պու զարարը հիճապը պի
ղեմ զիհիմիզէ կիրտիրէնլէր կալընըդ քէնտի մէն
ֆաաթլարը իչուն պունը պիլէ կանըլ պէլլէթմիշ
լէր տիր : Վէ իշթէ պու սըրը իթմէքաէն հասըլ օ
լան ֆէնալըղն սահիճիկինին իսպաթընս իրմէք ի

Եւսիստո տիպանկ պէլլէնմիւ պիտ գաւրբ :

Պաւ պէտպատիթ Պաթմա՝ ալէստէվկէ սօփր Էվ
 Լատարրնրն փէտերլէրի Էլէ պիւրլէրտէ վէ պիւր Էիւ
 րէկ , վարդապետլեր պիւրէր սուրբ տըրտըր տէյու
 գանն իթաիբլէրի կիպի , ալտանմըչ օլտարղը Էչուն ,
 սայըար Տէվրիւ վարդապետ նէ քի տէրստ վէ նէ
 Տարէքէթտէ պուլունտա , սուրբ Էիւրէկլէ Էափար
 տէյու քէնտինի թէսլիմ իտէր իմիւ . Էայլի վաղթ
 պէջլէ պարրնարդտան սօնրա՝ ալթը Էէտի սէնէ ագ
 տէմ պիւր կիճէ Թադուհինին թէյղէսինին Էվնտէ
 իամ Էալգուս սուտաէ միւնտաէպէթի Էլէ թօիլանան
 պիւր ճէմիէթտէն պաղըլարը կիթմիւ վէ պիւր տըր
 տա օլ կէճէ օրանտա գալմըլար Թադուհի տէ պիւր
 իբրտէ . պիւրտէ կիճէնին պիւր վաղթիտէ Փաղի
 լէթը Էէվրիւ վարդապետ սուրբ Էիւրէկլէ կիտուպ
 Էէկէնի՝ Թադուհինին գօյնընա կիբէր , վէ Փաղը
 րն գաղըր գօյնու իթաիլի նիտաղարը ախնէմէյէ
 րէք , ճէպրի քէնտի մէրամնր Էճրա իտէր
 Լարին շուրաար տա վար քի պու ճիւտայէթին իճ
 րա օլտարղը կիճէ օլ ստանրն տէրուննտէ բարա
 սրն վաղիտէսի տախի Տաղըր իմիւ իտէ տէ , Թա
 դուհի Տիճապրնտան սէս չըգարամմիւ . պաւնլարը
 թէքմիւ քէնտի նսգը իթմիւ տիբ , սաղըն քիմսէ
 նքեար իթմէյէ շաղըմարն , չիւնքի իտպաթ իթմէք
 Լաղմ կէրտէ՝ Պաթմա Պէչիթթաշաա արը թաղրի
 իտէր :

Պիւր վաչ աչ սօնրա՝ մըղարդ չու վալա սըղմաղ

Երևանի իշխան վարդապետ Ղալաթատա պիր ևեր
 թեաարիքինտե իրեն , պիր դըը կիճէսե եվաե տե
 միւսամիիր պուլուսուղու հալտե՝ Թագու հինին ալ
 րըսը տուժար . վարդապետին վալետեսի փագըըը
 կիճէ վազթի դարտա թու ֆանտա գայըզը Ղալա
 թայա կեչերուպ՝ պիլմեմ՝ Տէվրիչէն թետարիք իթ
 տիցի եվինե մի ինտիրիր , ևօսաս պաշկա պիր ևերե
 մի . զամալը Թագու հի պունճո իսկենճէլեր իլէ եվ
 տեն իչերի կիրեր կիրմեզ՝ պիր դըզ եվաս ասու
 րուր , աերագուպ չօճուղու ճիզլիթ քիլիսեսինե պը
 րագըըլար մէ պիր ազ կիւնդերի կեչտիքտեն սօնրա
 ևահասը սընէն էքի պէլուսիգճէ Թագու հիի փե
 տերինին եվինե կեթիրիր = Գու խուսուստա՝ Ալաճ
 իշխան հագգընը սեօյլէմէլե ևա , ամճամըն տօղըու
 աիւշիւնիւշիւնե սեօզ ևօգ . . . միլլէթ լիսանա կե
 լիր գօրդուսու իլէ սես չըգարմամը մէ էլպէթտե
 Գերապայծառա տա շիքիպէթ կիմնմիշ աիր , զիրա
 էկեր Գերապայծառ պու վուգուեաթը տույմուշ օլա
 յըսը , շեպհէսիգ մեզքիւր վարդապետին ճեզասը
 նը թերթիպ իտեր իտե . . . լաքին օլ վագըթտան
 պերու տե էփէյի սենե տիր , պենիմ պիլտիեիմե
 կեօրե պիզիմ վարդապետլեր սենենին պիր հաթթա
 սլնտա եպիսկոպոսարանա թօփլանուպ կրթութիւն
 տէյու . . . պիր շէյ եափարդտան սօնրա Գերա
 պայծառա խոստովանանը օլուրլար . պու կրթութիւն
 տեաիքլերի շէյէ հեր բարալար կիպի Տէվրեշ տե
 հիտեր , շեփհէսիլ խոստովանանքտա օլմուշ սըր ,
 էկեր պու կիւնասընը Գերապայծառտան սադլամը
 իտե՝ կի՝ թտի ճէհէնեմե . ևօլ էկեր խոստովանանք
 գրու մէ Գերապայծառ տա սնա արճակոււմ մերտի
 թե՝ օ պաշղա , լաքին պիր վարդապետին՝ ևէկենի
 նին ըրզնա կեչմէսինե դարըըը , պեցլէ խըլ պօղ

Իլէ արձակուում վերիւմիշ իսէ տօղրուսու շաշաճագ
 շէյ տիր , սագըն պիրի՝ պունա պիր դըրսպա եամասը
 եաիայըմ Փիթրի իլէ դայգըպ տէ , « պիր իքի սէնէ
 ադտէմ ծնու ալթը այ դատար պատարագընը աշոր
 Գերապայծառ « տէմէսին . զիրա պէն էյի պիլերիմ
 քի օ վազըթքի պատարագ իթմէք եասագ օլտու է
 սէ՝ պաթագճըլըղը իչուն իտի վէ պիր տէ Հասուն
 եանա գարշը սէյլէմիշ իտի , տէյիլ քի զինա իչուն :
 Ամճամըն սէս չըգարմամասը տույուլմասըն տէյու
 իտի տէյէլէմ , լաքին էլինտէն հալեա պու կիւնէ
 դատար չըգարմամասը , նիչուն տրը պիլմէմ , նիհա
 յէթ կէրուտէ դալան տէօթ դըզ էվատարը իլէ
 պէյլէ պիր սասըրգալը բաբասը էվտէ ալը դօյուպ՝
 իթիպար իթմէսինն սէպէսի տէ նէ տիր ծնու սա
 պիլմէմ . արթըգ սիզ պունըսըր քէնտիսինէ սօրղն :
 Նէ հալ իսէ փաղըն գարը ալթը սէնէ աիւնեա վէ
 էվատ արգուսինէ թէհամիւլ իտուպ մէզհէպճէ
 իթիգատընը տա պօզմատըգտան մատա հէր կիւն
 Տէվլէշին դահընը տա չէքմէյէ մէճպուը օլմուշտը
 լաքին գաշտըղը կիւնկերինէ եաղըն քէնտիսի պիր
 ինթիյարա վէրմէք իսթէտիքլերինի տույուրտուգլա
 բընտա՝ փաղըր զայէթ քէտերլէնմիշ վէ ալայա
 բագ ըէտա իթմիշ իտի , վէ « էկէեր պէն սիզին իս
 թիւնիւղէ պու գատար աղըրըգ իսէմ քի պիր էն
 թիյարա վէրմէք իսթէյօրսունուղ պէն քէնտիմ իւս
 թիւնիւղտէն կիտերիմ՝ տէմիշ . պու լագըրտըյը
 իթտիքտէն ազ կիւն սօնրա , պիր օապահ իշիթաիք
 քի Թագուհի գաջմըչ պու կիճէ . քիմի՞նէ , Տէվ
 ըիշ փալիսօըն օրթաղը սիւտճիւ Հափըղ իլէ . էյ
 նէ ըէյէ , քիմ պիլիր . տօղրուսու պէն սօնուտա է
 շին նէ օլտուղունու տույտումսա՝ տէյիլ սալթ մեր

գու՛մէ ֆազրօ՛ւնին պու հալինի այրպլամատորմ, իլլա հազը տախի կէօրտիւմ, չիւնքի օլ վազթ անլատրմ քի քէնտի ճընսընտա գըթ պուլունուր պիր եիւրեկ թաշըր ըմըշ, ինսան տույդուտու վար ըմըշ. զիրա քէնտիսինէ տին վէ ճան սելամէթի էօյրէտէնլէրտէն պու տինսիզլիսի կէօրիւպ տէ հէր կիւն իւզէրինէ պագուպ մէզհէպլէրինի թաշը յուպ վէ պատարագ լարընը կէօրմէք իչուն քէնտի օնլարտան տինսիզ օլմալը :

Պիր դաչ կիւնտէն իշտիլտի քի, Գուրու Չէշմէտէ պիր միւսլեւման էվնէ գաշմըշար. պերիտէ պունլար ֆամիլեւաճա պիր պիրինէ կէշտիլէր, վէ “ օլ շիմտի փէշիւման օլմուշ տուր ” տէյրէք՝ փարալար փատ իտուպ՝ ստամ պուլտուլար քի դըզը գաչըրաճագ. դաչա՞ ալըրսըն, հէփսի պօշ. հիչ էօյլէ ճանը հանմըշ, զամիրի պօզուլմուշ ինսան կէլիւ մի: Պիր գաչ կիւն սօնրա Թագուհի կիտուպ՝ Պէյլեքէի էֆէնտինին հուզուրունտա թագրիր վերէճէյի վազթ Գերապայճաուա խապեր կէլմիշ իտի քի դըզըն ֆամիլեւաթը կէլտուն թագրիր վազթինտէ հազըր պուլունսուն, պունլար տա, ամճամ, էհլի, պիր դըզը, պիր տէ դանտըրըճը պիր փափաս, պիր եախօտ իքի չօճուգ, կիւյա դըզ քէնտիլէրինի կէօրիւրսէ՝ կէլիւ, խիւլեաթը իլէ կիթտիլէր, հէմ զաննըմ իքի տէֆա կիթտիլէր. նիհայէթ՝ Թագուհի պունլարըր րէտտ իտուպ թագրիր վերտիքտէն սօնրա, ամճամըն տա սըտգը սը յըրուպ՝ “ սայըն քի էօլտիւ ” տէյրէք կէրու կէլտիլէր, լաքին եինէ ամճամ, հէվօիշտէն՝ քի հէր շէյին սէպէպի տիր սըտգը սը յըրուպ էվտէն չըգարմատը : (Ազուն օլըր պունտա, թագրիր վազթի Թագուհինին փափասս “ է՞օֆ փափաս՝ չօգ լաֆ

իթտին չըգ տըշարը վէ պու . քեաֆիրէր նէ^օ իսթեր-
 լեր պէնտէն քի , կեաՎուրճա լագըրտը իտէյօրլար ”
 տէտիքտէն մատա “ եօգ սիզի թանըմամ ” տէմէսի-
 նի նագլ իթսեմ :) Մէգ.քիւր տայիրէնին պիր թա-
 րաֆընտան պուՆլար ինտիքլէրինտէ , օ պիր վէրտի-
 վէնտէն տէ Հաֆըզ իլէ Ֆաթմա ինուպ՝ թօղը .
 Գուրու Չէշմէյէ կիթտիլեր : Իշթէ պու արատա պաշ-
 լանտը ՏէՎըիշին իթտիքլէրինի , քի եօգարտա եազ-
 տըմ , ֆամիլեալարըմըգըն իչինտէ սէօյլէնմէյէ , վէ
 ՏէՎըիշէ լանէթլէր օգուՆմայա . պու կիւնէ գատար
 շու օլ պիր փափասըն մէգ.քիւր խանէյէ սըգ կիտէ-
 յօր լաֆը , եաՎաշ եաՎաշ տէյիշիպ , ալլաճ ալէմ
 օ տա քիւչիւք գըգը սէվէյօրա գարար վէրիլտի .
 պու լագըրտը կէրէք փափասըն վէ կէրէք եէնկէմին
 գուլաղընա չօգ տէֆա գօնմուշ ըտը . լաքին գու-
 լագ աասն եօգ . քէօյտե պիլթիւն թէՎաթուր օլ-
 մուշ եինէ սայան եօգ : Էօթէտէ ՏէՎըիշին վալիտէ-
 սինին թօճաֆլըղընը տէրսէնիզ՝ արթըգ պիր շէ՛յ .
 կիւյա Հաֆըշ թագուճիէ պիւյիւ իթմիշ տէ , օ-
 նուն իչուն կէլմէյօր տէյու , ուստա պիւյիւճիւ պիր
 Բում փափասը վար ըմըշ տա նէ պիւյիւ օլսա՝ չէօ-
 գէր իմիշ , ծնու արամա՞սընը մը տէսէմ , մասգարա
 կիպի ֆէրրաճէ եաշմագ , կքիշէր բարմագ տա ոաս-
 տըգ չէքուպ՝ էլինտէ տէ պիր այվա , արպուճալճը
 Այիշէ թագլիտի , Ֆաթմայը գանտըրմագ իչուն
 թէպտիլէ չըգմա՞սընը մը տիսէմ , գանղի պիրինի :

Պիր ախշամ տա Օրթա քէօյ վափօընտան չը-
 գուպ՝ էվէ կիթտիղիմաէ , էվտէ պիր սէվինճ , պիր
 գըլյամէթ , “ նէ տէրսինիզ Ֆաթմա ճայմըշ , Հա-
 ֆըզ տա Գայսէրիէյէ կէօթիւրէճէք իմիշ տույմուշ-
 լար պիր աճէմ պուլմուշար քի Հաֆըզա իֆթիրա

իտուպ պաճառագլու օլարագ՝ հօլտան այր դոյաճագ ։
 պիր գաչընա տա իշնն սպընը պիլմեղ քեօյիւ պիր-
 լիքտէ , Տէվրիշ , պիրտէ պիղիմ փափաս՝ աճէլէ վա-
 բօռա կիտուպ՝ Լիման Փաշասընը գանտըրպ , Հա-
 ֆըզը տըշարը յա չըգարաճագ օլուրլար , տէօրտիւն-
 ճիւ գատընըն պիր սիյաս՝ աղասը Հաֆըզը Ֆաթ-
 մայը պիր գայըզլա Պաղչէ գարուսունա չըգարըր-
 ար , օլ կիճէ իմամ էվինտէ գալըր Ֆաթմա . իրթէ
 կիւնիւ եինէ պիղիմ թօճաֆ ատամլար գօշարլար
 մութլագ Ֆաթմա կէլէճէք տէյու , հէրքէս սէվինճ
 իչննտէ . պիրտէ Ֆաթմա պունլարը թանըմագ . Տէվ-
 րիշ թէօճմէթյու տիւշէր վէ իւշ կիւն մուհպուս
 օլտուգտան սօնրա , Հասունեսանա թէպլիմ օլուր ,
 տէֆա Ֆաթմա իլէ Հաֆըզ Գայսերինէ կիթտիլէր
 պիր սէնէ տէ օթուրտուգտան սօնրա՝ շիմտի կինէ
 կէլտիլէր վէ Պէշէք թաշտա օթուրույօրլար :

Թօճաֆը նէրէտէ՝ տաճա Գայսերիէյէ կիթմեղ-
 տէն պէրիտէ պունլար տիւշիւնիւպ թաշընըպ , պիր
 Լուսաւորչական հայ գարըսընը “ Ֆաթմա իլէ կէօրիւ-
 շիւպ գաչսըն տա կէլսին ։ տէյու կէօնտէրիյօրլար .
 շուրասընը էյիճէ տիպէյին ինսան եիւրէյի թաշը յան
 ատամլար , էյու տըզգաթ իտին ճանը եանմըշ պիր
 գարընըն կիտէն գատընա վէրտիյի ճէվապընա տա
 սիզ տնրն շերիաթընը քէսին , պագալըմ պունըն ճէ-
 վապընը Ալլահա քի՞մ վէրէճէք . “ նէ՞ իսթէրլէր
 տաճա պէնտէն տիւսիզլէր , պունճա իթտիքլէրի տա-
 ճա եէթի՞շմէտի մի , օլ պէնիմ տայըմ օլաճագ տին-
 սիզ փափաս՝ պէնիմ ըրզըմա կէչտի . վալիտէմ . . .
 պէնի պիրտէ իւսթտէն տիւշիւկ կիպի օլ իսթիյար
 ատամա վիրմէք իսթէտիլէր , նէ՞ կիւնաս սաճապը
 յըտըմ պէն , էվիլէթ ըրզըմա գաստ օլունտու , օլ

փափաս տայրմտան, այլժը հաշնտա պիր գըղ էվլա-
 տըմ վար, հաթթա Օրթա քէջտէ՝ փիլան ատամըն
 հանընտա տըր, (զանըմ ճիգվիթ քիլեսեսինէ պը-
 ուազըտըրընը պիլմէյօր, չիւնքի գըղ գարտաշը պա-
 նա ճիգվիթէ պընաղըլմըն տետի) պէն տօղըր տինի
 շինտի պուլտոււմ ; Ալա՛՛՛ օլ պէնիմ քիւչեք գըղ
 գարնտաշըմը տա դուրթարտըն, օլ դէվաղըյը պա
 փիլանճա փափաս պաշտան չըգարբօր, հէման Աւ-
 յա՛՛՛ հուրթարտըն ծնու տինսիղէրին էլինտէն ։ տէ-
 միշ տիր ։ (Պաթմանըն պու լազըտըրսընը էյու պէ-
 լէին քի, սօնրա պէնիմ ահալալմի նազը իթախիմ-
 տէ իգթիգա իտէճէք) :

Ե՛՛՛ նէ՞ տերսինիղ շինտի պու ֆազըրա, էկեր
 հալան տըր տերսէնիղ՝ տէյիլ, զիրա տա՛՛՛ օլ հայ
 գատըն պու խապէրի կէթիրմէգտէն՝ պէն պիգիմ
 էվտէ օն պէշ կիւն պիր այ էվիլէ տուլտոււմ. էվ-
 վիլքի տուլտուղոււմտա հալան իսէ՝ տիպաճէսի իլէ
 գըղ գարնտաշընա նազը իթտիրաիմ. պու տա հա-
 լան իսէ Թադուհի գաշտըգտան սէքիղ կիւն սօնրա՝
 Տէվրիշ՝ Հաֆըզն օրթաղընա վէ տա՛՛՛ հա պաշկա պիր
 իմամա օրթա բարմաղընը կէօսթերուպ, « Հա՛՛ ալ-
 տը՛՛ մը Հաֆըզ գէլէփիրի, շաշկընըն գըղ տէյու-
 ալարըն, գարը տըր գարը՛. հէմ պիր այլժը հաշն-
 տա տա չօճուղու տա վար ։ տէմիշ տիր. օնլար տա
 « էյու հա Հաֆըզ տիմէք իքի ճան գազանմըն. էօյ-
 լէ իսէ չօճուղու իսթէմէյէ հազգը վար ։ տէյու ճէ-
 վապ վէրմիշէր տիր, վէ պու փափաս թա պու կիւ-
 նէ գատար, կէճէ կիւնտիւղ ամճամըն էվինտէ տիր :
 Նէ՞ տերսինիղ շինտի օգույան զաթլար, պու գը-
 զըն պուկնճա քէօթիլլիլքիլէրինէ սէպէպ քի՞մ տիր,
 պու գըղ տէլի՞ մի իմիշ, գօճա պուտալարը՞ մը ի-
 միշ. եօխաս շէյթան շէրինէ մի օլրամըն իմիշ :

Ասորոսը գրեց տիկնոջը և ասաց :

Փաթմա Գայսերիչէյէ կիթտի , թեաթրօ պիթտի , բէրտէ դաբանաւ . սէյիրճիլէրին քիմի սւյգույա տալմը ըտը պիր շէյ անլամատը , քիմինին տէ կէօզլէրի գըստա կէօրիւր ֆարգ իթմէտի , քիմիտէ ալաճադ Տիսսէյի ալտը , պու սէյիրճիլէրին պիրի տէ պէն օլտում , պաշգալարընը պիլմէմ . լաքին պու իշ պէնի պիւսպիւթիւն պուլանտըտը : Պու կիւնէրատ սընամագ իչուն գարը գըզան էօրէն փափազըն ֆասլու դէմ օլունմասը սոն տէրէճէսինէ կէլտի , լաքին եինէ մագամը պօզմագ կօզ քի սասիճէն տախի ֆասլըն ասը օլմագսա պիլէ , կէրէք քէնտի վէ կէրէք գըզըն նամուսունուն վըգայէսի իչուն կէրի տուրմալը իտի . նիճայէթ պիր գաչ քիշիլէր պիր սայիր փափաս իլէ եէնկէմիղէ իշի տույուրտուլար էմնա՝ եինէ տիյնէյէն կօզ , պիլմէմ օլ փափաս տա կիտուպ սէօլէտի՞ մի սէօլէ՞ մէտիմի , վէ իշթէ պիզիմ փափազըն պու աղվարը Տէրքէսին զաթէն քէնտիսի Տագընտա օլան շիւպճէսինի սասիճէմէյէ պիր սէպէպիլէթ վէրտի :

Ամճամըն վէ եէնկէմին պու իշի պիր շէյ եէրինէ գօյմամալարտա ազ էքսիքլէք տէյիլ իտի , չինն քի պու ալէմտէ Տէրքէսին զիւյիւմի պիր ատամըն Տագընտա պօզուլմագ բէք ֆէնա շէյ տիտի պիլմէյէն կօզ տուր զաննըմ , վէ պու զիւյիւմ պօզուլմագ խուսուսը իսէ պու Տիքեայէմնէ պագըն նէլէրէ՞ սէպէպ օլմուշ տուր : Պու կիւնէ դատար պէն գաչ քի էվէ կիտուպ գըզը կէօրիւր իտիմնէ « թէ

վաթուրա կէօրէ էկէր սահի՛հ իսէ քէնտու մէսնէ տինի թանրմայուս՝ ամճասընըն գըզընը սէվէն (ուխտեալ կուսակրօն . . .) պիր փափազը սէվէպիլէն պիր գըզըն օնտան տահա քէօթիւ եիւրէյի օլմալը ” տէր իտիմ , վէ քէնտիսինէ քիւչիւք կաշնտան պէրու օլան մէհապպէթիմ գըատիյէթէ թէպտիլ օլուս , չօք տէֆա պու շէյ իչուն քէնտինի այրալար ըտրմ վէ պիր գաչ տէֆա շու նասիհաթը թէքրարլար ըտրմ “ ա՛յ օղուլ պու ալէմտէ օնլարտան պիղէ ֆաշիտէ հօգտուր , օնլարըն տույղուսը աճայիպ պիր շէյ տիր . տիւզ տէմէքլէ օնլար իյ.ք պահարըն քէփէնէքլէրի կիպի հէր չիչէյէ գօնուպ գալգմալարը պիր օլուր , կէրչէք պու թապիաթլարը իլէ էն սոնու քէնտիլէրտէ պիր չօճուղուն . . . էլինէ կէչիպ՝ թօփլու իլէ տիվարա մըխլը չըրքընարագ էօլիւրլէր . լաքին նէ՛ ֆայիտէ , գօնուպ գալգտըզլարը չիչէքլէրտէ էյիլմիշ պիր տախի պաշարընը հօգարու գալտըրամազլար . գուզում եինէ էյուչիք . մէգատիր պիլմէք , եիկիտլիք , աշխարհական գըամընտան պուլապիլիբիզ , նաֆիլէ պօշ բույալարլա էօմրիւնիւն կիւնէշինի գարարթմա ” :

Պու իշէր պէօլէ կէչտիքտէն սօնրա՝ պիր սապահ վարօռ իսկէլէսինտէ պիղիմ մէքթուպճը հօճա հանրմա կէլուս , “ ամճանըն քիւչիւք գըզը սէնի իսթէյօր ” տէտի . ախշամըսը տէֆա ամճամըն քիւչիւք օղու կէլուս՝ “ գըզ գարնտաշըմ սէնի իսթէյօր ” տէտի իսէ , պիր ախշամ ուղըատըմ վէ գըզը պիր գաչ չօճուզլարլա էվտէ եալընըզ պուլտում . “ պէնի իսթէմիշսինիզ ինշա ալահ խայր տըր ” տէյու սիւալ իթտիմ “ էվվէթ սիղէ թասվրիմի վիւրմէք իչուն սէօղ վէրմիշ իտիմ եա՝ իշթէ կափարըտըմ

օնու , սիգէ վերմէք իշունն ։ տէտի կիւլէրէք . իւսթիւ
 չիչէքլու պիր մէքթուպ զարօր վերտի . (սահիհէն պէն
 տէ չօգ տէփա բէսմինի իսթէմիշ իտիմ) քեաղըտըն եր-
 մրշազըղընտան ումուլմաղ ըտը քի իչինտէ ֆօթօղ
 ըաֆ վար , աչմազ իսթէտիմ իսէ “ խայր պունտա աչմա
 իչինտէ պիր մէկթուպ վար էվէ կիտերսէն օգու տա
 եարըն սապահ մութլազ ճաւապընը վէր ” տէտի .
 պիղ պին տիւրլիւ տիւշիւնճէլէրլէ աճէլէ էվէ կիթ
 տիք զարօր աչտըզ , էվվէթ սահիհէն զարօր կիպի
 չիչէքլի քեաղըտ իւղէրինէ (ուստա տիւղիւշիւ լա-
 քին աճամը եաղըսը) շու մասլտէ պիր մէկթուպ
 վար ըտը :

Մկրտիչ աղա

Հէր նէ գատար տա սիգէ պու կիւնէ գատար
 պիր շէյ տէմէմիշ իտիմ իսէ տէ , սիգի սէվերիմ . իմ
 տի քիլիսէնին միւսաատէսի իլէ պէնի ալըն , ամմա
 սարըն քիմսէ տույմասուն . սաղ օլուն :

* * *

Պա՛գընտը օգույան ատամ՝ ինսանըն պաշրնա
 պէլո նէ՞ պիչիմ կէլիր . օլտըղըմ օտանըն թալանը՝
 տէօշէմէսի արասընտա էգիլիր կիպի կէօյսիւմ սը-
 գըլմայա պաշլատը . տիւշիւնմէք իսթէր իտիմ՝ լա-
 քին միւմքինսիղ . զիւիւմիւմ պուլանմը . եանըշ օ-
 դուտում տէտիմ , տէփա տըզգաթլա պիր տահա օ-
 դուտում , էվվէթ թէմամ տըր կանըշ տէյիլ . պու
 մուգուլաթ զայէթ ինճէ տիւշիւնիւլէճէք պիր շէյ ի-
 տի . իւչ սէստէն պէրու պիր փափասլա պիր պիրի-
 նի սէվերլէր տէյու չալը տիւննայա թութմուշ պիր
 գըզ (սայը վար եօզ , սէն թէվաթուրա պազ) սէ-
 նի սէվտիմ տեր , պունա տիւշիւնմէք իսթէր . Հէմ
 պէնիմ կիպի տիւննատէ չօգ վազըթ սէճէրիլի ճիղ-

Վերլուրէր կէօրիւս , իտպաթը շահիտի Գաթմա
 նըն բանթօմինասընը կէօրէն պիր ոտամն՝ Կնաննագ
 եախօտ ումմագ , բէք ազըլըզըզը (սօփուճա տե
 յէրէք՝ տինսիզլիք) տէյիլ իտի . կէօրիւս իշիթ
 տիրէրիմտէն զիւիւմիւմ պօզուլմուշ օլտըղը իջուն ,
 պու պիր ճիզլիթ տուզաղը տըր տէտիմ . էվլէթ պու
 կիւնլէրտէ սեօլէր չօղալուս՝ կէրէք փէտեր վէ կէ
 բէք սայըլար թարաֆընտան եէնկէմէ թէշէք քիլէր
 օլտու եա , հէմ Տէվըիշ տէ պունու չէքեմէզ , զա
 հիր օ տա դըզը դանտըրտը վէ պու եօլ իլէ պիզիմ
 էվէ աթսուն տա , իսթէտիյի կիպի վադըթ կէչիբ
 սին տէտիմ . պու տիւշիւնիւշ բիյաջանըն բօլթիթիզա
 սընա կէօրէ՝ բէք եանըշ տիւշիւնիւշ տէյիլ իտի
 իտէ տէ , պէն պունու զիւիւմիմին պօզուզըլու
 դունտան չըգարտըմ տիյէրէք՝ ինաննագ իսթէմէտիմ .
 հէք նէ գատար տա փափասըն քէնտի վէ գըզըն նա
 մուսունուն շիքէթ օլունաճաղը տիւշիւնմէմէսի ,
 Գաթմանըն հայ դատընա փափաս իջուն իթտիյի
 լաֆլարը , պիզիմ շիշիին սապըգալարընը պիլէրէք՝
 պու շիւսհէյի պօշա չըգարմագ գօլայ տէյիլ իտի
 իտէ տէ , տուր պաշկա տիւրլիւ տիւշիւնէյիմ տէ
 տիմ . լաքին օդույանըլարընը շիւսհէտէն դուր
 թուլմալարը իջուն՝ շիմտիտէն աույուրուրում քի ,
 պու մէթուպուն էօրնէյինի վէրէն Դրապըզանըլը
 իսօճա ըմըշ , (պունու պանա գըզ քէնտի սեօյէտի
 գաջարդտան սօնրա) :

Պիր տէֆա տահա տիւշիւնտիւմ , նէ՞ չըգտը պա
 դարմ . “ պու գըզ եիկիրմի տէօրթ հաշընտա տիւն
 եվլէ պիք գըզ տըր , աճապ Գաթմանըն գաջմար վէ
 քէնտի պիլմէյէրէք՝ լիսանա կէլտիկի իջուն , պէնի
 ալան օլմագ աէյու մը տիւշիւնմիւշ , եօգսա էթրաֆ

տան սըտգը սը յըրմընը տա՞ թաղուհի կիսի քէն
 տինի դուրթարմա՞ դ մը իսթէյօր, կախօտ փափաս
 տա՞ն ճանը կանմընը տա՞ սըրըրընը պէնտէն պաշղասը
 նա աչմագ իսթէ՞մէյօր մը . էյու ետ, պէն պաշըմը
 պէլայա օղըթմայըմ տէյու ըէտտ իտէյիմ, լաքին
 պիր գըղ քի քէնտի ամճասընըն օղուներ՝ զաթէն
 պիր պիւհիւք սէպէսլէրի օլմայարագ, ալմագլըդա
 նիյէթ իթմիշ իսէ՞ մութլագ պունտա պիր սըրը վար,
 խոյր ըէտտ իթմէմ, չլենքի էկէր պէնտէն տէ՞ ու
 մուտու քէսէրսէ մութլագ պիր դագայա . . . օղ
 րար տէտիմ . պիրտէ տիւ շիւնտիւմ քի, « էյու ետ
 տէյէլիմ քի սէնի սէվէր էմմա՞ շու գըղ իքի ամճա
 էփոտչարընա քիլիսէճին էվէնմէք միւսաստոէօի վէրէ
 պիլիք օլտուղուներ նէ՞րէտէն պիլմիշ քի կազմիշ
 պու պիր շէյ տիր քի պիր գարընը չօճուդ պիլի տիւ
 շիւնիւք, լաքին դա՛հիր՝ Տէփոիշին իթտիյինի, սնա
 վէ պասգասընըն վէ պիւթիւն միլէթին տույուպ պի
 լէրէք սէօ չըգարմամալարընտան մաթէ պու կիւնքի
 կիւն սնաթընըն տա . . . տէվամ իթմէսինի կէօր
 տիւքտէ, պունու տա դապուլ իաէրլէր տէյու սան
 մըն , տէտիմ = Խա՛յր կերու տուրմամ, էվլէթ տի
 յէլիմ քի ամճա էվտար ալմագ կիւնաս՝ աըր, լա
 քին Տէփոիշն՝ փոփաս օլարագ վէ պու կիւնասը վագ
 իաթի օլտուղը ճարտէ, քէնտի եէկէնիսի ալմըն, է
 կէր կիւնաս՝ իսէ՞ օ պիլմէ՞ղ մի . վէ պիր ինսան պաշ
 դասընտ եէմէսին տէյու՝ թէնպի՛ իթտիյի զէ՛հրի,
 պիլէ պիլէ քէնտի եէ՞ր մի . տէրլէր քի կազըն ազ
 րոպալար քի էվէնիլլէր՝ էվտարը կաշմագ, իշ
 թէ Տէփոիշին էվտար քի թաղուհի սօղըրմուշ տըր,
 ալթը կաշընա կէլմիշ էօլմէմիշ . տիմէք պուներն տա
 ասը կօգ . տէտիմ = « Խա՛յր կերլէքտէն պու պիք

Ճիգովի՞ծ տուղադը տա օլթա՝ պէն պու գուշու գա-
 ջըրմամ, եա ծնու գուրթարրորմ, եա քէնտիմ ծնրն
 ուղորնա էօլիւրիւմ, տէտիմ վէ իմզայր էօբիւպ
 մէքթուպը գօյնու մա գօյտըմ, պու ալէմտէ պիր ին-
 սան նէ գատար տա թամմ տիւշիւնիւ շիւ օլթա տախի՝
 եինէ պաշգատնա տանըշմալը վէ եախաձագ իշինին
 վէ տիւշիւնիւ շիւնին թամմ եախօտ գուսուր օլտը-
 դնր սօրմալը տէյու, պէշէտիյիմ իշուն օլ կիձէ
 պու եօլտա իշէրէ աշինա պիր տօսթըմըղն էվնէ
 կիտուպ՝ մէթուպը ծեա վէրտիմ վէ նէ անլատըղնը
 սօրտու մա, աքսի օլաձագ եա, օ տա պէնիմ կիպի
 « թուղագ վար քէնտիմի սազըն » տէտի. վէ պէն
 տէ ծնա ճէվապէն, « պիլէրէք վէ մէձպուրի պու
 ճէնկէ կիքիշէձէյիմի » քէնտիմէ տույուրտըմ, է-
 կէր սաճիճ տուղագա՝ տէյի՞մ մի քի օլ ֆազըր տա
 տութու մուշ տըր, եախօտ քէնտի իլճագ տա իսէ՝
 պէնիմ պիլէ պիլէ քէնտուի գուրթարմագ իշուն ի-
 տէձէյիմ ֆէտաքեարըղը կէօրիւր իսէ, պէնի տաճա
 զիյատէ սէվէր վէ քէնտույի ալէթ իտէն ավճըլար
 տան իյրէամէ՞զ մի, նիճայէթ եա էօլիւմ եա ֆիւ-
 թու ճաթ » տէտիմ:

Իրթէ կիւնիւ ախշամըսը կիթտիմ վէ իլք կիւն-
 քի պանա վէրտիյի մէքթուպտան ճատը օլան մէմ
 նունիյէթիմի քէնտիմիմէ տույուրտըգտան մատա,
 կէրէք քէնտի տիւշիւնիւ շիւմի վէ կէրէք մէքթուպ-
 տան ումաղըմը տէտիքտէն սօնրա՝ « էկէր սաճիճ
 պէօլէ պիր ֆիքը վար ըտա, պէն եուտամամ, քէն-
 տիմէ տէ պանատա եազըգ իտէրսին զիրա փէք գա-
 վն նիյէթ իթտիմ վէ էկէր պէօլէ պիր շէյ օլուրտա՝
 քէնտիմի թէլէ՞ի իտէձէյիմ » տէտիմ. վէ քէնտի
 « ճիշ պիր շէյ օլմայուպ իլլտ մէճապպէթտէն իպա-

րէթ տիր վէ պու շիւսհէլէրինին հէփսի քէօթիւ
 եիւրէկլի ատամլարըն իֆթիրասը օլտուղընը՝ պէնի
 ալտըգտան սօնրա կէօրէճէյին սատըգըգտան անլա-
 յաճագսըն 7 տէյու ճէվսպ վէրտի իսէ , « պա՛գըն
 սիգէ պիր շէյ սէօյլէյիմ , պու ալէմտէ ատըսըգ չալ
 օլմաղ , պունու տիմէքլէ սիգէ փափաս հագըընտա
 սէօյլէնէնէր սահիհ տիր տիմէք իսթէմէմ , լաքին օ-
 նրն սայգըսըգըրըրը ըս հէր քէսին տէ շիւսհէյէ զա-
 հիպ օլտըգլարընը հագըսըգ տիմէմ . պէն պիլիրիմ
 քի պիր ինսան կէրէք գըղ վէ կէրէք էրքէք՝ պէ-
 քեսար հալինտէ աղատ տըր . էվվէթ պէն քէնտիմ
 չօդ տիւրլիւ քէօթիւլիւքլէրի իթմիշլիմ էմմա՝ սիգէ
 պիր խայնըլէ իթմիշ սոյըմմա , նասըլ քի սիգտէ՝
 պիղիմ սիղինիէ պունտան սօնրա օլան պօրճլարըմըգա
 տըր հագըըմըղ , օնուն իչուն պու սօրուշումա կիւ-
 ճէնմէմէսիղն րէճա իտէրիմ , սիգտէ պիլիրսինիզ քի
 պու կիւնէ դատար նէլէր սէօյլէնտի հագըընըգտա ,
 « էվվէթ պէնտէ իշիթտիմ , լաքին սիղ սօնրա կէօ-
 րէճէքսինիզ քի իֆթիրայըտը 7 տէտի . « շիւսհէ-
 սիղ պէնիմ տէ ումուտըմ վէ սըղուլ օտըր , պէնիմ
 պունտան սօնրա սիգէ թէքմիլ էմնիյէթիմ վար տըր ,
 սիգտէ ումարըմ հալինիղէ կէրէք պէնիմ վէ կէրէք
 քէօյլէնիւն շիւսհէլէրինի պօշա չըգարըսընըղ 7
 տէտիմ . վէ օլտըղըմըղ եէրտէ պիր պիրիմիղէ պիր
 գահալէլէր իթմէյուլ , հէր զօրըգա դարշու դօյմագ
 իչուն էօլիւմ տախի եէթիշտէ՝ կէրու տէօնմէյէճէ-
 ղիմիղէ եէմիւնէր իթտիքտէն սօնրա , պիր աղ վագթ
 սըրասընա գօյաճագ իշէրիմիզ օլտըրը իչուն սըու
 սագլայուլ վէ պէն էվվէլէրի կիպի եինէ սէյրէկ կի-
 տուլ տէ հալընըղ խօճանըն էլի իլէ մէթուլլաշ-
 մայա գարար վէրտիք վէ պէօյլէճէ պիր պիրիմիղն

սասորդ լողնա էմին օլարադ այրըլտը : Իւչ հաֆ-
թա գատար պէօյլէ խօճանըն էլի իլէ մէքթուպլաշ-
տըգտան սօնրա՝ պիղիմ էվտէ հալիմտէն վէ հազըր-
լըգլարըմտան պիր իշիմ վար օլտուղընը անշայուպ
պանա սիւալ իթտիքէրինտէ , իշի անլաթարգ վէ
պու հալի ամճամըզս տույուրուպ ըէյի իլէ էվէն-
մէք իսթէրիգ տէտիք . զաննըմ իլք տէֆա փէտէրի-
միզին աղըլ իլէ իսթէտիք , օլմատը իսէ՝ սայիրլէրի
իլէ տէ պիղիմ՝ աղըլմըգտան՝ էկէր ըազն օլմազսա
գաչաճաղըլ տէյու տույուրտըգ , պու կիւնէրտէ
խօճա պիղէ հալարարագ՝ կիտեր կէլրլիքտէն իսթի-
ֆա իթմիշ օլտըղը իչուն , մէքթուպլաշամազ օլտըգ :
Ազ վագըթտան սօնրա պիր ախշամ ամճամըն տամա-
տը Եօնուզեան Յ , աղա պիղիմ էվէ կէլուպ՝ շու
պիչնմնիգ մէքթուպը կէթիրտի ամճամտան , մէքթուպ
պիր զարֆ իչինտէ վէ տէ աչըգ ըտը :

Պարոն Մկրտիչ .

Հէր նէ գատար տա պու կիւնէ տէկ՝ էվիմէ կի-
րիպ չըգտըղընը հազըլ իթմէմիշ իտիմ իսէ տէ , գա-
րնտաշըմըն օղու օլտըղըն իչուն սէս չըգարմազ ը-
տըմ , լարին շիմտի՝ քի պաշգա ֆիքը իլէ կիրիպ չըգ-
տըլընը տույտում , պուենտան պէօյլէ էվիմէ այագ
պասմանը իսթէմէմ . կէրէք պէնիմ վէ կէրէք ֆա-
միլիամ իչուն եսպանճըսըն :

Ս . Գարահան :

Մէքթուպըն ատուէսի՝ Օրթա քէօյտէ Գարահան
Պետրոս աղանըն օղու Պ . Մկրտիչէ վիւսուլ . . .

Նէ՞ տէմէլ շիմտի պու մէքթուպա , պէշ սէնէ
էվիմէ այագ պասմայան ատամը՝ էվիմէ տավէթ ի-
տուպ , վէ շիմտի իսէ իւչ այտա պիր տէֆա կիտեր
իքէն՝ խօշանմազ ըմըշ . պիլի՞րմիսինիգ պուենը եազան

քի՛մտիք, գրգռներն գանձնա կիրէն պիր փափասար
 հալեա պու կիւնէ գատար էյլնտէ կի՛ճէ կիւնտիւզ
 գապուլ իտէն ամճամ տըր, իբի սէսէտէն պէրու
 քի՛չիւք գըզը իլէ լիսանա կէլտիսինսի պիլտիսի պիր
 փափասըն կի՛ճէ կիւնտիւզ հագասընը տութուպ տա
 պապասընըն էյլնէ պիլէ կիթմէք գոյ վէրմէյէն ամ
 ճամ տըր, հէ՛մ քիմէ՞ հազտը պիլիթմիսինսի, գը
 գընտան պէնի ա՛լ տէյու պիր մէթուպ ալուպ՝ պին
 տիւրլիւ տիւշիւնճէլէր իլէ գրգռներն ուզըունա հէր
 կէօնէ ֆէտաքեարլըզ կէօղիւնէ ալան Մկրտիչ Գա
 բանանա հազտը, լաքին պէն օնա գարշըրգ գրգռներն
 մէթուպընը կէօսթէրուպ քէնտիսինսի ութանտըրմա
 տըմ, վէ “ շու պու սէպէպլէր իչուն մէճպուրի շու
 եէմինի իթտիմ ” տէմէտիմ. հալընրգ քէնտի մէթու
 պընը պիր գարֆ իչինէ գոյուպ բէտերիմին էլի իլէ
 քէնտիսինսէ չէվերտիմ վէ պունընյա՝ “ ֆիքրիմի տէ
 յիշթիրմէ՛մ վէ պու լաֆլարընը տա գապուլ իթմէ՛մ ”
 տիմէք իսթէտիմ, չիւնքի գարշըմտաքինինսի եէմինսէ
 ինանմըշարմ: Պունըն իւզէրինսէ եինսէ բէճա իթտի
 րուպ իսթէմէտէ եօխսա մութլազ գաշարըզ տիմէք
 տէ վէ արա սըռա պիրինինսի էլի իլէ կիզլի մէթուպ
 լար ալուպ վիրմէքտէ, Հայր Երգուարդա մէթուպ
 հագուպ՝ “ ամճամը գանտըրասըն եօզսա բէզպլէթ
 չըգար ” տիմէքտէ իբէն, մէկէր իսէ Հայր Երգուարդ
 տա օնլարլա պիրլիքտէ սանաթընըն իզթիգասընճա
 գըզը գանտըրմայա չայըշուպ՝ “ պիր պիրինիզտէն
 խայր կէօրմէզսինիզ, խասթալըզտան գուրթուլմազ
 սընրգ վէ էվաարընրգ օլուբսա՝ հաշամազ ” տէր իմիշ.
 պու զէփալը փափաս գահիր հիչ տիւշիւնմէմիշ քի
 Մկրտիչ պիզէ “ Տէվօիշ իլէ Թագուհինինսի այթըր հա
 շընտա չօճուղը նա՞ սըլ հաշայօր ” տէրսէ՛ նէ՞ տիմէ

լի . պիր դաջ կիւնտէն Հայր Երդուարդ օմուլարը նր հօգարը դալորրարադ պանա կէլիւ « այ օլուլ , չօդ չալըշարմ պիլ միւմքին ամճան դանմանօր , կէլ սէն պու իշտէն վադ կէշ , չիւնքի գրղ տա ճայմըշ » տէտի վէ իշթէ շու մէքթուպ իլէ սանա ճայմարըր տուեուրուր տէյերէք պիր մէքթուպ վերտի , աճէպ նէ կալան շէյ տիր տէտիմ քէնտի քէնտիմէ , մէքթուպը աչտրմ , լաքին կալան տէյիլ էվիլէթ քէնտի կալըսը վէ իմզար իտի : չօդ շէյ , նէ՞ տէմէք պու = Իշթէ մէքթուպուն սուրէթի :

Մկրտիչ աղա .

« ԱՅ էտէրսին , կէչէնտէ Հէր նէ դատար տա « պէն էօյլէ պիր լաճ սէօյլէտիմ իտէ տէ , պադարմ « քի օլմանաճադ , պօշ շէյ տիր , օնուն իչուն պու « կիւնէ դատար նասրլ քի սէնին իլէ դարտաշ իտիք « եինէ պէօյլէ օլալմ » . . .

. . . Իմզա

Պէնի պիր կիւլմէք ալար , զօր իլէ կալարրըմըշ տրր պու մէքթուպ տէյի , էվիլէթ , կիւլտիւմ չիւնքի օ պանա եէմին իթմիշ իտի , զաթէն տուրտուղում եէրտէ քէնտի իլք օլտու պու իշէ , վէ շիմտի իտէ ճայմար միւմքին տէյիլ իտի , պէն ինանմամ տէտիմ , զերա պիլիք իտիմ քի քալէմինէ զօր էտէնլէրին եիւրէյինէ թէէսիրլէրի օլամալ իտի . սա՛հի՛հ իսէ , Հա՞նը պէնիմ մէքթուպլարըմը կէօնտերմէմիշ տէտիմ վէ փափասս պանա կէթիրմէյէ սէօլ վերիպ կիթտի . Հէմ կէրէք էրթէտի ախշամ քաջ մէքթուպ վար իտի իտէ կէթիրտի . սիզ օլսանըզ պու արա նէ՞ օլուր իտի եիւրէյինիզ աճէպ . պիր գրղ պիր ատաճա՞ Փիբրինտէն կէչմէզ քէն մէքթուպ կէօնտերիք , պէնի իսթէ տէր , սէօգիւնտէն տէօնմէսին տէյի եէմիւ

էտէր վէ սիզ .քննտիսի իչոնն օլ գատար նամուս
 սուզլըղա թէհամմուլ էթմիշ օլսանըզ , ճանրնըզ ի
 նանմագ իսթէ՞ր մի , նէ իսէ , մատամ քի պէնիմ
 մէքթուպլարըմ կէլտի , տիմէք քի քէնտի կէրէէք
 ճայմըշ տէյէրէք , պէն տէ օնուն իլք վէ սօն մէք
 թուպլարընը փափասա թէսլիմ էթտիմ . լաքին՝ նի
 նէ քէնտիսնէ գապահաթ պուլմատըմ , չինքի՝ սէվէր
 իտիմ . քէնտիսնէ վէրտիյիմ սէօզլս սաղլամագ իչոնն ,
 քէնտիսի էվլէնմէյինճէ , պէն էվլէնմէյիմ տէյի նիյ
 յէթ գօյտում , էօթէտէ փամիլիասը իշի պիւսպիւ
 թիւն սօզութմաշ իչոնն , “ սաղըն պիր տահա կէօ
 բիւնմէ , սէնի էօլաիւրէճէք ” տէմիշէր , վէ քէնտի
 տէ օլ գատար ինանմըշ քի պիր կիւն գաբուլարը
 չայընտըգտա “ կէլտի սէնի էօլաիւրէճէք ” տէմիշէր
 իսէ գօրդուսունտան քէօմիւրլիւյէ գատար գաչմըշ .
 տունու քէնտի աղըր իլէ պանա նազլ էթտի , պիր
 գաչ կիւն սօնրա , տէֆա պիրի իլէ “ քէնտիսնի կիւ
 ճէնտիրտիմ ամմա , աճապ պիր սէլամ կէօնտերսէմ ,
 գապուլ օլո՞ւրմու ” տէմիշ իտի , պու շէյպանա պիր
 աճայիպ կէլտիյի իչոնն գապուլ իթմէտիմ . վաղըթ
 կէչիպ վէ քէնտիսնին պէնի տիւշման պէլէտիյի իչոնն
 եափաշ եափաշ տիւշիւնիւշ պէնտէ թէպտիլ օլտու ,
 չինքի տիւննա ալէմ կիպի պէնիմ տէ շիւպհէ իթ
 տիյիմ փափաս իլէ , էվլէլ քինտէն դէհատէ սըզը ֆը
 գըյը արթըրտըղարընը հէրքէստէն տույիսը իտիմ :
 Մէքթուպլարըմըզը կէօնտերտիքտէն պիր սէնէ
 սօնրա , պիր կիւն Պէյօղլունտան կէլմէ վէ ամ
 ճամըն չօճուգլարը իլէ օյնամայա կիտէն պիր միսա
 ֆիր չօճուգ կէլիպ “ ամճանըն գրըր սանա սէլամ
 էթտի վէ իսթրընը սօրտու ” տէտիյի կիպի , ա՛խ
 կիտի տէլիլիք , պէն հէր շէյի ունութտում տերա

դաս պէ եսկի տերտ թագէլէնմէեէ պաշատը . չօ-
 ճուղա պիր թանէ բեամիմտէն վէրիպ « սէլամ է'թ ,
 նէ տիմէք իսթէր իսէ , պանա պիր մէքթուպ եա-
 զուպ , տույուրսուն » տէտիմ վէ չօճուգ բէսիմի ալ-
 տը կէօթիւրտի : Չօճուգ կէրու տէօնտիւհնտէ , բէս-
 միմ գանպուլ օլունմը իտի վէ իրթէ կիւնիւ տէ-
 ֆա օ չօճուղըն էլի իլէ պիր մէքթուպ ալտըմ դըզ-
 տան : Իշթէ մէքթուպ .

• • • Միլտիչ ալա .

« Պիլմիչ օլասընըզ , պէն օլ վադրթ ճայտըմ
 « իսէ , եիւզտէն իտի , չիւնքի պէնի չօգ խըրբալա-
 « եօրլար իտի , լաքին շիմտի պիլմիչ օլըն պէն ֆիբ-
 « ըիմտէ սաղըմ վէ սիգի սէմէրիմ : »

2. Գարահան :

Կէլաէ շիմտի պու իշին իշինտէն չըգ « նէ պու
 բէճրիգ նէ պու լաճանա թուրչուսը » ճայտըզ վա-
 դըթ կաղտըզ մէքթուպա մը պագայըմ , պիր սէնէ
 պէնի ճիչ սնմատըզնա մը պագայըմ , շիւպճէսիգ
 շիմտիքի սէօղէ պագմալը չիւնքի՝ պէնիմ պիլտիլիմ
 օլարագ պու կիւնէ գտտար նիշէ գըզարա տիւրիւ
 եօրլար իլէ , եէմինլէրիսի այագ ալթընա ալմալարը-
 նա սէպէպ պաշպալարը օլուպ , վէ պու սէպէպէ նի-
 չէ ատամլարըն բերիշան օլմալարընտա , ճէրքէս էք-
 սիբըլիսի գըզարա պուլտըսը . լաքին ճագօսըգ իտի .
 պունը տիւշիւնէրէք , ճայմանըն իւթիւնէ պիր բէր-
 տէ չէքտիմ վէ նասըլ քի էվվէլ տէմիշիմ , եա պու
 դուշու գուրթարըրըմ , եա պէնտէ օնըն ուղընա
 էօլեւրիւմ տէմէմ իլէ , եէմինիմի տիւշիւնտիւմ :
 Պիր մէքթուպտա պէն եազտըմ վէ իշինտէ պէն
 քէնտինին իմ վէ եէմինիմի ունուլթմամըըմ տէ-
 տիմ . սանիէն իլք տէֆատան ամճամըն վէ էթրա

Գրեմըն եկերէքլէրի նէ օլտուղուներ անլամիշ օլուպ ,
 տույուրմանըն խայրը եօգ , դաշմագտա պաշըմըզն
 շարէօինի պագմայը ագըլըլըգ սայտրղըմ իշուն , կէ-
 բէք հայնատէն պիր շէյ պէլլի էթմէսին վէ կերէք
 մէքթուպլարըմը էլէ կէշիրմէօին տէյու , օղուտըգտան
 սօնրա , երթմասընը թաշիմաթ վէրտիմ . պիր գաչ
 մէքթուպլար պու չօճուղուն էլի իլէ պուպ վէրիպ ,
 դաշմամըզը դըշըն իլք այլարընտա օլուր իսէ , տա-
 հա դօլայըգ օլուր տէյու պիր մէքթուպ իլէ Փը-
 բէքքէրին Ճնունդու կիւնիւնէ գարար վէրտիմ , սօն
 տէփա պիր մէքթուպ տահա կազուպ , վէ արթըգ կէ-
 բիսինի քէսէլիմ տէրքէն պիր սէս չըգտը քի գաչա-
 շաճադլար իմիշ , մէքթուպլարը թուլթուլըլ : Պիր
 իքի կիւն կէշտիքտէն սօնրա , պիր կիւն աճէլէ՝ գըզ
 իլէ լիսանա կէլէն փափաս խանտաքի օտամն կէլիպ .
 կիւնա պիլմէզ կիպի « սիզ կինէ էսկի Ֆիքիրտէ
 իմիշ սինիզ տէ մէքթուպուներզ թուլթուլմուշ էօյ-
 լէ մի » տէտի իսէ , — էհ , դօ թուլթուլըն , պէ-
 նիմ պունտան սօնրտ քիմսէտէն բերվամ եօգ տէ-
 տիմ . չունքի դաշմագ վագթի վէ թէրքիմի արամըզ-
 տա վէրիլմիշ պիթմիշ իտի . « պէն շիմտի ծնտան
 կէլիյօրում » տէտի փափաս . նաարլ օլմուշ իսէ ,
 պիլմէմ չօճուգ քիլիսէտէ մէքթուպու տիւշիւր-
 միւշ , Տէրվիշտէ պահարանընր եա՛ , պուլմուշ , աշուպ
 օղուտուղտան սօնրա , ամճամա վէրմիշ . էվտէ
 տույուղլարը կիպի հէքսի պիրտէն գըզը խըրալա-
 մայա պաշլամըլար , գըզ մէքթուպու կէօրմէք իս-
 թէմիշ , վէրմէմիշէր վէ իչէրուքի օտատա կաթայօր
 իտի պէն մէքթուպու ամճատան իսթէտիմ կէօ-
 թիւրիւպ կէօսթէրտիքտէն սօնրա . « տէրտ էթմէ ,
 պէն պիր եօլուներ պուլուրըմ » տէյու սէօզ վէր-

տիմ տէտի վէ պէն շիմտի տիւշիւնտիւմ քի շու
մէքթուպու եազայրմ տա, սէնտէ իմզալայյաւրն .
կէօթիւրէյիմ քէնտինէ կէօրսիւն տէ, եիւրէյի րա-
հաթ օլտուն տէտի : Փաիազրն քէնտի եալտրդը
մէքթուպ շու իտի :

Սէվկիւլիւմ . . .

« Ղարդապետտէն հէր շէյի իշիթտիմ, վէ սիզէ
« չարէսինի պուլուրում տէմիշ, պէնիմ իւզէրիմէ
« եիւրէյինիզի րահաթ էտին, պէն աւլա կէրի տուր
« մամ, պէնիմ՝ վարդապետէ էմնիյեթիմ վար,
« սիզին տէ էմնիյեթինիզ օլտուն, էկէր մէքթուպ
« վէրիրսէնիզ օնա վէրին, պէնօնտան ալըրմ, սաղ
« օլուն :

Մ . Գ .

Պունու պանա օգուտրգտան սօնրա, «էկէր սէն
պունու իմզալարսան պէնտէ նէ եաքար եաքարմ
օնլարը գանտրըրըմ, պիր իշ տիր պիթէր, զիրա
ամճա եուճուշամրշ կիպի » տէտի : Էիմտի պէն պու
մէքթուպու իմզալամազ իչուն պիրուգ տիւշիւնմէք
լազըմ իտի, էվվէթ, տիւշիւնմէք բէք լազըմ իտի,
շունքի օլ գրգ քի պէնիմ էհլիմ օլաճազ իտի վէ
պէն օնը տուզագտան գուրթարմազ իսթէր իտիմ,
պիր փափասա թէսլիմ օլ տիմէք բէք գօլայ պիր
շէյ տէյիլ իտի վէ էօյլէ պիր փափաս քի օնուն իլէ
իւչ սէնէտէն պերու լիսանա կէլիյօր, կիզլի աշի-
քեար չօգ տէֆա օնը պէնտէն գըսգանըր իտի, պիր
իքի քիշիլէր իլէ պէլքի գրգ էվէնէպիլիւր իտի իտէ,
մանի օլտու վէ շիմտի կէլմիշ պէնտէն իմզա իսթէր,
եետինտէ գըգտան պիր նըշան եախօտ իքի սըրա
եազը եօգ, պու պիր չաշուտլուգտա օլապիլիւր իտի
իլք մէքթուպտա տիւշիւնտիւլիւմ տէ թաւտիգ ի-

տէր իտի . նիհայէթ օրթալըգտա կեզէն լաֆլարտան
 վէ Տէրվնչին իշէնտէն շիւբհէլի օլտուղըմ իշէն ,
 փափասա էմնիյնէթ էթ աիմէք . քէտի իլէ բէյնիլի
 պիր տօլապա գօյմագ կիպի պիր կէլիլ իտի պանօ ,
 լաքին նէ՞ չարէ , տէնիղէ տիւշէն կըլանա սարըլըր
 տէտիքլէրի կիպի , չար նաչար մէքթուպու իմզալա
 տըք , շիմտի տէյէճէքսինիզ քի պուենու տիւշէնտիւն
 իսէ , մէքթուպու իմզալամանայտըն , էյի ամնա , օ
 տա գօլայ տէյիլ իտի , զերա ամճա տարդըն , հալի
 իլէ ֆամիլիա պիր սէնէտէն պէրու կէօրիւշմէզլէր .
 պէն տէրսէնիզ պիր պուչուդ սէնէլիք բէտտ օլմու
 շում , հէմ էվին էօնիւնտէն կէչսէմ պէզէրլէր վէ
 գըզ էօյլէ տիգգաթ ալթընտա քի սու իշմէյէ կիթ
 սէ , քիւքէ պագարլար քի պէն ճնտա օլմայըմ : Իշ
 թէ պու սէպէպլէր իշուն իտի քի՝ շէյթան պիլէ օլ
 սա քէօրբիւյի կէչինճէյէ դատար գարտաշ օլուրըմ
 տէտիմ չունքի քէօրբիւնիւն էօթէ պաշընտա պիր
 խաչ չըգարըրըմ տէֆ օլուր սանըր ըտըմ
 Հասըլը փախաղ մէքթուպու ալտը կիթտի , ախշամը
 պէնի կէօրիւպ էվտէ , « կէօթիւրտիւմ բէք սէվէն
 տի վէ շիմտի բահաթ տըր , պու կիճէ պէն եֆնէ
 ճնտայըմ պէլէի կարըն սապահ տանա պիր մէք
 թուպ կէթիլիլիլիմ , լաքին շու պէօյիւք գարտաշը
 բէք սայկըսըղ օլան տըր , թութուլան մէքթուպու
 գըզա կէօթէրտիյիմ վազրթ , օտա կէլմիշ սըզը
 սըզը յա մէքթուպու կէօրմէք իսթէր , պէն թութ
 մուշըմ , գըզտա կըմիլըմ չարք օգույամաղ , պէն
 օգույայըմ տէրիմ պըրագմաղ , հասըլը պիր շէյ , նէ
 իսէ ախշամ տըր , պէն կիտէյիմ , պու ախշամ ամ
 ճայա լաֆը աչայըմտա պագալըմ , լաքին օ կնումու
 շամըլ կիպի տիր » տէտի վէ աճէլէ կիթտի : (Պի

զիմ մէքթուսուն թութուլմասընը սօնրա տույտը
 քի պիզիմ եօլաստըղմըզ չօճուզ՝ գըզն քիւչիւք
 դարտաշը իլէ, իքիմիզնտէ մէքթուսլարըմըզը ա-
 չըպ օգուրլար վէ եինէ դաբայըպ պիզի վէրիըլէր
 իմիշ, էն սօնու դաչմագ լափընը օգումուշար իսէ,
 կէօթիւրիւպ էլէ վէրմիշլէր գօրգուլարընտան) :

Իրթէ կիւն սապաճտան կէլտի փափաա, չիւնքի
 ճէր կիճէ օնտա եաթար իտի. « ախշամ լափը աչ-
 տըմ՝նէ իսէ ամճա շու իշի պիթիըին կիթսին, օ քի
 պիրպիրինի իօթէյօրլար, ճէմ շիմտի օղանըն ագլը
 պաշընտա տըր կէչնիրլէր տէտիմ. եօդ մօդ տէտի
 ամմա ույաճագ կիպի, լաքին էճլի իլէ էվլի գըզը
 բէք տիք. օ իքիտի օնը շըմարտըյօրլար տէտիքտէն
 սօնրա, պագալըմ կիւնտիւզ կիտէյիմտէ պիր մէք-
 թուս պէրլը մի գըզ », տէտի : Սաճիճ՝ ախշամըպ
 պիր մէքթուս կէթիւրտի, աչտըմ վէ շուսլար եա-
 գըլը իտի » :

« Պիր սաճաթ էվլէլ գաչալըմ, գըշա գատար
 « պէքլէրսէք, ճալիմ բէք ֆէնա օլաճագ, զիրա պէ-
 « նի խըրբալայօրլար, պէնտէ քիմսէնին եիւզիւնէ
 « պագմայօրում այրը օթուրըյօրում, էօյլէ տիգ-
 « գաթ ալթընտայրմ քի պու մէքթուսու եազանա
 « գատար օն տէֆա սագլայըպ եինէ չըգարտըմ, բէ-
 « ճա էտէրիմ. արթըզ պէնտէն մէքթուս իօթէմէ-
 « չունքի պէնիմ իչուն եազմագ բէք զօր տըր, լա-
 « քին սիզ սըգ սըգ եազըն, զիրա օնընլա թէսէլլէ
 « օլույօրում, գօրգմա մէքթուսլարընը էլէ կէչիւր-
 « մէմ, կիճէ կիւնտիւզ իւսթիւմտէ թաշըյօրում » :

* * *

Իքիմիզնտէ մէքթուսլարը տայրմ աչք օլուք

իտի փափասս , չիւնքի էմնիյնէթ իթմէք իչուն իմ
 զա վերմիչ իտիք . պու մէքթուպու օգուտուգտան
 սօնրա , պաշլատը նազլ էթմէյէ քի ամճա վէ հէք-
 սի սէնին հագգընտա քէօթիւ տէյեպ , գըզը խըր-
 բալատըգլարընտա պաշլատըմ զայրը վերիշտիրմէյէ ,
 օլ գատար գըզըշտը իշ քի նիհայէթ պանա եիւզիւ-
 մէ գարշը « փափաս էկէք սէնտէ պու իշին իչին-
 տէ իսէն , սօնրա պօզուլաճաղըմըգա շիմտիտէն հիչ
 կէչիպ կիթմէ » տէտիլէր . պէնտէ ծնլարա , « պիր
 վագըթ օ պիր գըզ գաշտը իսէ Տէրվիշ քեասէլէրի
 չըգարտըղընտա , նասըլ պիգէ պիր շէյ վար տէմէտի
 տէյի հանտընըզ , իշթէ պէն շիմտի պէնիմ պօրճու-
 մու էտա էթտիմ , պունլար գաշաճագլար , պունտան
 տա պիր շէյ չըգարսա , պանա մահանա պուլմայըն
 վէ պէն իշթէ կիտէյօրըմ » տէտիմ . գայգըպ կի-
 տէրքէն հէքսի պիրտէն « վարգապետ , պիզիմ սա-
 նա լագըրտըմըզ եօգ , նէ զաման իսթէրսէն պուչուր
 լաքին օղանա թարաֆ էտէյօրսըն , գըզտա չըմարը-
 յօր » տէտիլէր , էօթէտէն ամճատա « մութլագ-
 ախշամա կէլէսին պէքլէրիմ » տէտի շիմտի եինէ
 կիտէճէյիմ , լաքին սէն պիր սահաթ էվվէլ գաշմա-
 նըն եօլունա պագ « գաշտըգտան սօնրա իսթէր իս-
 թէմէզ գանարլար , պէն կէչէն կիւն Ագարեան Գե-
 րապայճառ իլէ կէօրիւշտիւմ վէ քէնտիսինէ նագլ
 էթտիմ իսէ « շու միւսլիման օլանըն գըզ գարտա
 չըմը տէտի . տահա նէ՞ տուրմուշար , իշթէ վեր-
 սինլէր կիթսին , սահիհ պու շէյէ քիլիսէ՝ իզին վեր-
 մէք իչուն , պիր պէօյիւք սէպէպ . . . իսթէր , լա-
 քին գըզլարընըն միւսլիման օլմասընըն նամուսըզ-
 լողտա պունլարա պիր պէօյիւք սէպէպ տիր . հա-
 զըր , օղան իսթէյօր տէյօրսուն , վէրսինլէր , Գերա-

պայծառուտա իզննինի կեթիրաիր պսակ օլուրլար պի-
թեր կիտեր ու տետի շինտի սէն գըզա արատա մէք-
թուպ եազ .քի ճէսարեթ ալսըն , զիրա տիւն րէ-
տերի գըզը եանընա ալըպ , էլինի պօյնընա սարարադ-
« գըղըմ , էթմէ էյլէմէ , օ սէնի ալմազ , ալսա տա
էյի ատամ աէյիլ տիր . ազ վագըթտան պաշկալա-
րընը սէվեր ու տեմիշ , դանարըմայա չալըշմըշ , գըզ-
տա աղըսյարագ բէտերինին ըէյ վէրմէսինի նիազ էթ-
միշ լաքին թաշ եիւրէքըն ատամ գըզը էօնիւնտէն
գօվմուշ էն սօնու ու , տետի : Փափաս պուշարը
նագլ էթտիյի վագըթ , բէնտի բէնտիմէ տիւշիւն-
մէտէ իտիմ .քի բէնտի փափասլարընըն էլի իլէ գա-
նա պուշարագլարը վէ էվատընը միւսլիւման էթմէ
յէ սէպէպ օլտըգլարը պիր ֆումիլեայա Ազարեան
Գերասպայծառըն եիւրէյի նա^րըլ չէքմիշ նամուսօրգ
տէմէյէ : Պիր ազ սօնրա գըզա պիր մէքթուպ եա-
ղըպ , պօշ եերէ էօյլէ թաշ եիւրէքըն ատամլարա
եալվարմա սասըր էթ , պիր ազ կիւնտէն իշիմի սը-
րասընա գօրում , թէրքիմ վագթիտէ կէլիր ալըր
եիւրիւյի վէրիրիզ տէտիմ վէ փափաս ամճամտան
տավէթըն օլտուղը իշուն մէքթուպու ալըպ աճէլէ
կիթտի :

Պունտան սօնրա , արթըգ փափաս էօթէտէ Տիշ
իշէ սահապ օլմայըպ , սալթ կիզլիտէն ֆագըր գը-
զըն , քիւ մէստէ , սամանըգտա , պահճէտէ , մանկալ
պաշընտա եազարղըր մէքթուպլարը կէթիրիպ , գար-
շըլըգ կէօթիւրիւր վէ էվն իչնտէ տէօնէնլէրի
խապեր վէրիր , գըզա « խասթա օլ , խըրսը օլ ,
միւրատըմտան կերի տուրմամ տէ , Գատըր բէօյիւնէ
կէօթիւրէճէք միսաֆիր կէլիր իսէ , սենի կէօթիւր-
մէք իշուն , պսգ պսա կիթմէ ու տէր իտէ : Պէնտէ

պունըն զըտտը սօնրա էթտիյինտէն ութանմամադ
 իչուն, « Տալինտէն պիր շէյ պէլլէ էթմէ, վազ
 կէչմիշ կիպի տո՛ւր քի տիգգաթը գալտըոսընյար.
 չունքի գազմագ կիւնլէրիմիգ հագըն տըր, կիթ հան-
 լարընտա օթուր չունքի հալընըզ ճանըն սըգըլըր »
 տէտիյիմ իչուն զալալըր շիւբհէ էթտիյինտէն, « նէ
 հաբարսան հաբ իշին սըրալը օլմասընա պագմա, պէն
 չուլ կիյէրիմ, գուրու էթմէք եւրիմ կէչնիբիգ,
 թէք շունտան գուրթուլայըմ, թէհամմուլ էտէճէք
 շէյ տէյիլ, էկէր պիր ազ տահա կէչէրսէ էօլէճէ-
 յիմ » տէր իտի = Նիհայէթ պիր կիւն, գըզըն քէն-
 տինտէն պէօյիւք գըզ գարտաշընը բէնճիրէտէ կէօ-
 բիւպ, հաղըգլա իշմար էթտիյիմտէն, իշին նէ
 օլտուղունու ալըայըպ, փափաստան պիր ճիօ
 տէօնէյօր տէյի տիգգաթը արթըրտըլար. հասը-
 րը իշէր զօրլանտը, թէրգիմ վագթիսէ պէրլէ-
 յէմէզ օլտուգ Ե. Ալլահ բագը օլտուն, փա-
 փաս գալան իգթիզամըզը պիր տօստտան պուլար =
 Պու կիւնտէն գազմամըգա գատար պիր այ վագթըն-
 իչնտէ չօգ ուփագ թէֆէք շէյլէր վար իսէտէ,
 արթըգ օնլարըն իգթիզամըր հօգ. պու գատարընըն-
 տա հագմամտա մագսէտ սօնընտա չըգաճագ օյունա
 իգթիզա օլմասը տըր =

Պու կիւնլէրսէ Եւնի քէօյ քիլիսէսինտէ իշի օլ-
 տուրը իչուն (հարուճա իշ) ամճամըն պէօյիւք օլ-
 լու էլէ փափազ չօգ ախշամ պարկիր իլէ քէօյէ
 կէլըրլէր վէ փափազ ծնը դանտըրմագ իչուն, տայիմ
 սըգը ֆըզը կիտէր օնընլա տէյի սանըրքէն, պիր
 ախշամ էվէ կիթտիմ, պունլար կէլմիշէք վէ իչի
 իչէյօրլար. լսքին արա սըրա ամճամըն օլուր » էյ
 փափազ, շէյմանը հէ՛ նիւղիւնէ սագալընա » ֆիլան

ֆառան տեր, իրիտիտէ կիւլերէր. պիրազ սօնրա տէ-
 ֆա պեօյլէ, նիհայեթ բերթափօրդլըզընա վերաիբ
 պու իշի. տրչարը չըդտըմ, տէֆա էվէ կէլտիյիմտէ
 պու կինէ օ հայտէ, հէմէն կիթմէք իւսթիւնտէ.
 տադալ կիւզ սուրթթտան սօնրա, « գադ գիզէ
 կիւտուզ կաթալըմ » տեր. կինէ սադալա. փափաս
 սալմազ իսթեր. կօդ գադգ տեր. նիհայեթ պիզէ
 մերադ օլտու, կանընա կիտուզ սօրաուժ. կիւլեր.
 հիչ տեր. տէֆա սօրաուժ նիհայեթ « աւամ նէ
 յլաճագ սադալընա . . . պիլմէմ նէսի, մասլագտա
 չայրըրն իւսթիւնտէ, շիշման գարը յը էօբտիւ »
 տէտի իսէ, կինէ պիր շէյ տէյիլ տէտիմ ֆիքրիմ
 տէն, կօդարը չըդտըմ: Շիշման գարը՝ քիմ իսէն
 գօրգմա, չիւնքի աթընը վերմէտի պանա, կօդար-
 տա պանա պիր տիւշիւնճէ ալտը. էյի կա՛, պիզ
 պու աւամա էմնիլէթ էթ տէտիք լաքին նէ ագը
 իտի, պու աւամըն գաթէն տէնէմէք իչուն, գարը.
 գրզ էօբտիւյիւնիւ պիլիբ իսիմ. « պէնի շու կօդար-
 քի կիւքիւն էօնիւնաէ սրըրչարբար, գուճագլար-
 քէն գօյ վերմէտիմ իսէ, պէն Ալաճըն էթպաս-
 լարընտանըմ « առեք կերէք » վագթիմտէ պէթտուա
 իտերսէմ թութար տէտի պանա, տէյէնաէ օլտը
 պանա. ֆաթմանըն հայ դարըսընա էթտիլի լափլարը
 պու աւամըն հագգընա պիլիբ իսիմ. շիմտի տէ
 պու շիշման գարը յը մասլագտա էօբտիւ չըգտը.
 էվվէթ գանըմ, քէտի իլէ բէյնիրի պիր սօլապա
 գօյաուգ լաքին նէ՞ չարէ, քէօբրիւնիւն օրթա կէ-
 բիստէյիզ. էվվէթ, վագթի կէշիքմէք օլմազ, կա-
 գրգ տըր ֆագըրա, տէմէք պէնիմ հաթըրմ ի-
 շուն պուճուն գաճընը . . . չէքէյօր. էվվէթ,
 պիր կիւն էվվէլ գաչմայը տէտիմ վէ գաթէն գը-

դրն պէնտէն իսթէտիյի նըշան իլէ , գաչմադ ուսու լինի պէր թարաֆ իտիպ , պիր մէքթուպ կաղըպ , գաբալը քէնաինէ կէօնտէրտիմ . մինասիպ վազըթ գանդիսի իսէ , պանա տույուրսըն տէյի , կէճէ օլմազ իտի , չիւնքի գարաղօլ թասթընտա 'իտի , իչ իլէ օտատա պիր պէքճի կանընտա , պիրտէ գաբընըն տիշարըսընտա , պաշըճա եանընտաքի պէքճի կիճէտէ օն տէֆա գաղբըպ պագար իտի :

Հասըլը շու պու , 1863 դեկտեմբեր 8 պիր չար շամպա կիւնիւ կիւնտիւզիւն սասաթ թամ օ տէ գաչմայա գարաք վէրտիք , չիւնքի կիւնտիւզ գա չըլըրը քիմնէ ումմազ իտի , շիւքճէտիզ պիր գաչ մէքթուպըր իլէ , պուհու գարարլաշտըրտըգ , էն սօնու պիր գաբալը մէքթուպ իլէ , կիւնիւնիւ , սասաթընը վէ պէն գանդի քէնճիրէտէ օթուրուպ , քէնտի պէյազ կաղըրըլ իլէ վէրէճէք նըշանընա պէք լէյէճէյիմի , ճէփսինի պիլտիրտիմ , պու սօն մէքթուպու փափաս գաբալը կէօթիւրմէք իսթէտի քի՝ “ սէն գաչտըղլարընը պիլիք իտին ” տէրլէր իսէ , “ կօգ ” տէտիյինտէ եւմին լաղըմ կէլիք իսէ , իտէ պիլիսին , չարշամպա կիւնիւ սապաստան քէտէրիմի քէնտի եւրիմէ Խթամպօլա կէօնտէրիպ , պէնտէ սասաթ օ պուչուգտա չըգըպ պէքլէյէճէյիմ մասէլ տէ օթուրտում . պու կիւնիւրտէ գաչաճաղըմըլը փափաս ճէրնէ գատար տա պիլիք իտի իսէտէ , չար շամպայը պիլմէտիյի իչուն քիլիսէ չըգըլը ճէր կիւն կիպի օրայա օղըամըլ , վէ սասաթ 4 պուչուգտա է վէ կէլիպ , պէնիմ թէրքիմ եւրինտէ կէօզլթաիյիմի կէօրտիւնտէ , իշի ալնատը . կօգարքի գաբուտան տըշարը չըգտը , սասաթ օ է ճէրիէք վար , պիրտէ պաղտըմ քէնճիրէյէ պէյազ պիր շէյ կէլտի ,

պիր թարափտան , իրի սահաթ տիւզիյէ կէօզիւմի
 տիրիպ պազմագտան , սուլու սէփքէն եաղար պիր
 թարափտան , եիւրէք այթ իւսթլիւկի պիր եանտան ,
 հա կէլտի տէտիմ լաքին ալտանմըլ օլտուզումու
 բէք չարուզ տույտում , չիւնքի հիչ կէրինտէն գը
 մըլտանմազ պիր շէյ իտի պու , նիհայթթ եաղաշ
 արա վէրտի , տիգգաթ էթտիմ քի կէօքսիւ պէյազ
 պիր քէտի կէլմիշ օրտա օթուրմուշ , սահաթ թա
 մամ 5 . պիրտէ պապարրմ կէլտի , լաքին իշարէթ
 վէրմէզտէն կիթտի . 5 տագիգէ սօնրա եինէ կէլիպ ,
 էլինտէքի պէյազ եաղլըգ իլէ նըշան վէրտի վէ իչէ
 րի կիթտի , պիր կէօզ աշմազ վէ գարամազ տահա
 կէճ օլուր իտի , պէնիմ պիզիմ էվտէն օնլարըն
 գաբուսընա կիթմէմտէն . պու գաբընըն էօնիւնտէ
 պէնիմ իչուն իտի էօլիւմ եա էօմիւր , թամ կիրմի
 տագիգէ պէքլէտիքտէն սօնրա , գօշարագ կէլտի ,
 եիւրիւ տէտիմ քէնտինէ , վէ պէն գաբընըն էօ
 նիւնտէ տուրտում , արգասընտան չըգան օլուր իտէ ,
 պրբապմամազ իչուն , լաքին՝ քիմնէ եօգ , պէնտէ
 արգասընտան կիտուպ եթթիշտիմ վէ տօղրու պի
 զիմ գաբըտան իչէրի կիրտիք , չիւնքի կիտէրքէն ա
 չըգ պրբապմըշտըմ , չըգտըգ էվէ , օթուրտուգ , կեր
 չի պիլ տօղրու խթամպօլա գաչաճագ իտիք , լաքին
 էվտէն « գապալը շէյ տիր , պունտա գալըն տէմիշ
 օլտուգլարը իչուն , գալտըգ , պիրտէքի գաչարսաք
 ումուտլարընը քէսիպ , իզնն վէրիւլէր , նէ լազմ
 պիր թագըմ էզիյէթ չէքէլիմ տէտիք . եարրմ սահաթ
 սօնրա , պիր չօճուգ կէօնտէրտիլէր , գըգ պուրայա
 կէլտիմի տէյի սօրտու , էվտէնտէ « էվվէթ , պիրազ
 էվվէլ կէլիպ էսպապ ալըպ եինէ կիթտիլէր . լաքին
 պիլմէյիգ նէրէյէ ու տէտիլէր , չօճուգ կիթտի պիր

հարըմ՝ սահաթ սօնրա , պիղլւմ՝ փափաս տէփա հէ-
 լիպ , պիղլւմ՝ իլէ պիրաղ օթուրաուգտան սօնրա ,
 « պիրաղ էօթլէյէ կիտէյիմ , պադալըմ՝ նէ կարայօր-
 լար » տէյիպ , ամճամըն էվնէ կիթտիյիստէ , Տէք-
 սի իւսթիւնէ ի-լէրլէր , «սէն գաշըրաըն պիլիր իաին
 պունլարըն գաշաճա ընը » տէրլէր , պուտա ինքեսր
 էտէր , « սէն սիղէ գաշաճադլարընը խապէր վէրտիմ՝
 լաքին իլմիմ պէրապէր տէյիլ » տէր , գըզարտան
 պիրի .քէյփսիղ օլտուզըն իչուն , փափասա « եիւզիւ-
 նիւ կէօրմէյիմ » տէր . տահա պիր չօդ արլէրինէ
 վէրիլլէր : Պէրիտէ պիղ դըզ իլէ՝ գաբը չալընտըզճա
 « Տա կէլտիլէր » տէրիղ , պազը եիւքէ տօլապա կիր-
 մէքտէ վար արատա . պու Տալ իլէ ախշամ օլտու ,
 դըզըն գարտաշը կիւյտ քէնտի էվտէքիլէրին ադըն-
 տան տէյիլ կիպի , կէլիպ կէօգտէն կէչիրտի իսէ-
 տէ , պիր շէյ ա նամայըպ , կիթտի : Սապահա իքի
 սասթ գալարագ դարուտան արշարը չըգարմ , քէօ-
 բէքլէրին պաղընա պասարագ , կօզարտան կաղմուր
 բարմագ կիպի եաղար , պիր պարկիրէ պինիպ տօղ-
 րու Պէյօղընա չըգարմ , վէ խոստովանահայրըմը-
 զա՝ շու կիւն էվէլի կաղարըմ մէքթուպու պըրաղ-
 տըմ , վէ կէչիպ իշեմէ կիթտիմ : Երմէնիճէ կաղըլը
 մէքթուպ տըր :

Յ Դեկտեմբեր 1865 .

Արժանապատիւ Տէր .

Ինչպէս որ արդէն տասնևութը ամիսէ ՚ի վեր
 շատ անգամ Ձեզ դախանձեր եմ , հօրեղբորորդու-
 յոս հետ ստիպողական պատճառներով ամուսնանա-
 լու հարկադրուած ըլլալով . Հուլմայէն արտոնու-
 թիւն բերելու միջոց մը գտնելուդ համար . հիմայ
 ալ նոյնը կը կրկնեմ որ մէկ ճար մը գտնէք , վասն

զի ալ սպասելու ատեն չիկայ, արդէն մինք, այսինքն ես ու օրիորդը, ամեն զգուշութիւն 'ի դերեհանելով, այսօրս փախած, տեղ մը ենք. և անհամբեր Չինեօգնութիւն և բարի լուրերու կ'սպասենք. ինչու որ մենք չենք ուզեր անվայել ընթացք մը փոփոխել. բայց երբ հարկը պահանջէ, ամեն բան մեզի համար հնարաւոր է, այս ալ գիտցէք, որ եթէ մէկը մեր վրայ բռնանալ փորձէ, մեր երկուքնուս ալ անհաշտ թշնամի պիտի ըլլայ. մենք արդէն ամէն բան աչքերնիս առեր ու այս ճամբան ելիր ենք. մենք թշուառ թագուհին՝ զինքը հարստահարողներուն ու թշուառութեան անելանելի յատակը ձգողներուն դատաստանը Աստուծոյ յանձնելով, լեռները փախչելուն պէս, չենք երթար Ասիոյ լեռները թափառել. այլ՝ հոս բոլոր ազգին աչքին առջև, օրագիրներու մէջ ու բոլոր հասարակութեան ներկայութեամբ, մեր սիրելի ընտանեաց վերայ եկած և դալու անպատուութեանց առաջին անելու համար, այս ընթացքը փոփոխուլու ունեցած իրաւունքնիս մինչև ցոյս պիտի պաշտպանեմք. և թէ որ մեր այս ընթացքը ապօրինաւոր կամ եկեղեցւոյ կանոնաց դէմ է, թող պատուիրանազանցութեան մեղքն ալ, ամօթն ու նախատիքն ալ մեզի (օրինակ ու պատճառ . . . եղողներուն . . . ըլլայ :) Շիտակը խոստովանելով, այս 'ազատ դարուս մէջ, մենք առանց պսակուելու ալ մէկ տեղ նստելու ըլլանք, մէկը մեզի չի կրնար արգիլել, և այսպէս վարուելուս պատճառները հարցնողները՝ երբ մեր ընտանեաց հարստահարութեամբ ու բռնութեամբ անպատիւ ըլլալուն համար, յուսահատելով այսպէս կը վարուինք որ ըսենք, մեզ չեն կրնար

մեղադրել. սակայն գէշը այն է որ, իրենք պիտի գայթակղին. ուստի՝ մեր գիտաւորութիւնը՝ ոչ կը բռնեք ու Եկի զ'յւրոյ կանոնները խախտել և ոչ որիչները գայթակղեցնել է. մի միայն մեզի սիրելի ընտանեաց ըլլալու կրկին անպատուութեանց ու չարեաց դարման մը ընել է : Արդ՝ իմ սրտիս իշճը ու գիտաւորութիւնը ձեզի յայտնելէս ետե, առաքիլ նիդ Հայր, կաղաչեմ որ ներուլամիտ ըլլալով, թեւորութեանց, բարեհաճիք Արհիպատիւ Նախագահին յայտնել մեր արդի վիճակը, և իւր օրհնութեամբը օրինաւորապէս պսակուելու բաղձանքը, յատկապէս սա ալ աւելցուցէք, որ եթէ մերժէ մեր այս ազերսն ու առաջարկութիւնը անշուշտ մեր կրկին թշուառութեանը պատճառ կ'ըլլայ. սակայն մենք վստահ ենք որ երբ իմանայ նորին Սրբազնութիւնը, թէ՛ մեր ընտանեաց անպատուութեան ու նախատանաց առաջին առնելու համար, միմիայն իւր Հայրական գթութեանը և սրտոնութիւնը բերելու հաւանութիւն տալուն կը կարողինք, չի պիտի զըլանայ, կամ մեր երկուքնուս կամ՝ բոլոր ընտանեաց անդորրութեանը համար պէտք եղած շնորհքները ընելու :

Որով մնամք Նորին Յարգութեանն Սուրբ աջը համբուրող և Ձեր Հայրական օրհնութեանցը կարոտ և ակնկալու :

Խոնարհ որդիք

Մկրտիչ և Չիչիւ

Գարսեան

Ախշամբը տէֆա դարանկըդուս եաղմուրտան ըսչանարագ վէ պոսթան իչէբիստէն էվէ կէլտիմ, փափասա՝ նէ՞ վար եօզ տէյի սօրտում իսէ, « Գե-

րապայծառա կիտուպ , իննիմիդ եօգ տըր , պսակ
 էթմէ տէմիշէր վէ մութլագ գըզը իսթէմիշէր .
 պէնտէն տիր պու շէյ , տէմիշէր . Գերապայծառտա
 պանա թութուենտու , լաքին Ազարեանն իլէ կէօրիւշ
 տիւմ իսէ , պէն Գերապայծառ իլէ կէօրիւշիւրիւմ
 տէյի ճէվապ վէրտի տէտիքտէն մաատա , էմալը եօգ
 պիր շէյ տէյիլ եա պու , իշթէ Մըսըտա Արթին
 պէյ , Պէպէքտէ պիլմէմ քիմ . պունլար հէք ամճա
 օղուլարը տըրպըր քի Հուովմա իղին վէրմիշ տիր ,
 սիզ գաչտըգտան սօնրա , էլպէթտէ կաբըլաճապ ,
 հէմ ամճա պիր գաչ կիւնտէն գըզը արզիւլէր ,
 եումուշար կիտէր վէ հպի իլէ էթրափտա սսւս օ
 լուր ” տէտի . պիր իքի կիւնտէն պիր սապահ խսս
 տովանահայրըմըզ պիր շէյ եարմըշտըր տէյերէք կիթ
 տիմ , լաքին օնըն ապլա վաղիֆէսի օլմատըդտան
 մաատա , մէքթուպտա աչըդ , եազըլսաննէնին իւզէ
 րինտէ տուրոշյօր , “ այ օղուլ , տէտի , շիմտի պէն
 պունու կիտուպ Գերապայծառա կէօսթէրսէմ օլ
 մազ , օնու եինէ սէն քէնտին կիթմէլիսինտէ պիր
 շէյ եարմալարն ” , պիզ իսէ Գերապայծառա կիթ
 միշ , օ տա “ կէլսին պիր կէօրէյիմ ” տէր տէյի
 տուրոշյօրուզ :

Պու փափասընտա պանա խոստովանահայրըզը
 շու մինասիպէթլէ իտի . պէն փափասըրըն պին
 տիւրլիւ պու եօլտա իշլէրինի կէօրիւպ վէ հէք կիւն
 իշիտիր օլտուղում իչուն , պու եօլտա շէյլէրէ չօգ
 լուգ գուլագ տամատըղըմտան , ատըմ տինսիզ չըգ
 մըշ իտի . իլք տէֆա պու իշիմիզ չըգտը իսէ ,
 փափաս՝ “ պէնիմ խոստովանահայրըմ վար Սերաս
 տէան Հայր Թովմաս , օնըն պու եօլտա իշլէրէ ազ
 լը էյի երէր , պէն օնա իշի աչարմ , պիր կէլսին

պանա տէտի , պիր կիթ կէօրիւշ , օ Գերապայծա
 ուս իղին կէթիրթմէնին պիր եօշունու պուլուր , հէմ
 սէնին իչինտէ , գըղա տինսիզ տիր տէյօրլար , խոստո
 վանանք օլտուլունու կէօրսիւնլէր , պաղըտա քիլն
 սէյէ կիթ տէմիշ օլտուղու իչուն կքի քէրրէ խոս
 տովանանք օլմուշ խտիմ , թօհաֆ խոստովանանք
 չօգ թօհաֆ պիր խոստովանանք խտի պու . լաքին
 պու խոստովանանքտա օլան շէյլէր բէք չօղունատա
 օլմուշ օլտուղու իչուն եաղմասընը զիյատէ սայալմ .
 պու փափաստան խապէր ալմագ իչուն , կիթտիյիմ
 կիւն գըղա « խայր կէօրմէզսինիզ , պիլմիմ նէ » տէ
 յէն փափասը րասթ կէլիպ , պիզէ եքէյի լաֆտան
 սօնրա , պունու եիւրէյի եարալը ամ ճանա էթմէմէլի
 յիտին տէտի խէ , պիզտէ քէնտիսինէ ծնը սէպէպ
 օլանա սէօյլէ . . . պանա տէյիլ տէտիք , պունըն
 լա Տէրվիշ էթտի տիմէք խաթտիք . պէրիտէ ամ
 ճամ՝ վիրա Հասուննանը սըգըշտըրը , գըզընը խ
 թէր . օտա պիղիմ փափաստան խաթէր , պէն քէն
 տինէ « փափաս , իչինտէն չըգ , պէնի կէօսթէր
 Գերապայծառա , քօ՛ պէնտէն խաթէսին , պէնի չաղը
 սըն » տէտիմ . պու եինէ իշին իչինտէն չըգմագ ,
 հէր կիւն Եպիսկոպոսարանա կիտէր , Ազարեանա
 շէօյլէ տէտիմ , Քիւրէլիանա շէօյլէ տէտիմ , օրա
 տաքի փափասըր » պու նէ գալըն գաֆալը տէյօր
 լար ամ ճամ իչուն տէր . « արթըգ Հասուննան տիյ
 նէմէմ տէմիշ , ամ ճայը դօլմուշ » տէր . Քիւրէլի
 եան՝ պու մատտէ իչուն Հասուն իլէ պօղուշտու ,
 խաթիֆա էթտի » , տէր . էօթէ պէրու պէնիմ նա
 մունու մա աօգանըյօր ամուճա , տէր , պէն եինէ քէն
 տինէ , չըգ իշին իչինտէն , գօ՛ պէնի չըղըսընլար ,
 տէրիմ , պու եինէ իշին իչինտէն չըգմագ . լաքին ,

նէ վար քէնտինէ , քի՞մ պիլեր . նամուտու . . .
 պօղուլուօր , եինէ իջնատէ , լաքին նէ՞ վար քի իշին
 իջնտէն չըգմազ , քի՞մ պիլեր . . .

Պիր ասշամտա էվէ կէլտիմ , փափաս կէլտի ,
 կիզլիտէն տէտիլէր , պու կիւն Հասուն քէնտիսինէ
 պիր թաղըմ թաղիր էթմիշ , պու ասշամ Հայր Եր-
 դուարդ իլէ , պէն քէնտինի ֆիլան էվէ չըզըրաճա-
 յըզ , գանարուպ դըզը բէտերինէ վէրսին տէյի քէն-
 տինէ սէօյլէյին պիլմիշ օլտուն , տէտի , սօնրա կիւյնա
 քէնտի պիզէ կէլիպ , սէօյլէմէմիշ կիպի ուշադ
 կէօնտերէճէք . լաքին քէնտի նէ կարաճադատ կար-
 սըն տէտի , տէտիլէր էվտէն պանա , պունու իշիթ-
 տիմ իսէ , իշին ուղանաճաղնը վէ փափասըն լաֆ-
 լարնըն ասյը կօգ օլտուղունու աղնայըպ , պու կիւ-
 նէ գատար նաֆիլէ էվտէ գալարդ տէյերէք , դըզա
 “ Հաղըր օլ , կարն սապա՛հ գաշալըմ ” տէտիմ .
 չիւնքի քէնտիտէ պէլքի կիւնտիւղիւն , պէն կօգ ի-
 քէն , կէլերլէր ճէպրէն ալըրլար էվտէն տէյի , քէօյ-
 տէն գալմադ իսթէր իտի . վէ պէն էօթէ պերի
 դօշմագտան Հալի օլմատըղըմ իշուն , կալնըրզ գալ-
 մասըն տէյի , էվտէն պիրինէտէ “ Հաղըր օլտուն ” տէ-
 տիմ , լաքին պէն Հիչ կիթմէզսէմ էօթէյէ , պէլքի
 սապա՛հ էրքէն կէլերլէր տէյի , կիտուպ մանտալա
 պաղլամադ էյի օլուր տէյերէք , ուշադ կէլտի իսէ ,
 պիրլէքտէ գալգաղըմ կիթտիմ , պու իքի փափասըր
 պիրի եիւրէքտէն պիրիտէ տիլտէն պաշլատըրլար պա-
 նա , “ Գերապայծառ ” դըզը պիր գալ կիւն բէտերինէ
 թէսլիմ էթսին քի . քիլիսէ Հիւքմ ալթընտան գուր-
 թուլտունտա , սօնրա պէնտէ կազայըմ իզէն կէթիլ-
 տէյիմ , տէտի , վէրիլտէն սանա էյի օլուր , կէլ կօգ
 տէմէ , վըզ նէրէտէ իսէ սէօյլէ , կիթսինլէր ալ-

սրնլար տէտիքտէն սօնրա , Հէմ Գերապոյծառ
 սիզին փափաստան իսթէտի , էկէր վերմէղսէն թէգ
 տիր օլաճադ , տէտիլէր . — պանա պագըն , Գարշը
 նրզտաքի պիր չօճուդ տէյիլ , էօյլէ լաֆլարա Գան
 մադ , էվլէլա Գերապոյծառ՝ փափաստան դըզը իս
 թէյօր , պէնտէն նի՞չին իսթէմէզ , նի՞չին Գօրգար ,
 Գօ՛ պէնի չըղըսըն իսթէսին , տէտիմ . սանիէն՝ պէն
 շիմտի դըզը վէրիրտէմ , էյի պիլիբիմ քի , պէնի ալ
 տատըպ , պիր տաճա վէրմէմէք իսթէյէճէքսինիզ ,
 օնըն իչուն պէն ալտանմիչ օլմայըմ տէյի , մատամ
 քի՛ պու գատար իսթէյօր ամճամ դըզընը , միւ
 պարէքի օլսուն , լաքին պիլին քի պէն ալտանմատըմ
 սիզէ , Հէմ սաճիճ սօնրա տէֆա վէրսէ իսթէմէմ ,
 Կարըն սաթթ 4 պուչուգտա կէլսինլէր էվտէն ալսըն
 լար , պէն սագաճ կիտէր , Իւսկիւտարտան կէթիրի
 ըիմ , տէտիմ , Հէմ պունու էօյլէ պիր թափուրլա
 տէտիմ քի զավալը . . . Հայր Երգուարդ կէրէէք
 զանն էտիպ , սէվինճինտէն օմուզարընը Կօզարը
 գալտըրըպ , վէ պունուն իւսթիւնէ լաֆը զըսալթ
 մայա պագտը քի կիւյա պէն գանմըչըմ , ճայմըչըմ ,
 նէ իսէ , պէն պիր տաճա սաճաթ 4 պուչուգտա կէ
 լին էվտէն պըն , Հէմ սօնրա իսթէմէմ պիրմիչ օլուն
 տէտիքտէն սօնրա , գալգըպ էվէ կէլտիմ , պիզ պէ
 ըիտէ պիրագ՝ թօճաֆ Տալէրինէ վէ փափասըն ինա
 նըչընա կիւլտիւքտէն վէ էկէր սաճիճ կէլիլէրսէ
 թօճաֆ շէյ օլաճադ տէտիքտէն սօնրա , սապաճա
 իքի սաթթ գալարագ , ֆէնէր էթէք ալթընտա , շէմ
 շիյէլէր պաչըմըգտա օլտուղու Տալտէ , գարուտան
 տըչարը չըգտըգ . պէօյլէ Կօճուլուդ Ալլաճ տիւչ
 մանըմա էթտիրմէսին , կէճէնին զիֆիր գարանըրը ,
 Իւրիւզկիարըն ինիլթիսի , Կօզարտան ազան բարմուգ

կիպի հաղմուերուն , եերտեքի ազան սելին վէ չա-
 մուրուն իչինտե , իւչ քիչի գաչար ինսանլարտան , էվ-
 վէթ քէնտիլէր կիպի ինսանլարտան , պու կիճէնին
 ֆուրթուենասը էն գորգմաղ եիւրէքլերետե գորգու
 կէթիբիբ իտի . տերետե գալարորմըն պագը եերլէ-
 բինտե սու եիւգսէլմիշ օլտուղու իչուն , սուլարա
 պասմագ լազըմ իտի . պաթա չըգա թաշ նարտիվէ-
 նե կիթտիք , ֆիքրիմ Պէշեթաշտան սապահլայըն
 պիր արապա պուլմագ իտի , զերա սեզելմեսին տէյի
 արաշամտան քեօյտե արապա ըսմարլամամը իտիմ .
 Տէլէ պու եանտան բախթը պուլունտուգ քի ա-
 ըապաճըլարըն գահվէսինտե պիր ըըգ եանայօր ի-
 տի , կիթտիմ վէ պիր արապա ըսմարլատըգտան սօն-
 ըա , տեֆա եօլու էլէ ալտըգ , եաղմուր կիթտիքճէ
 արթար , բիւզկեար հաքեզա , ըսլազըգ ճիկերիմիգէ
 կէչմիշ , չամուր թա տիզ գաբաղընտա , պիղեմ ա-
 ճէլէմիզտէն կիւճպէլա արապա Չըրաղըն սերայը եօ-
 նիւնտե պիղէ եէթիշտի , աճէլէ կիրտիք իչերի գա-
 պաթաշա տօղրու , աղարմայա պաշատը . հասըլը Պահ-
 չէ գաբըրընտան իգիմիզ պէլլե օլմասըն տէյի արա-
 պատան չըգտըգ վէ արապաճը յա եօլ վերտիք = Հա-
 ըա եաղմուր գար իլէ գարըըգ կէլեր , տեֆա Պահ-
 չէ գաբըտան պիր արապայա պինիպ , Եէնի գաբըտա
 արապամըգ գըրըլընճայա գատար կիթտիք . Տէլէ
 արապանըն գըրըլմասըտա սօն սեֆիլլեք իտի , էլ ա-
 եագ տօնմուշ , իւսթ պաշ ըսլագ , 4-5 կիւնլեք
 ույգուսուղ վէ եօրղուն , իւչիւմիւզտե եերե պա-
 տըղմըգը տույմայըգ սըզտան = Պու հալտե՝ կիւն
 էվվէլէնտէն հեմշերե իլէ սիղէ կէլէճէյիզ տետիյիմ
 պիր տօսթուն խանէսինէ գաչտըգ . նի՞չն , եա լքի
 գարտուշ էվլատլարը յըգ , օնըն իչուն , լաքին Տեր-

վիշ քի փափաս հայի իցէ եւ. կենննի ալմըշ . տիւղճէ
 ֆաղբօրն պու կիւնքի հայինէ սէպէս օլմուշ , ման
 կալ պաշնտա սրճաճրդ օթուրուք , հէմ քի՞ մին
 մանկալննն պաշնտա , պիր էվատրնր Գայսերիտէ ,
 պիր էվատրտա պուհտա սօփուղլարտա տօնան ա
 տամրն մանկալննն պաշնտա . պիղ պու սէֆալէ
 թի չէքտիյիմիզ վաղթթ , պերիտէտէ Հայր Երգուարդ
 տապահտան տօղրու ամ ճամրն էվինէ կիտուպ , մուժ
 տէ վերիր քի Մկրտիչ (դրգրնըզը վերիցօր , կիտին
 ալրն . լաքին օնչար կիթմէղէր , “ խա՛յր , պիղ նի
 չին կիտէճէյիզ , նասը կիթտի իսէ , էօյէտէ կէլ
 սին” տերլէր . Հայր Երգուարդա “ սէն կիթ կէթիր”
 տէյի ճէպր էտերլէր , լաքին քի՞ մի , պէնտէ պիլմէմ ,
 օտա “ էվվէթ պէն կիտէրիմ . լաքին հա պէն կիտէր
 աէմտէ , թամամ դրգը պուս դարբտան չըդարբէն ,
 Մկրտիչ կէօզ տէօնիւքիւ կի իլէ , պիր գուրշուն
 պանա , պիրտէ գրգա , պիրտէ քէնտինէ հարբշարբը
 սա , պուհա , գա՛յրմխարնըզ” տէտիյինտէ , “ հօզ ,
 հօզ , դօ՛ վարսըն տուրսուն” տէրլէր . լաքին գրգը
 նէ՞րտէ , գուրշուն նէ՞րտէ , Մկրտիչ նէ՞րտէ . պի
 գիմ փափասա տերլէր , օ տա “ պէն Մկրտիչ իլէ
 պէրայա օղտամամ” տէր , չիւնքի պիլիր քի էվտէ քիմ
 սէ հօզ , հասըլը փազ կէչէրլէր , ախաճըսը օղուլ
 լարը կէլիք , իչի տույարլար , օ տա ըսզը գուվվէ
 թի իլէ ճառթ ճուռթ էտէր , պիր բէյիտրճի պըշա
 ղը պէլինէ ասար , “ կիտէրիմ ալրբմ , կէլմէղ իսէ ,
 պաշննր քէսէրիմ” տէյի , պաշար գարբլարա չալմ
 էթմէյէ . լաքին , էօլէն քի՞մ , պաշննր քէսաիրէն
 քի՞մ , գրգ ներէ՞տէ . հասըլը քէյիփսիզ գրգ գօր
 դար , կիճէ հարբսը ույդուտան ույանըր , սայրգլա
 մայա պաշար . կիւճ իլէ սէրիզ կիւնտէն ազլը պա

շննա կէլիր, պիր սուչուզ ալտա կաթագտա կա-
 թար ֆագըր, պիրտէ՝ էրթէ կիւն պագարլար քի
 ճէքսիաէ ըիւյրա խմիչ, պուճտան սոնլա արթըդ պի-
 զէ պիր էշ կիւճ, Եէնի դաբը յա գօշ, իշինէ գօշ,
 Բէշյէ գօշ, կիճէ կիւնտիւզ իսկէնճէ իշինտէ, նէ՞
 պու, ամ ճարիղըն գըզընը պլտըդ, նէ՞ իլէ, քէնտի
 թէքլիֆի իլէ = Պու կիւնլէրտէ փափաստան իշիտի-
 ըիմ քի «Չասուն» պսակ էտէմէմ, բէտերի բուխասթ
 վերմէտիքճէ», տէմիչ, ճէմ միւճէրրէա գըզը բէտէ-
 ըննէ թէսլիմ իթմէլի քի քիլիսէ ճիւքիւմտէն գուր-
 թուլուն, տէյօր, պէն գըզա բէամէն կիտէ՞ ըմիսին
 տէյի սօրարըմ, «սէնսիզ պիր ետրէ կիթմէմ» տեր.
 պիր կիւնտէ պիղէ պիր խապէր կէլտի քի քիւքէլի
 փափաս սէնի իսթէյօր, կարըն սապաճ էվինէ կիթ
 միւճէրրէա, կալաճ, գօշաուզ պագալըմ նէ՞ վար,
 ինչալաճ իշնիլիզ պիթէճէք, զերա պու թէքին շէյ
 տէյիլ, չըլըրան Աթուակալ տըր = Իրթէսի սապաճ,
 էրքէն պիր պէկիր, տօղու Սաքըզ աղաճընա, քէօշէ
 պաշը ճումպալը մոմպալը պիր ուֆագ էվ, իշերի
 կիրտիք քէնտի օտասընա, կաթագտան դալգտը իրի
 պիր քէտի իլէ պերապէր, սապաճ քէյֆինէ էլինի
 էօրտիւք, վէ պէնի իսթէմիշսինիզ տէտիք. «ճէ»
 տէտի, գըզը սօրաու, էլինիզն էօրէր տէտիք, «է՛յ,
 նէ՞ կարտընըդ» «նէ կարաճաղըզ Գերապայճառըն
 էմրինէ պէքլէյօրուզ», նիճայէթ պունընտա աղլը,
 «գըզը պիր դաչ կիւն վէր». «պէնտէ վէրմէմ օ
 տա կիթմէզ» տէտիք. պու պիղէ գըզը խորլամայա
 պաշլատը, «նէ՞ մինէ պէյէնտին, կիւզէլլըքտէ կիւ-
 զէլլէք կօզ, իշիկըզար տէյիլ, սիզ օնըն իլէ սօնրա
 գանլը պըչագըր օլաճագսընըզ», պիղէ պիր թա-
 գըմ տաճա գուրա մասալը, «է՛ճ, շիմտի տէյիլ

և տ, սօնրա օլաճաղըզ » տէտիմ, նիհայէթ պիղ պունա լաֆը տայատըզ, « պէն ընը պունու պիլ մէմ, Հասունեան պանա պիր փափաս վերի՞ր մի պիզի պասի իթմէյէ, ևօխաս կիտէյիմ մի » տէտիմ.

Օ եխէ գըզը այլըմագսըզըն օլմագ տէր, լաքին պու արատա քէնտիտէ մանկալ էօնիւնտէ գահ վէ բիշերմէտէ, սիւրէր, չէքէր, քէսիլմէյէ պագայօր, պու պիզէ « պու շէյի նէ՞րաէն տիւշիւնտիւնիւզ տէրքէն, պիզտէ « իշթէ Տէրվիշտէն » ֆիլան ֆալան տէր տէմէզ, մանկալտա պիր թըսըտըտը չըգտը, փափաս մօսմօր օլտու, պաշընը էօթէ պէրի սալայըպ, տուտագլարընը ղյնաթտը, հասըըը բէք ալթ իւսթ օլտու : Էն սօնու, օ քէնտի պէնտէ քէնտիմին՝ սէօղէրիմիզի, պիրիպիրիմիզէ պիր գաչ տէֆաթէքրարլատըզտան սօնրա, օլմատը իսէ ալտըզ եիւրիւյիւ վէրտիք, լաքին թօհաֆը նէ՞րտէ, պու կիւնէ գատար տահա Հասունեան պէնի հիչ չաղըմագ, ուզապտան էլ աղըը իլէ գուշ թուլթմայա պագար, պէնտէ հալի իլէ, քէնտինէ կիթմէմ, պիզ պու կիտուպ կէլմէլէրին սօնընը ալայըմ տէյի, պիր Րուճ փափասը պուլտուզ, թամամ կիտուպ ալըպտա պըսակ օլաճաղըզ, պիրտէ պիզիմ փափաս պանա կէլիպ, « Ճիզվիթ մէճաւօր Միւսիւ Պօնիօնա կիթտիմ, լաֆը աչտըմ, պիր կէլօին, պէն՝ Գիրապայծառ Մարուշուն կիւնիւնտէ պիր իքի թանէ եաքտըմ, տէտի, մուլթլագ կիթ քէնտիսինի կէօր Թագսիմտէ Փրանսըզ խամթախանէսինին իւսթ հանընտա, պու շէքիլ պիր փափաս տըր » տէմիշ օլտուղու իչըն պերիքինէ կիթմէյիպ եանի Րուճա, եալսահ սիւրթ պէկիր, Թագսիմէ, պէքլէ պագալըմ, հէլէ կէտի, եաշըճա պիր փափաս, թիւրքճէտէ պիլիօր, նի-

Հայեթ ալիզ ֆիլան փափասըն գարտաշը յըզ, վէ սիզէ շու նիյազ իչուն կելտիմ, նասըլ քի քէնտիտէ տեմիշ իտի տեաիք . « էվիլէթ, սէն տերա էթմէ, պէն կիտերիմ, Գերապայծառա սեյլէրիմ, էկէր քէնտի կաբմաղսա, պէն հազարըմ իզին կէթիրիրիմ » տէյիպ, վէ պիրաշ տուրտուգտան սօնրա, « կիթ պագ պու կիւն պունտա մը, էկէր պունտա իսէ, կիտեր կէօրիւշլւրիւմ » տեաի, պիր սեվիննձ պիզտէ քի կէօյէ ուչմադ պիր շէյ տէյիլ, սըչրա պէկիրէ . սիւրթ Աղա ճամիսինէ, Եպիսկոպոսարսանա « Գերապայծառ պո՞ւնտա մը » « հօգ », « նէ զաման կէլիր », « հարըն ախշամ իւսթիւ » . հալլահ թագ սիմէ, կիթտիք խապէր վէրտիք, հարըն ախշամ կէլէճէք, վէ պէն իքի կիւնտէն կիտուպ խապէր ալլաճաղըմ :

Պունչարը շէքէն պիր ատամ իտի, պա՛զըն պիր տեֆա, պսւ 15 կիւնտիւր էզիմ էզիմ կէլմէք, կիճէ կիւնտիւր գօշմադ հալվարմադ հազարմադ, հաթագտան չրգանըն էլինի էօբմէք . . . մէսարիֆտէ ճապա, պունչարըն սեպէպի, ամճամըն գըզը պանա սըր աչար, « պէնի ալ » տեաի, ճայտը, եինէ կէլտի, պունտա պիր սըր վարտըր տեմէմիզ, վէ ինճէ ինճէ . . . տիւշիւնիւշլէրիմ իաի . լաքին Տէրվիշրահաթ օթուրուր, վէ հալլա պու կիւնէտէք պատարագ իտեր . . . : Պիր իքի կիւն սօնրա, պիր ախշամ իւսթիւ, սիւրթ Իսթամպուլտան թագսիմէ, պէքլէ Սիւսիւ Պօնիէ կէլսին, հաթունըն բիրէճ խորասանլարըն իշինտէ սօվուգտա հաղմուրտա հէլէ կէլիր, էզիւ պիւզիւլ գարշըսընտա, նէ՞ պու, իզին կէթիրէճէք, նէ՞ շէյէ, պէնի ալ տէյէն պիր գըզ իլէ էվէնմէյէ, էյ նէ՞ չարէ . . . « պէն կիթտիմ »

Գերապայծառա, պէն օնու պիլիբիմ, պիղ եաղաճա
 դրդ, սիզ զահմէթ իթմէյին տէտի, եաբաճագ ր
 է՛հ, պու ոււմուտտա կիթտի. ազնատրգ Գերա
 պայծառն իբէ ուն սէրմէսինի ամմա, տուր պագա
 լլմ. պիր չօգ թէշէքքիւրլէր Միւսիւ Պօնիէնէ,
 սիւրթ Օրթաքէօյէ. պէրիտէ ամուճա միրա Հա
 սուննանը սրգըտը քի պասկ իթմէօին, Հասուննան
 տիյնէր. նի՞չն, եա պէրիտէ Տէրվիշն իշն. Թա
 դուհինին Յաթմա օլմասը վար, ամճամին աիլի
 ուղուն, Միրաիչտէ սուս, սէս չրգարմայօր, չարշա
 լլմ գըղըն պապասընըն մէրամընա. լաքին պուշըտը
 սէֆիլիքտէ, քի՞մին վաղիֆէսի = Պիր դաչ կիւնտէն
 պիզիմ փափաս կէլի, «Եպիսկոպոսարանտան կէ
 լիցօրում, Ազարեան շէօյէ տէտի պէօյէ Գտէտի ր
 տէր. պիր կիւնտէ կէլիպ կինէ «Մ. Պ. եա պագ
 մայը, Գերապայծառ օնլարը տայիմա տիյնէյօր,
 պէն Հայր Թոմմաս սէօյլէտիմ, օնլար իքիսի կէօ
 բիւշիւրլէր, օնըն խաթըրընը սայար, քէնտի պիր
 տահա սէօյլէյէճէք, իքի կիւնտէն կիթ, պագ նէ
 տէր, պէլքի կինէ սէնի կօլլար Մ. Պ. եէ ր տէտի,
 պէն իսէ իք գաճամըղաս, մէթուպու մինտէր ալ
 թընա դօյաուղու իշուն գըրըգ օլտուղումտան, պիր
 տահա կանընա կիթմէք իսթէմէմէշ իտիմ. նէ հալ
 իսէ, իքի կիւնտէն պիր տահա կանընա սիւրթ
 տիք Թէաթրօնուն կանընտաքի սիտիքլի սօգաղա.
 պիր տահաթ պէքլէ, կէլմէզ, չրգ աըշարը, պէկիրէ
 պին, սիւրթ Քէօյէ, իրթէ կիւն սապահ պէկիրէ պին
 սիւրթ Պէյօղույա, փափաս ույուր, պէքլէ սօլուղ
 տա պիր պուշուղ տահաթ թամամ, ույանուը, կիր
 իէրի, պիր կաթագտան գաղգմըշ էլ տահա կօր
 • • • Եօրտիւք նէ՞ չարէ. • • • «էյ, պէն կէօրիւշ

տիւմ Մ. Պօնտիկէ իլէ, խաթրում իչուն շու իշէ
 կէօր տէտիւմ, սէնտէ կիթ հալվար հազար, օ պիբ
 շէյ հարար Կ տէտի : Պէն տրթըդ քէնտի քէնտիմէ
 գուրտում քի, պու տատաման պիգէ խոյր հօգ, տօղ
 բու գալգտում քէօյէ կիթտիւմ, եհնէ կէլտի պիգիմ
 փափաս, «նէ՞ Էթտին» տէտի իսէ, «պօշ շէյ
 տիր, պիբ պաշղու հօղունու պուլայրմտա, պու է
 սիրլիքաէն գուրթուլայրմ» տէտիւմ, պու պիգէ եի
 նէ «հօգ սէն կիթ, օ պիբ շէյ հարար, օ ծնուն
 խաթրընը սօյար», պիլմէմ նէ, շու պու տէրքէն,
 էյ, իւմիւս պու հա, հայտէ պազալրմ, պիբ տա
 հա սիւրթ Պէյօլունա : Պու տէփաքի կիտիշիմտէ
 Ֆրէնքիլէրէ Ճնունք մը իտի, նէ իտի պիլմէմ, մէյէր
 իսէ քիլիստէտէ իմիշէր, թիւքքէ պիլմէդ պիբ հէրիֆէ
 սօրտում իսէ, Միւսիւ Պօնտիկէյի պիբ դաչ տէփա
 արատըգտան սօնրա, կիթմիշ քիլիստէտէն շաղրօմը,
 պիբտէ պու փափաս սէնի կէօրտիլլի կիպի, դօլու
 նու պանա ուղատարագ, «նէ՞ տիր ճօ եհնէ կէլտին»
 տէտի, պիբ հըրա իլէ, «իշթէ Գերսպայճաու հա
 բարրմ տէտի հա, կիթ ծնա, պանա նէ կէլիրտին»
 տէտի, պիգ եհնէ եիւրէյիմիգէ թաշ պասարագ,
 Ալլահտան պիգէ վէրիլմիշ բուխասթըրը, շաշղընը
 դրմըգտան էլէրինէ վէրտիլիմիգ առամլարա հալվար
 մայա պաշղատըգ իստէ, նաֆիլէ, «հօգ» տէտի պի
 թիրտի լափը, պէն շիմտի հարարտմ ծնուն իրա
 շատու թիւնունա թօղանըրմ» տէտի, ինանըն, հա
 իտա պու կիւնէ դատար հիլ պիբ շէյ օ դատար
 աճրմամ, նէ դատար քի պու փափասա հալվարտը
 շըմը աճրտամ, լաքին նէ՞ շարէ . . . : Հատըլը .
 պիլ պուճտան իւմիւտի քէտտիք, սիլատէթ տէ 28
 կիւնիւ պուլտու :

Թուրքիոյնն ալիւ Բրօթերսանք փափաար

Պու արա , կիւնիւն պիրիսինտէ Բրօթէսթան պիր տօսթըմըղ տույմուշ իշի , “նէ^օ հարարն” տէտի իսէ , “ պսակ մատտէսի իշուն շարշը յօրուզ . լաքին իշի ուզատը յօրլար” աէտիմ . “ պիղիմքիլէրէ կի’թ , ծնլար հարարլար , գարշըտա Պատուելի Սիմոն վար , պիր կի’թ ծնա սօր ” տէտի , “ իսթէրսէն պէն պիր սօրայըմտա խապէր վէրէյիմ ” տէյի սիւալ էթտի . վէ պէնտէ , “ զահմէթտէն գահմագսան պիր սօր ” տէտիմ . չիւնքի , պու կիւնլէրտէ ճամըմ օլ գասար եանտը քի ծնլարն ճագգարղըլընտան , ալէսսէվիյէ ճէր կէօրտիյիւմ սագայըլարտան հիւղեւմիւ էօթէյէ չէվիրիյօրում ” տէտիմ . վէ պու լափը դըղս աչըպ , բէսմէն պու իշի գապուլ էտէրմիսին տէտիմ իսէ , “ շունլարն ճագգարղըլընտան գուրթուլալըմտա , նէ օլուր իսէ օլտուն ” տէտի : Պու արատա ամճամըն՝ պիրտէ Օրթաքէօյ քիլիսէսինին իչինտէ , գըղ գարտաշըմըն իւսթիւնէ ճիւճիւմ էտիպ , պիր թագըմ ապէսի լիսան էտիպտէ , սօնրա կիւճ իլէ հագայը գուրթարմուար վար իսէտէ , ծնու կէչէրիմ . չիւնքի , ճան հանրգըղը իտի : Ազ վագրթտան , պիր կիւն օլ Բրօթէսթան տօսթուճուղ իլէ , Գարաքէօյտէն պէկիրլէրէ պինիպ , ախշամ իւսթիւ Պէյօղլունա չըգըպ , Ինկիլիղ սէրայընըն արգալարընտա պիր զօգագ իչինտէ էվիսն պիրինէ կիրիպ , “ Տոս է Պատուելի Սիմոնը ” , տէտի տօսթուճուճուղ . “ Տոս է , Տրամէցէք ” , տէտիլէր , վէ պիղ էօգարը չըգըպ , պիր օտատա օթուրտուզ . արասը պիրազ կէչտի , Պատուելինին աշաղտա իշի պի’թ

միշ, ևօգարր կէլտի, պիղտէ այաղա գալգրպ քէն,
 տիսինի սէլամլարոզ, վէ տօսթումնոզ քէյֆիէթի
 զաթէն ալմիշ օլտուղու իչուն, իւսթիւն քէօյիւ,
 պիր տաճա նազլ էթտիքտէն սօնրա, « կէճէնիգ
 իայր օլտուն» տէյիպ, պիզի Պատուելի իլէ պըրազ-
 տը կէչտի կիթտի: Պու Պատուելի Իւթիւճնան Սի-
 մոն տէտիյիմ, օրթա պօյլու, տօյիուն վիւճուտ, էս-
 մեր, դապա սագայլը, նիմ շէյլա պիր Բրօթէսթան
 փափասը տըր. Իպթիտա պիր ազ վագըթ էլէրինի
 պիր պիրինէ օվտուգտան սօնրա, բարմագլարընը
 պիր պիրինէ կէչիբիպ, « պագըն սէվկիւլիւմ, տէ-
 տի. պիզ՝ ևանի Բրօթէսթանթլար, ևանըմըզա կէլէն
 ատամը ճէպրի մէզճէպէ տալէթ էթմէյիզ, սանիէն,
 իթթերիզ քի պիր ինսան՝ պիզիմ մէզճէպիմիզին տօշ-
 րու օլտուղունու տույտուն, վէ էօյլէ գապուլ
 էթսին, պիզիմ էօյլէ Պապահանլար կիպի ճէպրի ի-
 շիմիզ ևօգ տուր. լաքին շիմտի քի սիզ, պիզտէն
 էօյլէ պիր թէքլիֆ էտէյ օրսունուզ, էվվէթ. պիզ
 քի եալընըզ Աւետարան իլէ Աստուածաշունչ իւ-
 զերինէ գուրուլու ուսուլէ կիտերիզ, վէ ծնլարըն
 իչինտէ, պէօյլէ իքի գարնտաշ էվլատլարընըն էվլէն-
 մէմէսի իւզերինէ պիր շէյ սէօյլէնմէմիշ տիր. պի-
 զիմ եկեղեցի մանի օլմազ. պիզիմ՝ Պապահան քիլի-
 սէսի կիպի, պու իքի քիթապտան տըշարը, քիլիսէ
 գանունլարըմըզ ևօգ տուր. պիզ՝ Քրիստոսուն պի-
 զէ գօյտուղու գանունլար իւզերինէ կիտերիզ տայի-
 մա» տէտի. « պէնիմտէ սիզտէն իսթէտիյիմ օ տըրո
 տէտիմ. « իմտի, սէվկիւլիւմ», եինէ էլ օվմագ
 բարմագլարընը թագըպ, գարնընա կերմէք գուշագ
 կիպի. « մատամ քի պիզտէն այու իշի իսթէրաֆինիզ,
 տիմէք քի պիզիմ մէզճէպիմիզին տօղրու, ևանի,

արք քրիստոսուն դուրտուդու մեղհեւ օլտուդու
 նու տերունինիգտէն գապուլ էթմիշսինիզ, տէյիլ
 քի մեծպուրի տէտի իսէ . « պագընըզ Պատուե-
 յի , պէն էյի քէօթիւ մեղհեպլէրին նէ օլտուդունու
 պիլիբիմ , պէն պուրոյա մեղհեպ գապուլ էթմէյէ
 կէլմէտիմ , եալընըզ իսմ ու նիգամ գապուլ էթ-
 մէյէ կէլտիմ , պէն պու եօլտա պիր իշէ էլ վուր-
 տում իսէ , հադգսրգլըզ քէք չօգ օլույօր , շունտան
 գուրթուլմադ իչուն կէլտիմ » տէտիմ . « լաքին մա-
 տամ քի սիգին էլինիզ իլէ օլաճադ պու իշ , տի-
 մէք քի , նէ նիգամ գապուլ էթմէք լոգում կէլիբ
 իսէ , օնու էտէրիմ , լաքին շու եա պու քիլսէ էյի
 հա քէօթիւ լաֆընը հիչ պիր տէֆա էթմէմ , վէ
 էթմէմիշիմ , պու շէյէր իչսէն , նաֆիլէ քէնտինիգի
 եօրմայըն » տէտիմ : Պունա գարշըլըզ « էօյէ իսէ ,
 սիգի շիմտի Ազգապետարանտա Բրօթէսթան տէֆ-
 թէրինէ գայտ էթմէլիիզ » տէտի . « քէք էյի .
 դըզտա գայտ օլունաճա՞ դ մլ տէյի սիւալ էթտիմ » .
 « խայըր իգթիգա էթմէզ , չիւնքի պիգտէ տիշէհլի-
 լէրին գայտը եօգ տուր , իսթէր օլտուն իսթէր
 օլմասըն , « պու գայտը նէ՞ դէման օլապիլիբիզ »
 տէտիմ , « պէն Ղազարոս էֆէնտի իլէ կէօրիւշէյիմ
 տէ , շարշամպա կիւնիւ կէլին Չապթիյէնէ » : Չըզ
 տըշարը , սիւրթ Օրթաքէօյէ . լաքին Պատուելի
 պիգէ՝ իշի էթիպարը օլտուն տէյի , իքինճի սընրֆ-
 տան եազըլըն տէտի . վէ պու իքինճի սընրֆըն գայ-
 տը , 240 դուրուշ իմիշ : Չարշամպա կիւնիւ ախշամ
 իւսթիւ կիթտիք , Չաթպիյէնին իչինէ կիրտիք , ա-
 րա արա պիր պուճագտա , օտանըն պիրինտէ , էվ-
 վէթ պիր թագըմ՝ ատամ սըրա իլէ օթուրմուշար ,
 Պատուելիտէ իչէրինտէ , պիգի կէօրտիւ տըշարը

կէլտի, չրդարտորդ 2 լիրա իլէ 2 տէ մէճիտիյէ վեր-
 աիք, լիրա 105 է իքէն 100 դուրուշա վերտիք, պիր-
 տէ դաւանութիւն եազտորդ. է՛՛՛, իշթէ արթըդ ի-
 շին պիթտի Բրոթէսթանտ օլտուն, հայտէ կիթ «
 տէտիլէր. պու արատա Պատուելիկ՝ պսակ իղիննա-
 մէսինի նէ՞ զէման արածաղըմ՝ տէտիմ իտէ, « կէ-
 լէճէք հաթթիմ Ժօլովարանտա մէճիտիմիդ վար-
 պիր մէճիտէ արդ իտէյիմտէ, Օնտան սօնրա՝ տէ-
 տի. «էյի եա, շիմտի պիզի գազաէն պիր խըլ պօ-
 դա կէթիրիլէր իտէ՝, « գօրգմն, քիմսէ տօգուն-
 մազ՝ է՛՛՛, պէն շիմտի պիրազ տիւշիւնտիւմ, նէ՞
 եաքտըմ, Բրոթէսթան օլտում հէ՛, էվիլէթ, նի՞ շիւ.
 հէր նէ գատարտա պիզ քիքրի կիպի, իւթիւմիւզ
 թիքէնլի օլտուդու իչուն, էն պէօյիւք ճանավար-
 լարտանտա դօրգմազ իտէքտէ, է՛՛՛, նէ օլուր նէ
 օլմազ, պիր սաթթըն նամուզտուդուդու կինէ նա-
 մուզտուզլուդ տըր, էվիլէթ պէն Բրոթէսթան օլ-
 մազսամտա, պիզէ քիմսէ տօգունմազ, շիւնքի, իլէ-
 րուտէ տալ կիպի Ֆաթմա քէյֆիլէթի վար. լաքին
 դօրգուլը տիւշտէն իտէ, ուշանըդ տուրմազ տահա
 էյի տիր, տէտիմ. կէլիպ գըզա տույուրտուգ քի,
 Հասունեանըն քէրէմի իլէ, շիւքիւր տօգրուլուդու
 պուլտուգ, վէ պիր գաչ կիւնտէն պսակ օլմա-
 ղըղ օնլարըն էլի իլէ: Պէրիտէ գըզն վալիտէտի՝
 քէնտի ագրապալարը իլէ, տիւնեա գազան, քէնտի
 քէրճէ գըզընը իսթէր մութլազ, զօրաքի իսթէր.
 գըզը՝ պանա « շունտան շուրայա կիթմէմ՝ տէր.
 Հասունեան « քիլիտէ հիւքմ կէօթիւրմէզ, գըզը
 վէր, սէնի պսակ էտէյիմ՝ տէր, գանաճազ ատամ
 նէ՞ րէտէ: Իրթէ հաթթիմ պիր գաչ տօսթ իլէ Պէ-
 յօղունտա տօգրու. հօլտան կէչէրքէն Պատուելի

Միմոն, Ղազարոս էֆէնտի Պօլտսեան պիր գաջ քի-
 շիտէ սէրապէր, գարշումրգա չըգտըլար, վէ Պատուելի
 պէնի չաղըրրպ, Ղազարոս էֆէնտիյէ թանրթտըգ-
 տան սօնրա, « ճուճաա կիւնիւ կէլ պէնի պուլ »,
 տէտի . պէն՝ Ղազարոս էֆէնտիյի պու արատա թա-
 նըտըմ . չիւնքի, գայտ օլտուղուճ կիւն, իչէրտէ
 գալապալըգ օլտուղու իչուն, իչէրի կիրմէմիշ ի-
 տիմ, ճուճաա իրթէսի կիւնիւ կիթտիմ, Ղազարոս
 էֆէնտիյի պուլտուճ, վէ քէնտի պանա տույուրտու-
 քի՝ ճէօմաաթա . վէ ախէր միլէթէ՝ պիր հապանճը-
 յը էվէնմէ իչուն Բրօթէսթան էթտիլէր, տէտիրթ-
 մէմէք իչուն, մէճիւս իւչ այ հախօտ իքի այ պէքլէ-
 մէնիզէ գարար վէրտի, վէ պէն կերէք էվիմիղտէն
 տըշարտա օլտուղուճուղ իչուն, վէ կերէք պու-
 սէպէպէ մէսարիֆիմ՝ տայիմա պիրէ տէօրթ օլտու-
 ղու իչուն, պիր սաաթ էվիլէլ օլմասը էլզէմ տիր,
 տէյերէք, իքի այը պիրէ էնտիրտիք . զաթէն պիր
 այըն իքի հաֆթասըտա, գայտ օլալը կէչմիշ իտի,
 տիմէք 13 կիւնտէն պսակ իչուն վկայական վէրմէ-
 յէ գարար վէրտիքտէն սօնրա, « էկէր պիրիսի սիզէ
 սօգանըրսա, պիզէ տույուրուն, հախօտ, աչըգ ա-
 չըղա Բրօթէսթանըղ տէյին, րահաթ օլուն » տէտի .
 կիւնլէր ճնունդ հաֆթասը օլտուղու իչուն, օլ-
 տուղուճուղ եկը տէ, պիր Ղուսաւորչական շայ է-
 վի օլմասը մինասիպէթիլէ, տիւշիւնտիւք քի՝ պի-
 զիմ՝ 15 կիւն տահա պուճտա տուրմամրպ, պիզէ պիր՝
 էվ սահիպինէ օն սըղընտը օլաճագ, շիմտի պսակ
 օլտուղ տէյիպ, քէօյէ կիտերիզ, վէ սօնրա քէօյտէ
 պսակ օլուրուղ, վէ պէօյլէտէ հարտըգ, պիր արա-
 պայա կիրիպ մէշվէրէթ էթտիք քի, քէօյէ կիտեր-
 տէք՝ « պու կիւն կէրիքէն Ինկիլիզ սէրայընըն ար-

գասրնտա Բրուսիա քիլիսէսինտէ պօակ օլտուզ. տէ
 յէլիմ, նիհայէթ պու լաֆ իլէ, քէօյէ կէլաիք Պօ
 զոս Պետրոս կիւնիւ. տիւշիւնիւն պիր աեֆա պու
 25-30 կիւնիւն իչինտէ, շու փափաս էլի իլէ չէք
 տիքլէրիմիզի, կէճէ կիւնտիւզ ըահայթ հօզ, հաղ
 մուր, չամուր, սօղուզ, կօրկուսլուք, ույգուսուզուք,
 տէօքիւլիւպ սաչըլմազ, Տըրս, ճան աճըսը, հազգ
 սըզլըպ թէհամիւլ, պունլարըն հէփսինտէն զիյա
 տէ, իշին սաչընը պիլմէյէն ատամլարըն, քիմինին
 տինսիզ, քիմինին ութանմազ, քիմինին . . . պիր
 թազըմ արթըզ էքսիք լազըրտըսընա թէհամիւլ
 վէ պու դատար շէյլէրի չէքիպ, նամուսլարընը պիր
 բարայըզ էթմէտիյիմիզ ատամլարըն՝ ամճամտան
 դօրդուլարընըն սեպէպլէրինի օրթայա ջրգարըպ, ի
 շիմիզի պիլթիրմէք տուրուրքէն, եարըպտա քէնտի
 լէրինի ըեզլի էթմէտիյիմէ պէտէլ՝ «քիլիսէյէ գարը
 էթտիլէր, տինէ հադաքէթ էթտիլէր, օնուն իչուն
 Գերապայճաու իղին վէրմէյօր» տէմէլէրինէ սապր
 էթմէք, զաննըմ բէք գօլայ պիր շէյ տէյիլ իտիւ
 Պիզ պէրիտէ պունլարը շէքէրքէն, էթթէտէ ամ
 ճամ՝ ապընը աչմըշ, կէօղնիւնիւ դաբամըշ, իքի է
 լինի աչար բէտէրիմէ պէտտուա էտէր, նի՞ շին, օղ
 լու՝ գըզը պէնի ալ տէմիշքէն, օլին տիւրլիւ տիւ
 շիւնճէլէր իլէ, էօլիւմիւ կէօղնիւնէ ալըպ գապուլ
 էթմիշ, լաքին Տէրվիշ փափաս գըղընըն դանընա
 կիւմիշ, միւսլիման օլմասընա սեպէպ օլմուշ, օնա
 պիր շէյ հօզ, վէ հալեա էվինին իչինտէ հիւքմ ի
 տէր . քէնտի էլի իլէ քէնտի էվինի երգմըշ, սեպէ
 պի քէնտի, հալեա քէնտի պու էվլատընընտա պու
 հալնին սեպէպի քէնտի . պիղիմ փափաս իչուն, «օ
 էթտի օ պաշտան շրգարտը էվլատըմը» տէր . լաքին

սեպեպի քէնտի , չիւնքի քէնտինէ պին տեֆա խապեր
 վերտիէր . էվինտէն այաղընը քէսեճէյինէ , ետրա
 սրնտան թու թար դոյ վերմեզ , պիր էօրիւնէք էօ
 նիւնտէ գայնը Տերվիշ , օպիրի՛ փափաս իշուն քէն
 տույէ խապեր վերիլմիշիտի . կինէ , էվինտէն արշարը
 չըգարմազ , վէ սօնրա , « քէնտի պաշտան չըգարտը ,
 շիմտիտէ դարտաշնա տլարբար , պիր չօճուղու օլուր
 սա , փափասըն սըրթընա վերիպ , մաճալէյի կեզ
 տիրտիքտէն , վէ պու բիճին ր . . . կի պու տուր
 պաղըրաճաղըմ » , տէր . « է՛՛՛՛՛ օլ դարը յը փափաս
 պտը , Մկրտիչ ալմաաը » տէր , տեմէք պունըարըն
 Տէփսինի պիլիւր իմիշ , պիլէրէք գապուլ էտէր իմիշ .
 վէ պունըարըն Տէրսինի զալալը Մկրտիչ պիլիւր ,
 տույար , իշիտիր , « պէն օլ դուշու դուրթարաճաղըմ »
 տէր իսէ , ֆէնա էթմիշ օլուր , Հափրստան ֆէնա
 օլուր , վէ ասըլ իշին դըզըլը քի , տաճա պունտան
 սօնրա տըր , ծնըարըտա ծն պիր սոյ չէքտիցինի տույ
 եուպ , կիզլի կիզլի « գաչ կէլ » տէյի խապեր կեօն
 տէրիւր , Մկրտիչ թէճամիւլ էտէր , լաքին կինէ
 ֆէնա ատամ տըր . նի՞չին , քէնտինի ֆէտա էտիպ
 էվլատընըն ուղըունա , ծնու ճիզվիթլէրին տուզա
 ղընտան գուրթարմոյա չալըշար . լաքին Տերվիշ է
 յի տիր , վէ եարըն կինէ դարնատաղմ փափաստա
 էյի օլաճագ , չիւնքի ճիզվիթ տիր , չիւնքի ամճամ
 սօֆու տուր . թօճափը նէ՞րէտէ , պիզիմ փափաս
 պունըարը քէնտի աղգը իլէ իշիտիր , վէ կինէ բա
 շարըրնը սըղամըշ , իշին իշինէ կիրմիշ , « քէնտին
 էկնիքէօյտէ օթուր , նամուսունու սագըն » , տէրլէր ,
 կօզ պիլմէմ քէնտինէ նէ՞ վար , « պիզ Բրօթէսթա
 նըզ , պսակ օլտուզ » տէրիպ , օ կինէ « Հասուն կա
 քաճագ , ամճայը տիյնէ մէյէճէք , ֆիւրան զաթ իլէ

կիրեճէք » տէյիս , կէլիք կիտեր , պէն քէնտինէ
 « արթըզ իշին իշինտէն չըզ , իւսթիւնէ զօր իլէ
 շիւքՏէ էթտիրի յօրսուն » , տէրիմ օ էինէ տիյնէ-
 մէզ , պիլմէմ քէնտինէ նէ՞ վար , պէնիմ իշիթտի յիմի
 տուլուս , քէնտիտէ կէլիս , դարշամա կէշէր , պա՛ղ
 շու անա պապոյս , քէնտի էվստընա իֆթիրա է-
 տէյօրլար տէյիս , պէնի դանտըրմազ իսթէր . ֆի-
 բիր նէ՞ , բի՛մ պիլիք : Պիր գաշ կիւն Բէօյտէ օ-
 թուրտուգտան սօնրա , պիր կիւն Ա . Մ . աղա
 տամաարնը խանտաքի օտամա կէօթիւրիւս , իրթէ
 կիւնիւ Պէյօղու Բում մէզարլըննա խանէսինտէ
 պէնի կէօրմէք իսթէտիյինի տուլուրտու . իրթէ կիւն
 տասթ թամ պէշտէ կիթտիմ , վէ պիրազ Տալ
 խաթրո սօրտուգտան սօնրա , լաֆ աչըս « մատամ
 բի Գերապայճառ պիր գաշ կիւն գըզը աղատ դօյ-
 վէրմէլի տէմիշ , էկէր պանա էմիլէթին վար իսէ ,
 պիր Տաֆթա կէթիր պէնտէ միտաֆիր դալըն , սօն-
 բա պէն կիտէյիմ Գերապայճառա պիր կօլուսու
 պուլմայ , շիւնբի օլ վագըթ պիր շէյ տէմէյէ նէր
 գալմազ » տէտիյինտէ . (պու զաթըն՝ գըզ իլէ , փա-
 շիտէ թարաֆընտան ազրապալըզլարը վար) պէն
 քէնտիլէրէ՞ » Բրօթէսթան , վէ պսակտա օլտուգ »
 տէյի ճէփս պէրիս , « վէ էկէր օլմամիշ օլսա ի-
 տիք , չօզ մէննուն օլամազ իտիմ սիզին Տիմէթի-
 նիզ իլէ պիթմէսինէ » , տէտիմ . « էօյլէ իսէ միւ-
 պարէքի , Ալաս սէֆայի խաթրո վէրսին » տէտի .
 վէ պէնտէ օնտան շըզրս , տօղրու դարշ յա կէշ-
 տիմ : Պիր Տաֆթա գատարտա պէօլէ , պիր եան-
 տան ամ ճամին՝ փափաս Տագընտա էթտիլի լաֆ-
 լար վէ թէշէք քիլէր իլէ կէշտի , պիրտէ պիզիմ
 ֆափաս կէլիս պանա տուլուրտու բի , « Ազարեան

Գերապայծառ պէնի իսթէմիշ, Բրօթէսթան օլմա նրզա բէք քէտէր էթմիշ Հասունեան վէ Ազարեանա չաղըրտա պիր շէյ եաբալըմ տէմիշ, տէտի, Իրթէ կիւն, տիւշիւնտիւմ քի պիր կիտէյիմ չիւնքի արթըգ պիզէ ճէսըր էտէմէզէր, պէյքի պիր դաչ կիւն այրը օթուրուն տերլէր իսէ, պէնիմ էմ նիյէթ էթտիյիմ պիր եերտէ օլուր իսէ, գապուլ էտէյիմտէ պիր սասթ էվվէլ գուրթուլըմ, զիրա արթըգ, փափաս, ժամկոչ, քիլիսէ, ժողովարան, Պատուելի, էֆէնտի, Միւսիւ եիւզիւ կէօրմէքտէն օսանմը իտիմ. Եպիսկոպոսարանա կիթտիմ, Ազարեան Գերապայծառ կօգ, սօրտուգ, էվտէ իմիշ. էվի նէ՞րտէ, եաբըլան քիլիսէնին գարշըսընտա, կիթտիմ դաբույու չալտըգ, պիր ուշադ աչտը. « վարդապետ պունտա՞ մը » տէտիք. Գերապայծառ պունտա մը տէյէճէյիմիզէ, ուշադ՝ նասը վարդապետ » տէրքէն, Գերապայծառ Ազարեան պիր Բում փափասը միսաֆիրինի կօլա դօյմաղա ինմէքտէ օլտուղու իչուն, պէնի կէօրիւպ աղնատը իշին ասընը, « պույուրուն կօգարը » տէտիյի իչուն կօգարը չըգտըմ, իքի գաթ ներտիվէն պաշընտա պիր օտայա կիրիպ, պէնի կանընա օթուրթտու, պիրազ շունտան պունտան լաֆ, վէ ամճամըն պու գատար Հասիսլիյինին իւզէրինէ սէյլէշտիքտէն սօնրա, « Գերապայծառ Հասունեան պու Բրօթէսթան օլմանըզա բէք քէտէրլէնտի, վէ պանա Հավալէ էթտի քի սիզի չալըրդպ սէյլէյիմ, վէ բիճա էտէյիմ պիր դաչ կիւն գըրգը վերէսին, պիր սէնին էմնիյէթլի եերինէ թէսլիմ էտէլիմ, պիզտէ եազար իւզնիսիզի կէթիրտիրիզ, Հէմ սիզտէ կիւնահտան գուրթուլուրսունուզ, չիւնքի պու Հալտէ պիր շէյ

օլսանրդ, ճանընդդատա գայրպ տըր, վէ սիզ էվվէլի՛
 Քիւբէլեան սիզի իսթէտիյինտէ, էկէր գապուլ էթ
 միշ օլսա իտինիզ, շիմտի իզին կէլմիշ պիթմիշ ի
 տի», տէտի. պէնտէ «էֆէնտիմ, Քիւբէլեան
 պանա պէօյլէ տէմիշ օլսա իտի, շիւբճէսիզ գա
 պուլ էտէր իտիմ, լաքին օ պանա «գըզք պապա
 սընա թէսլիմ էթ» տէյիպ տուրտու, պէնտէ գըզ
 տա գապուլ էթմէտիք, լաքին շիմտի քի Գերապայ
 ծառն էլի իլէ պիր եերէ պրագըլաճագ, վէ գըլըն
 բէտէրինին թարաֆը պիր եերտէ օլմայաճագ, էճ
 լիմ պունու գապուլ էտէր ումարըմ, Տալի իլէ
 պէնտէ գապուլ էտէրիմ», տէտիմ իսէ. «բէք
 մէմնուն օլտում, վէ շիմտի աղնատըմ քի սիզէ
 տէտիքլէրի ճէք Տագգսըզ տըրլար. շիմտի սիզ՝
 եա ըն էպիսկոպոսարանա կէլին, սիզի պիր տէ
 Փա Գերապայծառն Տուզուրունա չըգարայըմ,
 էլինի էօբիւն վէ պիր ազտա ըէճա էտին քէնտիսէ
 իզինինիզ իչուն» տէտի. գալգտըմ էլ էօբմէք իս
 թէտիմ իսէ, վէրմէյիպ, էլիմի սըգտը, չըգտըմ տը
 շարը, սասթ պիր, եալլաճ սիւրթ Քէօյէ, պիզ իսէ
 սիւրթմէտէն գուրթուլտուգ, տէտիք. . . քէյֆի
 յէթի էճլիմէ. . . տույուրուպ, կիթմէսինի թէք
 լիֆ էթտիմ իսէ, «եկէր շայր Երգուարդըն էվի օ
 լուր, վէ բէտէրիմ վալիտէմտէ օրայա կէլմէզէր
 իսէ, կիտէրիմ» տէտի. Իրթէ կիւն էօյլէն վագթը
 եինէ սիւրթ Պէյօղլունա Եպիսկոպոսարանա, Ազար
 եան Գերապայծառը պուլտուգ, ալտը պէնի սալա
 նըն քէօլէսինտէքի օտայա սօգուպ, քէնտի կիթտի
 Պու իչ իչէ օտանըն արշարըսընտաքինտէ Գերա
 պայծառ այագ իւսթիւ կէզինմէքտէ իտի, պիրագ
 տուրտում, պիր գաչ տէֆա կէզինտիքտէն սօնրա,

պանս տէօնիւս , « է՛յ ծօ , գրգը նե՞ կարարն »
 տէտի . իլէրի կիտիւլ էլինի էօրտիւմ . « էֆէնտիմ ,
 էվտէ օթուրույօրուզ » տէտիմ . « է՛յ , էվէնտի
 նի՞ զ մի » . « էվվէթ , Բրօթէսթման օլտուզ վէ շուն
 տա Ինկիլիզ սարայընըն արտընտա Բրուսիա քիլի
 սեօնտէ էվէնտիք » « գրգտա Բրօթէսթման օլտու
 մու » « շեւրհէսիլ » « է՛յ , Տիլ ճանընըզը տիւ
 շեւնմե՞տինիլ մի » « Գնրապայծառ , սիլտէ պիլեր
 սինիլ քի , պիլ պսւ իշե մեճպուրի կարտրգ »
 « է՛յ , շիմտի պուրայա նի՞ չին կէլտին » « էֆէն
 տիմ , սիլէ րէճա էթմէյէ քի օրհնութիւն վէրիւ
 սին (տէյեճէք հէրտէ քի սիլին աթէշինիլէ կանը
 յօրուզ , սու վէրին) » . « սիլ շիմտի Տէր նէ գա
 տարտա պսակ օլտուսուզ իսէ , օ պսակ սայրլմազ
 շեւնքի Հուսթմա հկեղնցիսինին իզինի օլմատրգճա ,
 պսակ՝ պսակ տէյիլ . շիմտի սէն գրգը վէրէճէքսին »
 « էֆէնտիմ , սիլ նէրէսինի մինասիպ կէօրիւրտէ
 նիլ , էկէր րէտէրինին թարաֆընտան քիմնէ կէլ
 մէլ իսէ , պիլ իթասթ էտէրիլ » « Խօ՞գ նէ սիլին
 նէտէ օնլարըն թարաֆընտան քիմնէ կէլմէմէլ . պէն
 օնլարա թէնպի՛ճ էտէրիմ , օնն նե՞ զէման գրգը
 կէօթիւրիւրսին » « կարըն , քրամէթ օլուրսա » ,
 « է՛յ , Տայտէ շիմտի կիթ » . էլ էօրտիւք , կիտիւլ
 Ագարեանտա՝ կարըն կիտէճէյիմիլի սուլուրուպ ,
 շքարը , սիւրթ Իսթամպուլ , իրթէ կիւն սապուհտան
 պիլ արայա , տօլու Հայր Երբուարըն էվնէ ,
 պէն , է՛ճիմ վէ պէրապէրիմիլտէ պիլիտէ , տէֆա
 սիւրթ Իսթամպուլ , ախչամա պիլ պէկիլ , սիւրթ
 Պէյօլլունա , օնտան սիւրթ Օրթաքէյէ : Պիլ իքի
 կիւնտէն , ամճամըն էվնտէ պիլ զիյաֆէթ , քի՞
 մէ , օլու Տօճա Վիչէնէ , գայնընըզըն գաֆատարը

հա . . . իւր քերթէ պեկիր ևօլանմըլ արտընտան ,
 էյ նե՞ վար , քի՞մ պիլիր = Պիրտէ իրթէ ակշամը
 իշեաիրիմ քի՞ Վեչէն աղա՝ սասաթ իքի վատըթլարը
 կիտուպ Հայր Երդուարդըն դարուտունու չալար ,
 օնլարտա պագմագտան աչարլար , իչերի կիրէր , “Ֆի-
 լան տտամըն զըզը պունտամը ” տէյի սօրար . “էվ-
 վէթ , պունտատըր , լաքին Գերապայճառտան թէն-
 պիճի տիր քիմսէ կէլմէյեճէք պուրայա ” տերլէր .
 “ պիլիրիմ , լաքին պէն Ֆամիլեսար թարափընտան
 քէնտիսինէ սէօյլէճէյիմ վար ” տեր . էճիմ կէօ-
 բիւնիւր , “ պէնի Ֆամիլեան կէօնտէրտի ” , “ պէն
 սէնի թանրամ ” “ սէն Ֆամիլեանը մը իսթէրսին
 Մկրտիչի մի իսթէրսին , սէօյլէ պագալըմ ” “ Ֆա-
 միլեամը իսթէրիմ , չիւնքի բէտէրիմ վէ վալիտէմ
 տիրլէր , լաքին Մկրտիչտէնտէ այրըլմամ ” “ եօ՛գ ,
 եա՛ օնտան կէչ , եա՛ օնլարտան , սէօյլէ պագալըմ ”
 “ պէն իքիսինտէնտէ վազ կէչմէմ , չիւնքի պիրի բէ-
 տեր վէ վալիտէմ , Մկրտիչտէ էճիմ տիր . լաքին
 էկէր Մկրտիչի պըրագմատըզըմ իչուն , պէնի իս-
 թէմէզլէր իսէ , պէնտէ օնլարը իսթէմէմ ” : Պու-
 արա էճիմ կէօրիւր քի այչագ պիր բէնճիքէտէն
 դարտաչը պաչընը ուղաթմըլ պագայօր , տէօնիւպ
 օնա “ Ա . . . պէն սէնտէն Տիչ ումմաղ քտըմ ,
 սէնտէ մի օնլար իլէսին ” տեր . վէ Տօճա Վեչէնին՝
 դարույու աչըպ , դարտաչընը իչերի այմասընը կէօր-
 տիլիւնտէ , գաչըպ միւշթէրէք դարուտան եանըն-
 տաքի էվէ կիտէր : Գարտաչը իչերի կիրիպ , գըզ
 դարտաչընը արար ճէպրի չէքիպ կէօթիւմէյէ , պուլ-
 մագ , պիղիմ պէօյիւք Տեմշերէյէ՝ արթըգ էքսիք
 աղպընը պօղար , վէ գըզ դարտաչընը իսթէր , օ-
 թուրուրըսը իքիսիտէ արչարը չըգմաղար , Տէլէ նէ

իսէ, Կանոնապի Էվին չօճուղու իլէ խապեր այլայ, Ս. Յ. աղա վէ Ս. Տ. Ք. Թէշէքքիւր Էտերիմ, պիր չօդ լաֆ իլէ կիւճայէլա պունչարր սավարլար, տըշարը չըգտրգլարընտա, Էվտէն Եօգարը՝ Գերապայծառա պիր չօդ սէօյիւպ սայտրդտան սօնրա, քէօշէտէ տուրան իքի տրգատուշարը իլէ կիտերլէր: Իրթէ կիւն պէնիմ խապերիմ օլտուգտա, Գերապայծառըն Էմրի իլէ Էմին սայրպ, կիւվէն տիկիմիզ Եերտէ պէօյլէ պիր իշ օլմասը, սահիհ բէք աղըր կէլտի պանա, լաքին Էլպէթ Գերապայծառ կերէք քէնտի հաղգընտա օլան քիւֆիւրլէրի վէ կերէք պիզէ օլան հաղարէթի Թէգտիր իտեր տէյիպ, սուս օլտուգ, լաքին հալեա իթմէտի, վէ պու Գերապայծառըն սուսլուղու, պանա՝ Օնլարըն կէլմէտի քէնտի իլմի իլէ տիր կիպի կէլտի իսէտէ, բէք պաս իթմէմ. լաքին քէնտիմ պիր Էհլեմին պանա կէօտտերէճէք սատրգլըղընը սահիհ կէօրիւպ, պիրտէ պու օլան նամուստուղըղգ պանա տէյիլ, քէնտինէ Էմնիլէթ Էթաիլիմ ատամա. . . . տըր տիմէքլէ Թէսէյլի օլտում. Օն պէշ կիւն պունտա օթուրտուգտան սօնրա, կիտիպ Աղարեան Գերապայծառա նէ Կարաճաղըմը սօրտում իսէ, «արթըգ սիզ կիտին իշնիզէ, պիզ Կաղտըգ, իղնինիզ կէլիր ազ կիւնտէն» տէտի. պու արա, պէն՝ ուսուլէթլէ կիճէնին վուգուսթընըն Գերապայծառա րաճի օլտուղունու աղնաթտըգտան սօնրա, տըշարը չըգըպ, պիր արապա իլէ տէֆա քէօյէ տէօնտիւք. հայտէ պազալըմ՝ պու զահմէթտէ կիթտի պօշա, պիր Ֆըրըրտագ տէօնէյօր, հաթաին վար իսէ աղնա: Գու հալտէ քէօյէ կիթտիկիմիզտէ, իշիթտիմ քի կիթմիշլէր, սօրուպ արամըշար, Բրօթէսթան

տէյիլ իմիշէր տէնիօր , քիմ կիթմիշ , Տէրվեշ
 փափաս . պունու իշիթաիմ իսի տիւշիւնտիւմ քի
 Բրօթէսթան պսակընր օլմալը , զիրա պիղիմ իչուն
 մէզէս պ թէպտիլի պէօյիւք պիր ագըլըրդդ նըշա
 նը տըր , աջդ տէմէքլէ , պիր ատամ պաշնստաքի
 ֆէսիսի՝ թօզ գօնմուշ տէյերէք տէյիշթիրմէք
 կիպի պիր ագըլըրդլըք տըր , ծնուն եօլու իւթիւշ
 նէ գօնմուշ թօզու . . . սիլգիպտէ , տէֆա կիւ
 մէք տիր . չիւնքի պիր եկնիսիսիտէ ալսան , օ տա
 ծնուն կիպի ֆէս տիր . . . սանիէն՝ փափաս ուղ
 ըունա աթէշէ կանըպտա , քէնտի էլլերի իլէ սէօ
 նէճէք շէյի՝ պէօյլէճէ ալէֆլէթտիքլէրինէ բէք խօշ
 լանմազ իտիմ , լաքին շիմտի չարնաչար գասպուլ իթմէլէ
 ֆէս տէյիշթիրմէյի , չիւնքի պունու իթմէգսէմ , իշ
 պէօյիւշիւպ թիգէ չըգաճաղըզ . պու գատար թէհամ
 միւլ , վէ սուսլուգլա չամուրա պաթըրմադ իսթէմէ
 տիյիմիզ չիշէյի . . . սօն սօնու չամուրա պաթըրըպ
 էօյլէ գօզլամըշ օլաճագ իտիմ : Պու տիւշիւնիւշ
 լէր իլէ , գալգարմ Ղազարոս էֆէնտիլէ կիթտիմ ,
 պսակ իղիննամէսիսի իսթէտիմ , չիւնքի պիր այ թա
 մամ օլմուշ իտի . «էվլէթ» տէտի . « լաքին պու
 նուն սօնունտան պիղէ պիր քիր կէլմէսին իչուն ,
 պիր թարաֆըն բէյի լազըմ , եանի՝ ֆամիլեանըզն »
 « բէք էյի , պսակ իղիննամէսի մէսարիֆի նէ՞ տիր »
 տէտիմ , չըգարըպ էլիմէ պիր տէֆթէր վէրտի , կիւ
 եա գանուենամէ , օգուտուգ , իւչ սընըֆ , եանի
 120 , 240 , 560 , ղուրուշ , « պիղիմ իչուն իլքի մի
 նասիպ տիր » աէտիմ . « նէ՛ , խա՛յր . պիզ սէնի ա
 ըաշտըրօտըգ , աղնատըգ , սէն պիղիմ ճէօմաաթըն
 իլք սընըֆընտան սայըլըրօրն , չէմ պաշըճա իշ
 իթիպարը օլմագ իչուն , 560 կարմալը յըզ , չէմ

պու շէյ շինտիքի պաշտօնարանը մը զրն՝ տուռ վազ-
 թինտէ դայտ օլուպ, իլէքուտէ սիգէ պիր. շէրէֆ
 սայրբապիլեր օ տէյի, պիգէ պիր թագըմ՝ պօլմանն-
 լար վէրտի. պէն՝ քէնտիմին իլ.ք սընրֆտան օլմագ
 շէրէֆինէ սէվնմէյիպ. . . . իշիմէ կէյէն բէք բէք
 իքինճի սընրֆ օլտուգու՛նու տուչուրտուգտան սօնրա,
 օլմատը իսէ, չար նաչար գապուլ էթտիք 360 վէր-
 մէյի « սիգ՝ ըէյ քնալըտընը. Պատուեղիյէ կէօթիւ-
 ըիւպ վէրին քէնտի պանա կէթիքիք », տէտի վէ
 պիրտէ մէքթուպ վէրտի, Մըսըր չարչըքընը քէօ-
 շէսինտէ ֆէսճի Յ. աղանըն էլի իլէ Պատուեղիյէ
 կէօնտէրմէք իչուէն, կէօթիւրիւպ պըրտադարգ կէչ-
 տիք կիթտիք = Թամ պու արատս ամճամին օղու՛
 փափաս իլէ մուրաֆա օլմագ իսթէր ֆամիլեսար
 թարաֆընտան Գերապայճառ հուգըրուտա, տիւ-
 շիւնիւն չօճուգըլուգու՛նա, պիր փափաս իլէ մուրա-
 ֆա Հատուենանըն հուգըրուտա. . . . քիմ շիւր-
 չէ կտէր պու մուրաֆանըն. աօղրու օլմայաճաղը-
 նա. . . . լաքին՝ փափաս գապուլ էթմէղ օնունլա
 մուրաֆա օլմագ, վէ քէնտիինին ամճատան օլմու ա-
 լաճաղընա պէտէլ, ամճամին օղուենուէն էկնիքէօյ
 քիլիսէսինտէ օլման ալաճաղընը գալֆայա բրօթէսթօ
 կտէր. նիհայէթ օլմատը, պիր մուրաֆա օլմայա
 գարար վէրտիլէր, պու մուրաֆատա, ամճամին
 օղու՛ « փափաս պու շէյի կարտը », տէր վէ պիր թա-
 գըմ քէնտիինէ էթտիյի լաֆլարտան մատա, Միւ-
 սիւ Պօնիկէ կիթմէսինի իսգաթ կէթիքիք. էթէյի
 բէշինէ ույմագ բէք չօդ ճէփապլարտան սօնրա, « Ա-
 զարեսան Գերապայճառ քէք. էյի էթմիշ, գաչարգ-
 տան սօնրա էթմիշ, նէ՞ օլուր » տէր. փափաս
 « վայ սէն Գերապայճառըն հարմատըղը շէյի, կէ-

տուպ օնա ետքորմագ իսթեմէնէ , պիզէ դարչո
 էթմիչ . օլտունն ասէյէճէք եկրտէ) , հէմ պիզ օն
 լարնն պասկընրտա արթըգ էտէճէյիզ , սիզնն ար
 թըգ հագդընըզ էօզ տըր ասէր . զազայը ատամ
 ճըգ խըրոյանըր . ալըր հիւրիւյիւ վէրիւր . (պու փա
 փասըն քէնտի նագլի) . Պու մուրաֆանըն իւսթիւնէ ,
 Գերապայծառ թէնպիհ էթտի փափասա քի՛ Եհնի
 քէօյտէն՝ Օրթարէօյէ պաշըճա պիզիմ էվէ կէլ
 մէսին . շիւնքի էվտէ Բրօթէտթան օլտուլու հալ
 տէ , քէնտի կէլմէք օլմագ իմիչ . լաքին փափաս հէր
 կիւն վարօրտան չըդար , կիզլի եօլարտան էվէ կէ
 լիւր վէ ասշամ իւսթիւ գաշար եկնէ Եհնիքէօյէ ,
 նէ՞ վար , քի՞մ պիլիւր , պու կիւնէ գատար պիզիմ
 պիլիպիլիմիզէ օլան մուհապպէթ վէ էմնիյէթիմիլի
 կէրէք հիքեպէլէրտէ վէ կէրէք կէօզիւմիւզ իէ
 կէօրտիւյիւմիւզ գարը գօճալար իւսթիւնտէ կէօ
 ըիւլմէմիչ տիր տէրսէմ , եալան սէօյէմիչ օլմամ ,
 սահիհ , իշին ասլընը պիլմէյէնէլէր իշուն նամուսուզ
 վէ կիւնուհքեար խաիք , լաքին Ալլահ պիլիւր իտի
 եիւրէյիմիզի , թանըր ըտը պիզի խարապ իտնիլէ
 րէ . . . գարչըրդ , շերիաթըմըզ քէնտինն . . .
 պըրագըպ , քիմնէյէ սըր ազնազտան պունճա տէրտու
 մէշագգաթա թահամիւլ էթմէմիզի , պիզի ֆամիլ
 եաճա քերիւշան էտնիլէրին . . . սըրընը սագլամագ
 իշուն , քէնտիլէրինի բագա չըգարմագ ֆիքրի իլէ .
 պիզէ պու էզիյէթլէրի վէրտիքլէրինտէ , պիզի գը
 նայանլարա վէ օնլարա թարընանլարա , իշին նէ օլ
 տուլուհու . աղնատըպտա քէնտիլէրինի ըէզիլ պէտ
 նամ էթմէմէք նէ ֆազիլէթ իտիսէ , Ալլահ պիլիւր
 իտի . էվիլէթ Ալլահ պիլիւր իտի , հէր շէյէ պիլիւր է
 տի , օնտան սըր շէյ հօգ տըր սալա , վէ պիզ իքի

միգտէ քէնտինէ սրղընմըչ օլտուղըմնուղ իչուն ,
 քիմնէտէն գօրգմագ պիլմէղ իտիք . իբի ճանտան
 ահպապ չօճուգլար կիպի , պիղ տայիմա քէօյիւն
 թէնհա սօգադլարընտա էլ էլէ թութարագ , կէզէր
 իտիք . չիւնքի անտամա կէօրիւնմէյէ հէմ եիւզիւ
 միւզ հէմ եիւրէյիմիղ գալմամըչ ըտը , արթըդ
 պիղ հէր սիյասէթի պիթիրմիչ զանն էտիպ ,
 քէնտի հալիմիղէ մութլու վէրիբ իտիք : Պէն քէն
 տիմ չօգ վագըթ շիւքիւր վէրիբ իտիմ Թանղըրյա
 միւրատըմըն թամամյանտըղը իչուն . լաքին՝ եա զըգ
 լար օյունն , մէկէր իսէ , չօգ սիւրմէյէճէք իմիչ . . .
 Ահ , ճիգվիթլէր , ճիգվիթլէր , ինսանիյէթին տիւչ
 մանյարը , աճապ պու կիւնտէ պու տագըգատա
 պիգիմքի կիպի նէ՞ էվլէր երգըպ , նէ՞ եիւրէքլէր
 բարա բարչա էտէյօրսընըղ , աճապ նէ՞ պիղիմ կիպի
 եիւրէքլէրի վօգրուպտա գանընը սէլ կիպի ագտը
 ըրյօրսընըգ . Ալւահ , սէն գուրթար պիղի , սէն
 գուրթար շու սէնին եարատտըղըն ինսան ճընսընը
 շու գալմըլարըն էլինտէն . էվլէթ , սէն գուրթար
 մալըսըն , հէմ սանա տիւչէր . չիւնքի սէնին ատըն
 վէ սէնին շէրէֆին իլէ պիղի սլտատըպ , քէնտի
 բութլարընա . . . գուրպան էտէյօրլար , էվլէթ ,
 սէն գուրթարմալըսըն պիղի , չիւնքի սէնին շէրէֆի
 նէ զիւլ տիր . . . : էվլէթ , պէն շիմօթի կէչէն
 կիւնլէրիմիղ իլէ շիմօթիքի հալիմիղին իւթիւնէ
 պու կէօղ եաշարըն տէօքէրէք , պու շէյի ալէմէ
 տույուրույօրում , էյի պիլիբիմ քի սէնտին պանա
 եարտըրան , չիւնքի սանա սրղընմըչըմ տայմա , հէմ
 պու կիւնէ գատար սէնին եարտըմըն պէնտէն էքսիք
 օլմամըչ տըր . . . պունտան մատա , պէն քի սէ
 նին եարատտըղըն պիբ գուլըմ , վէ պէնիմ ատըմ

իլէ պիրիպիրինի ալտաստանա բաղը օլմամ, էլպէթ սէնտէ օլմագըն :

Պիր իքի կիւն սօնրա . պիր ըյ կէօթիւրիւպ էվն իչնտէ օլանլարտան , Պատուելի Սիմոն Իւթիւճհանա վերտիմ, իրթէ կիւն կիտուպ էֆէնտիտէն պսակ իղիննամէսինի ալմագ իչուն պիրաղ կէճ գալմըջ օլտուղուճտան , կիտուպ վարօրտա պուլտում , « Եարն կէլ Պաշտօնարանտան ալ , վագաս Եարն ճուճա արօ , լարին պէն ֆիլան ֆիլան զաթլար իլէ , Հէքիմ պաշնա վիզիթա վերէճէք օլտուղում իչուն , աշաղը էնէճէյիմ , սահաթ տէօրթտէ կէլ պէնի պուլ » տէտի , այրըտըգ . Իրթէ սապահ կիտերքէն , Պաղչէ գաբուտունտա քէնտինինտէ կէլ տիյինի կէօրտիւմ , պիրիպիրիմիգէ սէլամ վերտիք , քէնտի էօնտէն , պիզ տէ նէ գատար քիպանա Եագըջըր ըտը իսէ պիրաղ արգատան , Մարգարեանըն էճ զախանէսինէ գատար կիթտիք , պիրիսինի սօրտու , կէլ մէմիշ իտի . տըշարը չըգտըգ , պիր օրթա Եաշըր ատամ բաստ կէլտի , սագօլու վէ պօյնունտան պիր Եիւն շալ ասըլը , տուրտուլար լաֆա պաշատըլար , պէն պիրաղ ուզագտա տուրտում պիր չէյրէք . տէօնտիւլէր Եինէ էճղաճը տիւքեանընա կիրտիլէր , պէնտէ տըշարտա տուրտում պիր չէյրէք տահա , « Եֆէնտի իչերի պույուր , օթուր » տէտի . կիրտիմ օթուրտում . պունլար պիր լաֆա պաշատըլար , պաղը կիզի պաղըտա Ինկիլիզճէ , շալըր ատամ էֆէնտիյէ պիր ալթուն վերտի , գուտուրունու ալար , Եարըմ սահաթտա պու սիւրտիւ . նիհայէթ կիթտիգ Չապթիյէյէ . համնալ մը պէքճի մի , օնտան պիր պաշգա օտա անախթարը ալըպ , օտայը աչտը , պիզ 360 դուրուշը վերտիք , քէնտիտէ պիզէ շու վկայականը վերտի :

Արձանագրութեան Ամուսնութեան

Վկայեմք այսու զի Ամուսնութեան և Պատկման
Գարագաշան Մկրտիչ Աղայի ընդ օրիորդ Չիլիկայ
Գարագաշանի չիք ինչ պատճառ արգելիչ ըստ օ-
րինի . և սոքա իրր ամուսնացիաւք ՚ի գիրս Արձա-
նագրութեանց Պաշտօնարանիս արձանագրեալ լինե-
լով, Պատ . Երէցք մեր արտօնութիւն ունին զսոսա
պսակելու ըստ Աւետարանական արարողութեան :

Կոստանդնուպօլիս

Պաշտօնարան Բողոքական ժողովրդեան

Կնէք :

17 փետրուար 1866

« Սէլամ էիք Պատուելի Սիմոն , իօթէր խտիմ
պսակտա հաղոր պուլունմադ , լաքին օ քի սիդ է-
վինիդտէ սէսսիդ իօթէյօրսընըդ , արթըգ սիզին պի-
լէճէյինիդ շէյ տիր ր տէտի . « պունտան պաշգա
պիր եերէ վէրիլէճէք նիղամ ուսուլ (formalitè)
վա՞ր ճը ր տէյի սիւալ էթտիմ . « խայր , հէբսի
պու տուր , եալընըդ Պատուելիյէ նէ քի կէօյնիւ-
նիւզտէն կելիրսէ , վէրին ր տէտի , թէշէքքիւր էթ-
տիք քէնտինէ , էլիմիդի սիլքտի , այրըտըգ : է՛՛՛ ,
տէտիմ քէնտի քէնտիմէ , իշիմիդ Պատուելիյէ գաւ-
տը , օտա գօլայ տըր , ծնատա իքի պուլուդ լիրա
վէրիր , գուրթուլուրում շու տաղտաղատան , (չուն-
քի վէր շուրայա , վէր պուրայա , վէր արապսյա ,
վէր պէյիլիրէ , վէր գայրդա , իշտէն գալ , քէնտի իդ-
թիդարարմըդ , ետօվմիեեմիդ , արթըգ գուլուրգ թա-
վա սաբընա տէօնմիւշ խտի : Ախշամըսը Պէյօղուլայ
շսդ տըմ , տէօրթ եօլ աղղընտա Վատուելիյի բաստ
կելտիմ , (քէնտի էվինտէ արայրդ պուլմաւրգտան

սօնրա , կերի տեօնէրքէն) , վկայականը վերտիք ,
 վէ « Էօնիւմիւղտէքի սալը կիւնիւ կէլիւ , Պէյօլը
 լունտա Բրուսիա քիլիսէսինտէ պսակ օլուրուզ » ,
 տէտիմ . « բէք էյի , սիզին թարաֆընըզտան կէլէ-
 ճէք քիմսէ վա՞ր մը , ետխօտ պի տէն քիմսէ պու-
 լունտօ՞ւն մը , ճէօմնատթտան քիմսէյի տավէթ էտէ՞
 յիմ մի փառաւոր կերպիւ . . . օլմագ իչուն ,
 « խա՛յր , խա՛յր , պիզպիզէ օլմագ խթէրիմ , չիւն-
 քի պիզ պու կիւնէ դատար պսակը պէլէնմիշիզ ,
 իսթէմէմ քի տույտունչար , սանիէն՝ Բրուսիա քի-
 լիսէսինտէ օլտուզ տէտիլիմիզ իչուն , պունտա օլ-
 մագ խթէրիմ » տէտիմ . « բէք էյի , տիմէք պէն հա-
 զըր պուլունուրում օրատա քիւչիւք գաբուտան
 կիտուպ , շու պու թարաֆա տէօնտիւլիւնտէ վեր-
 տիվէնիէ չոգըլըր պիր օտատա , սիզ սասթ գաչտա
 կէլիրսինիզ » « սասթ իւչ պուչուգտա , չիւնքի եէ-
 բիմիզ ուղազ տըր , մալիւմ եա » . պու արատա
 սըրալը պիր Բրօթէսթան ֆամիլիասը , պիր գաչ
 գըզար՝ վալիտէլէրի իլէ բաստ կէլիւ , Պատուելի
 իլէ պիրազ կէօրիւշիւպ , այրըտըլար , պիզտէ այ-
 բըմագտաչէքէն , « նէ՞ ալտը սիզտէն էֆէնտի »
 տէյի սիւալ էթտի . « իւչ կիւզ ալթմըշ » տէտիմ ,
 « սահի՛ճ՝ պու պիզէ չօգ տըր , լաքին էֆէնտիսին
 խաթրընտան չրգամատըմ , պիրտէքի էօթէ պերի
 բերէքէնտէ պիր շէյ ևօգ տէտի ծնուն իչուն ար-
 թըգ . . . պիլմէմ ամմա , օ կիւն քիլիսէտէ պիր
 փարա վերէճէք եեր վա՞ր մը , այըպ պիր շէյ եաբ-
 մայալըմ » « խա՛յր , պիր շէյ ևօգ , իշթէ հէբսի օ
 գատար տըր » տէտի . պու արա՞ սագիլ պիր շէյ
 տիր տէյի , սիզէտէ իքի պուչուգ լիրա վերէճէյիմ
 տէմէտիմ . չիւնքի՛ էֆէնտի « կէօյնիւնիւղտէն նէքի

կէլիր իսէ ր, տեմիշ իտի, պերտէ քի այլալ շէյ Լ-
 աի : Պէոյլէճէ այրըլորգ , օ պիր թարաֆա , պիդ-
 տէ եօգուշ աշաղը Թօբխանէյէ :

Տէօրթ կիւնտէն՝ եանի պսակ օլաճաղըմըզըն Ել-
 կիւնիւ գարա պըյըգը գըրմըզը եիւզիւ , գըրգ-
 եաշընտա գատար պիր ատամ , խանտա պէնի պու-
 լուպ վէ պիր մէքթուպ էլիմէ վէրիպ , ճէվապընը
 իսթէտի . իշթէ մէքթուպ :

Կոստանդնուպօլիս 21 փետրուար 1866

Յարգի Մկրտիչ Աղա Գարագաշեան

Ազնիւ բարեկամ .

Երեկ (կիրակի օր) Պատուելի Ե . Սիմոն Իւ-
 թիւճեան իմացուց ինձի թէ Չեր պսակման վաղը
 (երեքշաբթի) կատարուիլը խնդրերէք իրմէն : Պը-
 սակման պաշտօնին և արարողութեանը համար իրեն
 բան մը տալ չէք խոստացած (ինչպէս որ իւրաքան-
 չէւր Բողոքականի բատ իւր կարեաց և յօժարակամ
 տուրքով բան մը Երէցին վճարել հարկ է ամուս-
 նութեան ժամանակ , և աս սովորութիւնը երեսուն
 տարիէ հետէ Բողոքականութեան մէջ գտնուողներն
 ալ կը պահեն : Անցեալ տարի Մկրտիչ աղա Ար-
 դանեան Խասգիւղցի , իր քոյրը ամուսնացուցած ա-
 տեն 500 դուրուշ պսակման օտակ վճարեց Երէ-
 ցին , նոյնպէս Սարաֆեան Յարութիւն էֆէնտին 500
 վճարեց : Երեկ Պատ . Սիմոն ինձմէ խնդրեց որ
 նամակով մը Չեղի իմացունեմ յարգանօք , որ ին-
 քը պիտի չկրնայ կատարել Չեր ամուսնութեան
 արարողութիւնը մինչև որ դուք չհաճիք իրեն (600)
 վնց հարիւր դուրուշ շնորհել : Ուստի նոյնը Չեղի

իմացունել ինձի պարտք ըլլալով, այսօր աս գիրը առ
 Ձեզ ուղարկել հարկ եղաւ :

մնամ ձերդ ամենայն սիրով :

Տ. Ղազարոս Պօղոսեան

Աչքս օգուտում, թամամ տէտիմ քենտի քենտի
 մէ, հաղմներտան դաչտրդ, տօլույա բասթ կէլտիք,
 պիզ պերիքիլէրին քէօթիւլիւյիւնէ եանարքէն, ալ
 սանա պիրտէ թուլկունճու փափաս «սիրելի, մենք
 Պապահանաց պէս բունի դործ չունինք» տէյէն փա
 փասա պագըն, պիրաղ եօգարտա «հէր Բրօթէս
 թան էվլէնտիյի վագըթ, գուարէթինէ կէօրէ վէ
 քէնտի կէօնիւլ իսթէքլիյի իլէ, փափասա պիր շէյ
 վէրմէք իգթիզա տրր » տէր, վէ պունտն տէօրթ
 բարմագ աշաղղօրնտա, « 600 ղուրուշ վէրմէյինճէ
 սէնի պսակ էթմէյէճէք » տէր, վա՛յ կիտի ինսան
 լրդ, նէ հալէրէ տիւլմիւշ, կէօրիւնիւղ ատամլար
 տա աճը յընրդ, նէ իսէ ճէվապա պէքլէյէն ատա
 մա, « սէն կիթ, պէն շիմտի քէնտիսինէ կէլէճէ
 յիմ » տէյիպ, կէօնտէրտիքտէն սօնրա, գալգըպ
 Ջապթիյէտէ Ազգապետարանա կիտուպ, էֆէնտէյի
 պուլտում, մէքթուպուն հագգսրգլղղընըն պանա
 բէք աղըր կէլտիյինի տույուրաում, « պու շէյի հէչ
 պիր վագըթ գապուլ էտէմէմ վէ ումարում քի
 հագգսրդ տէյիլիմ » տէտիմ. « էվլէթ, հագգը
 նըղ վար, լաքին քէնտի տիւն պէնի կէօրտիւ իսէ,
 սիզ քէնտինէ պիր շէյ վատ էթմիշ օլմատղղընըղ
 իչուն ճանը սրդըլմըշ » տէտի : Չօզ շէյ, արա
 պայա պինմէք իչուն բազարլըղ կէօրմիւշ իտիմ
 ամմա, պսակ օլմագ իչուն, կէօյնիւնտէն գօքանը
 տէտիքտէն սօնրա, բէշին վէրէճէյինին նէ գատար
 օլտուղունու տույուրմագ պայաղղըղընը պիլմէղ ի

տիմ, տեմետիմ արթըրդ • • • «սիզէ պիր շէյ սօրա,
 ճաղըմ. տետիմ», « շիմտի պիզ շու շահատեթնա,
 մէ իլէ էվլէ սայը՞լմագմը յըզ, վէ մատամ քի իչն,
 տէ փափասլարըմըզն՝ պասկ էթմէյէ սէլահչիյէթ,
 լէրի վար տէնմիշ տիր, իսթէտիյիմ փափասս
 պասկ օլամա՞զմը յըմ», տէյի սիւտլ էթտիմ. «է՛վ,
 վէթ, սիզ շիմտի պասկըսընըզ, չիւնքի ասըւ իշ
 պունտաքի պասկ վէ էվլելէք դայտընըզտա տըր,
 լարքին գուսուրու պիր արարողութիւն տըր. սանի,
 յէն՝ հէրնէ զէման իսթէրսէնիզ, իսթէտիյինիզ փա-
 փասը ջսըրըզ, իճրա էտէսիլլըսինիզ», տէտի.
 « տիմէք, պիզ շիմտի պունտուլա Բալաքուհան ա-
 մուսնութիւն օլմուշուզ », « էվվէթ, գուսուրու
 սիզին ըէյինիզէ տիր », տէտի. « էջլէ իսէ, պէն
 պու ավշամ կիտուպ, քէնտիսինտէն շահատեթնա,
 մէմի կէրի ալըրտա, իսթէտիյիմ փափասս օլու-
 բում, չիւնքի պու թութիւնճուլուզու, հախօտ
 տարա թութմայը հիչ պիր վագըթ՝ գապուլ էտէ,
 մէյէճէյիմ », տէյիպ տըշարը չըզտըմ, վէ կիտուպ
 իշն՝ պիզի իլք իպթիտա Պատուելիյէ կէօթիւրէն
 Կ. Պ. ասօթումուզա աղնաթտըզ, բէք կէօյնիւ
 գըրըլտը զավալընն պու իշէ, լարքին պէն օնտան
 չըզըզ տօղրու Պատուելի Սիմնա կիտուպ, « էֆէն
 տիտէն շու եօլտա պիր մէքթուպ ալտըմ, վէ սիզտէն
 ումմատըմ իսէտէ, էֆէնտի սիզի իլէ կէօրիւշմէսի
 իլէ թաստիզ իտէյօր », տէտիմ. էսմէր փափաս մօր-
 լանար, վէ սէքսէն պէշ բարչատան պիզէ աղնաթ-
 մագ հախօտ տահա տօղրուսու պիզի գանտըրմագ
 իսթէտի քի, « պու մէքթուպու սիզէ էֆէնտի օ
 դատար պիչիմսիզ կաղմըշ, սահիճ պէն օնա հա-
 նըզընսարմ քի սիզ պանա պիր շէյ փաս էթմէ-

տինիդ , լաքին օ գասար տա շէյ աեմետիմ , պէն
 պաշրճա էֆէնտինին քենտինէ հանրգանտրմ քի
 քէնտի օրանրն իշնի կէօրմիւշտէ , պէնի հիւ աիւ-
 շիւնմէմիւ յ աետի . « պագընրգ , Պատուելի , սիզ
 պէնի պիւրտինիզ քի պէն՝ հազգորգլուգաան ճանրմ
 հանմըշ օլտուղուտան , սիզէ կէլմիշիմ՝ , հէմ շիմ
 աի քի սիզտէն հախօա էֆէնտիտէն , հէր քիմտէն
 իսէ , պանա պու ճէպքի ԹԹ դուրուշու վէր տէն
 աի , պու պէնիմ իջուն պիւ սօցկուն վէրմէք սայը-
 լար , է՛վվէթ , տալ պաշրնաա պէնի հայտոււլար
 օօյսա . պու գասար ճանրմ հանմըշ օլմազ նէ
 գասար քի սիզին պու էթալիսիսիզէ , շիմտի սիզ
 պէնիմ սիզէ վէրալիսիմ քեաղուար վէրին , պէն պիւ
 շէյ իսթէմէմ սիզտէն , կէօթիւրիւպ էֆէնտիյէ
 կերի վէրիւր , պաշգա պիւ պաշրմրն չարէսինէ պա-
 դարմ » աեաիմ : Պունուն իւզերինէ , Պատուելի
 պիզէ՝ պիւ թագրմ կէօնիւլ ալաճադ լաֆլար էթ-
 տիքտէն սօնքա , « սիզ նէ վէրիտէնիզ մէրին , եա-
 ղրն կէլին , իշէ պիթիթէլէմ » աեաի իտտէ , պէն
 տիյնէմէյիւ , քեաղուար պալարմ տըշարը չըգտրմ :
 Պունուն իթթէ սապահար՝ տէֆա Կ . Պ . է օղրա-
 արմ , վէ քէյֆիյէթի նազլ էթաիմ , օրատա պիրտէ
 Իղնիմիտաէն կէլմէ քրօթեսթան պալուէնուպ , իքի-
 սի պիքաէն խրօսըանտըար , վէ պիզաէն կէրէք գայա
 իջուն վէ կէրէք իղննամէ փարասըր չօգ ալաղղլա-
 րըր , սանիէն պիզէ՝ միլէթ գանունու տէյի վէր-
 տիլէրի աեֆթեր տահա քէնտի միլէթէրինաէն
 գապուլ օղունմարղըրն տուցուրտուլար , պուն
 տան մատտէ Կ . Պ . տօսթաւմուզ պիւ պաշգա փա-
 վաս պալուպ կէօսթէրէճէյնի պիլտիրտի . էյվալ-
 լա՛ն , ուղուր օղր , սյրլուարդ , Պունլար խըրալարը-

ներ ալամայրս , կիթմիչներ թեշեքքի էթմէկէ ոչան
այրս շէյլէր էջուն : Պիր կիւնտիւզ վազթի պիղէ
պիր թեղքէրէ կէլաի : Իշթէ թեղքէրէնին սուրէթի :

Կոստանդնուպօլիս 26 փետրուար 1866

Տարզի Միրտիչ Ալա Գարաղաշիան

Աղնիւ բարեկամ .

Եթէ դիւրին է ձեզի , կէս ժամու շաի 'ի Պաշ-
տօնարան դաշերնիդ կը խնդրեմ :

S. Ղազարոս Պօղոսեան

Կիթաիք , պագալըմ նէօ վար տէյի , “սիզ կիթ-
միչ նէ տեմիշսինիզ պիր թագըմ խօովարար ա-
տամարա , օնլար տայիմս պիր շէյ չըգարըրլար , պի-
լերմիսինիզ պիզ էբէյի լաղըրտըրընըղա թէհամ-
միւլ էթաիք , լաքին՝ պիղիմտէ շիմտէն սօնրա սիզէ
սեյլէյէճէգ լաիբըմըզ վար ” տէտի իսէ . “ պէն
քէնտիլէրէ պանս ոլանը սեյլէտիմ , տէյիլ քի զե-
յատէ պիր շէյ , տէտիմ , իսթէր իտիմ սուէյմազ
շունտա պանս “նէ տէյէպիլիրլէրլինի իսէտէ , վազթը
տէյիլ իտի , զանըմ Բրօթէսթան ոլմամըզ իջուն ,
դօրգըն պիզտէն տէմէք իսթէտի , պունսն իւզէ-
րինէ էֆէնտի տէօնիւպ , “նէ իսէ , օ քէնտի էթ-
տիլինէ սահթ ոլմուշ , “ կէլսին պիր շէյտէ վէրմէ-
սին , պասկ էտէյիմ տէյօր ” . տէտի իսէ . “ պէն՝
շիմտի գըզ քէյիթսիզ աիր . ինչալահ էյի ոլտունտա ,
սիզէ կէլիպ սուլուրուրում ” տէյիպ , ալտըմ նիւ-
րիւյիլ վէրտիմ : Պիր գաչ կիւնտէն , Կ . Պ . տօս-
թում պիր չօճուգլէ խապեր կէօնտէրմիշ իտի ,
կիթաիմ . “չու ատամ՝ Լուսաւոր ջահանտան տէօնմէ

պիր փափաս տըր, չաղըրտըմ լաֆընը էտին, է՛՛՛ վէնձէ պասկընըղը ետբար ր տէտի. պու փափաս տա՝ իխթիյար, ագ սագալը, էօկի պիր սագօ, է լինտէ պիր սօբա, այագտա եիւն չօրապլարը իլէ էէմէնիսի, քէնտիսինի՝ փափաստան զիյատէ, թօբ աթմըլ պագալ ուստասը Տիյեէթինէ սօգմուշ օլ տուղու իչուն, պանա պիր աճայիպ կօրիւնիւպ, խաս թաըգ պէհանէսլլէ սավտըգ :

Իշթէ՝ պիր պուչուգ այտա պու սիյասէթի չէք տիք, պու մեսարիֆլէրի էթտիք, պու թութկուն ճուլարը կէօրտիք . « պիզիմ եկիզեցի ասըլ Քրիս տոսուն գուրտուղու տօղրու եկեղեցի տիր » տէյի պէօպիւրլէնէն պիր Բրօթէսթան փափասընտան, էն սօնունտա պիր վկայական իլէ Քաղաքական ամուս նութիւնա գանատաթ էթտիք, պունլարը քի՞մին ռեպէպինէ չէքտիմ պիլը՞րմիսինիզ, Տէրվեշ իլէ պի զիմ փափասըն, Տէմ, քի՞մտէն չէքտիմ պիլը՞րմի սինիզ, փափասլարըն էլինտէն . պունլարտան մաս տա, տահա պիլիւրմիսինիզ քի՞ Չասուննան պու վս դըթլարտա Օրթաքէօյ Մեճաւորունուն աղըլ իլէ, « բէտերիմ էկեր էվնտէ Բրօթէսթան օղունու գապուլ էտեր իսէ, քէնտինէ արձակում եօգ », տէյի խապեր կէօնտերմիշ տիր, վէ բէտերիմտէն՝ « պէն քէնտիսինտէն նէ զէման արձակում իսթեր իսէմ, վէրմէսին, շիմտի իսթէտիյիմ եօգ » տէյի ճէվապ ալտը :

Ինսան եիւրէյինի կէօրիւն տէ, թաշտան այըրտ էտին պագալըմ, Տայտէ սիզի կէօրէյիմ . քէնտի ա թէշէրի իլէ գավուլան իքի ճանլարը, պունձա է զիյէթ վէրիպ, մէզՏէպ թէպտիլինէ գատար գօվա լատըգտուն սսնրա, պիրտէ, բէտերինէ էվտէ գա

պուլ էթտիրթմէմէյէ չալըմագ : Կէօրիւն ինսան
 եիւրէյինիտէ մէրհամէթ ումուն , լաքին պունչարուն
 սեպէ՞ պի նէ , զէվալլը ճէօմասթըն կէօղիւնիւ պօ-
 յամագ , սէօզտէ մէզհէպի սրգը թուլթայօրլար տէ-
 յի պիր թագըմ սօֆուլարըն եիւրէյինի գաղանմագ ,
 (էկէր եիւրէքլէրի վար իսէ) , պիրտէ ամ ճամըն գօր-
 դուսունտան , ճէսարէթ նէ՞ րտէն տիր պունու հար-
 մայա . հա Մկրտիչ չիէյինի չամուուա սօզմագ իս-
 թէմէտիյի իչուն սէս չըգարմատը , Օնտան :

Եւ իսէ , պունծա շէյլէրի չէքիպ , պիթիրաիք-
 տէն սօնրա , պիրազ պազը իշին իչ եիւզիւնիւ պի-
 լէն ֆամիլեալարըն , պիղիմ սապը իթմէմիզէ Կա-
 ֆէրին , վէ ամ ճամըն թաշ եիւրէյինի պայաղըմ
 գընատըգլարը յա թէսէլլի պուլուր իտիք . լաքին ,
 հիչ պիր կիւն , փափաս հագգընտա , ամ ճամըն է-
 վինտէն չըգան լագքրտըլար էքսիք օլմագ իսի , տայ-
 մա իշիտիր իտիք , եօգարտա եագարղըմ լաֆլար ի-
 լէ սայիրլէր . . . :

Թամամ րահաթլանտըգ տէյի սէվնիր իքէն ,
 պիրտէ պաղարսընքի իշին տահա ֆէնասը չըգար-
 օրթայա , տահա գօրու , տահա առամ էօլտիւրիւ-
 րիւ . . . չիւնքի գարնտաշըմ փափաս քէնտի միւ-
 րատընա եթիշմիշ պիթմիշ սայլու քէնտինի , պաշա-
 տը ֆիլլինի պէյան էթմէյէ . Ախշամ էվէ կիտերիմ
 կէօրիւրիւմ , փափաս պիր պուճակտա էհլիմի գար-
 շըսընա ալմըշ , պուրուն պուրունա պիր բըսըրտա .
 է՛հ , ինսան տըրլար , պէքի պիր լաֆլարը վար . էօյ-
 լէն էվէ կիտերիմ պիր պուճաքտա բըսըրտա , է՛հ ,
 զարարը եօգ , ինսան տըրլար պէքի պիր լաֆլարը
 վար . ախշամ օլուր փափաս էլինտէ պիր րագը
 գատէհի , « պիրտէ սէն ալ , կէյին , օթուր շու

գարշումտա » տէյիւյ , եինէ պուրուն պուրունա բըս-
բըս , է՛՛՛՛ զարարը եօգ . լաբին , տաճա տինն քէնտի
խտի եէնկէմին « գարըյը փափաս ալտը , տէյիւ
քի Մկրտիչ » տէմէսինի պանա սեօյլէտի . վէ շիմ
տի . . . է՛՛՛՛ , եէմէք եէրիզ գահվէ կէլիբ , ու
սուշ ելէ իշմար գարշը գարշըյա բըսբըս , նիճայէթ
իքի ճափթա պէօյլէ . է՛՛՛՛ , պէլքի պիր լափլարը
փար ըս կիթտիք . էն սօնու մեռազ օլուր ինսանա ,
սօրտոււմ էճիմէ , « ճանըմ , նէ տիլ փափաս սա
նա . . . » « Տիչ , վըզըլթը , շունտան պունտան
լափ , պօշ շէյլէր » . « էյի եա , պօշ լափը ինսան
ուզագտա եիւքսէք սէս իլէ իտէր , Տէրսիատ տին
լէր , պէնտէ զանն իտէրիմ քի պիր կիզլի լափընըզ
վար , շաշգըն կիպի ուզագտա օթուրուպ , ճանըմ
սըքըլըր » « եօգ սէնտէ նէ սըրը լափ օլաճագ ,
տօղրուսու եալընըզ գալմանը պէնտէ ճազզ էթմէ
յօբոււմ , լաբին իշթէ օտա շաղըրըյօր :

Իթմէ ախշամ եինէ օ ճալ , է՛՛՛՛ , պօշ լափ
իմիչ , պէնտէ կիտէր եոնլարընտա օթուրուր էյլէ
նիքիմ տէտիք . պիրտէ , կիտէր օթուրուրոււմ , եա
րըմ սաաթտան պէրի Տիչ աղըր տուրմազ բըսբըս
խտէն ատամ սուս օլուր , Տիչ լափ եօգ . է՛՛՛՛ ,
զահիր պու տէֆա պեր կիզլի լափլարը փար տէ
տիք , գարշըյա կէշտիք , թամամ կիտուպ , եինէ
լափ պաշպատը : էյի եա , նէ կիզլի լափը օլուր
շու փափաօրն , էճիմտէն կիզլի տէյիլտէ , պէնտէն
կիզլի օլուր , Տէմ նիչն փափասըն կէօղիւնիւն ու
ճու պէնտէ տայմա , սօնրա շունու էճիմէ սօրա
յըմ , պագալըմ նէ իմիչ , փափաս կիտէր , պիր
պաշգա եէրտէ եաթար , էվտէ Բրօթէսթան վար
տէյի , կիթտիքտէն սօնրա էճիմէ սօրարըմ = « Ղէ՞

լափտայրտընըզ պագալում” “Տիչ” “օլ գատար
 լափ Տիչ օլուր մու” “շուհտան պուհտան պօշ
 լափլար” “էյի եա, պօշ լափ, լաքին պէն կէլտի-
 յիմ կիպի, լափը քեստի, նէ պիչիմ պօշ լափ քի
 պէնտէն սըրը օլույօր, պէնիմ պիլտիյիմ, օ շէյ քի
 սէնտէն սըրը տէյիլ, պէնտէնտէ օլմազ. չիւնքի,
 պէնիմ իլէ սէնտէ այրը սէչի եօգ, սանիէն, նիչի^օն
 կէօզիւ պէնտէ տիր պագալում, պօշ լափ տերսին
 եա, պիր իքիսինի սէօյլէ պագալում, նէ^օ տիր” “ի-
 նանրոմըսըն Տիչ պիրի խաթրումուա եօգ, ունութ-
 տում կիթտի” “սէ^օնտէ, ամմա ագը, հա; շուհ-
 տան շուրայա ունուտուլուրմու” “սաՏիՏ, պէն
 էօյլէյիմ, չարուք ունուտուրում պիր շէյի” “եա-
 ըն ախամ, շուհու պէլէ, պագալում նէ^օ տիր շու-
 հուհ լափը քի հէմ կիզլի հէմ պիթմէզ” “էՏ,
 պագալում, հինէ սէօյլէր իսէ, պէլէրտէ սէօյլէրիմ”

Իրթէ ախամ շարշտան կէլտիք, պագտըզ
 պուհագտա հինէ բըսըս. հա^օՏ տուր պագալում,
 շու էլպէթթէ պէլէմիշ տիր նէ տէտիյինի. “հօշ
 կէլտին” “հօշ պուլտուգ” “էյ պէլէտինմի պա-
 գալում պու ախամտաքինի, նէ իտի շիմտի լափը-
 նըզ” “պագ, կէգրտիւնմիւ, պէլէյիմ տէտիմտէ,
 հինէ ունութտում” “մաշալաՏ, մաշալաՏ տօշ-
 րուսու էյի ագլ, էյ պարի եէմէքտէն սօնրա պէլ-
 լէ պագալում, նէ^օ տիր պու քի պէլէյիմէյօրսուն”
 “տուր պագալում, օտա պու ախամ սէօյլէր մի” :
 Չընդըրտաք վուրուլտու եէմէյէ էնտիք, շիափասըն
 դարնը թօգ, եէմէք եէմէզ, լաքին կէօզիւ կէլին-
 տէ. էՏ, զաՏիր, պու գատար զաՏմէթլէրիմիզի
 շէքտի շիմտիտէ իւթիւմիւզէ պագըպ սէվնիյօր
 տէտիմ, պաշգա նէ^օ օլուր :

Եւմեքտէն սօնրա , կինէ բըսբըս , փափասըն կէօ-
զըն կիզըն կիզըն պանա պագար , լաքին պու ախշամ
լաֆ բէք չաբըզ պիթտի , փափաս կիթտի , պիզ-
պիզէ գալտըզ : “ Եյ , նազը Էթ պողալըմ , նէ՞ Է-
տի լաֆ ” “ Տիչ , նէ օլաճադ , պօշ լաֆ իշթէ եի-
նէ նէ շու նէ պու ” “ Ճանըմ , էյի եա , Տիչ պիր
լագըրտըտա մը պէլլէմէտին ” “ պիր շէյ տէյիլ քի
տէտիյի պէլլէյիմ ” “ չօզ շէյ , պէն կէօրտիւմ քի
լաֆ էտէյոր իտի , վէ սէն տէ ճէվապ վէրտին ” “ Տէ
ամմա , նէ իտի ունուլթաոււմ , հա շէյ Գերապայ-
ճաու կէլմիշտէ , օ իտի :

Պու լաֆլարտան պիր շէյ աղնամատըդտան մաս-
տա , պիրագտա մերագ օլտու . իրթէսի ախշամը եի-
նէ , “ կէլնն , պիր բագը կէթիր , պիրտէ սէն ալ ,
կէլ շու եանըմտա օթուր պագալըմ ” , կինէ բըսբըս ,
պիր կիզըն կէօզ իլէ պագըշ , պու կիւնէ գատար ,
Տէր նէ գատարտա Էճլիմէ թէքմիլ Էմնիյէթիմ վար
խտէտէ , պու հալ պանա աճայիպ կէլտի , “ փափաս
ալտը գարը յը , եօզ քի Մկրտիչ ” տէնմիշ պիր մա-
հալլէ իչինտէ , էկէր նիսպէթ իտէ , պու պանա թօ-
գունուր , շինքի իլամ օլաճադ , լաքին օնուն եիւ-
րէյի թէմիլ իմիշ , նէ ֆայտէ , ատը քիրլի տէտիմ
ֆիքրիմտէն : Պիր գաչ կիւն տահա պէօյլէ կէչտիք-
տէն սօնրա , պիր կիւն Էճլիմէ տէտիմ , “ պագ է-
ֆէնտիմ , սանա պիր շէյ սէօյլէյիմ , սէն պիլերսին
քի պու տտամ իչուն նէ լաֆլար օլտու սիզին հագ-
գընըգտա , օնուն իչուն պու շէյի սագընմանըզ լա-
զըմ տըր , ոահիհ , պէնիմ սանա թէքմիլ Էմնիյէ-
թիմ վար , լաքին , պու էվին իչինտէ պաշգալար
տա վար , նէ գատար օլտա , եապանճը սայըլըրլար
Տէմ էօյլէ Քէօյիւն իչինտէ թէվաթուր օլմուշ

չափըսրնս իլում օլմասրնս սեպէպ վերիճի շէյլեր
 օլմասրնս ” “ ճանրմ նէ հաքայլմ, քէնտի չաղըրը
 բաղը իսթէյօր, վերմէսէմ օլմասրնու ” “ Է՛վվէթ,
 վեր բաղը, գահվէ բիշեր, նէ տեր իսէ խըղմէթ
 հաք, լաքին՝ կէլ օթուր անը իսէ, “ հօգ, պէօյլէ
 չաղըրը ”, տէ, գարչըսրնստա տուր, բէք զօր էթտի-
 մի, պիրազ ու զադտա սէտիրին քէնարնստա օթու-
 րուրսուն, պու հալտէն քէնտի աղնար քի էթտիսի
 հաղըլմազ ” ճանրմ, էչի հա, հիչ պէօյլէ շէյ օ-
 ղուրմու, հըրսըսնըր նէ, պու գատար զահմէթ շէք-
 տի, պէն օնուն շէքտիյի զահմէթի ինքնար էթ-
 մէմ, լաքին պու շէյ պիզէ թօգանըր ” :

Իրթէսի ախշամ եհնէ էսկի հալ, եհնէ բըսըր
 պիր պուչուգ ստաթ գատար, փաթիսս կիտեր, “ ա
 գարտաշ, պէն սանս տիւն ախշամ նէ տէտիմ ”
 “ Է՛յ, նէ հաքայլմ, չաղըր յօր իշթէ, կիթմէսէմ
 օլմազ ” “ բէք էչի, լափըրը նէ ” իտի պադալմ,
 պու գատար էլզէմ պիր ի՞ն մի ” “ հիչ պիր շէյ
 տէ տէյիլ, պարէ պիր շափտա էթմսէ, պօշ շէյ-
 շէր ” “ նէ տէտի պադալմ, եհնէ ունու թմասրն
 հա ” “ ինտիրսան եհնէ ունու թմոււմ, գունն էտէ-
 րիմ, շէյ իտի, հա հա, պասկըմըգը էտէճէքլեր ”
 “ պէն սանս պիր շէյ տէյիմ մի, տիւզճէ օ ստամ
 սանս պիր շէյլեր սէօյլէյօր, օէնտէ պանս աէյէ-
 մէյօրսուն, իտթըրմ իչուն շու շէյի, մէքս էտին,
 շիւնքի հօյլէ սէպէպէրիմիզ փար քի, ուփազ շէյ-
 շէր պունս շիւքճէ վերիլլէր, րէճա իտէրիմ, հաթ-
 քըմ իչուն շու ստամ իլէ հուգուպու քէս, իտ-
 թէ՞րմիսինքի պէնիմ շիւքճէմ օլսուն իւսթիւնն ”
 “ հօգ, ճէմ նէ վար քի շիւքճէ էտէտին, հիչ պիր
 շէյ հօգ ” :

Պիղ պիր Կաջ կիւն տաճա սապրտան սօնրա ,
անլատրդ քի խաջ չըգարմանն վագթը կէլտի : Պիր
կիւն է՛՛՛լիմի ալտրմ , եագընտա պիր պաղա կիթաիք ,
վէ օրատա պու լաֆը սրրասրնա կէթիրիս , պաշլատրդ
կէօգլենիւ աջմայա չարլըմաղա , “ պագըն , գարտաշ ,
սիւ գապիլ տիր պիլմէգսինիղ տաճա , պու կիւնէ
գատար սիգին իլէ պու առամ հագգընտա սէօյլէ
նէն լագըրարըսրը , գապիլ տիր քէնտի սէնտէն սագ
լամըշ , լաքին , շու , պու պու , տաճա պու , տաճա
օպիրի , տէտիմ , “ պունլարըն հէքսինի պիլերիմ պէն
գօրգմա հէմշերէլէրին կէլիպտէ վալիտէմէ շու . . .
լաֆ տէնիյօր տէտիլէր իսէ , պէն գուլաղըմ իլէ ի
շիթտիմ , լաքին սէնին պանա էմնիյէթին եօ՞գ
մու , պէնտէն շիւքհէն վա՞ր մը “ հա՛շա , պէնիմ
շիւքհէմ օլսա՛ սիգէ պունլարը տէմէմ , մատամ քի
պու գատար սէօյլէնտի վէ պէնտէ սիգէ գաջ տէ
ֆա րէճա իթտիմ , վէ խաթըրմ ապրլմատը , պիլիր
մի՞սինիղ քի պու շէյլէր ինսանըն գիւիւմիւնի պու
գար , վէ պաշլըճա օնուտա իւսթիւնէ գիւիւմիւմ
պօգընգ աուր , վէ իշթէ հէրվիշին իշի , պէնիմ
պիլտիյիմ “ առէք կէրէք քէյֆիյէթի՛ Փաթմանըն
սիգին հագգընըղա . . . լաֆլարը՛ Աբիկին մու
լագատքի շիշման գարընըն հէքնայէսի , քէնտի աղը
իլէ , շու գըղար իշուն էթտիյի լագըրար , նիհայէթ ,
հէր շէյի թէքմիլ նաղլ իթտիքտէն սօնրա , քէնտի
նէ տէֆա հալվարարմ քի շու առամտան ուղագ
գաջ , շիւնքի , սրթըգ պու կիւնլէրտէ հալաշ եա
վաշ ֆիքրի նէ օլտուղու անլաշլըյօր , հէմ նէ՞
լաղըմ պէնիմ օ առամըն իւսթիւնէ գիւիւմիւմ
պօգընգ աուր , ” տէտիմ “ հէքսիտէ իֆթիրա աըր .
պէնիմ օնտան հիջ պիր շէյ կէօրտիլլիւմ եօգ

տուր , հիշ պիր շէյ էթտիյի կօզ տուր պանաս տէ
տի իսէ , անլատրմ պաշումս կէլէնի , վէ պու
էմնիյէթի , եախօտ պէնի գանտըրմայա չալըմս
սը . . . պանս օլ գատար փէնս կէլտի .քի , կէօզ
լէրիմտէն սէլ կիպի եաշ ագմայա պաշատր , էլինի
թութտում , էօբտիւմ , րէճա էթտիմ քէնտինէ բէք
չօք , նիհայէթ « պէնիմ էօլիւմիւմէ սէպէպ օլուր
սուն սէնին պու հալին իլէ . . . չինքի , տէյիլ
պէօլէ պիր Ալլօհըն տերկեհսնտան գօլուլմուշ
պիրի իչուն , հաթթա կէօյտէն էնմէ պիր Սուրբ
հագգընտա իշիթսէմ տախի պունլարը , եինէ գօր
գարըմ » , « ճանրմ , պանս տէյէճէյինէ քէնտինէ տէ
եանրմս կէլմէսին » տէտի . « այ օղուլ , պէնիմ
քիմսէյէ պիր շէյ տէմէկէ հագգըմ կօզ տուր , եա
լընըզ սիզէ , հէմ պէն , պունուն իլէ սիզին պիր ի
շնիզ վար տէմէմ , լաքին , օ ատամը կէօղիւմ
թութմայօր , իսթէրմիսին .քի պէնիմ սէնին իւսթիւ
նէ շիւքհէմ օլսուն իսէ , բէք էյի » « խայր օնու
իսթէմէմ , պէն նէքի տէտին իսէ , հէքսինի քէնտի
նէ նագլ իտերիմ » տէտի . « կօզ . պէն օնուտա
իսթէմէմ , չինքի , պիր էվ իչինտէ օլ գատար եիւ
զէ չըգմագ էյի տէյիլ , սէն պունլարը պիլ քէնտի
նի գուլան , հալինտէն տույսուն , կօզ .քի աղըն
տան » տէտիմ :

Իրթէսի կիւն տօղրու կիթմիշ , փափասս թէք
միլ նագլտէն մաստա , պիր չօդտա եանրպլանմըշ :
Պիր գաչ կիւն , փափաստա պիր խրօս , լաքին , եաբ
մս օլտուղու պէլլի , նիհայէթ , պիզէ կէլիպ , « պէ
նի իչուն էհլինի խրօբալայօր իմիշսին , պէն իչլի
իչէրսէմ , հալիմ պիր աճայիպ կէօրիւնիւյօր իմիշ
սանս , նիհայէթ , պէն իսթէմէմ քի սիզ մէհասլ

պէթլի օլտարնըդ, պէն պու էվտէն կիտեր հիչ պիր տաճա կէլմէմ, տէտի. պունա ցարչըդ, « պէն, սիզէ կիտին ևսսոտ դարն տէմէմ հիչ պիր վագըթ լաքին՝ պէն տէ քէնտի նամուսուսու սագընմայա հագըմ վար » տէտիմ :

Փափաս կիւյա խըրսլանտը, կիտէճէք կիպի օլտու սայը ևօգտան, էհլիմ կէլտի պիզէ իրթէսի կիւնիւ, « հայտէ կիտէլիմ կէօյնիւնիւ ալալմ, պիզիմ իչուն կիթմէսին » տէր. պէն իչին տանըչըդ տէօյիւշիւք օլտուղունու անլատըմ, նիհայէթ փափաս քէնտի քէնտինէ նէրլէշտի . . . պունուն իւզէրինէ իչէր կիզլի տէօնմէյէ պաշատը, պէն պաշլատըմ կիւնտէն կիւնէ շիւքհէյի արթըմաղա, փափաս կիւնտիւզիւն կէլիւր, ախշամա գատար էյլէնիւր, պէնիմ էվէ կիտէճէք վագթիմտէ գաչար, նիհայէթ, պիզ ագիտէյի պոզաուգ, էվվէթ, պիրպիրիմիզի եինէ սէվէյօրուզ, լաքին էմնիյէթ օ տէյիլ, օլ էհլիմ քի պիր չարեէք կէճ գալտամ, կէօղէրի եաշ գարունուն ալթընտա պէթլէր պուլուրուտում, շիմտի պէնիմ կէօզ եաշարամը վէ կիւն կիւնէ էրիմէմի ապա վագիֆէ իթմէզ, կիւնտիւզ գարնընը տօյուրուր, ախշամ խասթա օյուր . . . եէմէք եէմէզ, (պու շէյի փափաս էվտէտէ եարտըրտը) քէք չօգ տէֆա էլէրինի էօբէր եալարըրմ, էսկի հալիմիզի էլէ կէթիրէլիմ տէյի, հէքսի պօշ, եինէ, փափաս իլէ կիզլի կէօրիւշմէնին կէրիսի ալընմազ, փափաս պէնիմ հէր սըրմըր տույար, նիհայէթ, պիրպիրիմիզէ էմնիյէթ պիւսպիւթիւն գալգտը, հէմշիրէլէր հէր կիւն փափասա սաթաշըրլար, « սէն պունլարըն էվինի երզը յօրսուն » տէրլէր, եինէ տիւնէմէզ, էհլիմէ եէմին էթտիրիլիմ . . . եիւրէյիմ

րահաթ օլտուն տէյի . իբի կիւնտէն եխէ պօղոլու
 լուր , եւմին եթաիրիրիմ հուգուդու քէսօին տէյի ,
 փափաս պըրագմաղ կէլիբ , պսակ եթաիրթմէյէ չա
 լըջըյօրում պէհանէսի իիե եինէ սօգուլուր , հա
 սըլը , էօլմէք պիր շէյ տէյիլ : Պէն էհլիմէ , «էկէք
 սէն պէնի սէվէք օլտան՝ պունկարըն հիչ պիրի օլ
 մաղ » տէրիմ , օ տա « պանա էմնիյէթին օլտա՝ հիչ
 պունկարը քէքմէսին » տէր , լաքին էմնիյէթ քէօշէսի
 եօգ , հէմ սահիհ , եօգ , չիւնքի փափաս էյի ատամ
 օլտա , պիզտէն կիրու տաւրմալը իտի , չիւնքի , քէն
 տինատէն պաշգա պիր տէրտիմիղ եօգ իտի , էհլիմ
 պէնի սէվէէ , բէտէրինի թէրք եթաի , պունտուտա
 իտէր իտի , նիհայէթ , պիրտէ գաշգա պիր չիսան
 չըգարտըգ պու փափասըն կարասընըն եանընա : Պու
 տրատա պիր մէքթուպ կէլտի պանա Սրմաքէշնան բա
 բաստան վէ Սիւքէաս Գերապայծառըն պէնի իսթիմէ
 սինի տույուրտու , փափաս օնա կիթմիշ պիր գաշ
 քէրրէ , պսակ իթաիրսին տէյու , նէ իսէ պիր գաշտա
 պօշուէնա օնա եօրուլտուգ եա , օ տա պիր եանա ,
 չիւնքի , պիր գաշ կիւն այրը օլմամըգը թէքլիֆի իթ
 աի , պէն քի Չասունեանըն այրմասընտան ճանըմ
 եանմըշ իտի , էհլիմ տէ պէն տէ գապուլ իթմէտիք ,
 իթսէքատէ , ալը եօգ եա , նէ իսէ , էն սօնու օլ
 գատար օլտուգ քի պիր կիւն պէօյիւք հէմշիրէյէ
 անլաթտըգ քի էհլիմի պըրագաճաղըմ էն սօնու պու
 փափաս սէպէպինէ , չիւնքի պիր շէյէ գարար վէրէ
 մէյօրում տէօնէն իլէրիէ , վէ քէնտիտէ , պանա
 « սէն պու շէյի էվիլէլիստէն պիլիբ իտին , չիմտիտէ
 գապուլ ետիպ սապու էթմէլիսինա տէտի , պիր գըգ
 գարտաշ իտի պունու տէյէն » Գանըմ տէօնմէգ օլ
 տու պու լաֆըն իւստիւնէ , « խա՛յր » պաղըրտըմ ,

խա՛յր սալա , եվթէթ , պէն հէր շէյի պիւր իտիմ ,
 հաթթա , սիզէ իւր ճայտըղնտա պէն քէնտինին
 հէր շէյինի կեօզիւմէ . . . ալմըշ իտիմ տէտիմ ,
 լաքին , պէնիմ օլտուգտան սօնրա , ուֆազ պիր
 շէյ պիւէ դասուլէ էթմէմ , օլ զէման չօճուգ պուլ
 մուշ , ահասպարզ պուլմուշ սլտաթմըշ , լաքին շիմ
 տի սահասպր վար , պրոագսրն կագասրնր ր տէտիմ .
 չիւնքի պու կիւնլէրտէ էհլիմ ր պէն դաջարմ ամ
 մա , օ կէլիւր լաֆա թութար ր տէր իտի , պուճուն
 իչուն էթտիմ պու լագրրար յը . պուճուն իւզէրինէ ,
 « պէն սանա պիր շէյ տէյլիմ մի , պիրազ տա դասպա
 հաթ օնտա վար , օտա կիտէր կիտէր պուրնունա
 կիրէր , սալթտա փափասա մահանասպուլմա ր տէ
 տի հէմշիրէմ : Պուրատա եինէ էմնիյէթ գալգ
 տը , չիւնքի , սահիհ քէնտիտիտէ իլհագ տըր տէյի
 շիւքէ գալտըրըր բտը պու լաֆ , զէրէ պաղտաքի
 փափաս իչուն քէնտինէ իթտիկիմ լագրրար յը քի
 փափասա սէյլէյիպ հանրգլանմըշ իտի , հէմշիրէ
 « նիշին տույուրտուն ր տէտիկինտէ , « հէ կա , մասլ
 սուն տույուրտում քի թէրպիյէ օլտունտա , պիր
 տահա էթմէսին ր տէմիշ իտի պէնիմ իչուն :

Իքինճի . պէն աիւշիւնիւր իտիմ քի շու փափաս
 նէ գատարտա քէօթիւ օլտա , քէնտույէ ճէվապ վէր
 մէյէն օլմաղ իսէ , իւմիւտի քէսէր իտի շիմտիյէ
 գատար . պու տիւշիւնիւրէր իլէ , նասըլ քի բէք
 չօգ վագրթ իլհագ օլմամասը իչուն եէմին էթտիրի
 իտիմ , վէ քէնտիտէ էթմիշ իտի , տէֆա եէմին
 իտերմի տէյի սօրտում , վէ քէնտի տէ էթտի : Սա
 նիէն պիր տահա փափաս կէլիպտէ , քէնտինէ լաֆ
 իթմէք իսթէր իսէ , նէ տէ օլտա , տի յնէմէմէք իչուն
 եէմին իթտի , լաքին տէյիլ քի էվ իչինտէ , օր

Թա լափ եալընըղ կիզլի օլմասըն . պունուն իւսթիւ
 նէ սահի՛հ պաշատը փափասըն մարթավալըլա եա
 մանմասընը տիյնէմէմէյէ , վէ փափաս այեան աշի
 քեար խուսումէթէ պաշատը պունուն իլէ : Բէք
 չօգ վագըթ պէնիմ զիւիւմիւմի տէֆա պօղմագ
 իչուն , կիւեա պէնտէն կիզլի պիր իշ տէօնէյօր հի
 սապընտա հարաքէթլէր էթմէյէ պաշատը = Պու շէյ
 պանա էբէյի ֆէրրահլըգ կէթիլտի, յսքին պու եօլա
 րը թուլթարագ, գօրգուտուպտա, եինէ քէնտի մերա
 մինա տալրանորոմասըն տէյի տիւշիւնտիւմ քի էհլիմ
 տէն հէր շէյի անլայըմ . շիւնքի պու կիւնլէրտէ
 տայմա «էվտէն այրըլայըմ» տէր իտի , պէնտէ «շիմ
 տի շիւբհէլի հալիմտէ չըգամամ , իշի այրտ էթ
 մէյիսնէ» տէր իտիմ . զիրա հալեա տահա փափաս
 իւմիւտի քէսմէմիշ իտի = Պաշատըմ էհլիմէ եալ
 վարմայա քի «պու կիւնէ գատար օլանլար , վէ հա
 լեա շիմտիքի փափասըն հալի նէ» տիր» , պիր միւմ
 քին սէօյլէյէմէտի , «հիչ ասըլ եօգ , սանա կէօ
 րիւնտիւ վէ կէօրիւնիւյօրտան» պաշգա լափ եօգ
 աղզընտա = Պու լագըրտը պէնիմ շիւբհէմի թաղէլէ
 տի տէֆա , շիւնքի , պիր ատամ կէօղիւ իլէ պին
 տէֆա կիզլի կիզլի կէօրիւշմէքլէրի կէօրիւպ , վէ
 շիմտի իսէ , պու կիւնլէրտէ կէօրիւշմէյօր իսէ ,
 եախօտ , դապուլ օլունմայօր իսէ , փափասըն այեան
 աշիքեար խուսումէթէ պաշայըպտա գօրգու վէրմէք
 իսթէմէսի , մութլաք էվէլի պիր կէզմիշ օլմալը յը
 տը տէմէյէ շիւբհէ : Նիհայէթ , միւմքինսիզ շէյ
 իտի : պանա , նէ օլտուղունու տույուպ , էհլիմին
 պէնտէն գօրգուսունու դալտըրպ , փափասըն էլին
 տէն գուրթարմաղտան , իշի թէհլիքէլի իթմէք =
 Չօգ եալվարտըմ , չօգ ճեսարէթ վէրտիմ , գօրգ

մասըն պանա սեօյլէսին տէյու , լաքին պօշ , նիհա-
 յէթ սեօյլէմէյինճէ օլաճաղ , վէ քէնտինստէն շիւբ-
 չէմ օլտուղու հալտէ , տահա էյի քի տէֆա բէ-
 տերինին էվնէ չէվերէյիմ քէնտինի տէտիմ . եինէ
 եէմին էտէր քի “ պիր շէյ եօգ , պէնտէն տէյիլ ”
 տէյու , վէլհասըլ , “ պէնի իսթէմէղ իսէն , կէ’օ-
 թիւր , նէ՞ եաբայըմ ” տէտի . “ բէք էյու , հազըր
 օ’լ , կի’յին իւսթիւնիւ , չիւնքիլ . պու՝ կէրէք սանա ,
 կէրէք պանա պէօյիւք պիր իսկէնճէ տիր , իքիմիղ
 տէ գուրթուլուրուղ ” տէտիմ . “ խա’յր , իւսթիւ-
 միւ կիյինմէմ , բէտերիմին էվինտէն գաչարըմ կիւն
 կիւմիշ օլտուղում էսկիլէրի կիյերիմ ” տէտի . “ պու
 միւմքինսիղ շէյ տիր , պէն սիզին էվէ կիթտիյինիղ-
 տէ եիւզիւնիւղ եերտէ օլմասըն տէյու կիյինմէնիզե
 իսթէրիմ , չիւնքի , սիզին էսկի իլէ կիթտի-
 յինիզե կէօրիւրլէր իսէ , “ նա’ , կէօրտի՞ւն մի ,
 պիղ սանա ֆուգարա օլուրսուն տէմէ՞տիք մի ” տէ-
 յուսլ՝ սէնի խօրլարլար , լաքին կիյինմիշ կիտէր ի-
 սէն , “ սիղ հէր կիւն պանա խապէր եօլար իտի-
 նիղ , պէնտէ կէլտիմ ” տէրսին , պունուն իլէ եիւ-
 զիւն գարա օլմաղ ” տէտիմ : Չիւնքի պու ալթը
 այ գարֆընտա , պէլքի օն տէֆա , “ գաչ կէլ ” տէյու
 կիզլի խապէր կէլմիշ իտի . հաթթա , եազըն
 կիւնտէ , էհլիմին աղղընտան պիր մէքթուպ եազըպ .
 կէօնտէրտի յիմտէ , Տէրվիշ վարգապէս էլինէ ալըպ ,
 “ պու դըզընըզն եազըսը աէ’յիլ , Մկրտիչին եազըսը
 ալը ” տէյուսլ . գալարըրպ աթմըշ իտի , վէ մէք-
 թուպու աշմաղտան , կէրու կէօնտէրտիքտէն մաատա ,
 էհլիմէ տէ “ նէ՞ զէման քէնտի իսթէր իսէ , պըրապ-
 սըն կէլին ” տէյի խապէր եօլլամըշ իտիլէր : Պիզ
 պու մէքթուպու եազմադ ճէսարէթինի ամ ճամըն՝

առայժմ « Մկրտիչ իլէ գրքըմնս դապահալծը եօդ ,
 փառիսս եարտը պէն պիլիբիմ » տէմէսինտէն ալմըշ
 օլուպ , վէ պու Ֆիքրիմիզի Հայր Երգուարդա ա-
 չուպ , մէքթուպուտա օգութարդաան սօնրա կէօ-
 թիւրմէք իշուն եայփարարդաա , իշինտէ նէ՞ եազը-
 լը օլտուղունու տույուրմուշ , չիւնքի քէնտինէ օ-
 դութուում , շիւբհէ իթմէսին տէյու , ծնլարտա
 հիչ անլամայարագ , կէրու կէօնտէրմիշէր , կէթիւր-
 տի տէփա պանա վէրտի . . . Հէմ նասըլ տէտիմ
 իսէ , մութլագ Հայր Երգուարդ նէ օլտուղունու
 սէօյլէմիշ տիր , չիւնքի մէմքիսիզ շէյ տիր պիր ին-
 սան , էվլատրնտան ալտըղը մէքթուպուն նէ՞ օլտու-
 դունու պիլմէզ իսէ , մէրագ իտուպ՝ ալմագ օլա-
 մագ . . . նէ հալ իսէ , իսկեաթ օլտու , դալդա
 ար իւսթիւնիւ կիյինտի . « հայտէ » տէտիմ , « պի-
 րագ օթուրայլմտա , էօյլէ կիտէլիմ » տէտի . « բէք
 էյու » , օթուրտուդ վէ պէրքի արթըգ սէօյլէր ֆիք-
 րի իլէ , « բէշին շունու պիլին քի՝ պէնիմ՝ սիգտէն
 շու օլան հալէրին սէպէպլինի տույմագ իսթէմէմ ,
 սիզի թէօհմէթլի տիւշիւրիւպ , հիւքմ ալթընտա
 սագլամագ ֆիքրի իլէ տէյիլ , եայընըղ , սէնին հիւ-
 րէյին պանա աջըղ օլտուղու հալտէ , պէն շիւբ-
 հէտէն արիզ օլուրում , չիւնքի՝ սանա փա-
 փասս նէ ուսթալըշ գուլանաս , պէն չարու-
 ճագ սանա նէ օլտուղունու տույուրուրում : Իքին-
 ճիօթ՝ սագըն զանն իթմէքի՝ պէն ծնատա պիր դա-
 րար վէրիբիմ , չիւնքի՝ իսթէմիշ օլտամ , շիմտիյէ
 դաատար չօգ շէյ եարար իաիմ , եալսօս՝ իշին սօնու-
 նու գօլար ըտրմ . շիմտի պէն էյի պիլիբիմ քի օ ,
 սիգէ նէմին վէրտիլմիշ տիր պանա սէօյլէմէմք ի-
 շուն , չիւնքի՝ պիլիք քի սէն պանա սէօյլէսէն հէր

շէյի, նէ ֆրորըտադ չէվիրտիյինի սանա տույուրա-
 ճաղըմ, հալի իլէ սէն տէ ուզադ գաշաճադսըն, կէլ
 էֆէնտիմ, սէօյլէ նէ իսէ մանեասըտա, շու տերու-
 տէն գուրթուլայրմ, կէօր, պիր պիրպիրիմիդ իչուն
 պունճա տէրտ ու մէշադգաթ չէքտիք, հէմ շինտի
 էլէր իչուն սէֆիլ օլմայալմ, պադ, նէ՞ պիչիմ
 եպլարը յօրում” “ ճանըմ, եօգ հիչ պիր շէյ եօգ,
 սէնին կէօգիւնէ կէօրիւնիւյօր ” “ է՛յ, հայտէ պա-
 դալմ, կիտէլմ ” տէտիմ, նիհայէթ օտամըղտան
 տըշարը չըգտըգ, հալեա ինանմայօր քի՛ սահիհէն
 կէօթիւրէճէյիմ բէտէրինին էվինէ. ինտիք աշաղքի
 օտայա “ պիրադ շունտա օթուրալմ ” տէտի, օ-
 թուրտուք պիրազ, քէնտի պիլմէմ նէ տիւշիւնիւր
 իտի. լաքին պէն բէք չօգ շէյ տիւշիւնիւր իտիմ.
 Իպթիտա՝ պիր ճիգվիթին եիւրէյինին քէօթիւլիւյիւ-
 նիւ. իքինճի՛ ճիգվիթլէրին՝ գարըւարըմըղն եիւ-
 բէքլէրինի էլէրինին իչինէ ալմըշ օլմալարընը. իւ-
 չիւնճիւ՝ պիլէ պիլէ շու տէրտլէրի չէքիպտէ, պիր
 չարէսինի պուլամատըղմը, զիրա պու պիլինմէզ
 եախօտ սըրը պիր շէյ տէյիլ իտի նէրէտէն կէլտի-
 յի. տէօրտիւնճիւ՝ պունճա սէրէնճամընը չէքիպտէ,
 շիմօիտէ աթէշ կիպի մուհապպէթի՛ եիւրէյիմին
 իչինտէ գալըպ քէնտուտէն այրըւաճաղըմը. պէշինճի՛
 պիւթիւն տիւնեատէ էօքսիւզ, պէնտէն պաշգա
 քիմսէսի օլմատըղը հալտէ, պիր ճիգվիթին սէպէ-
 պինէ, պէնտէն պունլարը չէքմէսի վէ պէն քէնտի-
 նի պրոաքսամ, մութլազ, եինէ ծնլարըն տուզաղը-
 նա տիւշէճէք տիր գօրգուսու. էն սօնու, եիւրէ-
 յիմէ թաշ պասըպ, “ հա՛յտէ, վազըթ ախշամ
 տըր ” տէտիմ. չըգտըգ տըշարը, կիթտիք ամճա-
 մըն սօգադ գաբուսունուն էօնիւնտէ տուրտուք.

“ չա՛լ գաբույու ” “ եօգ սէն չալ պէն չալմամ ” տէտի ,
 “ խայրը , պէն տէյիլիմ սէպէպ , կիւնա՛հը սէնին պօյ-
 նունա , սէն չալ ” տէտիմ , հասըլը , սէն չալ , եօգ
 սէն չալ , եօգ սէն չալ իքիմիլատէ չալմայօրուզ :
 էն սօնու պաշըմ տէօնմէյէ պաշլատը , էյի տույ-
 տում թէքմիլ եիւրէյիմին տուրմասընը , էօլիւմ ,
 մէզառ , թիմարխանէ , տողար , տէրէլէր , տէնիզ ,
 գույուլար , պըչագըլար եիւրէյիմէ սաբըլ , իբէր պօյ-
 նունա թագըլը , պունլարըն հէբսինի արտարտա կէօ-
 զիւմիւն էօնիւնտէն կէչմէքտէ օլտուգըլարը իչուն . . .
 պիր սասթ էվիլէլ շու էզլիյէթտէն գուրթուլայըմ
 ֆիքրի իլէ , էլիմի չաք չաքա ուզատըր իբէն , էհ-
 լիմին՝ “ պէնի էօլտիւրէճէքսին Սկրտիչ էօլիւմիւմէ
 սէպէպ օլաճագսըն ” տիմէսի , պէնի պըրդլանտըրթ-
 աը , վէ էլիմի կիրու ճէքտիրթտի :

“ Եկէր՝ էօլէճէք պիրի վար իսէ , պէն իմօ ” տէ-
 տիմ , էվիլէթ , պէն իմ , հէմ սէնսին պէնի էօլ-
 տիւրէն , “ պանս սէօղ վէրիրմիսին պէնի օ էվտէն տի-
 շարը չըգարմայա , ” տէյու սիւալ իթտի . “ սէնտէ ,
 պէնիմ միւշիլիւլիւմիւ հալլ իտէճէքմիսին ” “ եօ՛գ ,
 սէն եէմին էթ քի պէնի չըգարըրսըն ” “ պէն եէմին
 իթմէմ , սէօղ վէրիրիմ , լաքին զըպ չըգը լաֆա գան-
 մամ ” “ եօգ , նէ օլտուղունու սէօյլէրիմ , լաքին
 պիր տասա օ եվտէ օթուրմամ ” “ էօյլէ իսէ , հայ-
 տէ կիտէլիմ ” տէտիմ : Այրըլտըգ գաբունուն էօ-
 նիւնտէն , պէն՝ քէնտիմին իչ հալիմտէն վէ սնուն՝
 իւսթիւնտէն , կէօրիւնիւշիւնտէն , իքիմիլտէ էօլիւ
 իտիք , պու արտա , պու հալի՝ պաշընա կէլէն սն-
 լայապիլիր . . . իշտէն տույմաղ , հասըլը իւչ եեր-
 տէ օթուրարագ , կիւճ իլէ մէզարըղըն ալթընտաքի
 գալինսնուն աղաճըլարը ալթընա աթարդ քէնտիմիլի :

Պու ասշամ ճիւղուսու Հիւմայուն ասշամը օլտու-
 դու իջուն , հեր քես հալը գը յըսընա կիթմիշ , վէ
 պիզ օրատա իքի քիշի իաիք : Պիրազ եօրիունըւգ
 ալարգտան սօնրա , “ իւք էվիէլ շունու պիլին քի՝
 պիզիմ իւք մութըւլու կիւնլէրիմիզի կէրու չէվե-
 րիպ , չէքտիկիմիզ սերէնճամա սօն վիւրէճէք վագթ
 վէ ասշամ տըր պու , ծնուն իջուն հերնէ տէ օլտա
 սէօյլէյէճէյին հիչ գօրգմա , չիւնքի՝ պէն սէնին
 եիւրէյինի պանա տըրգ կէօրիւրսէմ , հեր շէյիտե
 ունուտաճաղըմ ” տէտիմ , “ լաքին կէօթիւրէճէքսին
 պէնի էվտէն ” “ էվվէթ ամմա , քէշին պիլմիշ օլ
 քի պօշ լափ տինլէմէմ , զիրա՝ հօլտա պիր գաչ
 եերլէրտէ օթուրուպ տիւշիւնմէնտէն , պանա էօյլէ
 կէլաի քի՝ իշի սըրասընա գօյտուն ” . . . տէտիմ :
 էքէյի վագըթ կիւլմիւշ օլմատըլըմըլտան , պիրազ
 կիւլտիւք պու լափըն իւսթիւնէ : “ Իշթէ տինլէ
 շիմտի պէնի , պու փափաս՝ տըշարտան կէլտիյին-
 տէ , պէն պիր քիւշիւք գըզ իտիմ , հեր կէլիշին-
 տէ , պէնի դուճաղընա ալըր սէվեր . . . իտի . պէն-
 տէ , ծնու սէվեր իտիմ . եալաշ եալաշ պէօյիւ-
 տիւմ իսէ , պէն քէնտիմի սագընըր իտիմ , լաքին՝
 պէնիմ իջուն տիւնեատա ծնտան մէշհուր ատամ
 հօղ ըտը , շիմտի սանա կէօնիւլ վիրտիյիմ կիւն-
 տէն , ծնտան եիւրէյիմ սօղուտու , իշթէ պու տուր
 հարտըր , քէնտուսինի թութամայօր ” տէտի : “ Սայ
 քի պու՝ նագիլտէն զիյատէ , մասալ օլտու տէտիմ
 քէնտի քէնտիմէ . չիւնքի՝ էօնիւմիւզտէքի իւչ սէնէ
 իչնտէ չըգարըլմըլ իտի , ամմա , պու տա էվէրիւր իտի
 կէօզիւմէ կէօրիւնմէմիշ տէմէյէ , լաքին՝ իւստիւնէ
 տէ զիյատէ տիւշմէտիմ , չիւնքի՝ էյի պիլիւր իտիմ
 քի՝ փափաս եէմին էթտիլթմիշ իտի , ծնարըն իւք

իշն տիր պու քէնտի գուրպանլարընա , հէմ պու
 եեմինի փափասա իտէն պիր գարը , պին տէֆա պու
 նուն իւսթիւնէ եեմին իթսէ՝ կիւնաս հասլմազ . շին
 քի՝ էսկի եեմին տիր սաղ , իքինճի թութուլմազ .
 « էյի եա , ա՛ գուզում . պու կիւնէ գատար սանա
 պին տէֆա աղլատում , սրղըստում , կալվարում , է
 լինի այաղընը էօբտիւմ , վէ սէն « պիր շէյ եօզ ,
 պիր շէյ եաբմայօր » տէյուպ նիշին նաֆիլէ իքիմի
 զնտէ պու գատար կիւն հէմ խասթա իթտին , հէմ
 պէնիմտէ զիւլմիւլմիւլ պօզտուն » . « նէ իտէյիմ ,
 տիւշինտիւմ քի՝ պիր էվ իշինտէ օթուրաճաղըլ ,
 լագըրտը չըգաճագ օրթայա , կերչէք տիւշինմէք
 սիզին եաբայօր , լաքին պիլմէյերէք եաբայօր »
 տէտի իտէ , « խա՛յր , էօյլէ տէյիլ , պիր ատամ
 պիլմէյերէք եաբմազ պաշգա տըր , պու պաշգա ,
 քէնտի իւչ սէնէտէն պերու օլան փասըլ պիլիր ,
 սէն քէնտույէ պաղտաքի լագըրտըլարը տէտին , օ
 նուտա պիլիր քի շիւբհէ իտէյօրում , եեմէք իշմէք
 եօզ , հէր կիւն խասթա օլմամըլ քէնտու իշին տիր
 տէտիլէր էվտէն , « շունլար բէք պիրպիրլէրինի սէ
 վերլէր , հէք սէն սին պու շէյլէրին սէպէպի » տէ
 տիլէր , պանա կէլտի եալանտան իըրսլանմազ իս
 թէտի , հաղգըմ վէ սէպէպիմ վար տէտիմ , պըրա
 գաճագըլար պիրպիրինի տէտիլէր . սէն քէնտույէ ,
 « պէն շիմտի էվվէլքի տէյիլում , գապուլ իտէմէմ »
 տէտին պունլարըն հէքսինի պիլիր իտի , տէյէլում
 քի հիչ պիր սէպէպ . . . եօզ տուր սէնին քէն
 տուտէն ուզագ տուրաճագ վէ պէն ֆէնա ա
 տամըմ իսթէմէյօրում , էկէր քէնտի ֆիքրինաէ
 պիր շէյ օլմասա , պըրագ քի իլք կիւնիւնտէն քէնտի
 աղազ սուբմալը իտի էսկի ֆասըլ իշուն . իլա կէ

րէք քէնտի նամուսու վէ կերէք պիղիմ տիրլիկիմի-
զին պօզուլմամսը խաթրը իչուն, պիղտէն ուզագ
տուրմայը իտի, պունլարը իթմէտիքտէն մատաւ,
սանա լաֆ էթտիկի վագըթ, տիյնէմէտէն իսէ,
գալգըպ տիւրլիւ հօլար իլէ սանա գօրպու վէ պա-
նա շեւքհէ վերմէյէ չալըլմասը՝ այան աշիքեար ֆիք-
րինին պօզուզլըղընըն նշանը տըր, շիմտի՝ մատամ
քի իշ պէօյլէ տիր, տէտիմ. սէն նիչուն կիտուպ,
պուրնունա կիրէր իտին ։ « էյ նէ հաբայրտըմ,
կիթմէզ իսէմ խըրսլանըր իտի Մ. Տ. տա պանա
գըզար իտի ։ տէտի ։

Օգո՛ւյանլար՝ սիղէ պիր թէմսիլ կէօսթերէճէ-
յիմ պունուն իւթիւնէ, պիր շէքերճի՝ թապլա-
սընա գօնան առը վէ սինէքլէրի ագչամա գատար
գօվար, լաքին՝ եինէ կիթմէզլէր, սէպէ՞ պի, չիւն-
քի՝ շէքերի եէյէճէքլէր . . . արատա՝ պիրտէ քէ-
բէնէք կէլիր, պիր գօվմագտա կիտեր, նի՞չուն,
չիւնքի շէքերտէն եէմէզ . . . : Պու փափաստա,
էկէր քէբէնէք իսէ, պու գատար գըշամատա նի՞-
չին կիթմէզ ։

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻՒ ՓՅԱԼ

Մեձպոռի պիր հիճրէք

« Շիմտի՝ պէօյլէ օլտուղու հալտէ, պիզ պու
քէօյտէ պիր էվ թութսագ, հէմ մէսարիֆ ար-
թար, հէմ օ եինէ պիղի րահաթ պըրագմազ . պու
սէպէպտէն պիղէ էն միւնասիպ եեր խթամպօլ
տուր, չիւնքի՝ հէմ մէսարիֆ էքսիլիր, հէմ օնըն-

տա կելլմէսինէ միւնաստեպէթ ալմաղ = Պէն միւնճեր-
 րէտ՝ պու հափթա պիր էվ պագալըմ, Ալլահ պէօ-
 յիւք տիւր ր տէտիմ = Պէօյլէճէ գալգարգ էվէ օն-
 տանտա տէֆա տօնանմա սէյրինէ կիթտիք = Իլթէ
 կիւնիւ բէտէրիմի Իսթամպուլա չըղըրուպ՝ պիզիմ
 պու կիւնէ գատար օլան հալլէրիմիղն սէպէպի՝
 փափասըն շու հարէքէթի վէ օնունտա սէպէպի շուն-
 լար վար իմիշ էվիլէլ, վէ պիղ ախշամ գարար վեր-
 տիք Իսթամպուլա կիթմէյէ մալիւմիւն օլտուն, պու
 շէյ՝ կերէք պիզէ, կերէք էվէ բահաթըլգ օլուր ր
 տէյուպ, քէնտինտէն բուխասթ իսթէտիմ իսէ, «օ
 քի բահաթ օլաճագարըրգ՝ կիտին, լաքին՝ պագ քի՝
 սէսսիզ պիթիրէսինիզ ր տէտի :

Պէնքի ետի սէնէ իշրէթ իթմէզ, վէ չօգլարը-
 նա էօյիւտ վէրիր իքէն, կերէք գօլէռա վէ կերէք
 պու մէշագղաթըր սէպէպինէ, պաղը տէֆա, պիր
 աղ իչմէք լաղըմ օլտու = Ագշամ էվէ կիթտիլիմ
 տէ, պիր դաչ գատէճ շարապ իչտիմ, լաքին էհիւ-
 մէն իւսթիւնտէ տէ, պիր գըրըքըլգ կէօրտիւլիւմ
 իչուն, սօրտում քէնտինէ սէպէպինի վէ քէնտի պիր
 գաչ « հի՛չ միչ ր տէն սօնրա, Իսթամպուլա կիթ-
 մէմիզ կիւնիւնէ կիթտիլինի անլաթար :

Պու շէյ պանա ալըր կէլէճէք պիր շէյ իտի,
 « նէ՞ աճայիպ շէյ տէտիմ, սիզ սէվնէճէյինիզէ քի
 եիւրէյիմիզ բահաթ օլաճագ, գէտէ՞ր մի իտիօր-
 սունուզ, պէնքի սիզի իչուն ալթը այ տըր վէ պեր
 սէնէտէ էվիլէլ պունճա տէրա պէյա շէքտիմ, պուն-
 ճա կերէք սիզտէն կերէք տիւննա ալէմտէն խօր-
 լանարմ, վէ շիմտի տիւննանըն պու տառ հալլնտէ,
 պու աղըրըղըն ալթընա կիրիպ, պու պապշէլէրի,
 տաղարը պըրագըպ, էյօշնուտըրգ իլէ, կիտէյօր

Իսէմ, ճանրմ եօ՞ղմու, վէ հէմ սիգտէ պիլիբսի-
 նիզ քի սիզի իչուն, չիւնքի՛ պէնիմ արգամտան
 տիւշէնէրտէն գալմայօրուղ . . . » « ճանրմ, իշ-
 թէ պէնտէ, օրատա քիմնեմիզ եօզ տէյի տիւշիւ-
 նիւյօրում » « Է՛հ, պէնտէն պաշգա քի՞մ օլապիլ-
 սին, գաչ քի պէնիմ սիգտէն պաշգասընա իգթի-
 զամ եօզ, սէն պիլիբսին քի՛ պէնիմ պու կիւնէ
 գատար ճէպրէն իշիմ եօզ, հէմ սիզին պու հալի-
 նիզ պանս էյի կէօրիւնմէզ, գապիլ տիբ քի՛ ագ-
 շամքի լաֆը չըգարուպ օրթայատա, Իսթամպօլա
 կիթմէյէ մէճպուը օլմանըգա բէշիմանսընը, էկէր
 էօյլէ իսէ, էյի պիլիբիմ քի՛ սէն հէր վագըթ,
 իւզէրինտէ, պու բէշիմանըգ սէպէպինէ, պիբ զտտ-
 լըգ սագլայաճագօրն, էկէր էօյլէ իսէ տահա էյի
 իտի, ախշամ գարույու չալուպ, իչէրի կիրէյիտին »
 « Է՛յ ճանրմ, պու գատար կիթմէմի իսթէյօրսան,
 կիտէրիմ, նէ եարայրմ » « Էվիլէթ, պագ աչըգ սէօյ-
 լէյօրում, էկէր պանս գարշու խուսուլմէթին վար
 իսէ, կի՛թ » « Եօզ, պէնիմ խուսուլմէթիմ եօզ,
 կիտէրիմ » տէտի :

Աէօրիւնիւր քի իւք ախշամը, « օլ սանս կէօզ
 տաղը վէրաի, եարմազ ըտը, նասըլ ալտանտըն »
 տեմիշ իտի փափաս կիւնտիւղտէն, « Է՛յ կիտէր-
 սէն գալգ պագալըմ » « Էսկի բուպամ իլէ կիտէ-
 րիմ » տէտի : « Բէք էյու հայտէ գալգ » « սէնին
 իլէ կիթմէմ » տէտի, « էյ, քիմի իլէ կիտէրսին »
 էնիշտէն իլէ » « Է՛հ, հայտէ կիտէլիմ, սէս վերէ-
 լիմ :

Աիթաիբ էնիշտէնին գարուսունս, օտա իշէ պի-
 իլը գալգմազ, կէլաիբ պէրիքի օտայա, բէտէր
 եաթմըլ հէմշիւրէլէր իլէ, պէօյիւք էնիշտէմ օթուը

մուչ « ևինէ նէյինիզ վար քի՝ էօթէյէ սէս վերի-
 յօրսունուզ » ճանրմ, պանա վիրա կիթ տէր, իս-
 թէմէմ, փափաս իլէ իլմին պիր տիր տէր, օ քի իս-
 թէմէյօր իսէ, կիտերիմ, հայտէ, կէլսինատէ, կի-
 տերիմ » : Պէն պու արա տէֆա կիթտիմ էնիշտէյէ
 սէս վերտիմ, նիհայէթ կէլտի, պէրիտէ, պունլար
 մէշվէրէթ էթմիշէր կէօրիւնիւր՝ պիզէ պիր հաու-
 լայլպ, գօրգու վէրմէյէ :

Օտա գաբուսունտան իչէրի կիրէր կիրմէզ, հէբ-
 սի պիրտէն պիր հալաս իւսթիւմիւզէ, « նէ՞ տիր
 պու սէնին էթտիյին, զավայլըյը էօլտիւրիւյօրսուն,
 էչին էվատը սէնին նէսիրին մի՞, կէպէրմէտին քի
 հէրքէս գուրթուլուն » վէ տահա պիր թաղըմ
 լաֆլար :

Պու արատա, էհլիմոնէ աղլայարազ « վա՛յ,
 սէն կէրչէք ֆէնա ատամ իմիշսին, պանա տէտի-
 լէրտէ ինանմատըմ, ախշամ պէնտէն օ լաֆլարը ալ-
 տըն քի՝ պունու եաբատըն » տէտիյի կիպի, պու-
 արատա զանն իտերիմ պանա պիր չըլկընըզ կէլտի :
 էվվէթ, չըլտըրաճագ շէյ իտի պու պէնիմ իչուն :
 Պու կիւնէ գատար, պէնիմ տերտիմին նէ օլտու-
 զուն պիլիպ, « սարթ փափաս տէյիլ էհլինատէ եա-
 բայօր » տէյէն հէմշիրէմ իտի պանա « կէպէրմէտին »
 տէյէն, « պէլի, պէլի ալտըն պունուտա գապուլ
 իտէճէքսին » տէյէն իտի պու . հէր կիւն փափա-
 ա՛ « սէնսին էտէն, պունլար պիրպիրլէրինի տէ-
 լի կիպի սէվէյօրլար, սէն պունլարըն էվինի եր-
 գըյօրսուն » տէյէն հէմշիրէլէրիմ իտի : Պուն-
 լար՝ քէնտիսի իչուն պունճա շէյ չէքիպ, էրիսիպ,
 խասթա օլտուղըմ էհլիմ իտի պունլարը տէյէն :
 Պու տէյիլ չըլտըրմազ, իլլա էօլէճէք շէյ իտի :

Տեր քեսէ լայրդ օլան ճէփապը վէրաիքտէն ոօնրա ,
էճլիմէ տէօնիւպ , « մատամ քի սէնին իլէ պու դա-
տար եիւզէ չըգտըգ , վէ սէնին սէպէպիսէ , շու ա-
յարտա ատամլար պանա պու դատար աղըր լագըր-
տըւօր իթտիլէր իշին ատընը վէ պէնիմ տէրաիմի
պիլէրէք , Տէմ սէնտէ քի պու լափը իթտին , միւմ
քինտիղ շէյ տիր սէնի իլէ դալմամը , շիմտի կիթ-
մէ լիսին » տէտիմ . « էվլէթ , կիտէրիմ » տէտի փա-
զըր :

Իքիմիղ պիրտէն հարվարտըգ էնիշտէմէ քի ալ-
սըն կէօթիւրսիւն , օ դավաղըտա մապէյն պուլմագ
իշուն , ալընտըրտը : Չէքսի պիրտէն , « եօգ , սէն
կիթ , տէփ օլ , ճէճէնէմ օլ , էկպէր , օ պուրալ
տա դալաճագ , օ պու էվին գըզը տըր » տէտիլէր
իսէ « եօգ , սագըն ումմայըն , պէն կիտիպտէ օնու
փափասա միրաս պըրսագմամ , շիմտի օ կիտէճէք ,
պէն տէ քէնտի արտընտան կիտիպ կէօրէճէյիմ » պա-
ղըրտըմ տիվանէ կիպի . տէփա էճլիմէ տէօնիւպ ,
« կէօր գըզ դարընտաշըմտան պու դատար աղըր
լագըրտըլար իշիտիյօրում սէնին իշուն , պէն քէտէ-
րիմէ պիլէ պիր լագըրտը իթտիրմէտիմ սէնին իւզէ-
րինէ , այագըրընը եօրէյիմ , Տայտէ դալգ , իթմէ ,
գըյմա պանա , պուենճա տէրտ ու պիլանը շէքտիմ ,
Տէմ շիմտի կէօրիւրսիւն քի էօլէճէյիմ , էկէր կիթ-
մէգտէն » տէտիմ : Պու լագըրտըլարը իթտիկիմ վա-
գըթ , թա իլք կիւնքիւ մէճապպէթտէնտէ օն գաթ
զիւտտէ իտի մէճապպէթիմ , լագըին , առ իլէ էօլ-
քէ պէնի պօղար իտիլէր . « եարըն սապաճ , կիտէ-
րի » տէտի փագըր « եօգ , մութլագ պու արշամ
կիթ , եօխաա քէնտիմի էօլաիւրիւրիւմ » տէտիմ :
Եինէ օթուրմուշ եիւզիւմէ պագըպ աղըր , էօթիւ-

քիւրտէ՝ տէմէալքլէրի գալմազ , Արթըր՝ պու քեր-
 թէտէ տիւսնէլիին սօն քերթէսինտէ իտիմ . պիր
 եանտան . հէմշիրէլէրիմին « կէպէր , էօլ , երդըլ »
 պաղըրմալարը , տիկէր թարափտան էհլիմին կէօզ կաշ-
 լարը վէ պիր եանտան խըրս , առ , նիշուն պէօյլէ
 օլտուգ . պիր փափասըն սէպէպինէ վէ պու գարըմ-
 տան կիտէրսէ , հալիմ նիճէ օլաճագ տէյու տիւ-
 շիւնիւշիւմ պանա էօլիւմիւ թաթը կէթիրիրլէր ի-
 տի : Խաթըրմա կէլտի քէնտիմի վուրուպ էօլտիւր-
 մէք « իշթէ պէն կիտէյօրում » տէտիմ եօգարու
 գօշարագ , սահիհէն քէնտիմի վուրմայա , հէմ պիր
 կէօզ աջպ գարամագտա կիտիպ , սլտըմ պէլիմէ
 աստըմ , լաքին վուրամայաճագ իտիմ , չիւնքի՝ օնու
 սէվէր իտիմ , իսթէմէղ իտիմ օնտան այրըլմազ ,
 քէնտի եանընա կիտուպ էօլմէք իսթէտիմ . վէ քէն-
 տու տախի պու գատար սճը վէ դօրգուսուենուն ի-
 չինտէ , օ տա պէնի սէվէր իտի , չիւնքի պէն եօգա-
 րու գօշտուղումտա , « աման քէնտիսինի էօլտիւր-
 մէսին , պէն օնու սէվէրիմ » տէյուպ , եալվարա-
 րագ , էնիշտէմի արգամտան եօլամըշ իտի փաղըր ,
 վէրտիվէն պաշնտա թութտու պէնի էնիշտէմ , գօշ-
 վէրմէմէք իսթէր իտի , լաքին , կօ՛գ , պէն քէնտինի
 կէօրմէք իսթէրիմ , կիթտիմ աշաղա , էլիմի պըչաղն
 իւսթիւնէ գօյամազ իտիմ , « հայտէ , կիթ , եօխսա
 իշթէ էօլէճէյիմ » տէտիմ , շաշըրմըշ իտի գալալը ,
 եալվարըր իտիմ կիթսին տէյու , կիթտիմ հանընա ,
 էլիմի օմուզընա գօյուպ , տէփա եալվարտըմ աղըմ
 իլէ քի կիթսին , լաքին՝ եիւրէքտէն իստէմէղ իտիմ
 կիթմէսինի , հալիա աղսար իտի օ վէ պէն գարըսըն-
 տա պուենճա փէնալըղարա սէպէպ օյանա . . օնէ
 տէյէճէյիմի շաշըրմըշ իտիմ . պու արա , կիւյա հէմ

շիրեմին կեօյսիւ գարանտը չենեսի պիրպիրինէ կեչ
 տի, « նասըլ, պէյէ^օնտին մի, հարըն հէքիմ բարա
 սը վերեճէյիմ » տէր իքէն, քի՛ պէնատէ սէտիրտէ օ
 թուրմուշ նէ հաբաճաղամը շաշըրմըշ, տէլի կիպի
 պագար իտիմ. « պիր շէյ օլույօրոււմ » տէյերէք,
 պիր սէս տէ պերիտէն չըգտը, պուտա եհլիմ իտի,
 պիր շիտտէթլի սընըր նէօպէթի կէլտի ֆագըրա քի
 ազ գալտը քի իչինէ օյնասըն : Պէն օն տագըրգա
 գատար շաշկընըրգտա դալտըրգտան սօնրա, ազըմ
 պաշըմա կէլտի, հանընա հարտըմա կիթտիմ, լաքին
 պօշ, օ պէնտէն տահա զիյատէ գօրգար իտի. պիր
 չարէէք ուղըաշարգ, պու ֆուրթուհա կէչտի, պիրազ
 հաթտը, հէք քէստէ հաթտըրար պիզ գալտըրգ խա
 թամըզըն հանընտա :

Պու հալտէ կիճէյի սասպահ իթտիք, քէնտի ու
 յոււմուշ, վէ պէն օթուրմուշ պին տիւշիւնճէ ֆիք
 րիմտէն կէչտիքտէն սօնրա, տիւշիւնտիււմ քի՛ եինէ
 քէնտիմ էվէ կիօթիւրիւպ պըրագայըմ, պէնտէ
 սըրօր օլայըմ տիւնեսանըն պիր պէյիտիզ մահէյլինէ
 տէրտիմ իլէ ուղըաշմայա, չիւնքի՛ պիր միւմքիւն,
 կէրէք եհլիմին վէ կէրէք հէմշիրէլէրիմին լազըրտը
 լարը եիւրէյիմտէն չըգմայօր իտի :

Սասպահըր աղարտը իտէ՛ սէս վէրտիմ քէնտի
 նէ, ույանտը « հայտէ՛յ գայգ » տէտիմ, « է՞ վէ կի
 տէճէյիմ » տէտի, « էգվէթ, հայտէ կիտէլիմ »
 տէֆա, « էվէ կիտէճէյիմ » տէյուպ, ախշամքի սը
 նըր թուրթուու, եինէ հէմշիրէլէր կէլիպ, ախշամքի
 հալէրինի պաշաարըար, վէ պէն կիտուպ, իչերու
 քի օտատա հալընըգ օթուրուպ, նէ հաբաճաղամը
 շաշըրմըշ իտիմ, պու հալտէ գալմագ, վէ հէր շէ
 յի գապուշ իթմէք, միւմքիւնտիզ շէյ իտի, քէն

տինի եիւզտէն պրոագամազ իտիմ, չիւնքի սեվէքիմ:
 Պէն՝ ճիւնիւնլիւյէ տիւշիււ, Նայիմի տույնազ
 օլմազ իսթէսէմ՝ ֆէնա, չիւնքի փափասըն՝ ֆիքրի
 պու իտի, վէ անը իճրա իթմիշ օլաճազ իտիմ,
 պոււնտա պրոագսամ, թէրքի տիյար իթսէմ, պու
 աա փափասըն իսթէտիյի շէյ իտի, սանիւն՝ եարա
 մազ իտիմ, չիւնքի՝ դուրթարմազ իչուն նիյիէթ
 իթմիշ իտիմ:

Պու տիւշիւնճէրիւն իչլնտէ, եիւրէյիմ բարէ
 բարչա օլտուղու Նայտէ, պիրիսի՝ պիլմէմ քիմ ի
 տի, Նէքիմէ դօշար իքէն, օլ պիր դարուտան փա
 փաս իչէրի կէլտի, չիւնքի՝ օլ կիճէ կրքաճսցրմն
 էվիւնտէ եսթմիշ իտի, Նէմտէ պու կիւնլէրտէ Եէ
 նիքէօյ քիլսէսիւտէն չըգմիշ իտի, եէնի քիլսէյէ՝
 եէնի փափաս դօնուր լաֆը իլէ. լաքին պոււնտան
 զիյատէ, Նէմտէ տօղրուսու օլ կիւնլէրտէ Եէմի
 քէօյտէտէ դօգուսու չըգարըր իչուն իտի.
 Գարուտան կիրէր կիրմէզ, Նէմշիրէլէրէ սօրուպ,
 իշի անլատրդտան սօնրա իչէրույէ խասթանըն եա
 նընա կիտուպ, տէֆա տըշարը չըգար վէ պանա
 կէլտի. պիր չըգըշ պիղէ, « օլան սէն պու նէ՝
 տինսիղ սին, պու նէ՝ եկզիթ սին, պու նէ՝ իման
 սըզ սըն, պու նէ՝ չարգըն սըն, պու նէ՝ նանքէօր
 սիւն, պու նէ՝ էվ երգըճը սըն » . « փափաս չօր
 պաղըրմա, իչէրտէ խասթա վար. պէնիմ եիւրէյիմին
 եարասը էլ վէրիւր, Նէմ օլ տէտիքլէրինն Նէքսի
 տէ սէնսին, զիրա՝ պիղիմ պէօյլէ օլմամըգա սէ
 պէպ, սէնսին » . « սէնի նանքէօր քէօքէք, պէն սա
 նա պու վատար էյլիքլէր խաշիմ չարգըն եիսէ պէօյ
 լէ պանա խայընըգ իտէրսին » . « փափաս, գար
 շընտարի ատամ պու բաթըրարարա կէլմէզ, պա

դրբմա շու ֆաղբը խասթա տրը , գոյ վեր պենիմ
տերտիմ պանա էլ վերիը , հեմ սենին պու եալան
պողորչարբն այան աշիքեար հիյլէի տույուրուը ,
չիւնքի հաղբը օլան ատամ պողորմաղ . “ սենի
նանքէօր , թու եիւզիւնե , օլան , պեն տէյիլմիլիմ
սանա պու գատար էյլք իտեն , տինսիղ . “ պեն
տէյիլմ տինսիղ , սենսին , չիւնքի սենին ֆենա ֆեյ-
լին իչուն՝ պիղիմ էվիմիղի կրդտըն , պեն էյիլքլէրի
թանրրմ , լաբին՝ ֆենալըղնրտա գապուլ իտեմեմ ,
պեն էօյլէ բէնկըլէր իլէ թութուլուը սրչան տէյի-
լիմ .” տեաիմ :

Չիւնքի՝ պիւ ճիգվիթ հեր նէ զաման պիղիմ ա-
րամլգտա պիր դրբըգլաղ օլսա իտի , վէ հեր նէ զա-
ման քենտինե տերլէրսե քի քենտի իչուն տիր , կիւյա
պիլմեղ եախօտ հիչ պիր շէյտեն խասպերի կօղ կիպի .
իրթէ կիւնիւ կէլիր . “ սիղին ֆիլան շատամա օլան
պօրճունուղա շու գատար շէյ վերտիմ , պանա պօրճ-
լու օլտունուղ , էհլինե շու շէյի հէտիյե իտեճէ-
յիմ .” ֆալան տէյուղ , սրչան թութմաղ իսթեր ի-
տի : “ Սենին կիպի չաբգընը բրբանկատա չիւրիւթ-
մէլի տինսիղ .” տէյիպ , քենտի իչուն օլ գատար քիր-
լէնմիչ եիւզիւմե պէշ օն տահա թիւքիւրտիւքտեն
սօնրա , պաշգալարբնրտա գանտրմաղ ֆիքրի իլէ ,
իչէրքի օտայա կիտեր իքեն “ պեն շիմտի սուս տա-
բույօրում , զանն իթմէ քի՝ սենին հիյլէլի հէյէթի-
նի կուտայօրում , եալընըղ ճիկերիմին եանմասըն-
տան սէս չըգարմայօրում , հէլէ շու էհլիմ էյու օլ-
սուն , սօնրա պեն սանա կէօսթերեճէյիմ .” տեաիմ :

Փալասա պու հէյէթլէրի իթտիկի վազըթ , Ըհ-
լամուրտաքի հօգգապաղ եարտաղընըն՝ ուսթասընա
գուրուլտուղու վաղթ իթտիյի հէյէթլէր թէքմիլ
իւսթիւնտէ կէօրիւնիւր իտի :

Պուլունտուղըմ օտատան, տօղրու օրթանճա
էնիշտէմին օտասընա կիտուպ՝ պիր թաղըմտա թագ
լիտ օնա խողւպ՝ վէ պանա իթտիկի լագըրտըարը
օնատա անլաթտըղը վագըթ, սապր խտէմէյուպ, պէն
տէ դայգտըղըմ կիպի, արարնտան կիթտիմ վէ օ
թուրուպ տինէտիքտէն սօնրա, «փափաս, նէ երը
թըրըսըն նաֆիլէ, սապր իթ, սագըլա խըրսընը,
սէնին իլէ օլաճագ մուրաֆամըդտա եա՛ր, օնտա
թիւքիւր պէնիմ եիւղիւմէ » տէտիմ « սէնին կիպի,
տինսիղ, իմանսըղ, չարգըն իլէ, պէն մուրաֆա օլ
մամ, սէնին թէրպիյէնի վէրտիրիրիմ, սէնին եիւղիւ
նէ թիւքիւրմէք տէյիլ, եիւղիւնէտէ իւթիւնէտէ
պաշննատա . . . ըմ, սէն նէ տինսիղ սին օլան քի
էհլինի պէնտէն գըսդանաճագսըն, սէն քի՛մսին քի
օնուն կէօղիւնիւ աչաճագ իմիշտին, նէ՞ կէօրտիւն
պէնտէն, քէնտինի սագըն օնտան տէյէճէք, պէնտէ
նէ՞ կէօրմիւշսիւն քի՛ « իչկի վէրիրսէն դարշըսընտա
տուր, ալըպ օթուրուր իսէ օթուրմա, պէն օնու
կէօղիւմ թութմայօր », տէմիշտին, պէնտէն նէ՞ կէօր
տիւնքի հէր կիւն զափալըյը խըրալարսըն » տէտի
պիր տաճա թիւքիւրէրէք, « էհլմի սէնտէն գըս
դանմամա իլք հագգըմ, սէնին տէ պէնիմ կիպի
ինսան օլման տըր . իքինճի՛ սէնին իւչ սէնէ օնուն
իլէ, լիսանա կէլմէն տիր . իւչիւնճիւ՝ ամճամըն,
նէնկէմին, վէ դաչան գըղըն էթտիքէրի լաֆլար
տըր . տէօրտիւնճիւ՛ սէնին Հասուննանա «էօրտիւմ
սէվտիմ » տիմէն տիր, պէշնճի՛ սէնին սէպէպինէ
հէր կիւն խասթա օլտուղըմուղը պիրուպ՝ եինէ
քէօթիւ ֆէյլինի իլէրու կէօթիւրմէք իսթէմէն տիր,
հէմ պիլմէնի աղըն իլէ տէտին իշթէ . ալթընճը՝
սէնին սապրգալը օլման տըր » տէտիմ իսէ « էվ

վէթ , պէն Գերասպայծառն էօրտիւմ տէտիմ , լա-
 քին եալան տէտիմ , չիւնքի ծնլար պանա իֆթիրա
 իտէճէքլէր իտի ր տէտի « եալան տէտին , կէրչէք
 տէտին , էլ վէրիր քի տէտին , գուսուրու նէ՞ իմիչ
 սէօյլէ պագալըմ , ամ ճամըն օղլու՝ շիշման գարը
 իչուն նագլ իթտիյի վէ քիւֆրլէրի , պունա գարչը
 լաֆ կօգ . Ֆիլանճանըն . . . « առէք՝ կէրէքտէ պէա-
 տուա իտէրիմ ր տէտիյինի նէ՞ կարալըմ ր « էյ իշտէ
 օ տա սիզին միւզէվերլիյինիզ իտի , իսպաթ իթտի-
 յինիզ Տա՞նր ր « էյվէթ , օլ շէյ իսպաթ օլտու
 վէ սէնին ուսթան Գ . Ս . Գերասպայծառ Գաղան-
 ճեան քի՝ օլ վագթ Բաթրիքիսանէտէ իտի , պանա
 բէճա իտուպ , « այ օղլուլ , պիզ անլատրգ իշի ,
 տօղրու իմիչ , նէ օլտուղու անլաշըլտը , լաքին օլ
 փափասըն ադլը պիրաղ աճայըպ տըր , շիմտի տա-
 Տա իւսթիւնէ տիւշտէք պիք շէյ . . . չրգարըր ,
 նիճայէթ փափաս տըր , ծնուն քէօթիւլիւյիւ սանա
 տըր , իսթիյար բէտէրինին խաթըր իչուն , նէ եա-
 բարսան կար , շու ստամըն էլինտէն շու քեաղըպը
 ա՛լ , շունուն աղղընը գա՛բա , պու միլէթէ տէ
 զիւլ տիր , իքի Բաթրիքիսանէ պիրպիրինէ տիւչէ-
 ճէք ր տէտիյի իչուն պէն ր շէյի գարատըմ , օլ
 տօսթումու խըրբալամայուպ՝ գարըսըտա քէնտինէ
 միւթիւ օլաճագ տէյու Ը . Ս . իյէ գալլ իթտիք-
 տէն սօնրա ր :

Պունուն իւզէրինէ , փափաս քէնտի կարմա խըր-
 սընը վէ պիլիմիլիինի տէյիշթիրիպ՝ « այ օղլուլ , պու
 շէյլէր պիւթիւն զիւլմիւնին պօղուգըղընտան սա-
 նա կէլիօր ր տէր վէ լաֆըմըր քիմտէ իշիթմէսին
 տէյու , պէնի ալըպ՝ պիր թէնՏա մաճայէ կէօթիւ-
 վիւպ՝ վէ պէնի գանտըրմագ ֆիքրի իլէ , « ա՛յ օղլուլ ,

սենին պոռնորր տիւղիւնիւ շիւն , շիւրհէլի թասիւ
 թընտան իլէրու կէլիւր , պիրազ տամէղհէպէ սօղուգ
 օլտրղընտան , սէն կի'թ , Հայր Թովմասա պիր խոս
 տովանանք օլ , պիրալ Ֆիքրինի Ալլահա վէր ,
 պադ , նա'սըլ եիւրէյին' բահաթ օլուր , հէմ կէօ
 բիւրսիւն քի պիր շէյ եօգ իմիշ , պէնտէ , սէնին
 կիպի պիր վադթ շիւրհէլի իտիմ , լաքին պիր քի
 թասպտա պու շիւրհէլին նէ օլտուղուէու անլատըմ ,
 շիմաի օլ շէյ կէչուի իւսթիւմտէն , տէտի . էվիլէլ
 լէրիտէ , «պասկ օլտուղուէու վադթ , պէնիմ' փա
 փասըմս օլուն » տէմիշ իտի պիզէ , շիւնքի էհլիմին
 խոստովանահայրը Հայր Երզուարդ իտի = Պու'
 էհլիմին խոստովանահայրընը տէյիշթիրմէք իսթէմէ
 սի իչուն , էհլիմէ իլէրուտէ չըգաճագ օլունունա
 եարարմ' իթսին տէյու , պիզի քէնտի փափոսընա
 եօլլայօր քի' օնուն աղղը իլէ , է'հ զարարը եօգ . . .
 տևտիրթսին տէտիմ իսէ , գանտըրամատըմ , լաքին
 իքի իւչ այ սօնրա Պաթիր մայրապետէ իթտէքլէ
 բինի օգուտու իսէ , քէնտիտէ շաշար պուլուշումա :
 « Պէնիմ' զիւիւմիւմ' պօղուգ տէյիլ , սիղ քէն
 տի զիւիւմիւնիւզիւ տիւզէլթին » տէտիմ , « սէն
 պէնիմ' սէօղիւմիւ տինլէ , սապահլարը շունտան
 էրքէն չըգ կի'թ պիր Պատարագ կէ'օր , օնտան սօն
 րա իշինէ կի'թ , հէմ իշինտէ բասթ կէլիւր , օլ զա
 վալլը յըտա սէրպէսթ դօյ վէր , էվին իշինտէ ազատ
 օլուն , իսթէր եօգարտա օթուրսուն իսթէր աշա
 դըտա , զավայր' սէնտէն գօրգօւտունտան , օնլարըն
 եանընտան այրըլամայօր , նէ վար շունտա , հէրսի
 միղ դարընտաշըղ » « օ պիր գաչ կիւնտէն ազատ
 օլաճագ , շիւնքի' պիզ իսթամիգօլա կիտէճէյիլ »
 տէտիմ « է'յ տուր պադալըմ , տուրաճագ մի , սէ

նի իսթէ՞ր մի, տէմին « կիտէճէյիմ, իսթէմէմ »
 տէյօր իտի » տէտի . « է՛՛՛՛՛, օ պէնի իսթէր, կիթ-
 մէզ, չիւնքի պէնի սէվէր, պիլիր քի պէն օնու նէ
 դատար սէվէրիմ, ճէմ պիլիր քի պէնիմ սուչում
 Եօզ, օ պիլիր պու իշէրին սէպէպինի, « այ օղուչ,
 նի՞չուն իսթամպօլա կիտէճէքսինիզ, օրատա պիր
 խասթա օլսանըզ, ճէքիմ Եօզ, պազան Եօզ, նէ
 վար, շունտա օթուրուրսունուզ, սէն տէտիյիմի
 կա՛ր, խոստովանանք օ՛լ » « է՛՛՛՛՛ պիզ օրայա կի-
 տերսէք, ասլա խասթա օլմայըզ, չիւնքի սէպէպ
 Եօզ » « էյ օ կէլի՞ր մի, պազալըմ իսթէ՞ր մի սէ-
 նի : Պիլմէզ իտի շաշգըն քի պէն իշի է՛՛՛լիմտէն
 տույմուչում թէքմի, վէ օնրն իսթէյի իլէ կիտէ-
 ճէյիզ, ճասըլը, ազըլ իլէ պէնի խղճաճարըղա տալ
 տրոաճազ :

Սասթա պազարըմ իւչ պուչուզ, վարօր վագթի
 տիր » տէտիմ, « լաքին՝ սէն է՛՛՛լինին Եանրնա կիթ-
 մէ, չիւնքի՝ սէնի կէօրմէք իսթէմէյօր » տէտի պա-
 նա : Փափասըն պու « կիթմէյի՛ն » տէմէսի քէք ա-
 ճայըպ շէյ իտի, չիւնքի պիր էքի այտան պերու,
 քէնտի տինտիլիյինի Լութմատըղըմ իչուն, լազրու-
 տը չոգարգճա, կիւյա պէն կիթմէմտէ, քէնտիմի ա-
 շաղա գօյսուպ՝ քէնտի մերամրնա թէսլիմ օլուրում
 տէյու, պէլքի օն տէ՛թա, « սլսրն գարրսընը, շըզ-
 սըն տըշարը » տէմիչ իտի . վէ շիմտի կիթմէմիգի
 իսթէմէզ իտի :

Վարօռա կիտէճէյիմ վագթի, ճէքիմ տէ՛՛՛՛՛՛՛ ճէնուզ
 կէլտի, պու կիւն պէնիմ իչուն, նէ դատար ուղուն
 իտի իս՛ պաշընա կէլէն պիլիր :

Ախշամ օլտու, էվէ կէլտիմ, կիթտիմ է՛՛՛լիմին
 Եանրնա, Եէնի կէօրմէք իսթէմէզ, սէլամ ալմազ,

պիր շէյ սօրարբմ, ճեվապ եօղ, չըգտրմ եօղարուն,
 եալընըզ օթուրտում, աշաղըտա պիր աթրպ թուլթ
 մագ, փափաստա պիր շամաթա:

Հէր նէ դատարտա, խասթամը տիւշիւնտիւմ
 իսէ, եհլըէք տուրմագ ճագդսրգըղա, ինտիմ աշա
 ղըյա, աօթլարտան պիր դաչ միւսաֆիր կէլիշ
 իտի, եհնէ սապահքի լաֆլար տըլտը: Պու տէֆա
 փափաս՝ գալապալըգը օլտըղըմըզ իչուն թագլիտէ
 րինի եհնէ պաշատը, պիզ եհնէ ճէր շէյի գըրալա
 տըրգ քէնտուսինէ, տէֆա՝ « պէն Գերապայծառա
 էօքմէք իչուն եալան տէտիմ » տիմէյէ ութանմատը .
 « էվիլէթ, տէտիմ, լաքին եալան տէտիմ » կիւյա պու
 նու իլէ, եալանա չըգտրաճագ:

« Էն սօնու սէնի իլէ մուրաֆա օլուր իսէք,
 պէլլի օլուր » տէտիյիմտէ « պէն սէնին կիպի տին
 սիզ իլէ մուրաֆա օլմագ գապուլ վէ իրթիքեապ
 իթմէմ, ճէմ սէնի կէթիքտիպ, շու այաղմը էօք
 տիւրէճէյիմ տէյիպ, էլինի այաղընըն իւթիւնէ
 դօյտուղու վագըթ, պէնի կիւլմէք թուլթտու: »

« Փափաս, Ադամ Եւայ վագթիտէ կաշամա
 յօրուզ, շիմտի, տիւնեա պէնիմ կիպիլէր իլէ աօ
 լու արտ, օլ սէնին տէտիյին շէյ, Ադամին սաղ օլ
 տուղու վագըթ օլուր իտի, սահհէ, սիզ պուլնտա
 կէօղիւմիւն էօնիւնտէ, չօք ֆաքըրյարա չօք շէյ
 եալտընըզ, լաքին պէն օնլար տէյիլիմ, Մկրտիչիմ
 էվիլէթ, սէն վագթի իլէ, սահապսըզ պուլուպ,
 օլ գալալըյը ալտաթմըշ վէ քէնտինի էյու առամ
 պէլլէթմըշ իտին, լաքին շիմտի սէնի թանըտը,
 արթըզ, ալտանմագ սանառ տէտիմ, վէ պուլնուն իւ
 ղէրինէ պիր դաչ լագըրտարտան սօնրա, եհնէ փա
 փաս գալպտը կնքահայրըն էվինէ կիտթի եաթմայա,

զայնալը հերիք , գալ կարար իբէն կեօզ չըզարտը
կիթտի :

Ունութմայրմ տիմէյէ քի , ութանմազտան , « սէն
էյու ատամ օլսան , ամ ճանրն գրզընը ալմազ խտին »
տէտի , վէ պէն աէ , « ֆէնա շէյ իտի իսէ , սէն
ղայրէթ իթմէյէյիտին վէ հերվիշ սէկէնիսի ալմայա
իտի » ճէվապընը ալտը . « քէօրէք , սէն օնու ման
թօնէթա գուլանը յօրսուն , պիլիբմիսին էլինտէն
կիտեր , պօւնու պիլէրէք զապուլ իտէյօրսուն » ,
« տիմէք ֆիքրինտէ պիր շէյ վար » տէտիմ քէնտի-
նէ : Իքի կիւն պէօյէ կէշտի , էհլիմ պիրազ էյի-
լէնտի . եինէ իսթամպօլա կիթմէյէ դարար վէրտիք :
Փափաս կէլիր տույար . « վայ , պարը շտըլար մը »
տէր , շաշարագ վէ մօրարարագ = Իրթէ կիւնիւ կիւն
տիւզիւն կիտեր էհլիմէ , « պարըշտընըգ հէ » « էվ-
վէթ , պիզ օնու իլէ տարզըն տէյիլ իտիք քի » « էյ ,
սանա պու դատար շէյ եարտը իսէ » « զարարը
եօզ , օ պէնի սէվտիյինտէն եարտը » « տիմէք , սէն
շիմտի օնու սէվէրսին տահա հէ » « էլպէթ , տէ-
յիլ շիմտի , հալիա կէէն կիճէ , եինէ օլ հալտէ ,
պէն եիւրէյիմտէն օնու սէվէյօր իտիմ , պանա կիթ
տէտիյի վազթ կիտերիմ տէտիյիմտէ տիւշիւնիւյօր
իտիմ քի նասը կիտէճէյիմ » « տիմէք հագգը վար
սանա նէ եարտը իսէ , սէնի գըսգանտը իսէ , հագգ-
ը մը » « էլպէթտէ , պէն տէ օլսամ գըսգանտըրմ »
« չօգ եիւրէք , էյ իսթամպօլա կիտէճէքմիսին սէն »
« էվլէթ , պու հաֆթա էյու օլուր իսէմ , կիտէ-
ճէյիզ » « տիմէք , սէն տէ կիթմէք իսթէյօրսուն »
« պէն իսթէտիմ , պաշըճա բահաթ օլմազ իշուն ,
նէ տիր պու , սէն եարարսըն , օ իրոսլանըր » « էյ
օնու իտաթա օլուր իսէն , նէ իտէճէքսին » « » .

լահ պէջյուր » , փափասս պիրազ տիւշիւնիւր կիտեր :
 Պիզ Իսթամպօլտա պիր էվ թուլթուուզ պիր քեա-
 միլ Հայ խաթունու պիրտէ օշուլ իլէ (պիր ճան
 եալընրզ օլմամազ իչուն) : Պու կիւնչերտէ , ամճա-
 մըն էվինտէն պէսլէմէյի եօլլարլար էՏլիմէ , էվէ
 կիթսին տէյու , լաքին իւմիտ պօշա չըգար , պին
 տիւրլիւ խապէր պիր փարայա , իչինտէ պիրտէ դօ-
 ճամանն եալան , կիւյա գանսըն տէյու , « սէնի Իս-
 թամպօլա կէօթիւրիւպ , զէՏիրլէյէճէք իմիշ » տեր-
 լեր , պու տա կէչտի , պիր շէյէ եարամատր :

Փափասս պիզիմ կիթմէք Տազըրլըղմըղը կէօր-
 տիւքճէ , պօզուլմայա պաշար , կիտեր բէտերիմէ ,
 « պիլերմիսին քի Անուճա՝ էկեր դըզը պուն-
 տան կիտեր իսէ , սէնտէն տալա իտէճէք , պէն
 գարտաշըմըն էվի տիր տէյու պրադըյօրսւմ » տէ-
 միշ . « պըրագմա քի կիթսինլեր » տեր :

Ինանրը զավայլը բէտեր տէ , կիտեր էնիշտէյէ
 սօրար քէնտու Տագընա տալայա եերի վա՞ր մը
 գարտաշընըն տէյու « է՛Տ , քէնտի էՏլի տիր՞ , ալըք
 կիտեր , պունա քիմ գարըչըր , աղապա Տիչ տերտ
 իթմէ » , նէ իսէ պու ճէվապըն իւսթիւնէ բէտեր
 գանար . պու տիւպարտա օլմատր :

Փափասս իքի կիւնտէն կէլիւր , էՏլիմէ , « է՛յ նէ
 վագթ կիտէճէքսինիզ » տէյու սօրար , « քիմ պիլեր ,
 պիլմէմ » տեր , շիւնքի օլ վագթ իսթէմէտիք քի
 կիտիշիմիզ տույուլտուն , « շիմտի մուլթաք կիտէ-
 ճէքմիսինիզ » « օլ քի կիտէլիմ տէյօր , էլպէթ կիտէ-
 ճէյիզ » « էյի եա , կիթմէսէնիզ , օլմա՞ղ մը , կիթ-
 միլին » « պագալըմ , տաՏա բէք պէլլի տէյիլ , պէլ-
 քիտէ կիթմէյիզ » « հօ՞ղ , սէն պանա սէօղ վեր քի
 կիթմէգսին » « պէնիս տիմէմլէ օլը՞ր մուլ օ գա »

ըրշըր ” “ Եօ՞ղ , սէն սէօղ վէ՛ր , էկէր սէն իսթէր
 իսէն , Օնու ալը գօրսուն ” “ Հէմ , ճանրմ տուր
 պաղալըմ , պէլքի տաճա կիթմէյիզ , տաճա էվ
 թութմատը քի ” օյուսա , էվ տէ հէր շէյ տէ հազըր ,
 պու իւմիւտ իլէ , պիր դաչ կիւն կիթտիք :

Ե՛տ հալ իսէ , փափաս պու աղըլտա իքէն , պիզ
 իսթամպօլա թաշնտըգ , հէր նէ գատար տա , պու
 իշլէրտէ պաշըճա սէպէպ , էհլիմին պէստէն զիյա
 տէ , Օնա օլան էմնիյէթի օլմասը իտի իսէտէ , պու
 արա իշ աշիքեար օլտըղը իչուն , էմնիյէթ գալգտը
 փափաստան , վէ էհլիմ պու շէյլէրի պանա նազլ
 իթտի :

Պիզիմ չէքտիքլէրիմիզ էլէր սէպէպինէ օլտու
 դու սէպէպտէն , պիր տաճա պիզիմ արամըգա ,
 պաշգասընըն տօսթըղը կիրմիմէք իչուն , էէմին իթ
 տիրտիմ էհլիմէ վէ օ տախի՛ պանա , կէչմիշլէրի
 անմամազ իչուն էէմին իթտիրտի :

Պունլարտան մաստա՛ պիզ Քէօյտէն չըգտըղը
 մըգտա , էվտէ ըսմարլատըմ քի՛ “ էկէր փափասը
 կէօրսէմ , Եա իշիթսէմ պիզիմ արգամըգտան կէլ
 տիյինի՛ պիլմիշ օլսուն , բէզիլ իտերիմ , պէն շիմ
 տի պունճա չէքտիքլէրիմէ սապը իտերէք , կիտէյօ
 բում , լաքին սօնրա քէնտի պիլիր ” . Պիր այըն ի
 չինտէ , էհլիմին սաղըղը թէքմիլ Եերինէ կէլտի ,
 վէ պու պիր այըն էօմրիւ , իլք պիր այտան տաճա
 թաթը իտի պիզէ , չիւնքի ճէֆա նէ գատար չօգ
 չէքիլսէ , սէֆա օլ գատար թաթը կէլիր : Կէրչի
 պէն պու իշլէրտէ , էմնիյէթսիզլէք կէօրտիյիլմ
 իչուն , չօգ Եարալանմըշ իտիմ , լաքին , կէրէք Եա
 լան սէօյլէմէյէ վէ կէրէք էմնիյէթսիզլէք նշանը կէօս
 թէրիպ , զիւ իւմիւմիւ պօղմայաճաղը իչուն , էհլիմին

եկամտիսն ինձնուպ՝ եկնէ էվէլքիստէն ղիյատէ էմ
 նիյէթ հասըլ օլտու պիրպիրիմիզին իւսթիւնէ : Պաշ
 լըճա՝ պէն էվէլքիստէն պու ճէնկի կէօղիւմէ ալար
 դըմ իչուն , եարալարը շարք ունութտում , էյու
 տէ պիլեր իտիմ՝ քի՝ Փագըր ալասնմը իտի վէ ալ
 տանմը օլտուղու իչուն , հէման քէնսիտէ պէնտէն
 աղ չէքմէտի : Պուսուն պիրաղըտա ինատ իտի , լա
 քիս նէ իտէ , հէմ պէն էօյլէ դանարիա գուշընըն
 թիւրքի շաղըղընը , քէնտի մարիֆէթի տիր տէյու ,
 շաշանլարտան տէյիլիմ , պիլերլիմ՝ քի՝ հիւնէր , գու
 շա էօյրէտէն չալկըտա տըր . . . :

Պիզիմ իսթամպուլա կիթտիյիմիզտէն պիրագ
 սօնրա , իշլէթտիմ՝ քի՝ Թէքիրտաղ առաջնորդու
 պուշայա կէլմէք իսթէտիկի իչուն , Գերապայճա՝
 պիզիմ փափասը օնուն եերինէ Թէքիրտաղա եօլա
 մը իքի այ իչուն . Գերապայճառըն՝ պու թաշ աե
 յիշթիրմէսինէ՝ սաթրանճ օյնայանլարըն աղը էյու
 իրէր . . . : Պիզիմ Քէօյտէն դալգըպտա , իս
 թամպուլա գաշարըմըղ իչուն՝ հէր քէս պիրէր տիւր
 լիւ քէօթիւ մանեալար վիրմէքտէ իտիլէր , վէ Հա
 սուննան տա քէնտի եիւզիւնիւ աղարթմայա եախօտ
 տահա տօղրուսու ամ ճամըն էլինտէն հագասընը
 դուրթարմագ իչուն կիզլի կիզլի պիզի գօվալամայա
 պաշամը իտի , պու կիւնլէրտէ հէր քէստէն , հա
 լեա տօսթլարըմըղտան պիլէ չօգ լաֆ իշլէթմէքտէ ի
 տիմ : Նասըլ քի եօգարուտա տէտիմ , իլք այ պիզէ
 հէր չէքտիյիմիզի ունութտըրտը իսէտէ՝ սօնրաքի
 պիր այտա եինէ պաշտօր էհլիմն իւսթիւնտէ եա
 լան ճուռլար , եալան հէյէթլէր , նիհայէթ պիր սու
 գատէհի շունտան դալգմասուն տէյու պիր տէֆա
 եալվարուպ՝ իսթըրմ իչուն տէտիյիմի սայմատըգ .

տան մաստա, իւսթ իւսթէ տէօրթ աւեֆա օլ շէյ
 իչուն եէմին իթաիրուպ՝ եինե իճրա օլմատրղը վար .
 լաքին պէն պունլարըն հեքսինի ճիգվիթլերին զէհի-
 րի օլտրղընը պիլախիմ իչուն եօրուլուպ օսանմա-
 տըմ . տայիմա չարըշըր ըտըմ օլ զէհիթլերի սէօքմէ-
 յէ : Պիլե՞ ըմիսինիզ . քի ճիգվիթլեր պիլի՞ գարըւ-
 ըրմըզըն էլի իլէ իսթեաիթլերի կիպի գուլանմագ
 իչուն տայիմա գարըւարըմըզա պիլի հիւքմ պիթըն-
 աա սագլաթմադ իսթերլեր : Պունտան էքի շէյ
 գաղանբըլար ճիգվիթլեր , պիլը քի գարը գօճա ա-
 րասը տայիմա աչըզ օլուպ՝ քէնտիլեր իլէրինտէ պիլը
 իւչունճիւ օլուրլար . . . պիլը տէ էրքէք կէօղիւ-
 աչըգտա օլմա՞ գարընըն մէհապպէթի իլէ եէնեթլեր :
 Իշթէ պու գարըլարա ճիգվիթ գափանը տերիմ՝ պու-
 գափանլարը ճիգվիթլեր քիւչիւք եաշընտան հազըր-
 լարլար , պէօյիւրսէ՞ սրչան թու թտուրմագ իչուն . . .
 վա՛յ պաշընա պու գափանլարա տիւշէնլերին , չօգ
 վագթ էհիմին եիւզիւնէ տեմիշիմ « պէնիմ էօմ-
 րիւմիւն էն մութլուլը կիւնիւ սէնին կէօղիւն աչը-
 լուպ , ճիգվիթլերին տուղաղընտան գուրթուլմանը
 կէօրտիւլիւմ կիւն օլաճագ տըր » , վէ քէնտի կիւ-
 ճէնմիշ տիր պանա քէնտինի աչըգ կէօզ սայմատը-
 զըմ իչուն . լաքէն շեմտի կէօրտի զէվալը քի հագգ-
 սըզ տէյիլ իմիշ սէօյլէյիշիմ , պիլիմ եէալերիմիզ
 տէ օնլարը հեր իսթեաիլիմիզէ տէյէճէք հագգլա-
 ըրմըզ օլտրղընը քէնտինէ հիչ պիլը վագրթ թանըտա-
 մագ ըտըմ . չօգ տէֆա « էվատըմըզ տօղտրղընաա ,
 քիմէ՞ վագթիզ իթտիրէճէքսին » տէյու իւսթիւն-
 աէ պիլը իւմիւա քէսիթլիյի կէօրիւր իտիմ վէ քէն-
 տինէ « պիլիմ փափասլարա զօր ըա իթտիրիլիմ՝
 չիւնքի պէն միւսլիման օլամ տախի՞ էվատըմը

կէօթիւրիւայ, Գաթօլիք վաթթիզի իթտիրիրիմ՝
տիսէմ, պիր միւմքին ինանմազ ըտր, վէ պէն
պոլենտան գօրգար ըտրմ քի տաճա կէօզիւ աչրգ
տէյիլ ճագզընը պիլմէզ, « պէն ճալեա պիզիմ պը
սակըմըզը պիլէ իթտիրէճէյիմ Հատուննանա, լաքին
սապր իթ ր տէտիմ քէնտինէ, վագթը կէլսին պա՛գ
նասը կաբար օ ր, լաքին պոլենտա դանմատր ։

Պիզ պու ճալեա, իքիսի պիրլիքտէ պիր պուլ
տայ թանէսինի անճագ կէօթիւրէպիլէն ղարրնճա
լար կիպի պէն՝ օնը իլէրու, օ՛ պէնի կէրու չէքիպ
կիտէրքէն, պիր Գաթիք մարապիտ լաթը չըգտը օր
թայա վէ կէօրտիւմ քի ճէօմաթ տըգգաթըա արն
լէմէյէ պաշտար ։ Փափատ կիւրու՛ճի տէ ուզուն է
թէքլէրի իլէ գաբամայա շալըյը յօլլար, « թամմ
վագթ պու աըր պիզէ ր տէտիմ էճլիմէ, « իլթէ
շիմտի ճիչ եօրուլմամ, պիզիմ իլի կէօրիւրիւմ ր ։
լաքին օլ եինէ գօրգար վէ ճագզընը թանըմազ
ըտր ։ Էն սօնը, « պա՛գ գա՛րտաշ սանա սէօյլէ
յիմ, պիզ պու կիւնէ գատար օնլարըն նամուսընը
տիւշիւնիւպ պէքլէտիք, լաքին օնլար պիզի կէվէք
պուլտուգլարը իշուն՝ խայընըզը էլտէն պըրագմա
տըլար, պիզի պու գատար ալէմէ ըէզիլ իթտիլէր,
պիզի քի՛ քէնտի աթէշէրինէ կանուրըզ, պէն պոլեն
ճա կիւն սապր իթտիմ, լաքին շիմտի արթըգ իթ
մէմ ր « ճա՛նըմ օնլար ինատճը տըրլար իթմէզլէր,
սէն տէ դըղարսըն պէն դօրգարըմ ր «գօրգմա՛, օն
լար պիզի տիք կէօրսիւնլէր՝ պա՛գ նա՛ օրը կալվա
քըրլար ։ ազըն իրմէյօր, լաքին պէն ճագզըմը թա
նըրմ, ճէմ սէն գօրգ գօրգմա, պանա արթըգ պիր
չէյ տիմէ՛, պիլմիշ օլ սանատա պանատա էօլիւմ
եթիլէսէ՛ ֆիքրիմտէն տէօնմէմ, արթըգ էլվէրիլ ։

պէն պու նամուսորցորդը գապուլ իտեմեմ, հեմ հեր
 շէյի իթօնէր հեմատ « սնլար բեթօթիւ տիր, պիդ
 իթմետիք, Բրօթեսթանթ օլմըլար, ճանլարը զայպ
 օլտը » պիլմեմ նէ տեսնէր, եօգ պէն արթըգ տէ
 տիրթմեմ, հեմ սէնտէ դօրգուստան էօլանն՝ պիր
 տաճա պանա սէս չըգարմա՝ տետիմ: Պիր դաչ
 կիւն սօնրա բէտերիմ իլէ կէօրիւշտիւմ, « փափա
 թէքիրտաղընտան մէքթուպ եօլայօր մը սիգէ, նա
 սըլ իմիչ » տէյու սօրտում, « սնըն մէքթուպը
 Գերապայծառա կէլուր՝ օնտան ալըյօրըմ » տետի .
 « պու կիւնլերտէ տէֆա կիտեճէքմի՞սին » , « պա
 դալըմ՝ պիր գաչ կիւնտէն , « աղապա պիր տաճա
 կիտերսէն՝ սօ՛ր պադալըմ պիզիմ պսակ իչուն, նէ՛
 դաման օլաճագ » « պէն կէչէն կիւն սէօյլէտիմ իտէ՛
 « շիմտի սնլար էֆրէնճ սայըլըրլար , գօ էօյլէ կիթ
 սինլէր » տետի Գերապայծառա տետի իտէ , տիւննա
 կէօզիւմիւն էօնիւնտէն զայպ օլտը , պիլիքսինիզ
 պու պիր ճան եագաճագ լազըրտը իտի քի՛ պիլմիլ
 լէթին բուհանի կիւրուհի իթմիչ իտի :

Պիզ պու գատար կիւն քէնտի մէսնէտինէ ըիա
 յէթէն՝ է՛հ պաչգալըրընա իպրէթ օլմասուն տէյու
 եաբայօր տէր իտիմ, վէ պու կիւնէ գատար մեզհէ
 պիմիզին աօրնը տէյիլթիրուպ , դապա ճէօմաթ
 էօնիւնտէ տիւսիզ օլմայը գապուլ իթմիչ իտիք :

Էհլիմի պիլմեմ, լաքին , հէլէ պէն պիւսպիւ
 թիւն քէնտի փափապարը իչուն , պու աթէչէ եան
 մըլ իտիմ վէ պիր եպիսկոպոս պիզիմ պու հալի
 միզի աճը յաճագ եերտէ պիզի պիւսպիւթիւն միլ
 լէթտէն տըշարը պըրագմայա չալըմըլ իտի բա
 քա չըգմալարը իչուն . պուստան գաթի նազար , պու
 պիր էմսալարը շէյ աէյիլ իտի միլլէթիմիզին իլինտէ ,

Ալաճա շեքը , պրոպագանդա Իսթանպուլում
 լի : հաթթա Մըսթա գոճաման պիր Արթին պէ
 քէնտի ամճասընն գըզընը ալմըշ իտի , պուտա
 պիր եանա , փափասըմըղ , պիպէ տաճա գազմագտան
 «Ազարեան Գերապայծառտան օլուր » տէյու Ֆէթ
 վա կէթիրմիշ իտի : Միւսիւ Պօնիէ , քէնտի աղը
 իլէ « Մարուշ Գերապայծառն կիւնիւնտէ պէն պիր
 դաչ թանէ կորտըմ սիզին միլէթտէն , Հասուն
 կազմագ իսէ , պէն եազար կէթիրտիրիմ » տէտի .
 տիմէք օլուր իմիշ :

Հայտէ , տէյէլիմ քի պիր չօք բարա իսթեր
 տէ . . . պիզիմ եօգ , լաքին պէօյիւք սէպէպ իլէ
 տէ օլուր իմիշ . . . : Իշթէ քէնտիլէրէ պու իքի
 քիշիքի պիրպիրինի ալուպ գազմըշար . օն այլըպ էվ
 լի վէ ասըմըղ Բրօթէսթան օլտուղու իչուն , ճանըմըզն
 թէհիքէսի պէօյիւք պէօյիւք պիր սէպէպ : Լաքին
 օ տէյիլ , ամճաման գօրգարլարքի՝ գօգուսու չըգ
 մասըն . . . պու խըքսըմըն իւզլէրինէ բէտերիմլէ
 կէօրիւշտիւմ , « սիզէ զաճմէթ լաքին պօրճ տա տըր ,
 պու կիւն եօգարը չըգ , Գերապայծառա քէնտինէ
 անլաթ քի պէն արթըղ թէհամիւլ իտէմէմ , պէն
 պիզիմ պասկըմըղը իսթերիմ , եօգսա , Տեր պաշը
 մըղա կէլէնի իլան իտերիմ : Տիւնիա ալէմ , պիզի
 քէօթի պէլէտի , գօ տույուն սուչուղ օլտու
 դումուղու , պունճա կիւն , ամճաման գօրգտու .
 շիմտիտէ պէնտէն գօրգտուն , Տէմ հիչ պունլարա
 պիր թաթըլըգ գարըշարուպ , նէղաքէթ կախօտ
 ուսուլ իլէ սէօյլէմէ , պէօյլէճէ աչըգ աչըղա սէօյլէ »
 տէտիմ , « պէն կէլէն կիւն օ լափը աչարմ իսէ ,
 « օնլար էփրէնճ սայըլըլար , գօ շիմտիլիք էօյլէ գալ
 սընլար » տէտի պանա , տէտի իսէ բէտերիմ . « Խա

յըր , պու կիւն կիթ , ճանրմ Աղապա » « էյ ,
տուր պագալըմ , պիր շէյ եարարըմ . « պէն եալը
նըզ օյսամ , գարարը եօզ . լաքին , էհլիմ մալեւմ
եա , իշթէ օնա պէօյիւք պիր տերտ տիր պու շէյ ,
այադը տէօնսէ , « վայ , պսակ օլմամատան տըր »
տէյօր , օնտան մատա , նի՞չուն պու իամի թաշը-
յալըմ , հայտէ , պու կիւն իւշէնմէ կիթ , նէքի տեր
խսէ , եարըն պիր մէքթուպ եազ պիլտիր « տէյու
եալվարտըմ , « նէ իսէ կիտերիմտէ , պիր շէյ եա-
բարըմ . լաքին , պէն սանա տույուրմազտան , պիր
շէյ եարմա » . պու սէօզ իլէ կիթտի , հէ եօզ տու-
յուրաճագ . իւշ կիւն բետեր եօզ , պիր խապեր
կէօնտերտիք , « կէլէճէյիմ պէքլէսին , պէնի կէօր-
մեղտէն պիր շէյ եարմասըն » : իւշ կիւն տահա կէէ
տի , եինէ խապեր . « քէֆիմ եօ՞գ , կէլէճէյիմ ,
պէքլէսին » : Հասըլը թամ օնպէշ կիւնտէն սօնրա ,
շու մէքթուպու պանա կէօնտերմիշ :

Օրթաքէօյ , սեպտեմբեր 1866 .

Տիրայէթլու մահտոււմ .

Նասըլ քի տէմիշիտիմ կէլէնտէ Գերապայճառա
սիզին պսակընըզ հագգընտա լաֆ աջըպ վէ քէնտի
տէ « շիմտի օնլար բրօթէսլթանթ տըրլար քիմսէ տօ-
գանամազ , վարըպ քէյֆլէրինէ պագօընլար » տէմիշ
իտի , շիմտիտէ ըահաթարզ օլաուղըմ իչուն քէն-
տիմ կիտէմէյօրում , լաքին սաքըն օլմայա քի ֆիքրինէ
գօյտուղունու իտէսին , նէ լազըմ սէօնմիւշ աթէշի
եէնիտէն ալէֆլէթմէք , եինէ սիզ էհլին իլէ իքինիզ
կիտիպ , Փրկիչ քիլիսէսինտէ շէտիտեանա եալվարըպ ,
եարըն օ տա կիթսին Գերապայճառա աղնաթարն , պիր

գաջ կիւնտէն պէնտէ քէյֆիմի տիւղէր իսէմ կիտէր
քէնտի իլէ կէօրիւշիւրիւմ, պաղը սէլամ վէ տոււ
լէր =

բէտէրին

Պետրոս Գարսեան .

Պու մէքթուպու օգուտուղում վաղթ, տօղ
րուսու, բէք ածրորմ ոլ ատամըն էվատը պու
լղենտուղում, պէօյլէ եէսիր եիւրէքլի ատամըն :

Պէն է՛՛հիմ իլէ կիտուպ ճէտիտ փափասա եայ
վարայրմ, հայլմի իֆատէ իտէյիմ : Պու շէյ, ճէ
պինտէն բարանը չայան եան քէսէճիյէ, “ ճանըմ է
ֆէնտիմ, չայտըղըն բարամտան պիր սատագա վէր
պանա ” տիմէք կիպի պիր շէյ իտի : Ա՛՛՛ հայլնէ,
ճէօմասթ, պիղիմ պու հագգըմըղը թանըմամագ
լըղըմըղ՝ սօնրալարտա պիղէ պէօյիւք պիր քիր օլա
ճագ տըր, եվվէթ, էվատլարըմըղ, պիղի գընայա
ճագ տըրլար : Պիր բէտէր՝ պունճա հագգըրը եէ
տինտէ օլան էվատընա “ փափասա եալվար ” տի
մէք, “ օէօնմիւշ աթէշի ալէֆլէնտիլմէյէլիմ ” տի
մէք, է՛՛՛ պու պիղէ քիր օլաճագ, էվվէթ օլա
ճագ . աթէշ, ալէֆ, քիւլճան վար իսէ, պէնիմ
եիւրէյիմտէ տիր օ . պէն իմ հագգըր, աթէշ պէնիմ
տիր, գօ պաշղասը պէնիմ աթէշիմտէն դօրգսուն,
պէն հագգըմը թանըրմ, խըոսըգա եալվարմամ,
պէն ճնուն էլինտէն գօր էլէ ալըրմ հագգըմը . . . :

Պու էֆքեար իլէ գալգուպ ադրապատան պլրի
նէ կիթտիք, ֆիքրիմիղի անլաթաղգ, օլ գաթ տա,
հագգընտան ղիյատէ խաթըրա ըիայէթ իտէն օլտու
զու իլուն, “ բէք էյու, կիտէր սէօյլէրիմ, լաքին,
էկէր եաբմագ իսէ, էօյլէ շէյ եարմա՛, պիր շէյ
գաղանմագսըն ” տէտի . այրպլամատըմ քէնաինի,
չիւնքի՛ պէնիմ չէքտիլիմ չէքմէմիշ իտի, պիր ին

սան՝ սահրատարի առապա՝ Սիպերիյաննն սողուցը
 զընը պին թարիֆ իթսէ, առապ տիթրէմէղ. չին
 քի՛ ճիչ սողուգ պիլմէղ, լաքին պիր տէֆա Սի
 պիրէ կիթսէ. . . տիչէրի պիրպիրինէ չաթըրտար
 սա, օլ վագթ գանար սօվուղըն նէ օլտուղընա,
 « իքի կիւնտէն խապեր վէրի՞ րմիսինիգ » տէտիմ,
 « խա՛յր, բազարտան էվվէլ կէօրէմէմ, բազար իր
 թէսի խապեր ալըրսն » « պէն սիգէ պիր շէյ
 տէյիմ մի, նէ լազըմ թիգէտէ աղըրըգ. պէն խա
 պեր վէրտիմ, կիւնասը վար իսէ. . . բէտէրիմին
 պօյնունա տրը, գօ կիտէյիտի, ճէմ պէն տաճա
 զիյատէ ալէմէ տույուրմագ իսթէրիմ, պէն մէգճէպ
 պուտալասը տէյիլիմ, պէն քէնտի տինիմի թանը
 րըմ » տէյուպ տէֆա կերու աեօնաիլիւմտէ, պէօ
 յիւք էնիչտէմի պուլտում, օ ատամ տա պանա պէք
 լեր իտի, մէքթուպու վէ բէտէրիմին պէնի ավըն
 տրըրպ, կիւյա, ճագգըմտան վագ կէչիրթմէյէ չա
 ըլըմասը կէօյնիւմէ կիւճ կէլտիյինի քէնտիսինէ տու
 յուրուպ, ֆիքրիմի տախի պէյան իթտիյիմտէ, սօֆու
 պու եա. . . աննտէ պիրպիրինէ կէչտի, « պէն կիտէր
 սէօյլէրիմ շիմտի վէ եարըն մութլագ խապեր կէ
 թիրիրիմ » « եօգ, պէն եազարըմ » « եօգ եազմա »
 ճասըլը գալգտը կիթտի : Պէն իսէ, ասլա եազմայա
 ֆիքրիմ եօգ, լաքին Հասունեան իշխտիր իսէ,
 բուրթուբապուճ պիրպիրինէ կէչիպ, եարաճաղընը
 էյու պիլիր իտիմ :

Հասունեանա պէնի ավընտրրաճագ պիր շէյ
 գալմամըլ իտի, եալան տօլան պիթմիշ իտի : Պուն
 լարտան մաստա, օլ կիւնյէրտէ Հօլասեաննն իշի
 բիյացատա կէզէյօր իտի. մութլագ, գօրգու
 սունտան պանա էյիլէճէք իտի ամճատան զիյատէ,

չինքի օ սօփու տուր գանար, յարին պէն տինսի
 զիմ . . . գանձամ, Էնիշտէ կիտեր, Ազարեան
 Գերապոյցձառը պուլուր, օրթալը պիր բաթրուր
 տըր վերիը «միլէթին նամուսու կիթտի» տեյերէք,
 Ազարեան Էնիշտէմէ, «նէ կարգարան եա՛ր, կէլէ
 ճէք չարչամույա գատար ալը գօյ, պէն Քատրքէօ
 յիւնէ կիտեր, Գերապոյցձառ իլէ կէօրիւշիւր, եալ
 ալըրպ իգնինի կէթիրտիրիզ» տեր, իրթեսի կիւն
 Էնիշտէ կէլտի, պիզէ տույուրտու, «ե՛հ, հայտէ
 պիր հաֆթատա օանա կիթտին, լաքին պիր տահա
 կիտերսէն, սեօյլէ, պէնի չըզըսըն, հեմ ազըզ
 իլէ կիթմէմ մէքթուպ եազարսա կիտերիմ» տէտիմ
 Իրթէ հաֆթա, տալը կիւնիւ պիր ժամկոչ Ա
 զարեան Գերապոյցձառտան շու մէքթուպու կէթիր
 տի պանա, առ ետաա, օ, նաույոյս վիճաչիմ գ. իլ

Իզգէթու Մկրտիչ Աղա .

Սիզէ տայիր օլան մատտէ զըմնընտա զաթընըզը
 եա պու կիւն եախօտ եարըն հէր հայտէ կէօրմէք
 արզուլէրիմ, Պէյօղլունտա Փիսգօփիօսխանէտէ պէնի
 ազլամատագ պուլըրսունուզ : Պաքի սէլամ :

Պէյօղլու

Խ . Ժ .

Մերքիսգորօսխանէ .

Ս . Ղ . Ազարեան

20 սեպտեմբեր 1866 .

Սալի .

Չարչամույա կիւնիւ կիթտիմ, սալատա պիրազ
 օթուրտոււմ, չինքի եեմէք վագթի իսի . պիրազ
 սօնրա, Ազարեան Գերապոյցձառ իքի տէ պաշգա
 փափալար եօզարու կէլիքէն, եանընտաքիլէր այ
 ըլըպ, պիր գաթ տահա եօզարույա մը չըգտըյար

աշա՞ղը մը ինտիլէր պիլմեմ : Ազարեան պէնի օլլապ ,
 քենտի օտասընա կէօթիւրտիւ , էլինի էօբտիւմ վէ
 պէնի Եազըխանէսինին Եանընտա պիբ աանտալեա իւս
 թիւնտէ օթուրթտու , հալ խաթըր սօրտուգտան սօն
 րա , “ տիւն նի՞ շուն կէլմէտինիզ ” տէտի , “ Եֆէնտիմ ,
 արգիւ իտէր իտիմ , լաքին բէք էլղէմ պիբ իշիմ
 զուհուր իթտի ” : Թօղըսուր գօրգսուելար տէյու
 կիթմէտիմ , հէմտէ սահիհէն գօրգուլարընտան իր
 թէտի կիւն Էնիշտէյի աճէյէ կէօնտէրմիշէր իտի ,
 կէլաին տէյի , “ պիլիբմի՞տինիզ , պիզ տիզէ պէր վա
 գըթ իզն կէթիթթմէյէ սէօղ վէրտիթ . իշթէ կէլտի ”
 տէյուպ , իքի քեաղըտ չըգարտը Եաղըխանէսինին պիբ
 պուճաղընտան , “ իշթէ , շու րուխաթնամէնիզ
 տիր , իշթէ պու տա օգոտտա 17 տէ Բարանըն էլե
 նէ կիթմիշ տիր , պիղիմ օրաստաքի մասլաճաթկիւ
 զարըն էլի էլէ , վէ իշթէ մէօհիւրիւ տէյուպ ,
 Լաթինճէ իւթիւտէ տամլայը պիբ քեաղըտ կէօս
 թէրտի , պիբտէ էրմէնիճէ Եաղըր քեաղըտ չըգա
 րուպ , “ իշթէ պու տա թէրճէմէտի տիր ” տէտի :
 Պէն պու արտ պիբ թէմէննա իտուպ , “ թէշէքքիւր
 իտէրիմ ” տէտիմ . “ շիմտի , սիզ նէ՞րէտէ պսակ
 օլաճաղընը , օրանըն փափասընա՞ պիբ մէքթուպ
 Եաղայլմ , խոստովանասայընըք քի՞մ տիր ” “ Է
 ֆէնտիմ , պէնիմ խոստովանասայընմ Հայր Թովմաս
 տըր , չիւնքի պիբ իքի տէֆա օնա օլտում , Էհլիմ
 տէ Հայր Երզուարդա օլուր խոստովանանքընը , լա
 քին շիմտի իքիմիպտէ . օնա օլաճաղըր ” “ բէք է
 յու , էօյլէ իտէ , օնա Եաղարքմտա խոստովանանքը
 նըրը իթսին , պիթիբսին , լաքին սիզ շիմտի նէ՞րէ
 տէ օթուրույօրպընը ” “ Իսթամպօլտա ” “ Էյ , օ
 րանըն բարօքեաար Սամաթիւա տըր , օրայա Սամա

Թիա գարըչըր» «էվլէթ, լաքին պէն քէօյտէ պսակ
 օլմագ իսթերիմ» «իշթէ, պու ֆէնա, իսթանպօլ
 տաքի էվլինիզտէ օլսանըզ էյու օլուր» «նէ» սէպէպ
 իչուն, բէտերիմին էվլինտէ օլմայրմ» «էյ պէլքի
 Ամճան թարաֆընտան պիր հագարէթ իտերլէր»
 «խա'յր, էֆէնտիմ, պանա պունտան սօնրա քիմսէ
 պիր շէյ կաբամագ» «էօյլէ ամմա, իշթէ պիլիրսին
 կա, օնլար պիրագ աճայիպ ատամլար տրը» «նէ
 օլսպար, օլսունլար, պէնիմ իզիիննամէմ օլտուգ
 ճա, քի՞մ գարըչըր» «ճանրմ, էօյլէ, լաքին պիզ
 օնուն խապերի օլմագտան կազտըզ պու իզնի, շիմ
 տի տույմագտան սիզ պսակ օլուն տա, սօնրա պիր
 շէյ կաբամագլար սիղէ» . Պէն էյու անլատրմ Ա
 զարեանըն պու լագըրտըսընտան քի առլարընա եւ
 տիրմէյօրլար քէօյլիւնիւն վա'յ նասըր, կաբտըլար տիմէ
 սինի, օնուն իչուն ճուռ չէվլերիցօր. պունու պիլ
 տիլիմ իչուն «էֆէնտիմ, պէն շիմտիյէ գատար սուս
 տուրտում իսէ, զանն իթմէյին քի պէնիմ գապա
 հաթըմ վար, կախօտ հագգըմը թանըմամ, սիզտէ
 պիլիրսինիզ քի պէն չօգ շէյ կաբապիլիր իտիմ պէ
 նիմ տիւշմանլարըմա, լաքին էհլիմին խաթըր իչուն,
 պէն պունլարըն հէրսինի չէքտիմ, պու կիւնքի կիւն,
 պէն եիւզիւմիւ տիւշմանլարըմա չէվլերիլ իսէմ, էյու
 պիլերիմ քի օնլար պէնտէն գաշարլար, օնլարըն ճէ
 օարէթի պէնիմ գաշմամտան տրը, լաքին շիմտի
 արթըզ տուրտում, պէնտէն գօրդսունլար վէ իշթէ
 շիմտի պու պսակը քէօյտէ օլաճաղըմ քի՞ սիզտէ
 կէօրէսինիզ քիմսէնին պանա տօգանամոյաճաղընը»
 «էհ, էօյլէ իսէ, Հայր Երդուարդա կազայրմ, նէ»
 զաման պսակ օլուրսունուզ» «կէլէճէք բաղար, չիւնքի
 պու կիւն չարչամոյա տրը» «նօ՛ղ, պու բագար պի

թիրին պու իշի , շու էօթէքիլէր տույնասընլար ։
 Պունու տէտիքտէն սօնրա , ուզուն ուզատը յա պիր
 մէքթուպ հալըպ , հանընտաքի օտայա կէօթիւրիւպ ,
 թէմիղէ չէքմէյէ պրրադտը վէ քէնտի կէլիպ , տէֆա
 պէնիմլէ լաֆա պաշատը ։ Պու լաֆլարըն արասըն-
 տա , բորաւորըմօր խլիրի կէլիպ , պիլմէմ նէրէնին
 Մօնսինսօրուն կէլտիյինի տույուրուպ , կիթտի ։ Լա-
 քին , պու ատամա Ագարեան Գերասպայճառ՝ « կէ-
 լէնի Հասունեանա կէօթիւրիւն » տէտի Թալեանճա
 վէ « խապէր վէրինտէ , պունտա տէյիլ , հաքըլան
 ժամտա տըր » տէտի իտէ , խապէր վէրին տէյուպ ,
 քէնտի միւսաֆիրի դարշըլամայա կիթտի , այրպ
 կէթիրտի քէնտի օտասընա օթուրտու , պիրազ սօն-
 րա Գերասպայճառ կէլտի իտէ , խապէր վէրտիլէր ,
 այրպ միւսաֆիրի օնուն օտասընա կէօթիւրիւպ ,
 քէնտի տէֆա պէնիմ հանըմա կէլտի , եինէ լաֆա
 պաշատը , պու լաֆըմըզըն պիր չօղու Տէրվիշ իլէ
 պիղիմ փափասըն իւթիւնէ իտի ։ Պուրտա Տէր-
 վիշին՝ Ամճամա հազտըղըմըղ նիյազ մէքթուպունուն
 գալարըրպ աթմասընըն լաֆրտա կէլտի . պիղիմ փա-
 փասըն պէնիմ եիւզիւմէ , պին տէֆա թիւքիւրիւպ
 այաղընը էօրտիւրտիւքտէն Թէքֆուր-տաղընա սիւ-
 րիւլիւպ , պաճաղը Իսթամպուլա եէթիշմէղ օլտու-
 դուտա կէլտի , վէ պէն պունլարըն Տէքսինի , էՏիւ-
 մին խաթըր իչուն գապուլ իթտիմ , սէս չըգարմա-
 արմ տէտիքտէն սօնրա , « լաքին սանմայըն քի պէն
 պունլարըր գօրգուճտան չէքտիմ , խա՛յր , շիւքր Աւ-
 լահա , սաղըրըմ , եիւրէյիմ վէ ճէսարէթիմտէ վար .
 պանա պունլարըր եարանլարըր դազապլամայա , լաքին
 պէն տէյմէզ ատամլար իլէ տիւշմէմ , հաթթա շու
 Հայր Երդուարդըն էվնետէքի վուզուաթըր տա պէն

օնչարա պըրսոգմաղ իտիմ. ըաքին, օլ շէյ պէնտէն
 զիյատէ Գերապայծառա տօղանըր օլտուղըր իչուն
 սէս շըդարմատըմ, հօգսա, պէն էյու պիլիքիմ, է-
 կէր իգթիզա իտէր իտէ գանըմ իլէ նամուսուճու
 թէմիլէմէք ր տէտիմ, « ճանըմ, պիրաղտա սէնին
 տիւշմանըն չօգ, սէնի իչուն չօգ ատամ տիւշմանըր
 իտէր ր « պէնիմ իչուն պիր շէյ տէյէն, եիւզիւմէ
 տիմէլի ր « էյ, տէ՛, սէնտէ կարտըն, շու սիզին
 փափոսը մա գթիմտէ, սէն նիչուն Հասունեանա կէլ-
 մէտին ր « օ՛հ պագսանա, Գերապայծառ Տէրվիշէ
 չօգ շէյ կարտը տա, օնատա կարաճաղ իտի, հէմ
 նէ մուճիպ, իշթէ քէնտի տույտու իտէ, նէ կարտը
 օնա ր տէտիմ: Պու ըաղըրաղըրն իւսթիւնէ, պիր
 ուֆազ քեաղըտ տաճա կազըպ, պիր զարֆ իչինէ
 գօյտու, պու արա մէքթուպտա պիթմիշ քեաթիպ
 կէթիրտի: Մէքթուպու, քիւչիւք քեաղըտը, պիրտէ
 իզն քեաղըտըն էրմէնիճէսի, իւչիւնիւ պիրտէն
 զարֆա գօյտու, պիրտէ բուլ, զարֆըն զամբընըտա
 քսլատըպ կարըշարըտը, վէրտի քեաթիպէ, քեաթիպ
 տէ բուլուն իւսթիւնէ գօճաման պիր Եպիսկոպոսա-
 րան մէօհիւրիւ պասըպ, տէֆա քէնտինէ վէրտի,
 օլ տա իւսթիւնէ, շու, « Առ յարգամեճար Տէր
 Երզուարդ Մէնեան», առետի կազուպ վէրտի պա-
 նա, պիր թէշէքքիւր տաճա, օնտան գալըտըմ կիթ-
 մէյէ քէնտիտէ այաղա գալըրպ, « բէճա իտէրիմ,
 նէ գատար գապիլ իտէ, սէսսիգ պիթիքին վէ խաթ-
 րըմ իչուն պու բազար պիթիքին, պէն իչնտէ կազ-
 մըշըմ օնա քի լազըմ օլանը կարսըն պիթիքսին» տէտի.
 էլինի էօքտիւմ, պիր թէշէքքիւր տաճա, գարույս
 գատար կէյտիքտէն սօնրա, «պիթիքիմտէ, հաֆթա ի-
 շի պիր պանա կէլին կէօրիւշէլիմ» տէտի, « պաշ

իւսթիւնէն , տէյիս , տըշարը չըցարմ վէ Աւարտմ
պուրիտա պէրլէյէն պիր տօսթա՝ մէքթուպու կէօս
թէրտիքտէն սօնրա , տէֆա պլինիս Տայվանրմա ,
գարշըյա կիթտիմ :

Պու մէքթուպունն բէք սրգը գարանմարնտան
պէլլի խտի իչնտէ չօգ շէյ . . . օլտուղու , լաքին՝
աչմագ իչուն պիր փափաս լաղըմ խտի : Գարշուտա
պէօյիւք էնիշտէմ օտանտա պէնի պէրլէտիյի իչուն
մէքթուպու կէօրաիւ իսէ , պըպ Հայր Երգուարդա
կէօթիւրմէք խթէտի , լաքին պէն՝ « Կարն կէլ պ »
տէտիմ , էվտէ կէօսթէրէյիմ տէյու : Եվտէ , ախ
շամա է՛՛լիմէ՝ « օլմատը , Հասուննան գրգար , շէօյ
լէ տէտի , պէօյլէ տէտի » տէյուպ , պիրազ գօրգ
տուղունու անլատըգտան սօնրա , մէքթուպու կէօս
թէրուպ , եիւրէյնի ըսհաթլաթտըմ , վէ իրթէ
կիւնիւ քի բերշէմպէ խտի , պէօյիւք էնիշթէմ ա
լուպ Օրթաքէօյէ Հայր Երգուարդա կէօթիւրտիւ ,
քէնաինէտէ տույուրտու քի իրթէ կիւն կանի ճու
մա սապահըսը սաաթ իքիտէ քէնտի էվինտէ խոս
տովանանք օլաճաղըղ :

1866 սեպտեմբեր 25 ճումա սապահըսը Եէնի
գարուտան պիր բիյատէ իլէ , պին թէ՛՛լէքէտէն գուր
թուլուպ , կիթտիք Պէյօղլունտա Հայր Երգուար
դըն էվինէ , պէրլէտիք սաաթ իքիտէն տէօրտէ գա
տար , նէ իսէ , թէլաշ իլէ կէյտի , « Տօշ կէլտինիգ
Տօշ պուլտուգտան » սօնրա , խոստովանանքա չըգըպ
եօգարուքի գաթա , հէր կիւնահտան սօնրա , Փասլ
իթմէք եախօտ իֆթիրա իթմէք իւսթիւնէ լաֆ ա
չըլտը իսէ , « Աերապատուլլի , պէն Փասլ իթմէք
կիւնահ օլտուղունու պիլիրիմ , լաքին , պէնիմ պէլ
լէյիլիմ , էկէր պիր շէյէ իլապէ իտուպ , էյիյի քէօ

Թիւ իտէր իսէն իՖիթիրա , կիւնաս տրը , էկէր օլ-
 մամըշ պիր շէյ տէրսէն պիրինին հազգընա , իՖ-
 թիրա իթմիշ օլուբսուն , լաքին պէն պիր շէյին
 տօղրուսունու տէր իսէմ , իՖիթիրա իթմիշ օլմամ ,
 պու ճիւմէ , պէն չօգ վագըթ տօղրույու պիլէ ,
 սրբր իթմէյէ չալըշմըշմ , տէյուսլ , Տէրվիշ իլէ պի-
 զեմ վափասըն բարբարոսլըգլարընը կէչտիմ . . .
 պունու իշիթտի իսէ , Փափաս մօրարար , « էյ ,
 մեղճէպճէ իթիգատլարտա պիր գուսուբուն վա՞ր մը ,
 « ինսան նէ գատար աճմագ օլտա , եէր իլէ կէօյիւն
 հարատըլըշնըն միւքէլէֆլիյինտէն , Օնու հարատա-
 նըն վարըղընա իսկիսթ օլուբ , պունու իլէ տիմէք
 իսթէրիմ , պէն Ալլասըն վարըղընա հիչ պիր վագթ
 շիւքճէ իթմէմիշիմ , լաքին քիլիսէճէ իթիգատլարա
 պիրաղ շիւքճէլի իմ , չիւնքի՛ մայիւմ հա , կէօ-
 զիւմիւղ չօգ շէյ կէօրտիւ , օլ սէպէպտէն , իչէ-
 բիմտէն կէլմէղ քի , Օնլարըն իճրա իթտիքլէրի ա-
 յընլարը կէօրիւսլ տինլէյիմ » « ա՛յ օղուլ , բուհ-
 պանլար քէօթիւ իսէլէր մեղճէպ քէօթիւ օլմամ »
 « էվիլէթ , լաքին Օնլարըն էլինտէ օյունճագ օլտու-
 ղու իչուն պէնիմ զիւիւմիւմ պօղուգ տուր » « ա՛յ
 օղուլ , սէն քէնտի իթիգատընը պօղմա , էվիլէթ ,
 պիր վափաս քէօթիւ օլուբ , լաքին թէօվպէ իտէր
 Ալլաստա ափվ իտէր » « էվիլէթ , պիր հախօտ իքի
 տէֆա օլան պիր շէյէ լագըրարմ հօղ » « ա գար-
 տաշ , պիգտէ սիզ կիպի ինսանըղ , սիզ պիզեմ
 գուսուբուճուլու ափվ իտին » « էվիլէթ , ափվ-
 լըգ օլուբ , լաքին՝ ճէր կիւն տէվամ օլան պիր շէյէ
 տէյիլ . . . « ա՛յ օղուլ , Փաղիլէթ տիր , պիր
 ինսանըն գուսուբունու ափվ իթմէք , Փաղիլէթ ին-
 ճինիր , լաքին ղայլ օլմագ , պագըն , պիր եէր-

տէ պիր շէյ օլտու , պիրինտէն սւմտուլար , հօլ վերտիլէր , լաքին , շիմտի իշ անլաշըլար , էվիլէլ-քինտէն զեյատէ շերէֆ պուլտու օլ ատամ” տէ տի , “ Տէտիյինիզ սահիճ տիր . լաքին պիր ատամ հեր կիւն պիր շէյի պիլէրէք իթտիյինտէ , աֆիլ իթմէք , օլան քէօթիւլիյէ իլհագ իտեր ատամը ” տէ յուպ , պիր գաջ լագըրտը տահա իթտիքտէն ‘սօնրա , էլինի էօքիւպ . . . աշաղըյա ինտիմ : Եւմէք վագթը օլտուղու իչուն , կէմէյէ օթուրտուգ , վէ կէմէքտէն սօնրատա էհլիմ խոստովանանք օլարգտան մատտէ , փափաս գարար վերտի.քի իրթէսի կիւն կանի ճումաս իրթէսի պէն գարըյա կէլիւրիմ . պիր տահա խոստովանանք իտեր , արձակում վերտիքտէն սօնրա , բազար կիւնիւ Եէնի—գաբուտա կէլուպ պսակ իտերիմ ” , զերա զօրըղուգ օլուր տէ յու քէօյէ կիթմէյի պէստէ վագ կէչմիշ իտիմ , “ է՛յ , կիքահայր քի՞մ օլաճագ ” իշթէ , շու ատամ ” “ օ օլմաղ , Երմէնի տիր ” “ սիզ ատընա պագըն , ատը Գաթօլիք տիր , էվիլերիր ” “ բէք էյու ամմա , Գերապայճառ գապուլ իտէ՞ր մի ” “ իտեր , իտեր , օ պիլեր քի համմամ տա տէլի վար շիմտի ” “ էյ , էօյլէ իսէ , կարըն ախշամ , պէն սահաթ ընտա կէլերիմ սիզն էվէ գարըյա : Պու գավլ իլէ , “ գա՛լ սաղըզլա , վար սաղըզլա ” , ինտիք Ֆընտըզլըյա , ընտան գայըղմըղ իլէ , Եէնի—գաբույա , սաաթ կէտիտէ , ընտան չարըյա չըգուպ , սաաթ ըն պիրտէ էվէ կէլտիմ :

Փափասլար հագգընյա տէտիքլէրիմի , խոստովանանքտա էհլիմէտէ սօրուպ , ընտան տա “ էվիլէթ , փափաստա պու էքսիքլիքլէր օլուր իտի ” տէյու ճէվապ ալուպ , վէ կիքահայր իչունտէ “ շու . . . ատամ

օլամադգ աստեմէնին իւզէրինէ , քի՞մ՝ պիլիբ փափաւ
 լար եանի Հասունեան նէ տիւշիւնիւպ , տէֆա ա
 ճէլէ իլէ , Հայր Երզուարդը Էլիէ կէօնաէրմիշ .
 խոստովանանք օլամըպտան իքի սաաթ սօնրա , սո
 Հաթ մօզուզ պուչուզտա կէլմիշ օն պիլէ գատար
 պէնի պէքլէմիշ : Եօդարու չըգարմ . « խօշ կէլմիշ
 սինիզ աստեփաէն սօնրա , « խա՛յր օլա , սիզ եա
 րըն ախշամ կէլէճէյիտինիզ , նէ օլտու քի պու կիւն
 թէքրար կէլտինիզ աստեյուպ սիւալ իթտիմ աստե
 Հա՛ շէյ , Հէր նէ դատարտա , պանա թէքլմիլ թախմաթ
 վերիլմիշ իտի իսէտէ , տէֆա Գեղապոյճառա կիթ
 տիմ , սիզ կէլտիքտէն սօնրա կէօրիւշտիւմ , պիլմէմ
 նէ՞ օլմուշ , պէնի տէֆա կէօնաէրտի սիզէ աույուր
 մայա քի սէքիզ կիւն , ապաշխարանք իչուն պէքլէ
 յէսինիզ աստե « նէ աճայիպ շէյ , Հէմ քէնտի րէճա
 իթտի քի պու քազար պու իշի խաթրրմ իչուն պի
 թիրին , Հէմ շիմտի սէքիզ կիւն ապաշխարանք նէ՞
 տիմէք տիր աստե « այ օղուշ , իզննամէնիզ մուճիպին
 ճէ , պէքլէյէճէքսինիզ , նէ՞ չարէ աստե « խա՛յր Հիչ պիր
 կիւն տահա պէքլէմէմ , ապաշխարանք իսէ , պիզ օն
 պէշ կիւն չէքտիք աստե « օ պաշգա , իշթէ շիմտի պր
 սակ իչուն չէքէճէքսինիզ աստե « խա՛յր , պէն նէ չէք
 տիմ իսէ , Էլ վերիր աստե « րէճա իտէրիմ , խաթրրմ
 իչուն սէքիզ կիւն եօգ տէմէ աստե պիրազ տիւշիւն
 տիւքտէն սօնրա , « խա՛յր , խա՛յր աստե տիմ , « ա
 դարտաշ , շիմտի պէնի եօլըտարըտար պու իշ իչուն ,
 « նէ եաքարսան հա՛ր սէքիզ կիւն պէքլէթ աստեյու
 շիմտի պանա տարըլաճադ արըլար , այաղնը Էօրէ
 յիմ , եօգ տէմէ խաթրում իչուն աստե « խա՛յր , պիր
 միւմքին ազլըմ իրմէյօր պու իշէ , եաքամամ աստե « կէլ ,
 եօգ տէմէ ա՛յ օղուշ , պանա քէտէրին օլուր , շա

ինթիյար հալիմ իլէ պաղընը էօրէյօրում , իշթէ ,
 նա , հա՛ , պաղընը էօրէյիմ ” ակյուպ , վիճուտի իւ
 լէ , պաղընս տօղըուէ էյիլտի իսէ , պանս պիր ֆէ-
 նա կէլտի , քէնտիմի չէքուպ “ ճանըմ փափաս , սէն
 պիր շէյ կաբայօրսուն , լաքին իթտիյինի պիլմէյօր-
 սըն , սէն պու սէքիզ կիւնիւ պէնտէն տլմազլա է-
 վիմիզի երզը յօրսուն ” տէտիմ , “ կօզ , պ օղուլ ,
 կօզ հիչ պիր շէյ կօզ , կալընըզ իզննամէ իճրա օլ-
 սուն , օ գատար ” “ փափաս , սէն իշին իշինտէ նէ
 վար պիլմէզսին , պիլմէզսին քի պու սէքիզ կիւնտէ
 Հասուննան պիզիմ էվիմիզի երզաճազ , պէնի էօլ-
 տիւրէճէք ” տէտիմ , չիւնքի պու փափաս իշին իչ
 եիւզիւնիւ պիլմէզ իտի քի պէն Հասուննանը տա-
 րա գըստըմ , զերա էհլիմ քէնտիսէ խոստովանանը
 օլուրքէն սօրտուղունտա քի , “ վարգապետ , շիմտի
 պու կօլ իլէ պօսիլ օլուր իսէք եինէ կիւնասը վա՞ր
 մը ” “ խայր , շիմտի պսակլընըզ Սուրբ տուր , չիւնքի
 Բարա իզն վերտի ” տէտիքտէն մաստա , “ լաքին
 նէ կարտը քի պու իզնի ալապիլտի ” ակյու սիւալ
 իթմիշ , իտի :

“ Նիհայէթ պաղըն փափաս էֆէնտի , պու սէ-
 քիզ կիւնիւ պէն կապընըզ սիզին խաթըրընըզ իչուն
 գապուլ իտէյօրում , ակյիլ քի Հասուննան իչուն ,
 չիւնքի օնուն պանս իթտիլ չօգ տուր ” տէտիմ
 իսէ , “ էվվէթ , պէնիմ խաթըրմ իչուն պիլիւրիմ ,
 թէչէքքիւր իտէրիմ , լաքին շիմտի սիզէ պիր բէ-
 ճամ տահա վար տլր ” տէտի , “ պույուր , սէօլէ
 նէ իսէ ” “ չարչամպա կիւնիւ , էհլինի պիր գարը
 իլէ Սամաթնա քիլիսէսինէ կօլսա ” “ էյ , նէ՞ իշի
 վար օնտա ” “ հիչ , պէն տէ օրայա կիտուպ , կէօ-
 բիւչէճէյիմ ” տէտի , “ էյու կա՛ , պէն կէթիլրէմ ,

օլմա՞ղ մը , “ եօգ , սէն կէլմէ , ծնու խըղմէթճի
 ֆալանս պիր դարը իլէ եօլլա ” “ նէ թօհաֆ շէյ ,
 փափաս , էհլիմ հալընըղ՝ Սամաթեա քիլիսէսինէ կէ-
 լիրսէ , նէ՞ հաբաճագարն ” “ հիչ , ծնտա պիր կէօ-
 բիւշէճէյիմ , հէմ պիրտէ քէնաինի ծնտա կէօբսիւն-
 լէր ” տէտի , “ է՛յ զահիր , սէն տէ հագասընտան
 թու թուպ , “ է՛յ . կէօբիւն պու դարը յը ” տէյէճէքսին ,
 իլք էվվէլ , սէնին տէտիյին վագըթ քիլիսէ գաբալը
 տըր , քիմսէ եօգ . սանիէն՝ պիղ հէր բազար օրայա
 կիտէրիղ , պիղի հէբսիտէ կէօբմիւշ տիր քի քիլիսէ-
 տէ իղ ” “ ճանըմ , սէն եօլլա , կէլսին ” “ պանս
 պագ , պէն սէպէպինի պիլմէտիյիմ պիր շէյի գա-
 պուլ իթմէմ , սէպէպինի սէօյլէ ” “ հիչ , պիր շէյ
 եօգ ” “ զալալը փափաս , սէն պիր շէյ հաբայօր-
 սուն , լաքին քէնտին տէ պիլմէյօրսուն , ծնու պիլէն ,
 սէնի պուրայա կէօնտէրէն տիր , էվվէթ , սէնին է-
 լին իլէ , պիղիմ էվիմիղի երգմագ , պիղի էօլտիւր-
 մէք իսթէյօր , պէն պու շէյի գապուլ իթմէմ , պէն
 հալա սէքիղ կիւնէտէ բէշիման օլտուլմ , լաքին
 պիր քէրրէ սէօլ վէրտիմ , հէմ էհլիմ , պէնսիղ
 տըշարը չըգմագ , գօրգար , նէ տէրսին կիտէ՞րսին ”
 տէտիմ էհլիմէ , “ եօգ սէնսիղ գօրգարըմ ” , “ իս-
 թէրսէն , պէն պերապէր կէլիրիղ ” “ էյ օլ քի իս-
 թէմէյօրսան կէլմէսին ” տէտի փափաս մօսաօր օլա-
 րագ , վէ ումուտու քէսաի : Աիտէրքէն “ էօյլէ իսէ ,
 մատամ քի սիղ պէնի սէքիղ կիւն ալըգօյտունուղ ,
 արթըղ կէլէճէք ճուճաս իրթէսի , հանի սէքիղ կիւն
 սօնրա պիղ քէօյէ կէլիպ , օրատա խոստովանանք օ-
 լուրուղ , ծնտա պսակ իտէրսինիղ , պուհուն իչուն
 արթըղ սիղ պուրայա կէլմէյին ” տէտիմ , պու սէօ-
 զիւմէ “ բէք էյու ” տէյուպ կիտէճէք իքէն , “ փա-

փաս, Էօյլէ իսէ շու սէքիղ կիւնտէ պիղ էմին օլմագ
իչուն, իզննամէյի պիղէ պըրագըն, տէտիմ իսէ «հօգ
պէնտէ գալսըն » տէյուպ աճէլէ սավուշտու :

Պու սէքիղ կիւն կէրու պըրագմայր՝ պէն՝ զասիբ
Հասունեան ամճատան ըէյ ալմագ իչուն պէնի պը
գօյտու տէտ՝ մ, պ'լքի պէն պսակ օլտըդտան սօնրա,
քէնտիսի տարա գըստըրտըմաա հաբտըրտըմ, տէր ի-
սէմ, քէնտի տէ, «ասլը հօգ, պէն բէտէրինտէն ըէյ
ալմագ իչուն հաբմագ իտիմ, ըէյ վէրտի իսէ, հաբ-
տըմ » տէսին տէ գաբասըն տէյի հաբտը տէտիմ իպ-
թիաա = Օնու իչուն, հայտէ գօ հաբսըն տէտիմ,
չիւնքի՝ ֆիքրիմտէ պիբ շէյ հօգ իտի = Լաքին Էհլի-
մի հալնըղ Սամաթեա քիլիսէսինէ իսթէտի իսէ,
մութլագ, պիղէ պիբ խայրնըղ իտէճէքլէրինի ան-
լատըմ վէ Էհլիմէ տէտիմ, « պա՛գ, ա՛յ օղուլ,
պիղ պու կիւնէ գատար չօգ շէյ չէքտիք իսէ, սէ-
նին՝ պէնտէն զիյատէ պու ճիղվիթլէրէ Էմնիյէթ ի-
տուպ տէ, ալտանմանտան չէքտիք . սէն պու կիւնէ
գատար պու առամլարըն պին տիւրլիւ ճիղվիթլէրլէ-
րինի կէօրտիւն, վէ պէն սանա տույուբտուղում վա-
գըթ, ինանմագ իտին, կէօյնիւմիւ գըրտըն . շիմտի
պէն պու սէքիղ կիւնտէ շու հօգարքի տէտիքլէրիմի
հաբաճագ ումարըմ » « Ալլահ վէրսին հաբսըն, պիղ-
տէ պարըշմըշ օղուբուղ պիթէր » « Լաքին սէնի հա-
լնըղ իսթէմէսինտէն ումայօրում քի, քիլիսէտէ
գանտըրպ, փափատլար իչուն նէ վար իսէ, վէ Մը-
կըրտիչ նէ քի տէրսէ հալան տըր տէյու պիբ քեա-
ղըտ հազտըրպ, պիղի հալանա չըգարարագ, հէմ
հաղալարընը գուրթարմագ իսթէյօրլար, հէմտէ հա-
լանա չըգարարպտան սօնրա, պսակ տա իթմիղլէր,
չիւնքի՝ պու զօր իլէ հաբմամ տէտիյի շէյի հաբ-

մասը , Հասունա բէք պէօյիւք այս օլաճադ , Հէր
քէս , “ վա՞յ նա՞սըլ կաբտը ” տէյի շաշաճադլար ,
պուննուն իչուն դապուլ իթմէտիմ սէնի կէօնտէր-
մէյէ , պունտան մաստա Հասուն պիլիւր քի պունու-
սանա կաբտըրըր իսէ , պէն սէնին իլէ բէք Ֆէնս
պօղըլշուրում ” “ էյ զահիր , պէն շաշգընըմ քի
պուլ քնաղըտը կաղայըմ ” տէտի , “ էյի , լաքին ին-
սան սըն , պօշ պուլունուրսուն , օնլար էօյլէ պիւր
ճինս մասիլիւդ տիրլէր քի՝ պիղիմ եիկիթլիյիմիզ օն-
լարտա ապլա կօդ տըր . օնլար տարա կէլտիքլէրի
կիպի , երլան կիպի կալլարըրլար , իշթէ պուլ կէլէն
կիպի , լաքին այաղընը իւսթիւնտէն գալտըրտըղըն
կիպի , կիղլտէ ըսըուուպ , ատամը զէհիլլէրլէր :
Պէն էյի պիլիւրիմ քի՝ օնլար շիմտի կէլիպ , կիղլ-
տէն , պանա կաբտըգլարը կիպի սանա տա , այաղլա-
րընա գաբանըպ , վէ ճէննէթտէ էն մէշհօւր եերտէն
շու գատար պին արշըն եէր վատ իտուպ , “ նէ կա-
բարսան կաբ , շունու գանտըր , նէքի տէրսէ , դուլադ
ասմա , պուլ կա շու ուսթալըղը կաբ ” տէյէճէք տիր
լէր , լաքին՝ սագըն ալտանըպ , պանա ճոււ չէվիլլմէյէ
չըդմայասըն , պադ պէն Հէր շէյտէ սանա նասըլ եիկիտճէ
կիտէյօրսամ , սէն տէ էօյլէ կիթ , պանա աչըդ աչըղա ,
Մկրտիչ , շունլարա տօգանմա տէ , կէլիպ պանա կալ-
վարտըլար տէ , պէն սէնին խաթըրըն իչուն վազ կէ-
չէրիմ . սանիէն , սէն էյու պիլիւրսին քի պէնիմ օն-
լարա պիւր շէյ կաբաճաղըմ կօդ տուր , նէ մուճիպ ,
իշթէ կաբսա իտիմ , շիմտիյէ գատար կաբար իտիմ ,
պէնիմ մէրամըմ օնլարը գօրգուտուպ , պսակըմըղը
իթտիրթմէք տիր . գօրգմա , պէնիմ օնլարա պիւր շէյ
կաբաճաղըմ կօդ ” տէտիմ , “ սէն տէ , արթըդ նէ
իտի պուլ , իշթէ իղնիմիղն վէրտիլէր ” “ սէն օնլա-

րըն իզնինէ պլտանմա , հօշ , ալտանսանտա , եինէ
 պիր շէյ օլմազ , լաքին , պէն սէնին իլէ պօզուչու-
 բում բէք ֆէնա սուրէթտէ , հէմտէ պօզուչմայա
 հագգըմ վար , Ղիրա , պէն սանա շիմտէտէն հէր
 շէյի խապէր վէրտիմ , էկէր ալտանըրսան , հալանսըն ,
 չիւնքի պիլիբոսին իշթէ , օլ վագթ պիլէ պիլէ հար-
 մըշ օլաճագսըն վէ շիւբհէսիզ պէն տէ սէնի պըրա-
 գաճաղըմ , պէն՝ պու կիւնէ գատար ալտանսըն տէ-
 յու , հէր շէյի պաղըշատըմ , էկէր պու տէտիքլէրի-
 մի կէօրիւր իսէմ , մութլագ հէր շէյի պիլէրէք հա-
 բար վէ իլհագ իմիշսին տերիմ . Հասուն պունու սա-
 նա մութլագ հաբարըմագ իսթէյէճէք , չիւնքի՝ օն-
 լարըն իշի՝ գարըլարըն էլի իլէ գօճալարա իստէտիք-
 լէրինի հաբարըթմագ տըր , լաքին գալիզա , մարազա ,
 գօճասը էօլիւր , գարը գօճա պիրպիրինտէն սօղու-
 յուպ , պիւթիւն էօմիւրլէրի տըռ տըռ իլէ կէչէր
 իմիշ , օնու տիւշիւնմէղէր հալընըզ քէնտի մերամ-
 լարը իճրա օլմալը , սօնրա գօ էվ երգըւրն : Շիմտի
 պիր տահա փափասլար պուբայա կէլիբլէր իսէ ,
 գաբույու աչմազսընըզ , հալա , Հայր Երգուարդ
 տախի օլսո քի խոստովանահայրըմըզ տըր , եինէ աչ-
 մայըն գաբույու , պէն շիմտի աշաղքի Գատընա՝ « փա-
 փասլար կէլիբ իսէ , գաբույու աչմա , պունտա հօգ
 տէյուպ սավ » տերիմ , պէլուրսիզճէ կէչէր կիտեր »
 տէտիմ իսէ , « սէօյլէ , լաքին օնլար կէլմէղէր ,
 նէ պունլար կէրչէքտէն . . . » « կէլէճէքլէր , այ
 օղուլ պէնի տիյնէ , պէն օնլարըն նէ օլտուգլարընը
 պիլիբիմ , կէլէճէքլէր , էվվէթ , պիզիմ էվմիզի երգ-
 մագ իսթէյէճէքլէր , լաքին , սէն պէնիմ իլէ պիր եիւ-
 րէք օլուրսան , հիչ գօրգմամ , Ղիրա օնլար պիլի-
 յօրլար քի պէնի էօլտիւրմէք սէնին էլին իլէ օ

լուր , պունունն իլէ , պէն կէվէյիպ , ծնլարը պը
րագմամ , լաբին նէ Փայիտէ , պիզ այրըլըլըլը ” :

Պու գատար բէյղամպէրլիքտէն սօնրա , աշղըլյա
ինուպ տէտիյիմ կիպի եաբարմ , հէր նէ գատար
պու լաֆլարը իթտիմ իսէ , եինէ էհլիմին գանմա
մըշ օլտուղու աշէք.քեար իտի , էվիլէթ, աշէք.քեար ի
տի քի Հայր Երգուարդէ՝ պէնի պէքլէտիյի պիր պու
չուգ սասթըն արասընտա , ծնունն եիւրէյինի զէհիս
լէմիշ իտի , շինքի՝ պիր միւմքին քէնտույի գան
տըրամաարմ բազար կիւնիւ Օրթարէոյ քիլիսէսին
տէ Սրբութիւն ալմայա , պու պիր թանէճիք շէյ օ
լաճագ իտի ահալնին պիզլիմ իւթիւմիւղէ պօղուգ
օլան զիւլիւմիւնիւ պիր ազ տիւղէթմէյիէ :

Պիր դաչ կիւն պէոյլէ կէչաի , պսակ օլաճա
ղըմըլըն սաղը ախաւմը էվէ կիթտիյիմտէ , էհլիմ պա
նա “ նէ՞ հալատիս վար պու կիւն ” տէտի , “ հիչ
պիր շէյ եօգ , քէոյաէն քիմնէյի կէօրմէտիմ ” “ պէ
նիմ սանա հալատիսիմ վար արը ” “ էյ , սէոյլէ
պագալըմ ” “ պու կիւն Մըղրագեան փափաս պու
բայա կէլտի ” “ նէ լաֆ իթտի պագալըմ ” “ հիչ ,
չունտան պունտան լաֆըլա գալգտը կիթտի ” “ ի
նանմամ , օ սանա Հատունտան պիր տէրս եախօտ պիր
մէքթուպ կէթիրտի ” “ եօգ , կէրչէք , պիր շէյ
տիմէտի ” “ միւմքինսիզ շէյ տիր , մութլագ պիր
շէյ տէտի ” “ պուրասը Սամաթեա բարուքեասը
տըր , պուրալարա վիզիթայա կէլմիշ իտիմ , սիզտէ
օղրատըմ տէտի ” “ միւմքինսիզ շէյ , օլամագ քի
պիր շէյ օլմասըն ” “ էյ իշթէ պու տուր , պաշգա
շէյ եօգ , պաշմը քէսմէղսին եա :

Տուր պագալըմ տէտիմ քէնաի քէնտիմէ , զէ
հիրլէր չըգմայա պաշլատը “ պու բէք էյի , լա

քին պիղ գարար վերտիք խտի, գարու նի՞չին
 աչքալը ” “ գարու աչք գիտի, գատըն շէյ այլը ի
 քէն, պէն տէ մաթպախտա խտիմ, պագարմ քի՛
 “ Արթին աղա պունտա մը օթուրույօր, տէյաւ պիր
 սէս վար տըր, պաշըմը մաթպախ գարուսունտան
 տըշարը չըգարտըմ, պէնի կէօրտիւ իսէ թանրտը,
 սիւրսալ հօգարու չըգտը ” “ էյ սէն նի՞չուն հօգա-
 լու չըգարտըն ” “ նէ հաբայըմ, գօվամ օլը՞ւր
 մու ” “ տիմէմ քի գօ՛վ, լաքին մատամ քի սօր-
 մուշ, “ պունտա հօգ տուր ” տէյիպ սավայըտըն ”
 “ էյ հօգ, պէն ատամ գօվամամ ” “ սէն սէօյլէյէ-
 մէզսէն, գատընա տիյէ խտին, օ տէր խտի՛, հօգարը
 չըգմօյայտըն ” “ պէն պիլմէմ, պէն էօյլէ շէյ հաբա-
 մամ, օ պիղէ ըիայէթ իթմիշ, կէլմիշ՝ նէ՞ օլուր,
 վարսընլար կէլսինլէր, ծնլարըն իթիպարը վար, Տէր
 կէրէ կիրիպ չըգարլար, դօ պուրայա տա կէլսին-
 լէր, պէն ատամ գօվմագ պիլմէմ ” “ պանա ըիայէթ
 տէյիլ, էվիմի հըգմօյա կէլմիշ տիր օ, էվլէթ, սէն
 ծնու գօվմալը խտին, էկէր պէնիմ խաթըրըմ տա-
 յարսան ” “ պէն էօյլէ խաթըր մաթըր պիլմէմ, նէ՞
 կէօրմիւշիւմ ծնլարտան քի կէլմէսինլէր, պէն պա-
 պամըն էվնտէ էօյլէ կէօրմիւշիւմ, պուրայա տա
 կէլսինլէր ” “ նէ՞ մի կէօրտիւն, իշթէ գըգգարտա-
 շըն, իշթէ պիղ, տաճա նէ կէօրէլիմ ” “ պու Տէ-
 մէն պիր փափաս քէօթիւ տիր տէյու, Տէքսիտէ
 քէօթիւմիւ օլտու ” “ էվլէթ, Տէքսիտէ քէօթիւ
 տիւր, պիլիքսին հա, սէն Տէքսինին մարիֆէթինի
 պանա տէտին ” “ էյ, էյ, պէն էօյլէ շէյ պիլմէմ, պէն
 ատամ գօվամամ, գարու աչք գիտի, իէէրի կէլտի ”
 “ պանա պագ գուղում, պէն սէնին բէտէրին տէյի-
 լում, պու շէյլէրէ սէնին արգուն վար իսէ, ծնլարը

բէտերինին էվինտէ արա , լաբին պէնիմ էվիմտէ
 օլմազ , նէ՞ մի կէօրտիւն փափապարտան , տաճա նէ
 կէօրէճէյիմ , “ ախ պէն նէ տէյիմ օլ Մըզրագիւ-
 նա , մեղա , մեղա , “ օնուն նէ գապաճաթը վար , սէն
 գապուլ իթմէ , ճէմ տուր պէն օնա պիր խապէր
 կէօնտէրէյիմ , պագալըմ նէ ճէսարէթ իյէ սիւր սալ
 եօգարու չըգայօր , լաբին եինէ պէն օնա գապաճաթ
 պուլմամ , պէն սանա պուլուրում , “ էյ էյ , պէն
 գապաճաթ մապաճաթ պիլմէմ , կէլէնէ գարու ա-
 չըգ տըր , եինէ կէլիր իսէ , ալըր օթուրուրըմ , կիթ
 օնլարա սէօյլէ քի կէլմէսինլէր , ճէմ ճանըմ պէն
 եարամամ , պէն էօյլէ կէօրմիւշիւմ , “ սէն դուգում
 պապանըն էվինէ կիթ տէ օնտա իսթէտիյինի եար ,
 լաբին պիլ քի բէշիման օլաճագսըն , պու գապլի ա-
 յագ ալթընա ալտըղըն իչուն , պէն եարըն պիր մէք-
 թուպ եագարըմ Քէօյէ փափասա , կիթսին էվէ
 սէօյլէսին , էկէր գապուլ էտէրլէր իսէ , կիթ օն-
 տա իսթէտիյինի եա՛ր , օնլար տա կէլսինլէր , լաբին
 պունտա էվիմին իչինտէ գապուլ օլամազլար , տէ-
 տիմ , “ սէնին էվին ճէ , սալթ սէնին էվին տիր
 պու ” տէյուպ , եարանտան պիր աղլամագ տըր գօ-
 բարտը :

Իրթէ սապաճ , եանի չարշամպա սապաճըսը ,
 պիր գաչ լագբըտըտան սօնրա , պագտըմ եինէ օլ
 սէօզտէ գապլի “ գարու աչըգ օլուպ կէլիրլէր ի-
 սէ , կիրմէ տէյէմէմտէն ” պաշգա լափ հօգ , “ էճ
 պագալըմ , պիր տաճա կէլսինլէրտէ , պիր շէյ եա-
 բարըգ ” տէտիմ : Պու կիւն սաաթ սէքիգտէ տէֆա
 Հայր Երգուարդ կէլմիշ , գարույու չալմըշ վէ գօն-
 շու գատըն “ տիւն պէնիմ եիւրէյիմ օյնատը ,
 պունտա տէյիլէր , էկէր Մկրտիչ աղա իլէ գօնուշ

մադ իսթէր իսէն, խանտա կէօրիւրսիւն, աեմիշ վէ
Հայր Երգուարդ « եա կիթտիլէր Հէ » տէյուպ
դարդմըշ կիթմիշ, լաքին պանա կէլմէտի : Հայր
Երգուարդ՝ աճապ՝ չարշամպա կիւնիւ Սամաթեայա
կիթմէյէ ինն վէրմէտիմ իսէ, նէ՞ իշի վար իտի՝
պիդ քէնտիսինէ « ճումաա կիւնիւ կէլիւրիդ » տէմիշ
իքէն, կիւնտիւղ վազթի կիզլիճէ կէլմէյէ :

Չարշամպա կիւնիւ Սամաթեալը պիր տօսթ իլէ
Մըզրադեանա խապէր եօլատըմ, սօրուն քէնտիսնէ
տէտիմ, « պէնիմ իսմիմ Բրօթէսթան օլտուղունու
պիլէրէք, նէ իշ իչուն պէնիմ էվիմէ կէլմիշ, վէ
նէ ճէսարէթ իլէ, քէնտիսնէ « պույուրուն » տէյէն
օլմատան եօզարու չըզմըշ, սանիէն՝ պիր տաՀա է-
վիմէ կէլմէսին, իսթէմէմ, չիւնքի պէն Բրօթէսթա-
նըմ » տէտիմ, « պիզիմ էվին փափասը տըր, պու-
ախշամ սօրարըմ, եարըն՝ պէնտէ կէլմէզսէմ պիրի
իլէ, պիր մէքթուպ եազըպ կէօնտէրիւրիմ » տէտի :
Բէնճէնպի՛՛ կիւնիւ տօսթըմըզ տէֆա մախսուս
եօրուլուպ, Սամաթեատան կէլիպ պէնի պուլտու,
« սօրտում իսէ, « էվիլէթ, պէն օնուն Բրօթէսթան
օլտուղունու պիլիւրիմ, չիւնքի պիզէ կէլտի իսէ,
տույուրտու ժամտա, լաքին պու կիւնլէրտէ տույ-
տում քի՛ նինէ Գաթօլիք օլմուչար, վէ պէն քէն-
տիմտէն կիթմէտիմ, պէնի Հասուն կէօնտէրտի,
քէնտիսնէ պիր շէյ սէյլէյէճէք իտիմ, քէնտի օնտա
աէյիլ իտի . պիրազ օթուրտում, կիթտիմ, լաքին
չիմտի՝ « նինէ Բրօթէսթանըմ » տէմիշ իսէ, արթըզ
սէյլէմէմ, Հէմ նէ զէման, թէնէզղիւլ իտուպ՝
քիլիսէմիզէ տէօնէր իսէ, կէլին, սէյլէրիմ » տէտի
տէյու, պու ճէվասը կէթիրտի, « Հէմ պէն դա-
բույու չալարմ աչարըար » տէմիշ : Շիմա՛ իշ աճա

յիսլէնտի, էճլիմ՝ պիր աիւրլիւ տէտի, պու պիր
տիւրլիւ :

Տէյէլիմ քի Մըզրազեան պանա պիր շէյ սէօյ-
լէյէճէք իմիշ, նի՞ չին խանա կէլմէտի քի եօլ իւս-
թիւ տիր . տէյէլիմ քի էվէ կիթտի իսէ, նի՞ չին
սէօղիւնիւ էճլիմէ տիմէտի, տէյէլիմ քի Օնա տէ-
նիմէզ շէյ իտի, նի՞ չին «քէնտիսինի կէօրմէք իս-
թէրիմ կէլսին» տիմէտի, տէյէլիմ քի ունութաու,
իւչ կիւն կէչտի, նի՞ չուն պիր մէքթուպ հազմատը
էլպէթ՝ պու պիր իգթիզայը շէյ իտի քի աճէլէ էվէ
դօշտու = Լաքին էճլիմէտէ ինանսամ, պունւարըն
Տիչ պիրի տէյիլ, բարօքեա վիզիթատը իտի . պուն-
լարը տիւշիւնիւպ տուրուր իքէն, քէնճէնսպիճ կիւ-
նիւ էօյլէ վագթը, պէօյիւք Ենիշտէ տէ դարուտան
իշէրի կիրտի իսէ, պիր մէքթուպ հազրպ, Օնու իլէ
Հայր Երզուարդա կէօնտէրտիմ . վէ մէքթուպուն
նէ օլտուղունուտա քէնտինէ պիլտիրտիմ : Իշթէ
Հայր Երզուարդա հազարղըմ մէքթուպուն սու-
րէթի :

«Տիրայէթլու էֆէնտիմ .

«Սիզէ՝ ճումաա իրթէսի կէլիպ, խոտօվանանք
«օլմայա հէր նէ դատար սէօղ վէրտիմ իսէ, կէլ-
«մէյէճէյիմ, չիւնքի Բրօթէսթանըղըմը պրրագ-
«մամ . իմտի՝ պու սէպէպ իչուն էճլիմ պէնիմ իլէ
«օթուրամաղ օլտուղունտան, բէտէրինին էվինէ
«կիթմէք իսթէյօր, էկէր գապուլ իտերլէր իսէ,
«պէնիմ տէ հիչ բէնճիտէմ օլմայաճագ տըր . րէ-
«ճու իտէրիմ, պիր սասթ եվիլէյ պանա պիլտիրին
«նէ իթտիյինիզի, սանիյէն՝ պունտան սօնրա, սիզտէ
«պիզիմ էվէ կէլմէյէ զաճմէթ չէքմէյին, չիւնքի,
«էվիմիզաէ սիզի իչուն իշ գալմատը :

Գարատըզ մէքթուպու , վերտիմ ենիշտէյե , ալ-
տը կիթտի , վէ քենտիսինէ տույուրտում քի բէ-
տերիմ պանա կէլսին , կէօրմէք իսթէրիմ , չօդտան
պէրու կէօրմէտիմ արզիւլէմիշիմ . . . : Պու մէք-
թուպու հազտըղմ վագթ , էքի Ֆիքը իլէ հազալմ ,
պիրի՝ սահիհէն էկեր էհլիմ հիլէյի էլտէն պըրագ-
մագ իսէ կէօնտերէյիմ , պիրիտէ՝ փափասլար տույ-
տունլար քի պէն գարը էլէ իլէ թօրպայա կիրմէմ .
իշիմի պիթիրսինէր գուրթուլայրմ :

Բենշէնպիհ ախշամը էվէ կիթտիմ , վէ էհլիմ
նէ հաբտըղմը սօրտուղունտա , հազտըղմ մէքթու-
պու տույուրտում : Պաշլատը աղամայա , սըղամայա ,
վէ պէնիմ քենտիսինտէն շիւպհէմին ասը եօգ տէ-
մէյէ , է՞հ զահիր , բիւշիման օլտու տէյու , իշի շա-
գայա պօզտում վէ քենտուսինէ «հայտէ կիյին , պիր
աղ տըշարը չըգալմ ,» տէտիմ , բէք չօգ զօր իթ-
տիքտէն սօնրա , եիւզիւմէ գարը « պէն գօրգարմ
սէնին իլէ տըշարը չըգմայա ,» տէտի իսէ , արթըգ
քենտիսինտէն ումուտու քէտտիմ , շիւնքի՝ պէն տէ-
մէսէմ , շու հիքեայէտէ սիգ կէօրտիւնիւզ քի նէ
գարտաշըգլար , նէ ֆէտաքեարլըգլար , նէ եիկիթ-
իքլէր , նէ էմնիյէթյէր , նէ էօմբիւմիւ թէհլէթէլէրէ
գօյմագլըգլար , վէ հէր էքսիքլէթլէրիսէ , էհ , էսկի
գէհիր տիր տէյուպ , էյիււտ վէրմէլէր , նէ հիլէյի
էլտէն պըրագսըն տէյու հէր շէյ իշուն՝ քենտիսինէ
պէնիմ տօղուլուղմ իլէ , էօրնէք վէրմէքլէր , նէ
պիզիմ էն պէօյիւք գապահատլարընա պիլէ , արթըգ
իթմէ տէյու հալմարմագլար իթմիշ իտիմ , վէ նա-
սըլ քի հիքեայէմ տէ , պէօյլէ տէ , սահիհ Օն պ
կէհրտայիմիզ վագթըն իշինտէ պու լագըրտըյը ի-
տէճէք հիշ պիր սէպէպ վէրմէմիշ իտիմ : Էվվէթ ,

պու զէ՛հրի պիր վազթ պիղիմ փափաս տա վէրտի
 ծնա , պէնտէն գօրգուպ , քէնտինէ հազլաշարն ֆիք-
 րի իլէ վէ շիմօի հինէ պու կէլէն կիտէն փափաս-
 լարը կէօնտէրէնին էլի իլէ իտի պու զէ՛հր : Եւք
 տէֆա պիլմէզ իտի տլտանտը տէյու , հէր շէյի ու-
 նութտոււմ պէն , լաքին պու տէֆա պիլիւր իտի . օ-
 նուն իչուն գօրգամաը իտիմ քի պիլէրէք տիր : Կէօ-
 րիւն ինտանլար , շու ճիզվեթլէրին պիղի քէնտի մէ-
 րամլարրնա գուլանմալարը իչուն , նէ հկյէլէր էտէ-
 յօրլար զավայլըլար , կէօրիւն պիր քէրրէ շու խա-
 յընլարրն ինտանիյէթէ իթտիքլէրի ֆէնալըգլարը :
 պիղէ էօմր վէրէճէք շիէքլէրին պագրն քիւչիւք եաշ-
 լարրնտան նէ զէ՛հրի սուլար իլէ թիմար իտէյօր-
 լար , սօնրա պիղի ծնլար իլէ ույուշտուրուպ , իսթէ-
 տիքլէրի կիպի գուլանսընլար տէյու , զավայլըլարրն
 նէ եիւրէք ըհաթլըգլարը վար նէ տէ վիճուտ ըա-
 հաթլըղը , եալանլա եիւրէքլէրի գօրգու իչինտէ հէր
 սաաթ , թագլիտ իլէ տէ վիճուտլարը :

“ Ճումաս սապահը՝ մատամ քի կէլիւրէր իտէ ,
 աղզրն իլէ գապուլ իթմէմէք իտէմէյօրսան , ալ շու
 քեաղըտը կէլէնէ վէ՛ր , օ օգուրսա կիտեր” տէյուպ
 պիր մէքթուպ վէրտիմ քէնտիսինէ , եինէ պաշլատը
 “ պէն վէրէմէմ , պէն կիտէմէմ , գաբու ալըգ օլուր
 իտէ , կէլէնի գօվամամ , լաքին չալարլար իտէ , աչ-
 մամ” տէմէյէ . նիհայէթ , պու կիւնտէ ճումաս
 իրթէսինէ գատար չօգ թօհաֆ շէյլէր վար իտէտէ ,
 արթըգ աճրըրմ նազլ իթմէյէ . . . :

Ճումաս կիւնիւ տէֆա գօնշու խաթունտան
 տույտում Մըզրագեանըն իշնի , քի սաաթ սէքիղ
 վազըթլարը , Մըզրագեան կէլիպ , գաբույու չալմըշ
 գօնշու խաթուն կէօրտիւյիւնտէ , էհլիմէ խապեր

վերսիշ վէ «Թէնպի՛՛հ Եթտի, տավարմ' մը շունու, տէտի յնտէ, Է՛հլիմ' « Եօ'գ, նի' չին, աչարըմ', պաշըմը մը քէսէր տույարսա, պէլքի պանա պիր խապէր կէթիրմիշ » տիր տէյուպ, չէքմիշ գաբույու աչմըշ, Եքիսի պիր չարեէք գատար կիզլետէ օթուրուպ, բըսըրտատըգտան սօնրա, փափաս Գայգմըշ կիթմիշ, տիմէք քի Հայր Երգուարգ ճուամաս կիւն կէլիպ, պէնի պէքլէտիյի պիր պուչուք սասթտա օնա տույուրմուշ ըտը քի Սըգրազեան կէլիպ սալը կիւն քէնտինէ Հասունհանտան Թալմամթ վէ ճէննէթին Տէօճճէթինի կէթիրէճէք, քի պանա խապէր կէթիրմիշ պէլքի տէյուպ, գաբույու աչար :

Ճուամաս կիւնիւ կիւնտիւզիւն բէտէրիմ կէլիպ, մէքթուպու Հայր Երգուարգա վէրմէտիքլէրինի տույուրտու վէ սէպէպ սօրտու իսէ, պիր ազընը անլաթարգ, օ տա քէնտի տույկուսուգ սօփու Եիւրէյի իլէ, « այ օղուլ, պիրազ Թէվէքէլի օլ » տէտի իսէ, պիւսպիւթիւն չոպկըտան չըգտըմ' կիթտի = « Նէ' տիր պու իքիմիզինտէ չէքտիյի տէտիմ', պէն օնու գուրթարմագ իչուն Եօլիւրիւմ, օ տա ճիզվիթլէրի, նէ' տիր Փագըրըն Տալի, պէն քէնտիսինի սէվեր օլտուզում իչուն, իթտիյի պանա աղըր կէլիր, քէնտիսի Տաքէզա պէնտէն պէտթէր, ազատըղընը զայպ իտէր, օնլար իչուն պանա շիւքՏէլի կէօրիւնիւր վէ խայընլըգ իտէր, ճէննէթի գազանաճագ կիւյա : Տուր պագալըմ'. շու ճիզվիթլէր շունու ճէննէթէ ուչուրուր իքէն . . . պէնտէ օնլարը պարի կէօյէ ուչուրայըմ' » տէտիմ' :

Պիր մէքթուպ Եաղըպ, գաբատըմ' գօյնումա գօյտում, « պասի օլաճաղըգ » տէյուպ, քէնտիսի

նի քեօյէ կէօթիւրտիւքտէն սօնրա , պըրագըպ գա-
չըպ , արգամտան քէնտինէ եօլլայըմ տէյու :

Պու ճուամա կէճէսի օլան սէֆիլլիլիմիլ արթըգ
սօն տէրէճէ իտի . կիճէնին պիր բայընը պիրիմիլ
եիւրէյիմիլտէն , պիրիմիլ տէ կէօզլէրիմիլ գան ալ-
լայարագ կէչիրտիք , “ ճուամա իրթէսի հագըր օլ ,
սախամա կիտէլիմ ” տէտիմ , սասթ տօգուգ տա Եէ-
նի—գարուտան գայըղա կիրտիք , ֆագըր օլ սէվինճ
իլէ քի պիզի պօսակ իտէճէքլէր , վէ պէն օ սէվինճ
իլէ քի էօլէճէյիմ տէ գուրթուլաճաղըմ , իքիմիլ տէ
սէվինճլէրիմիլ իլէ Գուլ—գարուլյա դատար կիթ-
տիք , լաքին պէնիմ սէվինճիմ կիթ կիտէ աճըյա
թէպտիլ օլուր իտի : Են սօնու , Գուլ—գարուլյու
կէչտիք իսէ , արթըգ տայանամաղ օլտուլմ հիլէմի
սագլամայա , չիւնքի՛ պու իլք տէֆա իտի քի քէն-
տուսինի ալտատաճագ իտիմ : “ Պիլիւրմիսինիլ շիմտի
նէրէյէ կիտէյօրուլ ” տէտիմ , “ քեօյէ կիթմէյօր-
մուլյուլ ” “ էվվէթ , լաքին նէ շէյ եչուն պիլի՛րմի-
սինիլ ” , պու սօրուշա ճէվապ վէրէմէտի ֆագըր ,
իքիմիլ տէ սուս տուրմագ լաղըմ ըտը . պիր աղ
սուսլուգտան սօնրա , “ տինլէյին քի սիզէ ֆիքրիմի
սէյլէյիմ , պիլ շիմտի քեօյէ պօսակ օլմայա կիտէ-
յօրուլ կիւյա , լաքին ինանմա սագըն , պէն պու
կիւնէ գատար սէնի ալտաթմատըմ ասլա , եիւրէյիմ
տէ սըրըր սագլամատըմ ասլա վէ շիմտի եինէ սագլա-
յամամ , չիւնքի տաճա արգու վէ իւմիւտիւլմ վար ,
շիմտի պէն սէնի քեօյէ կէօթիւրիւպ պըրագաճա-
ղըմ , վէ տըշարը չըգըպ , շու մէքթուպու սիզէ կէօն-
տէրէճէյիմ , պու շէյի պուրայա գատար սագլայա-
պիլտիմ , լաքին արթըգ սագլայամամ , հէմ իսթէմէ-
տիմ պու մէքթուպու օգուտուղըն վագթ , սէն-

տէն ուզող օլմադ , պիլ քի պանա իթտիքլէրինի
տույուպ , բէշիման օլուրսան , սէնի դայպ իթմիշ
օլմայրմ տէյի » տէյուպ շու մէքթուպու մէրաիմ :

Մէքթուպ շու մաալտէ իտի : Սիզի պուրայա
կէթերիշիմին սէպէպի , բէտերինիզին էվինէ կիթ
մէնուզ իչուն տիր , նասըլ քի պիր դաչ կիւնտէն
պերու սիզէ տէմիշիմ , սագըն օլմայա պիզիմ արա
մըզտա կէչէնլէրի օրթայա չըդարասըն , չիւնքի սիզէ
քիր օլուր , հալընըզ պէնիմ Բրօթէսթանըդըմը
թէրք իթմէմ տիյիշիմի մահանա իտուպ էվէ կիթ
տին , պունունլա շիւբէէ հօգ քի սօֆու բէտերին
ճէր շէյի ունուտուպ , սէնի դապուլ իտէճէք տիր ,
« սիէրին դըզըմ , մէղճէպինի թէրք իթմէմիշ » տէ
յէրէք , լաքին սիզէ պօշ եէրէ իթտիյիմ բէճալա
ընէն սօնու շու տուր քի սիզ պու կիւնէ դատար
ճիզվիթլէրէ ույուպ , պէնի էօլտիւրաիւնիւզ , լա
քին շիմտի բէճա իտերիմ , եինէ օնլարա ույուպ
էվլատըմա դըյմայասընըզ . . . » :

Հօշճա գալ էպէտի .

Մ . Գ .

Պունու օգույանատը սէթիլ . . . հարը հօլտա
քիւլ կիպի օլուպ , պաշլատը կէօզ հաշը իլէ , հիւ
րէյինին աճըսընը թէսկին իթմէյէ , « Տիչ պիր վա
դըթ , հօգ , աւլա դապուլ իթմէմ , պէն սէնին ի
չուն պունճա տերտ մէշադգաթ չէքտիմ , պիւթիւն
տիւննամը³ , անամը պապամը թէրք իթտիմ , հարը
նըզ սէնի իչուն վէ պէն շիմտի սէնսիզ հաշայամամ
տիւննատա » տէյուպ , կէրի տէօպմէք իսթէտի վէ մէք
թուպու երթթըպ աթտըդտան սօնրա , տէֆա աղ
լայարադ իւչ տէօրթ կիւնտէն պերու հալարմասը
նը տիւլէմէմիշ օլտուզըմ իչուն մահօնն օլտու ,

էլ վիճեթ, պէնիմ եիւրէյիմ տայանմազ իտի պու
 Հայտե՛ն ճուռ կէօրմէյե, լաքին օլան իշլէրտէ կէօր-
 տիւկիւմ խայրնյրգ վէ հիլէլէր, պէնի՛ ինանրպ իս-
 հիւսթ օլմայա պըրուգմազլար իտի, պիլիբիտիմ պու
 վուրուշ ճիգվիթլէրին տիր, լաքին Պէն քէնտիսինե
 պունյարըն հէքսինի սէօյլէմիշ իտիմ տէտիքճէ,
 շիւպհէմ սաղանտը ըտը, պիլիբ իտիմ պունու պէն-
 տէն այըրարգ քէնտիլէրինի գուրթարմազ իչուն,
 ճիգվիթլէրին պու ուսթարղընը պօշա չըգարմայը,
 լաքին էն կազըն հալէրի պիլէ, սըրը իտուպ, հիյ-
 լէ իլէ գաբաթմայա չարըշտըղը իչուն ինանմազ կէլ-
 մեզ իտի պու բէշիմանըղըն սահիհ օլմատընա վէ է-
 կեր պու տէֆա տա, սայիբ պիբ գաչ եիւզ տէֆա-
 լար միսիլու ալտանսամ, կիբմիշ օլաճագ իտիմ ճիգ-
 վիթլէրին իյնէլի ֆըչըսընա, օ պանա աֆիլ իթմէք
 իչուն կալվարտըղընտա, պէն եիւրէյիմունէն ճնա եալ-
 վարըր իտիմ աֆիլ իտէյիմ տէյու, լաքին քէնտի
 եիւրէյի պանա աչըմատը ասլա :

Միհայէթ գայրգճը իշի ֆէրք իթմէսին տէյու,
 եիւզտէն « պարըշտըմ » տէտիմ իսե, եինե ըահաթ
 օլտու, ինանտը, պու ֆուրթունա տա կէչտի տէ-
 յու, շինքի պու կիւնէ գատար պէնտէն տահա
 պիբ եալան իշիթմէմիշ իտի : Պու իւմիււա իլէ քէօ-
 յէ չըգտըգ, բէտերիմին էվինէ կիթտիք : Պէնիմ
 պու էվէ կիտիշիմ, պաշը քէսիլմէյե կիտէն ատամ-
 տան հիչ ֆարգը եօգ իտի. ֆիլքրիմէ սաղ գօյմուշ
 իտիմ պըրագըպ գաշմայը, լաքին աճէմի մանկալս
 օյնայանլար միսիլու, ներէյե տիւշէճէյիմի պիլմէզ
 իտիմ, պէնիմ ֆիլքրիմ կալընըղ զօգագ գաբուսուն-
 տան տըշարը չըգանա գատար տիւշիւնէպիլիբիտիմ,
 ճնատն էօթէսի պանա քարանլըք իտի . . . : Պու

հալածեալ է վէ կիթափք , հէր քէս զանն իթաի քի պը-
 սակ օլմայա , լաքին պէն էյի պիլիբ իտիմ քի էօլմէ-
 յէ կիթաիմ . . . պիրաղ օթուրտուգտան սօնրա ,
 պըրօգըղ գաչմագ իսթէտիմ , չիւնքի էօլտա մէք-
 թուպու վէրիպ , նէ հաբաճաղընը տույուրմուշ ի-
 տիմ , պիր գաչ տէֆա կիզլիտէն եիւզիւնէ պագ-
 տըգտան սօնրա , եիւրէյիմտէն՝ քէնտիսինէ վէ էվ-
 լատըմըգա . . . սօն սէլամըմը վէրիպ , պահճէյէ
 էնմէք պէհանէսի իլէ լգաչարքէն , հարը էօլտա ,
 իլք կիւնիւ մէքթուպ ալտըղըմտա իթտիյիմ նիյէթ
 խաթըրմա կէչիպ տուրտում : Պահճէտէն պիր գաչ
 մէյլէ գօբարըպ , տէֆա էօգարը չըգտըմ , լաքին
 եիւզիւնիւ կէօրտիւյիւմ կիպի , եինէ պիլէ պիլէ
 ճիզվիթլէրէ ույուպ , պանա իթտիյի հիյլէ վէ խա-
 յընըգլար խաթըրմա կէչիպ , իլք ֆիքրիմին իճրա-
 սընա գարար վէրտիքտէն սօնրա , քէնտիսինէ տու-
 յուրտում կիտէճէյիմի , եինէ աղամագ , եինէ եալ-
 վարմագ , քէնտիսի տէ պէրապէր կէլմէք իսթէտի .
 անլատըմ օլմայաճագ , գալտըմ օ կիճէ , սապահ
 գաչարըմ տէյէրէք , եինէ պարըլմըլ կիպի կէօրիւն-
 տիւմ :

Բազար սապահըր տէֆա անլաթարը կիթմէյի ,
 վէ օրթանճա էնիչտէնին էօնիւնտէ քէնտիսինին պա-
 նա հէր էթտիքլէրինի պաղըչլատըմ , լաքին պօլ սօն
 խալընըգլարընը պաղըչլայամամ , չիւնքի եիւրէյիմ
 պանա գարըլ չըգայօր , տէտիմ , եինէ աղամագ , եի-
 նէ աֆիլըգ տիլէմէք « եեմին իտէրիմ , պիր տահա
 իթմէմ » տէտի :

Ա՛հ , կիտի աինսիզ ճիզվիթլէր , սիզ պէօյլէճէ
 ճէօմաթըն էվատըրընը սիզին մէքրուհ ուսուլի-
 նիզ իլէ , թէրպիյէ էտիպ տէ , եալան , հիյլէ , վէ

սատագաթարդը Էօյրէտերէք, զափալըլարը պէօյ-
լէ իսքէնճէլէրէ օլըսարըսընըգ = ԵՏընմին պին տէ-
ֆա հալան հէմին իթմիշ օլտուղու իջուն, Տիչ պիբ
շէյ գալմամը իտի պէնի իսկեաթ իտէճէք :

Սօրտում քէնտիսինէ, «էկէր պէնի պրոագմագ
իսթէմէյօր իսէն, բէք էյի, գապուլ իտէյիմ տէ-
ֆա, լաքին իսթէրմիսին սէնի՝ տայիմա, խայրն,
Տիյլէքեսար, հալանճը պէլլէմիշ օլտուղում իջուն սէ-
ֆիլ օլասըն = Նէ գալըր էօթէտէ, իքի քիշն արա-
սընտան էմնիյէթի չըգարսագ», «հօ՛գ, պէն սէնի
պրոագմամ, սէն պէնի սէվմէ, լաքին պէն սէնի սէ-
վիրիմ տէտի ֆագըր. «խա՛յր, խա՛յր, պէն սէնի
սէֆիլ էթտիթմէմ», պէն պիլլիրիմ սէվիլմէտիյին
սատամ իլէ վագըթ կէշիլմէք նէ միւշքիլ Տալ սըր .
էվիլէթ, շիմտի գապուլ իտէյօրսուն, լաքին պիլմէ-
յէրէք տիբ, սօնուհաա բէշիման օլուրսուն, դիրա
պէն էյի տույայօրում քի կիւրէյիմ էօլմիւշ տիւր
պու սօն հարատան, տէմիք սիւրէյի էօլմիւշ ինտան
քէնտի տէ էօլմիւշ տիւր, շիմտի սանա կիւճ կէլէ-
ճէք բէտերինն էվինէ կիթմէք, լաքին իւլ կիւն
սօնրա պէնի ունուտուր բաՏաթ իտերսին, տէտիմ =

Եննէ բագի օլմատը պիր միւմքիւն, «պէն շիմ-
տի տըշարը չըգարըմ, պիր իքի սաաթտան կէլլիրիմ,
պիր տիւշուն, պանա պիլտիր» տէտիմ, «հօգ,
պրոագմամ, սօնրա կէլմէգսին, պէնի պրոագըպ կի-
տէճէքսին, պէնիմ Տալիմ նէ՞ օլուր», «պէնիմ
պու կիւնէ գատար սանա հալան սէօյլէտիյիմ հօգ
աուր, շիմտի կէլլիր վէ ախշամա արթըգ կիտերիմ»
աէյօւպ տըշարը չըգարըմ =

Պիր գաշ սաաթտան տէֆա կիթտիմ, վէ պէլ-
քի տըշարը չըգըպ կիլէրսէք, պէն տէ ունուտու-

բում պէլքի եիւրէյիմին աճըսընը տա պիր չարէմիզ
 պուլունուր տէյու , “ գալգ Արնափուտ քէօյիւնէ
 կիտէլիմ ”, տէտիմ , “ ևօգ , պէն սէնի կիէ կալընըզ
 կիթմէյէ գօրգարըմ ”, տէտի : Ե՛՛՛՛՛ , պու շէյ ատամա
 բէք սղըր կէլըր , սէքիզ կիւնտէ երի տէֆա օլտու
 պու լաղըրտը , նէ՞րէտէն կէլըր իտի պու ֆադըրա
 պէօյլէ պիր գօրգու վէ քի՞մ պու գօրգույու օնա
 վէրմիշ իտի , պէնի պու հալի կիէ կարալասըն տէ
 յու , շիւբհէսիզ օնլար . . . Ե՛վլէթ , չիւնքի պէն
 օնա պու գօրգույա պիր սէպէպ վէրմէմիշ իտիմ
 սալա , Ե՛վլէթ , պու ճիզվիթ իշի իտի , սէքիզ կիւն
 տէ հէր էյլիլի ունութտուրմադ բէք պէօյիւք տին
 սիզըք տիր պու տէտիմ , բէք պէօյիւք կիւնաս
 տըր . պէնիմ պոււնճա ֆէտաքնարըզլարըմը ունու
 տուպ , շիմտիտէ պու լաղըրտը իլէ պէնի էօլաիւ
 ըիյօրսունն ” . պոււնուն իւսթիւնէ ութանտը գալգտը :

Կիթտիք Արնափուտ քէօյիւնէ , օնտան Կէօք
 սույու իշէրուէրինէ , պիր չօգ սալ ատամլարըն ի
 չինտէ պիզտէ իրի էօլիւլէր կիպի կէզտիք , պէն տէ
 ֆա դայրէթ իթտիմ պու տէֆա տա ունուտայըմ
 տէյու լաքին պօշ , պիլէրէք կարտը տէտիքճէ ,
 տիւննա եիւրէյիմին իւսթիւնէ չէօքմիւշ կիպի եիւ
 ըյիմ էզիլըր իտի . բէք չօգ զօր ըս շաքա շէլասֆ
 իտէր իտիմ , լաքին կինէ հէքսիտէ պօշ օլաը կիւ
 ըյիմի ալտաթմաղա : Պու հալտէ ախշամ իւսթիւ
 տէֆա գայրզամըզա կիրուպ , Աընթը-պուրնընա
 կէչտիք վէ օնտանտա Օրթա-քէօյէ կիթտիք բէտէ
 ըիմին էվնէ :

Բազար իրթէսի սոպահըսը վաքօն վադթի օլ
 սըգտա , իւչ սէնէտէն պերու թիւքէսմէքտէ օլան
 եիւրէյիմին օլանճա դուվլէթինի թօրլայուպ , բէն

տույէ սօն սէլամըմը վիրմէյէ հաղըրլանտըղըմ էս նատէ , պէնտէն էվլէլ ֆիքրիմի սնլայուպ , էլիմ աէն տութարադ քէնտուսինինտէ պէրասլէրիմտէ կէլէճէյինի տույուրարղընտա , “ է՛հ , տէտիմ , էօլիւլէրլէ տիրիլէր պիրլէքտէ կաշամադ միւմքինսիղ տիր ” , “ կօ՛ղ Մ՛լրտի՛չ սէն էօլմէյէճէքսին , սէն կաշայաճադսըն պէնիմ իչուն քի պէն էօլմէյիմ , սէն պանս վէրտիյին սօէղիւ սաղլարսըն , պէն սէնի թանըրըմ , սէն պիլիւրսին քի պէնիմ սէնտէն պաշգա պու տիւնիս իւզէրինտէ քիմսէմ կօգ տըր , պէնի պու հալիմտէ նա՞սըլ պըրագըրսըն վէ քի՞մ ” , տէտի , “ պունը պէնտէն զիյատէ սիղ տիւշիւնմէլի իտինիղ ” “ ճանըմ պէն նէ՞ պիլէյիմ քի սանս խու գատար ֆէնս կէլէճէք պու շէյ ” “ էվլէլինտէն տիմէմիշ օլսամ սիղէ , պու սէօղիւնիւզէ ինանսպիլիրիտիմ , լաքին շիմտի վագթ կէչտի , կէրչէք պէնիմ իչուն ինանըմազ ըտը պու հալէրէ տիւշմէք էմմա՛ գատէր պէօյլէ իմիշ նէ՞ շարէ ” “ գատէրիմին նէ՞ գապա՛թթը վար պիղ էլիմիղ իլէ իթտիք ” , տէտի աղլայարադ ” “ էվլէթ սիղ էլինիղ իլէ իթտինիղ , լաքին պէն սիղէ պաղըշսըրըմ հէր շէյի , էօլիւրիւմ , լաքին կիւրէք րահաթթըղը ըլա , էօլիւրիւմ , աննըմտա պիր քիր պըրագմայարադ , էօլիւրիւմ , էվլատըմ , սէն վէ պէն ճնլարըն թէսիրինտէն դուրթուլամատըղըմըղ իչուն , վէ պունճա տէրտ ու միհ նէթլէ էօլմէմին իւզէրինէ պիր թանէճիք թէսէլլիմ շու գալմըշ տըր պանս քի՛ սանս օլան պօրճլարըմտա պիր էքսիքլիյիմ վար աէյու զամիրիմ պէնի ինճիթմէյօր . վէ պունստա գարշու պէօյիւք պիր կիւրէք րահաթթըղըղը շու տուր քի էվլատըմըղըն էօլրիւ տայիմ թէհլիքէտէ տիր ” “ կօ՛ղ կօգ , պիղիմ՝

Էվլատըմըզ թէհլիքէտէ տէյիլ, գաչ քի սէն սաղ
 սըն ” “ Էօյլէ օլուր ըտը, Էկէր սաղ օլայըտըմ,
 լաքին Էազըզ քի Էօլմիւշ տիւր օնըն բէտէրի, ” “ Էօ’գ
 Էօլմէյէճէք, պիզ իւչիւմիււղ պիր Էաշատըզ, իւ-
 չիւմիււղ պիր Էօլիւրիւղ ” “ չօգ արզոււմ վար ըտը
 սիզի իլէ Էաշամաղա, լաքին օնլար պէնի Էօլտիւր-
 տիւլէր ” “ Էազը’գ Էազը’գ քի պու գատար տէրտ
 չէքէյօրուղ ”, “ պէն սանա գաչ տէֆա աէտիւմ քի պէն
 օնլարտան ” . . . գօրգարըմ, օնլար խայընտըրլար
 պիզէ պիր շէյ Էաբարլար տիւշմէ շունլարլա ”
 “ Էվվէթ պէն տէ գօրգարըմ Էմմա սիզին պու
 Էօլտա գօրգմանըղտան, տէյիլ քի օնլարտան գօր-
 գարըմ, չիւնքի Էկէր սիզտէ պու պօլ գօրգու օլ-
 մազսայըտը՝ շիմտի կէօզլէրինիզ պէօյլէ Էաշը օլ-
 մազ ըտը, լաքին ումարըմ պունլար սօն կէօզ Էա-
 շընըզ արը . հա’յտէ արթըզ իզն վէ’ր պանա քի չիւ-
 տէյիւմ, սէօզ վէ’ր քի տօղըու բէտէրինին Էվինէ
 կիտէրսին, Էկէր պունը Էափարսան՝ կէօզիւմ ար-
 դամտա օլմազ օլ զէման ” “ խա’յըր պէն սէնինլէ
 կէլէճէյիւմ նէրէյէ քի կիտէրսէն, պէն բէտէրիմին
 Էվինէ սէնսիզ կիթմէմ ” “ պէնիւմ Էերիմէ Էվլատըմ
 գօ’ կէլտուն ” տէյոււպ՝ այաղա գալգտըմ վէ նէ քի
 թախմին իտէրսէնիզ պու քէրթէտէ օլան պիր ա-
 տէմին հալինի, օլ հալ իլէ տէտիւմ քէնտույէ .
 “ սիզի կէօրէյիւմ ճէսարէթլի օլո’ւն, պու կիւն խա-
 պէր Էօլայոււպ գայդը’ն կիտին վէ կէօրէճէքսինիզ
 քի ազ կիւնտէն պէնի ունուտուր, ըահաթ օլուր-
 սընըզ, լաքին պիր սօն տէֆա տահա սիզէ ըէճա ի-
 տէրիւմ Էվլատըմըզ գուրթարըն, սագընըն օնը հէր
 շէյտէն վիյատէ, չիւնքի պիզիւմ Էվիմիզի Էրգան Էլ-
 լէր օնատա ուզատըլաճագ, Էվվէթ պու գանը տիւ-

Նեառան գոյտըրումադա չարչաճագլար , հեմ թապիի տիր քի հեր մախլիւք քէնտի խասիմինի նասպէտիտ իթմէյէ չարչարը” “տահա պիր եիւրէյիմի փարչալար շէյ վար իսէ՝ սէօյլէ” տէտի ֆագըր աղայարադ ” “էվ վէթ, էյու տըգդաթ ի՛թ օնա, զիրա պիզիմ խասիմ լէրիմիզ տայիմ հիլէ իլէ գարանըգտա գուրարլար տուզագլարընը , անըն իչուն տըր քի պու գասար գօրդայօրում , հեմ արթըգ վագըթ տըր կիտէյիմ” “հօ՛գ հօ՛գ տուր պիրաղ պէնտէ կէլէճէյիմ պերա պէր” “ լաքին նէ՞րէյէ կէլերսին պէնիմլէ” “ Իսթամպօլա կէլերիմ տուրմամ պուռնտա սէնսիզ , սէն պէնի պրաղըպ կիտէյօրսուն , արթըգ կէլմէզսին , պէն սէնին ֆիքրինի անլայօրմ” “ քեա՛շքի էվ վէլ անլայայըտընըղ պէլքի պիր խայր օլուրըտը” “ ա՛հ պէն նէ՞ տէյիմ օնլարա քի պէնիմ պու հալլամ սէպէպ օլտըլար , Մկրտիչ պէնի պըրագըպ կի՛թմէ , էօլիւմիւմէ սէպէպ օլաճագօրն :

Պու սէօյլէյիշլէր պէնի սաղըգտան էօլիւլէրէ թէպտիլ իթմիշ օլտըղս իչուն , էլինտէն գուրթուլայըմ ֆիքրի իլէ “ կի՛թ պու կիւն պիր գաչ այ գալ օրատա , պագպըմ սօնումըղ նէ՞րէյէ վարըր” տէյուպ՝ այրըտըմ քէնտուսինտէն վէ բէտերիմէտէ “ արթըգ կիտէյօրմ , խօշճա գա՛լ” տէտիրտէն սօնրա պիլլէմ նասըլ օլմաշ քի իւչ կիւն սօնրա կիճէնին սասթ տօգուզընտա քէնտիմի Իսթամպօլտա օտամտա պուլտում :

Վէլ հասըլ կէչէն սէնէ նոյնմքեր 8 տէն պու կիւնէ տէկին իքիմիգտէ պու ճիզվէթլէր սիւրիւ սինտէն պուռնճա տերա ու մէշագգաթ շէքտիքաէն սօնրա , 1866 հոկտեմբեր 5 տէ տէֆա այրըլըղ օլ բէտերիսին էվինէ , պէնտէ՝ պերուտէ սէֆալէթիմի թէմամ իթմէյէ :

ԽԱՌԻՄԷ

Պիզ պէրիտէ պաշտմըզա կէլէն ֆէլաքէթէ ին-
ֆիալըմըզան քէնտիմիզի թէլէֆ իթմէք թէսսվ
վուրունսա իքէն , կէօրիւնիւր էօթէտէ , պիր ճիզ
վիթ մէճլիսի գուրուլուր , ուսթապաշնըն թալի-
մաթլարընը իճրա իթմէք իչուն (շիւքՏէսիզ պու-
մէճլիստէ տիշի վէ էրքէք ճէմի ազիզլէր մէվճուտ
իտի) :

Պաշանըր Տէր քէսին խըզմէթի թէվզի օլուն-
մայա , « էվվէլ էմիրտէ էֆէնտիմ , սիզ էվին էթրա-
ֆընըն պէքճիսի օլուն , պէն տէ , եթիշէպիլտի-
յիմ գատար էթրաֆը ույտուրուրում , սիզաէ ա-
զիզ ճանլար , ուսթա պաշնըն էմրի իլէ տույուրում
քի ճանը կէօնիւլտէն չայըչպ , միւքեաֆաթլարա
նայիլ օլմայա ճաճտ իտէսինիզ « բէք էյի էֆէն-
տիմ . . . « էվվէլ սէն քա' , ֆիլան էվէ կիթ ,
պիր ազ օթուր , իշնի կէօր . օնտան տա շու օպիր-
լէրէ կի'թ , օնտա տա իշնի պիթիլիլի իսէն , կէլ
քի պաշգա եերլէրէաէ կէօնտէրէճէյիմ » « էֆէնտիմ
շու ֆիլան էվ տէտիլին գա « նզիսի տիր » « ճանըմ ,
իթէ շու կոյս եուճուրթասը (պու կոյս եուճուր-
թասը տիմէք , քէնտիլէրճէ , խորոզսուզ թավուղուն
եուճուրթասը տիմէք տիր .) կէօթիւրիւպտէ , պախ-
շիշ ալարըն էվ իչուն տերիմ » « Տա' , էվվէթ պիլ-
տիմ , մեղա , աֆ իտէրսին շաշկընըըմա » « էյ ,
Տայաէ դօշ պապայըմ » « պիր լօգմա շէյ եէյիմտէ
էյլէ կիտէյիմ , զերա պէնիմ գարնըմ աճ օլուր ի-
սէ , կէօղիւմտէն եաշ չըգարամամ » « էյլէ իսէ ,
գարնընը էյու տոյուր , տույուտա չօք իչ , զերա
պու իշ պիրազ չէրբէշէք տիր , օլուր օլմազ աղլա-

մադրա գանձադար » « բէք էյի էմմա կիթտիյիմ
 եերլէրտէ նէ՞ տէյիմ » « Հա՛ կէօրտիւն քա , օնու
 տիմէտիք սանա , տուր շու քիաղըտա պիր տաՀա
 պագայլմ նէ եաղմըշ . շէյ . քա էյի տիսլէ , տէ քի
 Ֆիլանճանըն օղու եօ՛ գ մու , տիսսիզ՝ ամ ճասընըն
 գըզընը ալտաթմըշ ալմըշ դաշմըշ իտի , զավայլը
 գըզ պիր սէնէ մարտիրոսլըգ չէքմիշ , էն սօնու աճ-
 լըղա տայանամամըշ դաշմըշ կէլմիշ , Յիսուս Մարիամ,
 Հէր կիւն տայագ եեր իմիշ զավայլը կէնճ , շիւքը
 Յիսուսու մուղա , տուամըզ իլէ էսիթլէքտէն գուր-
 թուլտու , տէ՛ . սէնի կէօրէյիմ , կիթտիյին եերտէ
 Հիչ գըսգանմա կէօղ եաշը , սիւմիւք , թիւքիւրիւք
 տաՀա նէ օլտա օլտուն տէօք , եերլէրի սուլաթ պեր-
 պաթ է՛թ . պագ քի գանտըրասըն , Հա , սէնի կէօ-
 րէյիմ , տէ դայլը պագալմ պու դատար տօյտուն
 էլ վէրիւր , պիրազտա եօլտա եէյերէք կիթ » « քա
 մեղա , Հիչ եօլտա էթմէք եէյերէք կիտի՞լիր մի »
 « էվվէթ , էվվէթ , Հէմ եէ Հէմ կիթ , լօգմայլ
 ուֆագ չիյնէ , եուտար իքէն տէ , կէօյէ տօղըու
 կէօղիւնիւ գալտըր , կէօրէն սաֆտերունլարա տա
 պու կիւնքի փրկուլթիւն իչուն ԱլաՀա շիւքրա-
 նիյէթ տուասը իտէյօրում տէ՛ գանաըր :

Պու տիշի ճիգվիթ մէճլիս օտասընտան չըգար ,
 տէօրթ պէշ մաշըապա տա սու իչեր իսթէտիյի դա-
 տար աղլամագ իչուն , պաշլար էվլէրի կէզմէյէ : Աէ-
 լէլիմ օլ պիր տիշի ազիզլէրէ « Սիգ տէ ազիզ ճան-
 լար , պաճաղը ուզուն օլան սէքսէն էվ , գըսսա օ-
 լան ալթմըշ էվ կէղէճէքսիսիզ , պու կիւն վագրթ
 կէզմէգտէն պիթիթմէլի , գերա իշին տօղըուսու եա-
 ըն պիզտէն էվլէլ եէթիշեր : Էթթէտէն օրթա պօյ-
 լու պիր տիշի ճիգվիթ գայգըպ , « պա՛ղըն պէն պու

պաճազըս դաչ էլ կեզէյիմ տէտիյինտէ “սէնինքի զա-
 յէթ տօղիուն տուր , պէն զաթէն պիլերիմ , սէն չօդ
 ուզաղա կիթմէ ” տեր , էօթէտէն գուրու վէ ուզուն
 պաճազըս պիր ճիզվիթ , քէնտինն սէքուն էլ տօլաշա
 պիլէճէյինէ էյիտէն իսկիաթ օլմուշ օլտուղու իշուն ,
 այաղա դարդըս սօրար երքէք ճիզվիթէ , “վարդապետ ,
 պէնիմ իշիմ չօգճաարը , պէնի երքէն սալ , իլք էլվէլ
 շունու սօրաճալըմ , շիմտի պէն կիտիպ կեզէճէյիմ
 էմմա , պիզիմ սափտէրունլարըն էլվերինի նէրէտէն
 այլըտ իտէյիմ ” քա պագարըմ քի սէնին տէ պէյին
 պաճազլարըն կիպի ինճէ տէյիլ , պու դատար շէյի
 պիլմէ՞զմիսին , ուզագտան պա՛գ , գանդի էլին թէ-
 մէլի քի երգըլմըշ էլ ալթ իւսթ օլմուշ , շիւքէ
 իսթէմէզ օնա քի պիզիմ սափտէրունլարտան տըր ,
 Տիչ սօրմա , չա՛լ գաբույու կիր իչէրի , իսթէտիյին կի-
 պի գանտըր ” պու էյի էփէնտիմ , լաքին նէ սէօյ-
 լէյիմ “ քա՛ տուր քիաղըտա պադայըմ , սէն տէ , շէյ
 տէ , տէ քի իսխօտ Տէփսինիզ տէ կիթտիյինիզ
 եերտէ տէյին քի “ վարդապետէր կիթմիշէր պսակ
 իթմէյէ , պիրտէ չադմըչար քի օլ չապդըն պրզմըշ ,
 զպլալը կէնճի աճ սուսուզ սէքիզ կիւն , պապասը-
 նըն էլվնտէ պըրագարդտան սօնրա , զալալը տա
 գաչմըշ կէլմիշ , շիւքր Յիսուսուճա գուրթուլմուշ ”
 տէյին : Պու թալիմաթը պլտրդտան սօնրա , աղիզ
 լէր պիրէր եանա տաղըլըլար , վէ պաշարըլար սափ-
 տէրուն ճէօմաթը գանտըրմայա , պու ուսուլ կիւ-
 զէլ պիր ուսուլ իտի , Տէմ զայէթ ուսթալըզը ,
 չիւնքի տէնսէ քի՝ պու , շու սէպէպէր իլէ պիր-
 պիրինի ալմըչար , սէպէպ քաբասըլար օլմուշ տէ-
 նէճէք , բաբասըլը էլվնէ գապուլ իթմէսին տէյի
 գարտը վերմիշ իքէն , գարը բաբասըլարա ալ-

տանըպ, կէլսինէր տէմիշ, օնու իչուն Մըկըր-
տիչ կէթիրիպ պըրագմըշ տէնսէ, է՛յ Մկրտիչ
նէ կէօրմիւշ քի էվինէ գապուլ իթմէյօր տէնէճէք
վէ իշմէ օլ զէման Մկրտիչ հէր շէյի նագլ իտուպ,
պիզինմ րէզալէթ օրթայա չըգաճագ. լաքին շիմտի
պէօյլէճէ հէր շէյ գարանըր ճիզվնթլէքլէ :

Եազը՛ գ, կազը՛ գ սիզէ ճիզվնթլէր քի, ինսա-
նա կագըշըր տօղրուլուղու պըրագըպ տա շէյթանա
պիլէ կագըշմագ հիյլէլէր իլէ կէքտիկէրինիզն գանը-
նը կմմէյէ չալըշըսընըզ, զավա՛լըլար, պիլմէզսինիզ
քի ստամլարը ալտաթմագ իչուն իամ իւ շէրէֆինի
սիզէ ալէթ իթտիյինիզ Ալլահն տօղրու շէրիաթը
պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն սիզի կէր իլէ կէք-
սան իտէր :

Իշթէ սիզին տիւշիւնտիւյիւնիւզ նիհայէթ պու
գատար իլէրու կիտէր, էվվէթ էյու օլուրըտը էկէր
Մկրտիչ գարնըն էլի իլէ սիզէ էյիլիպ, սիզին կա-
գանըզը պըրագայըտը. լաքին օլմատը, էյու օլուր
ըտը պարի պու տէֆա օլտուն թէսլիմ օլուպ, բէն-
տի իլէ սիզէ ֆայիտէլու գավիլէր իթսէիտինիզ,
քի պաշգալարը տա օնուն էօրնէյի իլէ սիզին րա-
հաթընըզը պօզմայա ըտըլար. կախօտ պունլար օլ-
մատը ըսա, տիւրլիւ հիյլէլէրլէ ճանընը կագար տա,
կա իշթէթէ տալըպ, կա ազընը զայ իթսէ, բէրի-
շան օլուպ կէզսէ, օլ զէման սաֆատէրուն ճէօ-
մտաթա “ իշթէ տինսիզ օլանա վէ մէզհէպ իլէ բա-
բասարա գարշը հագարէթ իտէնէ պէօյլէ Ալլահ
զազապընը վէրիլ ” տէյուպ վէ պիր գաթ տահա
գօրգուտուպ, սիզին բէնչէնիզն իչնէ ալայըտը-
նըզ : Լաքին զէվսլըլար պունը հիչ պիլմէզ իտի-
նիզ քի տօղրուլուգ վէ հագգ ասլա զայպ օլմագ .

կէլեր վապթի քի հեր հիլէ ըիւսվայ օլուր Ալլահըն
 շերիաթընըն էօնիւնտէ , էվլէթ Թադուհինն ըրզ
 նա դաստ օլունուր վէ դապահատլու սայըլըր , սըր
 իտիլուր էն սօնը ճանը հանար մէզհէպ թէպտիլինտէ
 սէլամէթի պուլուր , վէ սիզ օնա տիվանէ իսմինի
 վիրուպ քէնտինիզի բագա չըգարըրսընըզ , օնուն
 գըզ դարընտաշը Մկրտիչէ “աման պէնի դուրթար ”
 տեր , ալուր դաչար՝ օնատա տինսիզ տերսինիզ ,
 ամճամ սիզէ “պիր էվլատըմըն գանընա կիրտինիզ ,
 պունուտա պիր փափասընըզ պաշտան չըգարտըր , էվ
 լատըմը սիզտէն իսթերիմ տերսէ՝ գօրգունըզտան
 տիւրլիւ հիլէլէրլէ հագանըզ դուրթարմայա չալը
 շուպ՝ պիրտէ ալէջհիմտէ պունճա իֆթիրալար իտեր
 սինիզ ,” էվլէթ իտերսինիզ , լաքին իշթէ պէօյլէ տէ
 ալէմէ ըիւսվայ օլուրսընըզ , իշթէ պունա Ալլահըն
 շերիաթը տերէր , քի Ֆաթմանըն տիվանէ օլմատըղընը ,
 Մկրտիչին տինսիզ օլմատըղընը աշիքքեար իթտիքտէն
 մատա տինսիզ քի՞մ օլտըղընըտա ալէմէ տույուրուր ,
 իշթէ պէօյլէ՝ Ալլահ , Մկրտիչին մէզարա գօյտըջ
 այաղընը կիրու ալտըրուպ՝ քէնտի պիւյիւքլիկինի
 սիզէ կէօսթերիր . լաքին սիզ՝ պունտանտա տերս ա
 լուպ , քէնտինիզի տիւզէլթէմէյէճէքսինիզ , պու մաս
 քէնիզի գօբարրպ քիմ օլտուղունուղու աշիքքեար
 իտիշիմի բասթ կէլէ պիր շէյ սայուպ՝ հա սուս օլա
 բագ հուտաճագսընըզ , հա տա վար գուվլէթինիզլէ
 իւզէրիմէ հիւճմ իտուպ՝ պէնի չիւրիւթմէյէ պա
 դաճագսընըզ , լաքին պիլին քի տօղըրըգ հիչ պիր
 վագթ հիլէյէ կէնիլմէզ , պէն զաթը էօլմուշ տէ՝
 պու հօլա չըգմըլըմ՝ տիմէք արթըգ սիզին հիչ պիր
 կիզլի հիլէնսիզտէն հախօտ աշիքքեար էօրֆինիզտէն
 գօրգում հօգ տըր , սիզի կէօրէյիմ քէնտինիզէն

'նէ՞' այարտա օլտրղընը պիր էյուճէ տիւննայա տու-
 յուրմադ իչուն, տաճա նէ հիլէլէրինիզ վարսա՞
 պանա գուլսնըն քի պարի հէմ սիզ հէմտէ պիր
 չօզ հիլէնիզտէն գօրգարադ՝ բէնչէնիզին ալթընտա
 էզիլէնիլէր տօղըուլըն նէ՞ գուլվէթի օլտրղընա
 գանսընլար . սիզի կէօրէյիմ չա՛լըչն, պագալըմ՝
 շու Ալլահըն շէրիաթընըն էօնիւնտէն գուրթուլըր-
 միսընըզ : Հա՛յտէ ին սիզի կէօրէյիմ, չալըչն սափ-
 տերունլարը գանսորմայա քի չարըտա տա իշ
 կիւճ հօզ, ինսանտա պօշ տուրամազ օնըն իչուն
 պիզի քէնտիլէրէ իշ կիւճ իթմիլէր, չա՛լըչն սափ-
 տերունլարը գանսորմայա քի պիզ հէր նէ իթսէք
 սիզէ՝ թընմա՛յըն հո՛ւտուն, զերա տինիմիզին տիւշ-
 մէնիլէրի ֆիւրսաթ արայօրլար պիզի չիւրիւթմէյէ վէ
 տիւննատէն նապէտիտ իթմէյէ, չա՛լըչն գանսոր-
 մայա քի տիշարտա՝ պէօճիւկ վար՝ օէս չըգարմայըն
 սիզի թութուպ եէր, չա՛լըչն գանսորմայա քի սիզ
 պիզէ պիւսպիւթիւն թէսլիմ օլուն՝ պիզտէ սիզի
 տիւննատէ պիրինճի իտէճէյիզ, պա՛գըն էկէր տաճա
 պու ասըրտէ էօյլէ պիր շաշգըն պուլուրասնըզ, հիչ
 տուրմա՛յըն, ճանընը պիլէ չըգա՛րըն, լըքին պէն
 ումմամ քի էօյլէ պիր ատամ պուլունսուն :

Սիզտէ տէ՛ լիգանլըսը պունճա հազտըզլարմը
 քի օգուտունըզ վէ չօզլարընըզա տա ըասթ կէլմիշ
 օլտրղընը էյու պիլիւրիմ, պարի սիզտէ քէնտինիզ
 կիպիլէրէ՝ կէրէք կէօրտիւյիւնիզի վէ կէրէք պիւտի-
 յինիզի նազլ իտին քի օնլարտա պիզիմ կիպի հա-
 բալանուպտա, պիւթիւն էօմրլէրինի աճը իլէ կէչըր-
 մէսունլէր, էվվէթ պէր թարաֆ էտի՛ն շու պիզի
 խարապ իտէն գարարը հիճապը քի պիզէ սուսլըզ
 էօյրէտուպ վէ սըրը նասիհատ Վիրուպ՝ իսթէտիքլէ-

րի կիպի գանձըդը էմենէրին էն պաշ պլեաթը
 տըր, վէ իշթէ պու խուսուստա պէ՛ն սիգէ էօրնէկ
 օլայըմ քի սըրըմըդ տըշարու չըգմասուն տէյու
 իւչ սէնէտէն պէրու պու ստամլարլա պօղազ պօ
 դազա տալաշտըգտան սօնրա՝ էօմիւր, վէ հեր ին
 սանա թապիի օլան ինսանլըգ նամուսընը վէ պիր
 տանէճիք էվլատըմը տա դայպ իթտիմ, էկէր իւք
 կիւնիւնտէն պու նալէթ հիճապ օլմաղայըտը պէնտէ՝
 սալա պու զիյանլարա օղրամազ ըտըմ, չիւնքի պէն
 “ խըրսըղ վար նէթիշուն ” պօղըրայըտըմ, շիւքհէ
 սիգ խըրսըղար կազայը էլէ վէրիւրէր գօրգուսը ըա
 գազմայը էլէ ալաճադլար ըտը = Ահրէի շիմոի գապիլ
 տիր քի պէնի իբէ չըգարմայա չալըշաճադլար, լա
 քին էյուսի շու քի՝ պէնիմ սալա գօրգում էօգ,
 չիւնքի պանա օլտը օլաճազ, պէնիմ պիր թանէճիք
 պօրծըմ՝ շու տուր քի՝ գօնշումա էվիմիս սօյուլտը
 դընը հիճապ իթմէյուպ տույուրայըմ, պարի գօն
 շումընտա ճանը կանմասուն, էմմա օլ գուլազ սա
 մազ տէ ույգույա տալար ըմը՝ օլ քէնտիսին պի
 լէճէք իշի, էօյլէ ատէմ տէ քիմ իսէ հիչ տէյիլսէ
 ույանըպ տա՝ էվիսի սօյուլմուշ պուլուրսա, օլ գէ
 ման տօսթ իլէ տիւշմէնի թանըր = Եախօտ պէնիմ
 կիպի էվի սօյուլմըշարտան պաղըլարը գալգուպտա՝
 հիճապլարընտան իշի սէթը իթմէյէ չալըշարազ,
 “ հա՛շա պիգիմ մահալէտէ խըրսըղ էօգ օնըն կէօ
 զիւնէ կէօրիւնմիւշ ” տէրլէր իմիշ, էօյլէլէրէտէ գա
 նան օլըրսա՝ օնըտա վաղթ իօկնաթ իտէր, պու կի
 պիլէրտէն մաաուտա էկէր խըրսըղարա իլճազ օլըշտէ՝
 պիլէրէք օնըրսա թէսահուպ իտէն վար ըսա, էօյլէ
 լէրիստէ էլպէթթէ պիր կիւն Ալլահ միւսթահազգ
 ճէղալարընը վէրիւր =

1867 Յուլիս 22

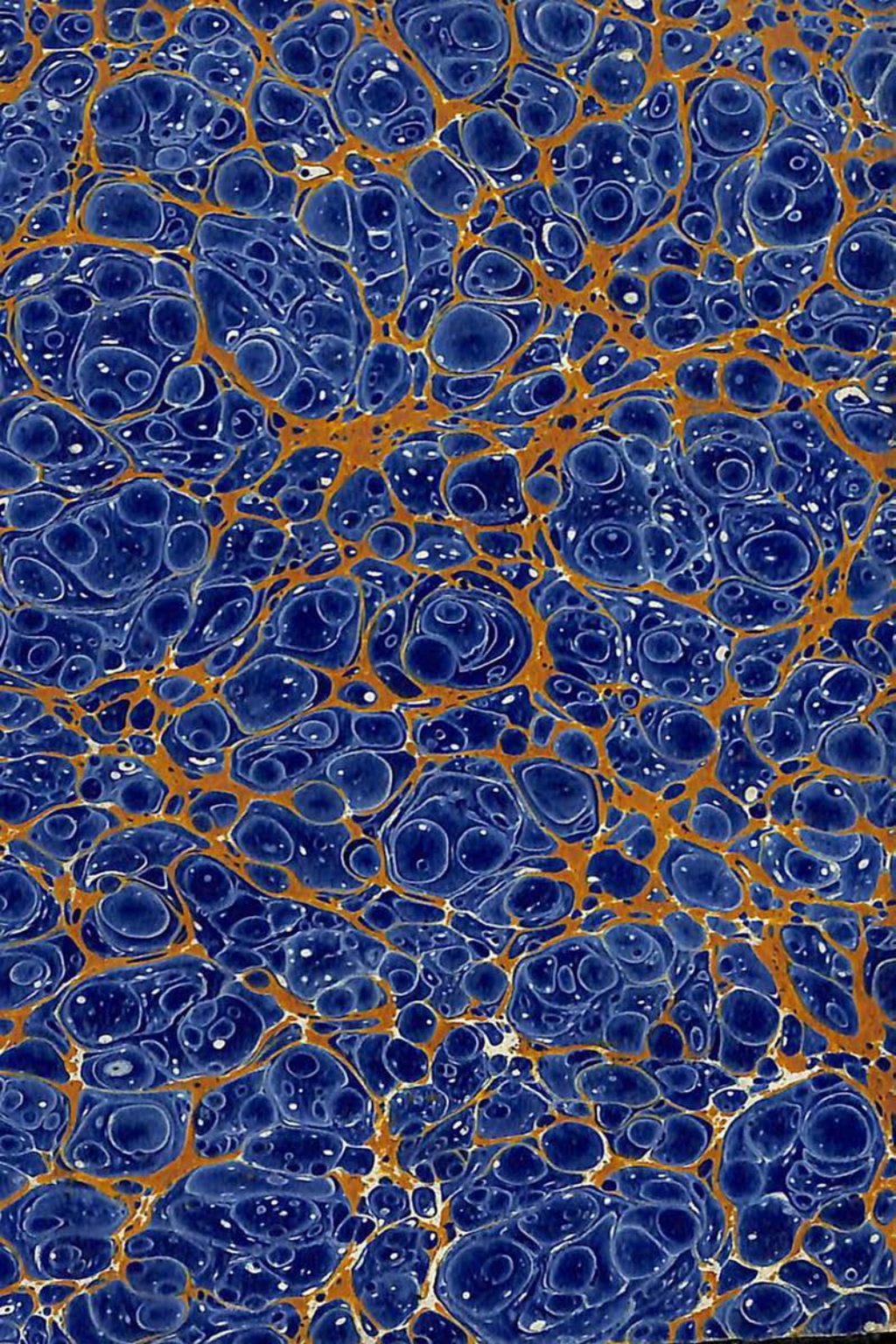
Եէնի-գաբու :

Մկրտիչ Գարաբաշ

ՖԻԼՈՍՈՒ

Մտհիֆէ	Մտթըր	Խաթա	Մտխապ
4	7	ուղղայագ	ուղղայաճագ
4	21	սաղարը	սաղարը
5	12	չարչմատը ըմրղ	չարչմատը ըմրղ
5	29	կիրտիրէնէբ	կիրտիրէնէբ
8	12	էբի պէլուսիղճէ	էբի պէլուսիղճէ
”	”	թագու հիիի	թագու հիի
8	32	խըղ աօղ	խըղ պօղ
9	4	օնու	օնըն
”	25	էկէեր	էկէբ
”	”	իսթիւնիւղէ	իւսթիւնիւղէ
10	6	իւղէրինէ	իւղէրինէ
12	2	պիր գաչընա տա	պիր գաչ տա
19	27	պէօլի	պէօլէ
30	4	տէյէպ	տէյուպ
32	15	եաղըրգլա	եանըրըրգլա
35	12	եինէ	եէնի
36	27	դախանձեր	թախանձեր
42	20	ճայմըշըմ	ճայմայըմ
46	18	ուզապտան	ուզապտան
52	28	զաթպլէ	ջապթլէ
57	9	աղա	էֆէնտի
60	21	օէն	սէն
11	31	օղլու	կ. օղլու
82	31	մէհապպէթլի	մուհապպէթլի
88	23	արիզ	արի
96	24	պէլի պէլի	պիլէ պիլէ
97	28	կիտերի	կիտերիմ
103	24	Ա. Ս.	Հ. Ս.
”	20	ալէֆ	ալէվ
121	22	էօբտիւրտիքտէն	էօբտիւրիքէն
144	2	իսբէնճէ	իշքէնճէ
151	20	չագմըշար	պագմըշար

Պաւ ՎազուՅԹԸՆ ԻՆԵՐԻՃԷՍԻ պաւ
կիւնէ գատար ԻՆԵՐԷԼԵՐԷ Վարարընը մե-
րաք իտէնէր Մանգուճենի 395, 402 և
406 Ինչ մեքոլարնտան անլախապիւրէրէր :
Օրստա մուխթապըճա սեջլենսիշ
տիր պրըլարընմը կիւնտէն Էվաարմը-
դն տօլուպտա իքի պտան սոնրա Էօլ
մեօի վե տաՀա սալիր պանա գարըն իթ
տիքէրի պարպարըզլարը :

İBB Eyüp Sultan Halk ve Çocuk Kütüphanesi

ERM0964

255.07.02.01.06.00/

